

8.
Sınıf

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

TANE TANE

T.C. İNKILÂP TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK

DEFTER TADINDA BOL ALIŞTIRMALI
ETKİNLİKLİ YENİ NESİL SORU BANKASI

YENİ NESİL
SORULAR

ÖĞRETEN
SORULAR

DEFTER
TADINDA

ALİŞTIRMA
ETKİNLİK

AKILLI TAHTA
VE MOBİL
UYUMLU

ŞİMDİ
ÖĞRENME
ZAMANI

Ahmet Kartal
Mustafa Petek

ALTIN NOKTA
NARTEST

T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜĞÜ
TANE TANE ÖĞRENECEKSİNİZ

Copyright©NARTEST
ISBN 978-605-2043-69-1

KAYNAK KİTAPLAR
8. SINIF TANE TANE T.C. İNKİLÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

Bu kitabın her hakkı saklıdır.
Tüm hakları NARTEST YAYINEVİ'ne aittir.
Kısmen de olsa alıntı yapılamaz. Metinler, kitabı yayımlayan kurumun önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayımlanamaz. Kitapta yer alan oyun, bulmaca, soru, metin ve resimlerin sorumluluğu yazarına/yazarlarına aittir.

Genel Yayın Yönetmeni
Halil İ. AKÇETİN

Yayın Editörü
Leyla GÜNDOĞDU

Dizgi & Kapak
Altın Nokta Grafik

Yayın - Dağıtım
Altın Nokta Basım Yayın Dağıtım
3/18 Sokak No: 2/N BUCA - İZMİR
+90 232 502 52 94 / +90 507 470 24 98

www.nartest.com.tr - www.altinnokta.com.tr
www.nokta2000.com - www.kitapana.com.tr
www.bilimselkitaplar.net

nartest@nartest.com.tr - altinnokta@altinnokta.com.tr
nokta@nokta2000.com - kitapana@kitapana.com.tr
destek@bilimselkitaplar.net

Basım
Birleşik Matbaacılık
Buca OSB Mah. 3/20 Sk. No:17 K:-3 Buca / İZMİR
Tel: 0 232 433 68 66 Sertifika No: 14892

Ekim – 2019
1. Basım

ÖN SÖZ

Değerli meslektaşlarımız ve sevgili öğrenciler,

Tane Tane Öğreniyorum

Kitabımız, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini daha eğlenceli ve öğrenilebilir bir hale getirmek için Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayımlanmış olduğu kazanımlara uygun olarak büyük bir emek sonucunda hazırlanmıştır. Bu kapsamda kitabımızda, konunun öğrenciler tarafından daha iyi öğrenilmesini sağlamak için kazanımlara uygun olarak hazırlanmış öğreten sorular, MEB ders kitaplarına paralel olarak hazırlanmış tane tane kazanım testleri ve ünite değerlendirme testleri bulunmaktadır. Ayrıca kitabımız, MEB tarafından yayımlanan örnek sorular ve Liseye Geçiş Sınavı'nda sorulan sorulara uygun olarak hazırladığımız yeni nesil sorular içermektedir.

"Tane Tane Öğreniyorum" adını verdiğimiz kitabımızda konuların öğrencilerimiz tarafından tane tane öğrenilmesini, öğrencilerimizin okuduğunu anlama, yorum yapabilme becerilerinin yanında analiz, sentez ve muhakeme yeteneklerinin gelişmesini amaçlamaktayız. Yeni sınav sistemi ezberci anlayıştan uzak, verilen bilgilerin doğru yorumlanması mantığına dayandığından bu kitabımızda daha çok yorum sorularına yer vermiş bulunmaktayız.

Kitabımız şu bölümlerden oluşmaktadır:

Öğreten Sorular Bölümü: Kazanımlara %100 uyumlu olarak hazırladığımız öğreten sorular ile öğrencilerimiz konuyu daha iyi kavrayacak, kazanımın bir sonraki aşaması olan çoktan seçmeli sorular bölümüne geçmeden önce konu ile ilgili var olan bilgilerini pekiştirecektir.

Tane Tane Öğren Bölümü: MEB tarafından yayımlanan kazanımların öğrencilerimizde kalıcı hale getirilmesi için hazırlanmış olan bu bölümde konunun pekiştirilmesi amaçlanmıştır. Kolaydan zora doğru sıralanan sorulardan oluşan bu bölümün öğretmenlerimiz tarafından öğrencilerimize ödev olarak verilip konunun pekiştirilmesi için kullanılabilmesi düşünülmüştür.

Ünite Değerlendirme Testi Bölümü: Üniteye bağlı olan bütün konuları kapsayacak şekilde hazırlanmış olan bu bölüm ünitenin genel olarak değerlendirilmesi amacıyla uygun olarak kullanılacak testlerden oluşmaktadır. Öğretmenlerimiz, bu bölümde yer alan testlerdeki genel duruma bakarak öğrencilerinin konuyu öğrenme düzeylerini belirleyebilir ve gereken müdahaleleri zaman kaybetmeden yapabilirler.

Yeni Nesil Testler Bölümü: Sözel mantık ve muhakeme, yorumlama, çıkarımda bulunma, tablo yorumlama, grafik okuma ve yorumlama, harita okuma ve yorumlama yeteneğini ön plana çıkaran soruların olduğu bölüm MEB tarafından yayımlanan örnek sorular ve iki yıldır Liseye Geçiş Sınavı'nda sorulan sorular örnek alınarak hazırlanmıştır.

Sevgili öğrencilerimiz, sınavda başarılı olmak akılcı, planlı ve verimli çalışmaktan geçmektedir. Bunun yanında sınava hazırlanırken kullanacağınız kaynaklar da çok önemli bir noktadır. Sınav hazırlanma konusunda en doğru tercihi yaparak aldığınız bu kitap T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK dersi açısından hedeflediğiniz başarıya ulaşmanızı sağlayacaktır.

Çok titiz bir çalışmanın ürünü olan kitabımızın tüm meslektaşlarımıza ve öğrencilerimize faydalı olması temenni ederiz.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Yazarları

İÇİNDEKİLER

1. Ünite: Bir Kahraman Doğuyor

Avrupa ve Osmanlı Devleti'ndeki Gelişmeler

Öğreten Sorular.....	9
Tane Tane Test 1	13
Tane Tane Test 2	15

Mustafa Kemal'in Çocukluk Dönemi ve Öğrenim Hayatı

Öğreten Sorular.....	17
Tane Tane Test 1	21
Tane Tane Test 2	23

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Olaylar ve Kişiler

Öğreten Sorular.....	25
Tane Tane Test 1	27
Tane Tane Test 2	29

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı ve Kişilik Özellikleri

Öğreten Sorular.....	31
Tane Tane Test 1	33
Tane Tane Test 2	35
Ünite Değerlendirme Testi 1	37
Ünite Değerlendirme Testi 2	39
Yeni Nesil Test 1	41
Yeni Nesil Test 2	43

2. Ünite: Milli Uyanış

Birinci Dünya Savaşı

Öğreten Sorular.....	47
Tane Tane Test 1	49

Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'nda

Öğreten Sorular.....	51
Tane Tane Test 1	55
Tane Tane Test 2	57

Mondros Ateşkes Antlaşması ve İşgal Yıllarında Anadolu

Öğreten Sorular.....	59
Tane Tane Test 1	63
Tane Tane Test 2	65

İstiklal Yolculuğu

Öğreten Sorular.....	67
Tane Tane Test 1	71
Tane Tane Test 2	73

Bir Millet'in Yemini; Misakımillî

Öğreten Sorular.....	75
Tane Tane Test 1	79
Tane Tane Test 2	81

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Karşı Ayaklanmalar

Öğreten Sorular.....	83
Tane Tane Test 1	85

Geçersiz Bir Antlaşma; Sevr Antlaşması

Öğreten Sorular.....	87
Tane Tane Test 1	89

Ünite Değerlendirme Testi 1 .....

Ünite Değerlendirme Testi 2 .....

Yeni Nesil Test 1 .....

Yeni Nesil Test 2 .....

Yeni Nesil Test 3 .....

3. Ünite: Millî Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm!

Doğu ve Güney Cepheleeri

Öğreten Sorular	103
Tane Tane Test 1	107
Tane Tane Test 2	109

Batı Cephesi

Öğreten Sorular	111
Tane Tane Test 1	115
Tane Tane Test 2	117

Maarif Kongresi ve Tekalif-i Milliye Emirleri

Öğreten Sorular	119
Tane Tane Test 1	121

Sakarya'dan Büyük Taarruza

Öğreten Sorular	123
Tane Tane Test 1	125

Lozan Barış Antlaşması Sanat ve Edebiyat

Eserlerinde Milli Mücadele

Öğreten Sorular	127
Tane Tane Test 1	129

Ünite Değerlendirme Testi 1 .....

Ünite Değerlendirme Testi 2 .....

Yeni Nesil Test 1 .....

Yeni Nesil Test 2 .....

4. Ünite: Atatürkçülük ve Çağdaşlaşan Türkiye

Atatürk İlkeleri

Öğreten Sorular..... 141

Tane Tane Test 1..... 143

Siyasi Alanda Gelişmeler

Öğreten Sorular..... 145

Tane Tane Test 1..... 149

Tane Tane Test 2..... 151

Hukuk Alanında Gelişmeler

Öğreten Sorular..... 153

Tane Tane Test 1..... 155

Eğitim ve Kültür Alanında Gelişmeler

Öğreten Sorular..... 157

Tane Tane Test 1..... 161

Tane Tane Test 2..... 163

Toplumsal Alanda Gelişmeler

Öğreten Sorular..... 165

Tane Tane Test 1..... 167

Tane Tane Test 2..... 169

Ekonomi ve Sağlık Alanında Gelişmeler

Öğreten Sorular..... 171

Tane Tane Test 1..... 173

Tane Tane Test 2..... 175

İlelebet Cumhuriyet

Öğreten Sorular..... 177

Tane Tane Test 1..... 179

Atatürk İlke ve İnkıplarının Temel Esasları

Öğreten Sorular..... 181

Tane Tane Test 1..... 183

Ünite Değerlendirme Testi 1..... 185

Ünite Değerlendirme Testi 2..... 187

Yeni Nesil Test 1..... 189

Yeni Nesil Test 2..... 191

5. Ünite: Demokratikleşme Çabaları

Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar

Öğreten Sorular..... 195

Tane Tane Test 1..... 197

Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi -

Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Tehditler

Öğreten Sorular..... 199

Tane Tane Test 1..... 201

Ünite Değerlendirme Testi 1..... 203

Yeni Nesil Test 1..... 205

6. Ünite: Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

Türkiye'nin Dış Politika Esasları

Öğreten Sorular..... 209

Tane Tane Test 1..... 211

Dış Politikada Yaşanan Gelişmeler -

Misakımillînin Son Zaferi

Öğreten Sorular..... 213

Tane Tane Test 1..... 215

Tane Tane Test 2..... 217

Ünite Değerlendirme Testi 1..... 219

Ünite Değerlendirme Testi 2..... 221

Yeni Nesil Test 1..... 223

7. Ünite: Atatürk'ün Ölümü ve Sonrası

Atatürk'ün Vefatı ve Yankıları

Öğreten Sorular..... 227

Tane Tane Test 1..... 229

İnsan Eserleriyle Yaşar

Öğreten Sorular..... 231

Tane Tane Test 1..... 233

Yeniden Sarsılan Dünya - II. Dünya

Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri

Öğreten Sorular..... 235

Tane Tane Test 1..... 237

Tane Tane Test 2..... 239

Demokrasi Yolunda Güçlü Adımlar

Öğreten Sorular..... 241

Tane Tane Test 1..... 243

Ünite Değerlendirme Testi 1..... 245

Ünite Değerlendirme Testi 2..... 247

Yeni Nesil Test 1..... 249

Yeni Nesil Test 2..... 251

Tane Tane Test Cevap Anahtarı..... 253

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Avrupa ve Osmanlı Devleti'ndeki Gelişmeler

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

Mustafa Kemal'in Çocukluk Dönemi ve Öğrenim Hayatı

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Olaylar ve Kişiler

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı ve Kişilik Özellikleri

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2
Ünite Değerlendirme Testi 1
Ünite Değerlendirme Testi 2
Yeni Nesil Test 1
Yeni Nesil Test 2

1. Ünite

Kazanımlar

Avrupa ve Osmanlı Devleti'ndeki Gelişmeler

- ⇒ Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyıl başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu öğreniriz.

Mustafa Kemal'in Çocukluk Dönemi ve Öğrenim Hayatı

- ⇒ Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunuruz.

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Olaylar ve Kişiler

- ⇒ Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrarız.

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı ve Kişilik Özellikleri

- ⇒ Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendiririz.

Avrupa ve Osmanlı Devleti'ndeki Gelişmeler

Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu öğreniriz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki metinde verilen sonuçlar ile olay ve kavramları doğru olarak eşleştiriniz.

1

Avrupa'ya bol miktarda altın ve gümüş geldi, sosyal ve ekonomik yapıda büyük değişiklikler oldu.

A

Reform

2

Kas gücünden makine gücüne geçildi. Üretim şekli değişti ve üretim miktarında artışlar yaşandı.

B

Coğrafi Keşifler

3

Bu düşünce her milletin kendi milli devletini kurmasına yönelik faaliyetlerin artmasına ortam hazırladı.

C

Milliyetçilik

4

Bu gelişme sonucunda kilisenin toplum, eğitim vb. bir çok konu üzerindeki etkinliği azaldı.

D

Sanayi İnkılabı

1

B

2

D

3

C

4

A

2

Aşağıdaki metinde boş bırakılan yerlere verilen kelimelerden uygun olanlarını yazınız.

Coğrafi Keşifler

Skolastik Düşünce

Sanayi İnkılabı

Reform

Rönesans

- Orta Çağ Avrupası'nda, Katolik Kilisesi'nin söylemlerinin sorgulanmadan doğru kabul edildiği ..... **skolastik düşünce** ..... sistemi var olup, kimse kiliseye karşı sesini yükseltmeye ve eleştiriler yapmaya cesaret edemezdi.
- Cesur gemicilerin yetişmesi, bilgi birikiminin ve teknik gelişimin artması, pusulanın icat edilmesine bağlı olarak ortaya çıkan ..... **coğrafi keşifler** ..... sonucunda okyanuslara açılan Avrupalı devletler hem Amerika kıtasını keşfettiler hem de doğunun zenginlik kaynağı olarak bilinen Hindistan'a denizden ulaştılar.
- Yeniden doğuş adı verilen ..... **rönesans** ....., Avrupa'nın kilisenin ortaya attığı dogmatik düşünceleri sorgulanmasına neden olmuştur.
- Tepkilerin artması ile Katolik Kilisesi'nin toplum üzerindeki gücünü ve denetimini kaybetmesine, ... **reform** ..... adı verilen sürecin başlamasına ortam hazırlamıştır.

5

Aşağıda verilen haritaya bakılarak yapılabilecek olan yorumları "(√)" ile işaretleyiniz.

1

İngiltere'nin farklı kıtalarda sömürge toprakları bulunmakla beraber Avustralya kıtası tamamen İngiliz hâkimiyetindedir.

✓

2

Osmanlı Devleti sömürgecilik faaliyetlerinde bulunmamış bir ülke durumundadır.

✓

3

Belçika Devleti'nin Orta Afrika'da sömürge toprakları bulunmaktadır.

✓

4

Bir zamanlar Osmanlı Devleti'nin egemenliği altında bulunan Fas ve Cezayir toprakları İtalyan sömürgesi haline dönüşmüştür.

5

Almanya, sömürgesi olmayan ve sömürülmemiş bir ülke olarak ön plana çıkmaktadır.

✓

6

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

- Azınlık isyanlarının oluşumunda Fransız İhtilali'nin yaydığı ..... **milliyetçilik** ..... akımının etkisi vardır.
- Coğrafi Keşifler ve Sanayi İnkılabı gibi Avrupa'da yaşanan gelişmeler Osmanlı Devleti'ni ... **ekonomik** açıdan olumsuz etkilemiştir.
- Osmanlı Devleti'nde II. Meşrutiyet Dönemi'nin başlamasında ..... **İttihat ve Terakki** ..... Cemiyetinin faaliyetleri etkili olmuştur.
- Meclisteki azınlık milletvekillerinin yıkıcı faaliyetlerini artmasını ve 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşının başlamasını fırsat bilen Padişah II. Abdülhamit, Anayasa'nın kendisine verdiği yetkiyi kullanarak ..... **Mebusan Meclisi** .....'ni kapatmıştır.
- ..... **Osmanlıcılık** ..... adı verilen bu düşüncenin temelinde gayrimüslimleri devlete bağlı tutma ve bu yolla Balkan topraklarında Osmanlı hakimiyetini devam ettirme fikri yatıyordu.

Mebusan
Meclisi

İttihat ve
Terakki

Ekonomik

Osmanlıcılık

Milliyetçilik

7

Aşağıda verilen bilgilerin ait olduğu fikir akımlarını "(✓)" ile işaretleyiniz.

YARGI	Türkçülük	Osmanlılık	İslamcılık	Batıcılık
1. Dil, din, ırk ayrımı yapılmaksızın bütün milletleri kapsayacak bir anlayış oluşturmasını savunmuştur.	☐	☒	☐	☐
2. Bu fikir akımına göre bütün Müslüman milletler birliğinde tutulmalı, aralarındaki iş birliği geliştirmelidir.	☐	☐	☒	☐
3. Osmanlı Devleti'nin Batılılaşma yoluyla kurtulabileceği ve eski gücüne kavuşabileceği düşüncesini oluşturmuştur.	☐	☐	☐	☒
4. Bu akıma göre tarihte aynı dil, din, ölkü ve soy birliğini sağlayan Türk topluluklarının bir çatı altında birleştirilmesi gerektiği düşüncesi kabul edilmiştir.	☒	☐	☐	☐
5. Bu düşüncenin temelini gayrimüslimleri devlete bağlı tutma, Osmanlı vatandaşlığı inşa etme fikri oluşturmuştur.	☐	☒	☐	☐
6. I. Dünya Savaşı yıllarında bazı Arap liderlerinin İngilizler ile işbirliği yaparak Osmanlı Devleti'ne isyan etmesi sonucu geçerliğini kaybetmiştir.	☐	☐	☒	☐

8

Aşağıda Osmanlı Devleti'nde 19. ve 20. Yüzyılda yaşanan bazı gelişmelerle ilgili açıklamalar verilmiştir. Açıklamalardan hareketle verilen gelişmelerin isimlerini tespit edip doğru bir şekilde kutucuklara yazınız.

1. Coğrafi Keşifler	Yeni ticaret yollarının bulunması nedeni ile denetimi Osmanlı'nın elinde bulunan İpek ve Baharat Yolu önem kaybetmiştir.
2. Fransız İhtilali	Bu olay ile ortaya çıkan milliyetçilik fikrini Avrupalı Devletler "Her millete bir devlet" sloganıyla dış politikada Osmanlıya karşı bir araç olarak kullandılar.
3. Jön Türkler	Azınlık isyanlarının önlenmesi için Avrupa'da olduğu gibi bir anayasa hazırlanmasını savunan adına Genç Osmanlılar da denilen gruptur.
4. Osmanlılık	Bu akım "Osmanlı Devleti'nin dağılmaktan kurtarılması tüm azınlıkların vatandaşlık bilincini kazanması ile olabilir." düşüncesini savunmaktadır.
5. Kanun-i Esasi	Birinci Meşrutiyet'in ilanı ile kabul edilen ve Türklerin ilk anayasası olan kanunun adıdır.

1. Fransız İhtilali ile tüm dünyaya yayılan fikir akımlarından biri de milliyetçiliktir. Milliyetçilik fikri Osmanlı Devleti gibi içinde farklı ulusları barındıran imparatorlukları bazı sıkıntılar içine sokmuştur. Osmanlı Devleti'nde özellikle Balkanlar'da etkili olan bu akıma bağlı olarak isyanlar baş göstermiş, Sırp, Rum, Bulgar gibi milletler Osmanlı'ya karşı ayaklanmışlar ve bağımsızlıklarını kazanmışlardır.

Bu bilgilere bakıldığında aşağıdaki yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) Milliyetçilik akımları sonucunda yaşanan gelişmeler Osmanlı Devleti'nin sınırlarının daralmasına neden olmuştur.
- B) Fransız İhtilali'nin etkileri Osmanlı Devleti ile sınırlı kalmamıştır.
- Osmanlı topraklarında yaşanan ayrılıkçı ayaklanmalar sadece Balkan coğrafyasında etkili olmuştur.
- D) Fransız İhtilali ve milliyetçilik akımının Osmanlı Devleti üzerinde olumsuz etkileri olmuştur.

2. Osmanlı Devleti'nde 1800'lü yılların ikinci yarısından itibaren etkili olmaya başlayan ve adına "Jön Türkler" denilen bir grup aydın azınlıkların çıkardığı isyanların nedeni olarak ülke yönetiminde tek kişinin hâkim olmasını gösteriyorlardı. Onların düşüncesine göre demokratik bir seçim yapılmalı, halkın oyları ile seçilmiş bir meclis oluşturulmalı, padişah ülkeyi bu meclisle birlikte yönetmeliydi.

Bu bilgilere bakıldığında Jön Türkler Osmanlı Devleti'ndeki sorunların çözümünü hangi kavrama verebilecek önemde görmüşlerdir?

- A) Milli bağımsızlık Milli egemenlik
- C) Kişi hâkimiyeti Hukuk

3. Sanayi İnkılabı sonrasında kapitülasyonların da etkisiyle Avrupa'nın ucuz fabrika mamulleri ile rekabet edemeyen Osmanlı Devleti'nde el tezgâhları kapatılmaya başlamış, ülkede işsiz kalanların sayısında artış gözlemlenmiştir.

Yukarıdaki metinde Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti üzerinde hangi konudaki etkilerinden bahsedilmiştir?

- A) Siyasi Sosyal
- Ekonomik Eğitim

4. 1789'da Fransa'da ortaya çıkan ve kısa sürede etkileri tüm dünyayı saran Fransız İhtilali'nden Osmanlı Devleti de olumsuz etkilenmiştir.

Yukarıdaki anlatıma örnek olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Çok uluslu bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde yaşayan azınlıklar, milliyetçilik akımının etkisi ile devlete isyan etti.
- Fransız İhtilali ile ülkede demokrasi, eşitlik, adalet gibi fikirlerin yayılmasına bağlı olarak Tanzimat ve Islahat Fermanı'nın yayımlanması ve Meşrutiyet'in ilan edilmesi gibi gelişmeler yaşandı.
- C) Balkan coğrafyası başta olmak üzere yaşanan ayaklanmalar ülkede huzur ve toprak kaybına neden oldu.
- D) Yunan, Sırp, Bulgar gibi milletler bağımsızlıklarını ilan ederek devletten koptu.

5. 3 Kasım 1839'da bütün ülke halkı için ilan edilen Tanzimat Fermanı halk arasında eşit haklar, mal ve can güvenliği sağlama amacına yönelikti. Ferman'da, daha iyi bir yönetim için yeni yasaların çıkarılacağı, vergi ve askerlik işlerinin düzene konacağı, yargılamanın yasalara uygun, açık ve adil olacağı belirtiliyordu. Din ve milliyetleri ne olursa olsun hak ve çıkarları eşitlenen topluluklardan bir Osmanlı milleti oluşturmaya çalışılıyordu.

Yukarıdaki ifadede altı çizili bölüm Tanzimat Fermanı'nın hangi alandaki kazanımını ortaya koymaktadır?

- A) Kültür Ekonomi
- Hukuk Yönetim

6. Osmanlı Devleti'ni çöküşten kurtarmak için ortaya atılan fikir akımları teker teker iflas ediyordu. İlk olarak Balkan milletleri bir araya gelerek Osmanlı Devleti'ne karşı savaşa girince .....1..... düşüncesinin etkisini yitirdiği anlaşıldı. Birinci Dünya Savaşı sırasında Araplar ile İngilizler işbirliği yaparak Osmanlı Devleti'ne karşı mücadele edince .....2..... düşüncesinin işlevini kaybettiği görüldü.

Yukarıdaki metinde numaralandırılmış olan bölümler hangi seçenekteki bilgiler ile doldurulmalıdır?

<u>1</u>	<u>2</u>
☐ A) Türkçülük	☐ İslamcılık
☐ B) Osmanlıcılık	☐ Türkçülük
☐ C) İslamcılık	☐ Batıcılık
☒ D) Osmanlıcılık	☐ İslamcılık

7. Islahat Fermanı ile Müslüman olmayanlara bütün devlet memurluklarında görev alabilme, ibadethane ve okul açabilme, meclislere girebilme hakları tanındı. Gayrimüslimlere tanınan bu haklar Osmanlı'nın dağılmasını engelleme amacını taşısa da Avrupalı devletlerin Osmanlı iç işlerine daha çok müdahale etmesine ve Hristiyan toplulukların bağımsızlık hareketlerine dayanak oluşturdu.

Yukarıda verilen bilgiler değerlendirildiğinde hangi seçenekteki yargının doğru olduğu ifade edilemez?

- A) Islahat Fermanı amacına ulaşmamıştır.
- B) Azınlıklara verilen haklar dış sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur.
- C) Islahat Fermanı ile eşitlikçi bir toplum yapısına ulaşmak istenmiştir.
- D) Osmanlı'daki demokratikleşme çalışmaları Islahat Fermanı ile son bulmuştur.

8. Derste Osmanlı Devleti'ni çöküşten kurtarmak için ortaya atılan fikir akımlarını işleyen Ahmet öğretmen öğrencilere bu fikir akımlarını anlatan ifadeler kullanmalarını isteyince aşağıdaki söylemler ortaya çıkmıştır.

Asya: İkinci bir medeniyet yoktur. Tek bir medeniyet vardır, o da Batı medeniyetidir. Gülü ile, diken ile alınmalıdır. Bu olursa devlet aydınlığa çıkacaktır.

Mert: Asya'da yaşayan tüm Türkleri Osmanlı yönetiminde birleştirmek devlete yeni bir güç katacak, milli birlik sağlanarak çöküş sona erecektir.

Beren: Osmanlı padişahı aynı zamanda Müslümanların halifesi olduğu için kurulacak İslami birlik, Osmanlı Devleti'nin öncülüğünde olacak ve devleti eski güçlü ve saygın hâline kavuşturacaktır.

Kerem: Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayanları hangi din ve soydan olursa olsun kaynaştırarak bir "Osmanlı Milleti" oluşturulursa devlet devam edecektir.

Yukarıdaki öğrencilerin verdiği bilgiler ile fikir akımlarının eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak yapılmıştır?

☐ A) Asya: İslamcılık	☐ B) Asya: Osmanlıcılık
☐ Mert: Türkçülük	☐ Mert: Türkçülük
☐ Beren: Batıcılık	☐ Beren: İslamcılık
☐ Kerem: Osmanlıcılık	☐ Kerem: Batıcılık
☒ Asya: Batıcılık	☐ D) Asya: Türkçülük
☐ Mert: Türkçülük	☐ Mert: Osmanlıcılık
☐ Beren: İslamcılık	☐ Beren: Batıcılık
☐ Kerem: Osmanlıcılık	☐ Kerem: İslamcılık

9. Balkanlarda Türk, Rum, Bulgar, Sırp, Yahudi, Arnavut, Boşnak gibi Müslüman ve gayrimüslim milletler Osmanlı hâkimiyeti altında asırlardır bir arada ve huzur içinde yaşamışlardır. Peki, neydi bu huzur ortamına son veren ve yıllardır kardeşçe yaşayan toplumları birbirine düşüren olay?

Yukarıdaki metinde yöneltilen sorunun cevabı hangi seçenekte verilmiştir?

- A) Fransız İhtilali
- B) Coğrafi Keşifler
- C) Aydınlanma Çağı
- D) Sanayi İnkılabı

1. Fransız İhtilali sonucunda milliyetçilik akımının yaygınlaşması üzerine Osmanlı sınırları içinde yaşayan azınlıklar Avrupalı devletlerin kışkırtması ile ayaklanmalar çıkardılar. Bu ayaklanmalar sonucunda Yunanlılar, Sırlar ve Bulgarlar Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlıklarını ilan ettiler.

Bu bilgilere bakıldığında hangi seçenekteki sonuca ulaşılması doğru olmaz?

- A) Osmanlı Devleti'nde çıkan ayaklanmalarda dış güçlerinde etkisi olmuştur.
- B) Çok uluslu yapıya sahip olması Osmanlı Devleti'nin Fransız İhtilali'nden olumsuz etkilenmesine ortam hazırlamıştır.
- C) Osmanlı Devleti Balkanlardaki bazı topraklarını kaybetmiştir.
- Milliyetçilik akımları en çok Osmanlı Devleti'ni etkilemiştir.

2. ....
- Bu durum Osmanlı ülkesindeki farklı gelenek ve görenekler ülkede çok zengin bir kültürel yapı oluşturmuştu. 19. yüzyıla kadar huzur ve güven içerisinde yaşayan bu uluslar, Fransız İhtilali ile ortaya çıkan milliyetçilik fikrinden etkilenmişlerdi. Bu milletler, Osmanlı toprakları üzerinde çıkarları olan devletlerin de kışkırtmaları sonucu isyan edip bağımsızlık çabasına girdiler.

Yukarıda boş bırakılan bölüme hangi seçenekteki bilgiler yazıldığında metindeki anlam bütünlüğü sağlanmış olur?

- A) Osmanlı Devleti ekonomik bağımsızlığını kaybetmişti.
- B) Osmanlı Devleti, çok uluslu bir yapıya sahipti.
- Osmanlı Devleti siyasi açıdan yeterince güçlü değildi.
- D) Sömürgecilik, zengin yeraltı kaynaklarına sahip Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkiledi.

3. 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Osmanlılık, İslamcılık, Batıcılık ve Türkçülük fikir akımları görülmüştür.

Yukarıda adı verilen fikir akımlarının;

- I. Devleti içinde bulunduğu durumdan kurtarmak
- II. Devletten kopmalara neden olan bağımsızlık hareketlerini sonlandırmak
- III. Ülkenin monarşi ile yönetilmesinin devamlılığını sağlamak
- IV. Osmanlı Devleti'nin çok uluslu yapısının dağılmasını önlemek

amaçlarının hangilerine hizmet ettiği söylenebilir?

- A) I, II ve III
- I, II ve IV
- B) II, III ve IV
- D) II ve III

15
MART TEST

4. Sanayi İnkılabı
- Küçük üretim atölyelerinin yerini büyük fabrikalar, insan gücünün yerini makine gücü aldı.

Sanayi İnkılabı'nın Sonuçları

1. Makineleşme ile birlikte üretimde artış yaşandı.
2. İşçi haklarını koruyan sendikalar ortaya çıktı.
3. Avrupalı devletler ihtiyaç duydukları ham maddeyi henüz sanayileşmemiş ülkelere karşılamaya çalıştı.
4. Sanayi tesislerine bağlı olarak hızlı bir kentleşme yaşandı.

Sanayi İnkılabı'nın yukarıda verilen sonuçlarından hangisinin Osmanlı Devleti için dış politikada olumsuz bir durum ortaya çıkarabileceği söylenebilir?

- A) 1
- B) 2
- 3
- D) 4

5.

.....1.....	.....2.....
Bu düşünceye göre bütün Osmanlı vatandaşları, dil, din, ırk ayrımı yapılmaksızın kanun önünde eşit haklara sahip olacak; her topluluk Osmanlı Devleti'nin kurtulması için çalışacaktır.	Bu düşünceye göre Osmanlı Türklerine ulusal bilinç kazandırılırsa Türk ulusuna siyasi bir canlılık gelecek, bu canlılık milliyetçi isyanlarla dağılmakta olan devleti kurtaracaktır.
.....3.....	.....4.....
Bu fikir akımına göre Osmanlı Devleti bilim ve teknolojik gelişmelerin merkezi olan Batı'ya yüzünü dönmelidir. Avrupa örnek alınarak yapılacak olan yenilik hareketleri ile devletin çöküşü durdurulacaktır.	Bu fikir akımına göre devleti kurtarmak için İslamiyet kuralları bütünüyle devlet ve toplum hayatına uygulanmalıdır. Halifelik makamı altında bütün İslam ülkeleri toplanırsa devlet kurtuluşa erişecektir.

Yukarıdaki kutucuklardaki özellikler ile bu özelliklerin ait olduğu fikir akımları hangi seçenekte doğru olarak eşleştirilmiştir?

- A) 1. Türkçülük
2. Osmanlıcılık
3. Batıcılık
4. İslamcılık
- B) 1. Batıcılık
2. Türkçülük
3. Osmanlıcılık
4. İslamcılık
- C) 1. Osmanlıcılık
2. İslamcılık
3. Batıcılık
4. Türkçülük

6. Tanzimat Fermanı suç işleyenlerin davalarının kanunlara uygun olarak ve açıkça görüleceğine hükmetmektedir. Bu şekilde verilmiş bir mahkeme kararı olmadıkça da hiç kimse hakkında idam cezasının uygulanamayacağını ilân etmektedir. Bu uygulama ile kişilere "yargılanma hakkı" tanınmış veya "yargılanmadan kimseye ceza verilemez" şeklindeki ilke kabul edilmiş oluyordu.

(anayasa.gen.tr.)

Yukarıdaki bilgiler Tanzimat Fermanı'nın hangi alanda imza attığı bir düzenlemeden bahsetmektedir?

- A) Siyaset
C) Ekonomi
- Hukuk
D) Eğitim

7.

Osmanlı Devleti'nin yöneticileri Islahat Fermanı'nın ilan edilmesi ile bazı hedeflere ulaşmayı amaçlamışlardır. Bu hedefler öncelikle gayrimüslim tebaaya yeni haklar verip, gayrimüslim tebaayı Müslüman tebaa ile eşit seviyeye getirerek Batılı devletlerin iç işlerine karışmalarına mani olmak ve Paris'te toplanacak olan barış konferansında Osmanlı Devleti lehine kararların alınmasına etki de bulunmaktadır.

Buna bakılarak hangi seçenekteki çıkarıma ulaşamaz?

- A) Islahat Fermanı'ndan, Osmanlı devlet adamlarının önemli beklentileri vardır.
- C) Islahat Fermanı çok yönlü beklentilerin ürünüdür.
- C) Islahat Fermanı'nın ilan edilmesinde hem iç hem de dış etkenler önemli rol oynamıştır.
- Osmanlı Devleti Islahat Fermanı ile istediği hedeflere ulaşmayı başarmıştır.

8.

Islahat Fermanı'nın en belirgin yönü, dinine bakmaksızın bütün Osmanlı tebaasının kanun önünde eşitliğini daha kesin bir dil ile ilân etmesiydi. 15 madde, bir anlamda bütün Osmanlı tebaasını dini ne olursa olsun birbiri ile eşit olacağına, tebaadan kimsenin diğerini aşağı göremeyeceğinin ifadesidir.

(Musa GÜMÜŞ - 1856 Islahat Fermanı'nın Tam Metin İncelemesi)

Yukarıdaki metinde verilen bilgilere bakılarak Islahat Fermanı hakkında;

- I. Toplumun din açısından ayırımına son vermeyi amaçladığı
- II. Eşitlikçi bir anlayışla hazırlandığı
- III. Halkın yönetime katılmasının önünü açtığı

çıkartmalarının hangileri yapılabilir?

- I ve II
C) II ve III
- B) I ve III
D) I, II ve III

Mustafa Kemal'in Çocukluk Dönemi ve Öğrenim Hayatı

Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulununuz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki haritaya bakılarak yapılabilecek olan yorumları "(√)" ile işaretleyiniz.

Bilgi

D

Y

1

Mustafa Kemal'in doğduğu Selanik, Balkanlar'da yer alan önemli bir liman kentidir.

✓

2

Selanik, ulaşım olanaklarının oldukça gelişmiş olduğu bir Anadolu kenti durumundadır.

✓

3

Selanik'te ortaya çıkan Batılı fikir akımları Belgrad ve Paris üzerinden Avrupa'ya yayılır.

✓

4

Selanik, Osmanlı Devleti'nin Batı'ya açılan bir penceresi konumundadır.

✓

5

Selanik kültürel açıdan Osmanlı Devleti'nin gelişime açık bir kenti olma özelliği taşır.

✓

2

Aşağıda verilen yargıların doğru veya yanlış olduklarını kutucuklara işaretleyiniz.

Yargı		D	Y
1	Mustafa Kemal, Ali Rıza Efendi ile Zübeyde Hanım'ın; Fatma, Ömer, Ahmet, Mustafa, Makbule ve Naciye adlarındaki altı çocuğundan biridir.	☒	☐
2	Mustafa Kemal'in dünyaya geldiği yüzyıl, Osmanlı Devleti'nin en buhranlı dönemine denk gelmekteydi.	☒	☐
3	Ali Rıza Efendi'nin ailesi; Osmanlı Devleti'nin Anadolu'yu iskân siyaseti doğrultusunda, Rumeli'den göç ettirilerek Anadolu'ya yerleştirilmiş Kocacık Yörüklerindedir.	☐	☒
4	Zübeyde Hanım, yaşadığı dönemde az sayıda okuma yazma bilen Osmanlı kadınlarından biri olmasından dolayı çevresinde "Zübeyde Molla" olarak anılırdı.	☒	☐

3

Aşağıdaki bilgilerde boş bırakılan yerlere yukarıda verilen kavramlardan uygun olanları ile doldurunuz.

İnkılapçı	Medreseler	Askerî	Azınlık	Eğitim
Egemen	Kapitülasyonlar	İç işlerine	Kültürel	Maarif

19. yüzyıla gelindiğinde, Osmanlı Devleti'nin sınırları içindeki okullarda ..... eğitim ..... birliği yoktu. Merkezî denetimden uzak olan eğitim ve öğretim kurumları kendi amaçları doğrultusunda farklı bir müfredat uygulamaktaydı. Osmanlı topraklarında dinî ağırlıklı eğitim veren ..... medreseler ..... daha yaygındı. Ayrıca çağdaş metotlarla eğitim veren okullar da faaliyet göstermekteydi. Diğer yandan kendi kültürlerini yaşatmak için kurdukları ..... azınlık ..... okullarının yanında yabancı devletlerin Osmanlı Devleti'nden elde ettikleri ..... kapitülasyonlar ..... sayesinde açtıkları okullar da eğitim ve öğretim vermekteydi. Bu okullar içerisinde sadece çağdaş anlamda ders veren eğitim kurumları ..... Maarif ..... Nezaret (Eğitim Bakanlığı) tarafından denetlenmekteydi. Osmanlı eğitim sistemi içerisinde devlet tarafından desteklenen ve parasız olan ..... askerî ..... okullar çağdaş anlayışa dayalı, pozitif bilimleri ölçü alan eğitim ve öğretim faaliyetleri yürütmekteydi. Bu okullarda eğitim gören Mustafa Kemal, çağdaş, ... inkılapçı ..... , olaylara objektif bakabilen bir kişiliğe sahip olmuştur. Osmanlı Devleti'nin eğitim sisteminde görünen bu dağınıklık halkın ..... kültürel ..... açıdan da birlik içinde olmamasının en önemli nedeni durumundaydı. Osmanlı topraklarında birçok okula sahip olan Fransa, İngiltere gibi yabancı ülkeler, okulları bahane ederek devletin ..... iç işlerine ..... karışıyor, Osmanlı'nın ..... egemen ..... devlet anlayışına zarar veriyorlardı.

4

Aşağıdaki oklarda Atatürk'ün gittiği okulların adları yazmaktadır. Okçunun bu okları tam isabetle attığını ifade etmek için hangi bilgileri içeren kutucukları vurması gerekir? Bulunuz.

A	B	C	D
Manastır Askeri İdadisi	Selanik Askeri Rüştiyesi	Şemsi Efendi Mektebi	İstanbul Harp Akademisi
1 C	2 A	3 B	4 D
Yeni yöntemlerle eğitim veren bu okul okuma-yazma faaliyetlerini kolaylaştırıcı eğitim materyallerinin kullanıldığı bir kurumdu. Mustafa Kemal bu okulda iken babasını kaybetti.	Lise eğitimini tamamladığı bu okulda Tarih ve edebiyata ilgi duydu. Namık Kemal, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp'in eserleri ile tanıştı. Milliyetçi yönü gelişti.	Annesinden gizli sınavlarına girip kazandığı bu okul ile askerliğe ilk adımı attı. Matematik öğretmeni tarafından kendisine Kemal adı verildi.	Şam'daki ilk askeri göreve atanmadan önce gittiği bu okulu zorlu koşullar altında 11 Ocak 1905'te "Kurmaya Yüzbaşı" rütbesini alarak bitirdi.

TANE TANE ÖĞREN

5

Her doğru cevabın 20 puan olduğu bir sınava giren ve soruları aşağıda belirtildiği şekilde işaretleyen bir öğrencinin kaç puan alacağını puanlama bölümüne işaretleyiniz.

Bilgi		D	Y
1	Okul çağına gelen Mustafa Kemal'in hangi okula başlayacağı konusunda aile içinde fikir birliği bulunmaktadır.	☒	☐
2	Mustafa Kemal'in okula başladığı dönemde Osmanlı Devletinde eğitim faaliyetlerinin tamamı devletin denetimi altındadır.	☐	☒
3	Harp Akademisinde iyi derecede dil bilen, iyi yetişmiş ve tecrübeli subaylar tarafından eğitilen Mustafa, aydınlık, yenilikçi bir subay olmuştur.	☒	☐
4	Mustafa Kemal'in babası Ali Rıza Bey'in, oğlunun ısrarla gitmesini istediği Şemsi Efendi Mektebi Selanik'te yeni açılan modern öğretim yöntemlerinin uygulandığı bir okuldur.	☒	☐
5	Mustafa Kemal Mülkiye Rüştiyesi sınavlarına girmek ve memur olmak istiyor, annesi de bu durumu kabullenmiyordu.	☐	☒
20 40 60 80 100		☐	☒

6

Aşağıda Atatürk'ün öğrencilik yılları ile ilgili anıları verilmiştir. Bu anılara bakılarak Atatürk'ün sahip olduğu kişilik özelliklerini belirtiniz.

1.

"Selanik Askeri Rüştiyesindeki matematik öğretmeni sert bir adamdı. Sınıfta birinci, ikinci tanımıyordu. Bir gün bize: "Aranızda kimler kendine güveniyorsa kalksınlar onları çalışma danışmanı yapacağım" dedi. Öncelikle duraksadım. Ayağa öyleleri kalktı ki ben kalkmamayı yeğledim. Bunlardan birinin danışmanlığı altına girdim. Görüşmenin sonunda dayanma gücüm son noktaya geldi. Ayağa kalkarak; "Ben bundan iyi yaparım" dedim. Bunun üzerine öğretmen beni çalışma danışmanı yaptı. Eski danışmanı benim danışmanlığım altına verdi."

2.

"Askeri ortaokulu bitirdiğim zaman merakım oldukça ileri gitmişti. Manastır Askeri Lisesi'nde matematik pek kolay geldi. Bununla uğraşmayı sürdürdüm. Ancak Fransızca da geri idim. Öğretmen benimle çok uğraşmıyor, acı uyarılarda bulunuyordu. Bu uyarılar benim çok gücüme gitti. İlk ev izni zamanında çözüm aradım. İki, üç ay gizlice Frerler Okulu'nun özel sınıfına devam ettim. Böylece okul derslerine oranla fazla derecede Fransızca öğrendim."

Kişilik Özelliği	Bilgi No
Kararlılık	.....2.....
Bağımsızlığa düşkünlük	.....1.....

7

Aşağıda bazı olay ve özellikler bunların ortaya çıkardığı sonuç ve etkileri verilmiştir. Bunları doğru bir şekilde eşleştiriniz.

- Selanik'in hem Batı ile etkileşimini kolaylaştırmış hem de kentin sosyal ve kültürel yönden gelişmesine zemin hazırlamıştır.
- Mustafa Kemal'de derin bir vatan sevgisi, demokratik bir anlayış gelişim göstermiştir.
- Mustafa Kemal'in eğitim hayatı kesintiye uğramıştır.

OLAY VEYA ÖZELİK

- Mustafa Kemal, yedi yaşındayken babasını kaybetmiş ve yetim kalmıştır. Zübeyde Hanım, eşinin vefatı üzerine üç çocuğuyla birlikte kardeşinin çalıştığı çiftlik evine taşınmıştır.
- Mustafa'nın doğduğu Selânik, önemli bir liman şehri olmanın yanında demir yolu ile de Belgrad, Manastır ve İstanbul gibi önemli şehirlere bağlanmaktaydı.
- Mustafa Kemal, Manastır Askeri İdadisi yıllarında "Vatan şairi" olarak anılan Namık Kemal ile hürriyet, demokrasi gibi söylemlerinden etkilendiği Tevfik Fikret'in eserlerini okudu.

ETKİSİ VEYA SONUCU

C

A

B

1. Her tarafta karışık sokakların aralarında tatlı sürpuzlerle karşılaşılırdı, kâh yeşilliklerin arasından birdenbire şehir ve denize açılan manzaralar, kâh çocuk sesleri ile okunan Kur'an nağmelerinin taşıdığı sıbyan mektepleri, kâh muntazam vuruşlarla bakır veya demir döven çekiç seslerinin duyulduğu karanlık atölyeler kâh kırlangıç yuvası gibi geçmişin birçok faciasını yaşamış yüksek evler (...) Bu şehrin dilleri ve dinleri farklı mütevazı insanları, bu küçük tatlılardan büyük mutluluklar çıkarmasını bilirdi.

Yukarıdaki metinde Selanik kentinin daha çok hangi yönü hakkında bilgilendirme yapılmıştır?

- A) Siyasi Sosyal
C) Ekonomik D) Askeri

2. "Mahallemizde Binbaşı Kadri Bey adında bir komşumuz oturuyordu. Oğlu Ahmet askerî rüştiyeye devam ediyor ve okul elbiselerini giyiyordu. Onu gördükçe ben de böyle elbise giymeye hevesleniyordum. Sonra sokaklarda subaylar görüyordum. Onların derecesine ulaşmak için takip edilmesi gereken yolun askerî rüştiyeye girmek olduğunu anlıyordum."

www.atam.gov.tr

Bu anlatıma bakılarak Mustafa Kemal'in askerlik mesleğini seçmesinde hangi kavramın daha çok etkili olduğu ifade edilebilir?

- A) Arkadaşları Sosyal çevresi
C) Ailesi D) Akrabaları

3. Mustafa Kemal annesine rağmen Selanik Askerî Rüştiyesi'ne kaydolmuş ve askerlik mesleğini seçmiştir. Asker olmazsa ne olacağını soran bir arkadaşına "Seni bilmem ama ben asker olacağım." karşılığını vermiştir.

Yukarıdaki anlatıma bakılarak Mustafa Kemal'in hangi kişisel özelliklere sahibi olduğu söylenebilir?

- A) Teşkilatçılık B) İleri görüşlülük
 Kararlılık D) İnkılapçılık

4. "Babam vefat etti. Annemle beraber dayımın yanına yerleştim. Dayım köy hayatı yaşıyordu. Ben de bu hayata karıştım. Bana vazifeler veriyordu. Ben de bunları yapıyordum. Kardeşimle birlikte bakla tarlası ortasında bir kulübede oturduğumuzu ve kargaları kovmaya uğraştığımızı hiç unutamam. Böylece biraz vakit geçince, annem, mektepsiz kaldığım için endişe etmeye başladı. Nihayet Selanik'te bulunan teyzemin yanına gitmeme ve mektebe devam etmeme karar verildi."

Atatürk'ün anlatımına göre hangi seçenekteki yargıya ulaşılamaz?

- A) Mustafa Kemal'in okul hayatı kesintiye uğramıştır.
B) Annesi, Mustafa Kemal'in eğitim hayatının aksamasını istememiştir.
C) Babasının ölümü Mustafa Kemal'in hayatında değişikliklere neden olmuştur.
 D) Dayısı, Mustafa Kemal'in Selanik'e gitmesi yerine çiftlikte kalmasını ısrarla istemiştir.

5. **Selanik'te;**

- ✿ Türkçe, Rumca, Bulgarca gazete ve dergiler basılmaktadır.
✿ Türk, Rum, Sırp, Bulgar, Ermeni, Yahudi gibi farklı milletler bir arada yaşamaktadır.
✿ Ege Denizi'ne açılan limanı ile Osmanlı Devleti'nin ticaretinde çok önemli bir yer tutmaktadır.

Yukarıdaki metinde Selanik şehrinin hangi yönünden bahsedilmemiştir?

- Siyasi B) Ekonomik
C) Sosyal D) Kültürel

6. Mustafa Kemal'in çocukluk ve gençlik döneminde geleneksel eğitim kurumlarının yanında askeri okullar ve Batı tarzı eğitim veren okullar da vardı. Bu durum kültür çatışmalarına neden oluyordu.

Bu bilgilere bakıldığında;

- I. Farklı anlayışlarda eğitim söz konusudur.
- II. Modern anlayışla hareket eden eğitim kurumları bulunmaktadır.
- III. Eğitimdeki farklılıklar toplumda kültürel birliğin sağlanmasını engelleyici bir etkiye sahiptir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

7. Osmanlı Devleti'nde geleneksel tarzda eğitim veren medreseler ile birlikte, Batılı bir anlayışla eğitim veren okullarda bulunmaktaydı. Ayrıca kapitülasyonlar sayesinde sayısı her geçen gün artan yabancı okullar ile azınlıklar tarafından açılan okullarda oldukça fazlaydı. Özellikle azınlık okulları ve yabancı okullar denetimden uzak hareket ediyor, kendi müfredatlarını uyguluyordu. Bu durum şunlara neden oluyordu; ...

Yukarıdaki metnin hangi seçenekteki bilgi ile devam etmesi doğru olmaz?

- A) eğitim ve öğretimde birlik sağlanamaması
B) farklı fikir kültür ve anlayışta bireyler yetişmesi
C) eğitim faaliyetlerinin tamamen kontrol altında tutulması
D) eğitimin devlet denetimi dışında yapılması

8. Mustafa Kemal için vatan sevgisi çok önemli bir olgudur. Bunun en önemli göstergesi Askeri İda-di yıllarında çıkan Türk-Yunan savaşları sırasında bizzat vatan savunmasında yer almak için gönüllü olarak kendini orduya yazdırmasıdır. Yine bir sözünde "Söz konusu vatan ise gerisi teferruattır." sözü ile vatanına olan düşkünlüğünü ortaya koymaktadır.

Yukarıdaki bilgilere bakılarak Mustafa Kemal'in bu düşüncelere sahip olmasında aşağıdaki fikir insanlarından hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Mehmet Emin Yurdakul
B) Ziya Gökalp
C) Tevfik Fikret
D) Namık Kemal

9. Şemsi Efendi'nin öğrencileri, rüştiye son sınıf öğrencilerinden daha iyi yazı yazabilir, okuyabilir, matematik problemlerini kolayca çözebilir, coğrafya haritalarını istendiği şekilde kullanabilirlerdi. Mustafa Kemal'in ilk eğitim döneminde, Şemsi Efendi gibi pedagojik ilkeleri bilen ve uygulayan bir öğretmenle karşılaşmış olması yenilikçi, özgürlükçü olmasında, okuma sevgisi ve araştırmacılığının gelişmesinde etkili olmuştur. Şemsi Efendi, Selanik'te halkın kitap ve gazete okuması amacıyla açılmış olan merkezlere kitap ve dergi vererek destek olmuştur. Onun, halkın gereksinmelerine dönük bakış açısı Mustafa Kemal'i dolaylı olarak etkilemiştir.

Bu bilgilere göre hangi seçenekteki çıkarımın yapılması doğru olmaz?

- A) Şemsi Efendi Mustafa Kemal'in toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlamıştır.
B) Şemsi Efendi, Mustafa Kemal'in birçok kişilik özelliği kazanmasında etkili olmuştur.
C) Mustafa Kemal'in en çok etkilendiği öğretmeni Şemsi Efendi olmuştur.
D) Şemsi Efendi halkın kültürel seviyesinin artmasına hizmet etmiştir.

10. Mustafa Kemal'in hayatı ile ilgili verilen aşağıdaki gelişmelerden hangileri arasında neden-sonuç ilişkisi kurmak doğru değildir?

- A) **Neden:** Mustafa Kemal'in asker olmak için kararlı olması
Sonuç: Asker olmasını istemeyen annesinden habersiz askeri okul sınavlarına katılması
B) **Neden:** Mustafa Kemal'in babasının vefat etmesi üzerine ailesi ile birlikte dayısının çalıştığı çiftliğe taşınması
Sonuç: Eğitimine ara vermek zorunda kalması
C) **Neden:** Çocukluk yıllarında çevresinde üniformalı öğrenciler görüp onları hayranlıkla izlemesi
Sonuç: Mustafa Kemal'in askerlik mesleğini seçmesi
D) **Neden:** Mustafa Kemal'in babası Ali Rıza Efendi'nin oğlunu çağdaş bir okula göndermek istemesi
Sonuç: Mustafa Kemal'in Mahalle Mektebi'ne yazılması

1. Mustafa Kemal, okuduğu okullarda zekâsı, yetenekleri ve kişilik özellikleriyle kendisini arkadaşlarına ve hocalarına tanıtmış, onların içten sevgi ve saygısını kazanmıştır. Matematiğe, edebiyata ve güzel söz söylemeye karşı da merakı ve eğilimi olan Mustafa Kemal, Harp Okulu ve Harp Akademisinde, memleket ve millet davaları ile ilgilenmesi, düşüncelerini cesaretle ifadeden çekinmemesi sebebiyle aydın, inkılapçı bir subay olarak tanınmıştır.

Mustafa Kemal'in yukarıdaki parçada hangi özelliği ön plana çıkarılmamıştır?

- A) Vatansever olma
B) Düşüncelerini cesaretle ifade etme
C) Sadece bir konuya odaklanma
D) Gelişim ve değişimden yana olma

2. Mustafa Kemal'in doğduğu yıllarda Selanik Müslüman, Musevi, Rum, Sırp, Ermeni, Bulgar ve Ulahlar gibi çeşitli milletlerin, kültürlerin ve dinlerin iç içe yaşadığı bir kentti.

Selanik'in yukarıda bahsedilen özelliğinin;

- I. Şehirdeki sosyal ve kültürel hayatın zenginleşmesi
II. Şehirde Milliyetçilik akımlarının etkili olması
III. Balkanlarda huzur ve güvenlik ortamının kalıcı hale gelmesi

durumlarından hangisini ortaya çıkarması beklenir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

3. Selanik'te, Müslüman, Yahudi, Hıristiyan gibi farklı inançlara sahip insanlar ve milletler bir arada yaşamaktaydı.

Selanik'in yukarıdaki bahsedilen özelliklerinin Mustafa Kemal üzerinde;

- I. Hoşgörü sahibi olma
II. Farklılıklara saygı gösterme
III. Kültürel etkileşimde bulunma

durumlarının hangilerini yaşamasına neden olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

4. Aşağıda Mustafa Kemal'in hayatında önemli yer tutan çeşitli kavramlar hakkında bilgiler verilmiştir.

- ✿ Mustafa Kemal'in doğup büyüdüğü ve ilk eğitimi aldığı liman şehridir.
✿ Mustafa Kemal'in idadi yıllarını geçirdiği bu şehir aynı zamanda konsolosluklar kenti olarak da bilinir.
✿ Askerlik mesleğine ilk adımlarını attığı bu okulda başarıları sayesinde kısa sürede arkadaşları ve öğretmenlerinin dikkatini çekmiştir.

Yukarıdaki bilgiler ile kavramlar eşleştirildiğinde hangi seçenek açığa kalır?

- A) İstanbul
B) Selanik
C) Manastır
D) Askeri Rüştüye

5. Mustafa Kemal, 1881 yılında Osmanlı Devleti'nin Balkan topraklarındaki en önemli yerleşim alanlarından biri olan Selanik şehrinde doğdu. Bu sırada Osmanlı Devleti;

- I. Kapitülasyonlar nedeni ile Batı'nın gelişmiş ülkelerinin açık pazarı haline gelmiş
II. Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımı ve büyük devletlerin kışkırtması sonucu başta Balkanlar olmak üzere ülkenin birçok bölgesinde isyanlara neden olmuş
III. Yüzyıllardır bir arada huzur içinde yaşanan toplumsal yapıda bozulmalar meydana gelmiştir.

Mustafa Kemal'in doğduğu yıllardaki durumu hakkında bilgi paylaşılan Selanik'in yaşadığı sorunlar ve bu sorunların ilgili olduğu alanların eşleştirmesi hangi seçenekte doğru olarak yapılmıştır?

- A) I. Sosyal
II. Siyasi
III. Kültürel
B) I. Ekonomik
II. Sosyal
III. Siyasi
C) I. Sosyal
II. Ekonomik
III. Siyasi
D) I. Ekonomik
II. Siyasi
III. Sosyal

6 - 7. Soruları aşağıdaki diyagrama bakarak cevaplayınız.

6. Yukarıda verilen diyagrama bakıldığında hangi seçenekte sonuca ulaşılması doğru olmaz?

- A) Mustafa Kemal'in gittiği tüm okullara mesleki yeteneğini artırıcı okullar olarak bakılamaz.
- B) Mustafa Kemal'in Selanik dışında devam ettiği okullar tamamen askeri tarzda eğitim veren kurumlardır.
- C) Mustafa Kemal kesintisiz bir eğitim-öğretim hayatına sahiptir.
- D) Mustafa Kemal'in gittiği tüm okullar aynı bölgede yer almamıştır.

7. Yukarıdaki tabloyu inceleyen bir kişinin;

- I. Mustafa Kemal hangi tarzlarda okullara devam etmiştir?
- II. Mustafa Kemal hangi okula başlayarak askerliğe ilk adımını atmıştır?
- III. Mustafa Kemal'in Osmanlı'nın başkentinde gittiği okulların adları nelerdir?

sorularından hangilerinin cevabına ulaşabileceği söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III
- C) II ve III D) I, II ve III

8. Mustafa Kemal'in doğduğu ve çocukluk yıllarının geçtiği Selanik'te;

- I. Azınlık isyanlarının görülmesi
- II. Ticari açıdan gelişmiş bir limanının bulunması
- III. Milliyetçilik akımlarının etkili olması

durumlarından hangileri kentin sosyal yapısı ile ilgilidir?

- A) I ve II B) I ve III
- C) II ve III D) I, II ve III

9. (I) Mustafa Kemal'in ilkököl döneminde, Şemsi Efendi gibi pedagojik ilkeleri bilen ve uygulayan bir öğretmenle karşılaşmış olması yenilikçi, özgürlükçü olmasında, okuma sevgisi ve araştırmacılığının gelişmesinde etkili olmuştur. (II) Selanik Askeri Rüştiyesinde onun zekâsını keşfeden matematik öğretmeni Mustafa Sabri Bey ona Kemal adını vererek onu onurlandırmış ve matematiğe olan ilgisinin ömür boyu devam etmesinde etkili olmuştur. (III) Manastır Askeri İdadisinde aynı sıraları paylaştığı Ömer Naci, Mustafa Kemal'in şiir ve edebiyata ilgi duymasına neden olmuş, onun hitabet alanındaki yeteneğini geliştirmesine katkı sağlamıştır. (IV) Aynı okulda görev yapan Tarih öğretmeni Kolağası Mehmet Tevfik Bey Mustafa Kemal'de derin bir tarih bilgisi ve bilinci oluşmasına ortam hazırlamıştır.

Yukarıdaki bilgilerde kaç numara ile gösterilen bölüm "Mustafa Kemal'in fikir hayatının oluşmasında öğretmenleri çok etkili olmuştur." ifadesine örnek olarak gösterilemez?

- A) I B) II C) III D) IV

10. Selânik, Avrupa'daki gelişmelerin yakından takip edildiği ve Batı ülkeleriyle etkileşimin en yoğun yaşandığı şehirlerden biridir. Avrupa'da çıkarılan gazete, dergi ve kitaplardaki fikirler Osmanlı Devleti'nin Batı'ya açılan bir penceresi konumunda olan Selânik üzerinden Osmanlı ülkesine yayılıyor. Saltanat yönetimine karşı çıkan halk egemenliğindeki bir yönetime geçilmesini isteyen Osmanlı aydınları da bu kentte yaşamayı tercih ediyorlardı.

Yukarıdaki metinde Selanik'in hangi iki alandaki özellikleri üzerinde durulmaktadır?

- A) Sosyal ve kültürel
- B) Siyasi ve sosyal
- C) Sosyal ve ekonomik
- D) Siyasi ve kültürel

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Olaylar ve Kişiler

Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrarız.

Öğreten Sorular

1

Doğru yargı bildiren cümlelerin başına "✓", yanlış yargı bildiren cümlelerin başına "X" işaretini yazınız.

	Açıklama	D	Y
1	Mustafa Kemal'in fikir dünyasını etkileyen en önemli olaylardan biri de II. Dünya Savaşı'dır.	☐	☒
2	Mustafa Kemal'in düşünce dünyasında Türk düşünürler olduğu gibi yabancı düşünürler de yer almıştır.	☒	☐
3	Mustafa Kemal'in, gençlik yıllarında ülkenin içinde bulunduğu duruma kayıtsız kalmaması memleket meselelerine ilgisi olduğunun kanıtıdır.	☒	☐
4	Mustafa Kemal'in kitaplara olan ilgisi onun çok yönlü gelişimine katkı sağlamış, ufkunu geliştirmiş ve düşünce dünyasını zenginleştirmiştir.	☒	☐

2

Aşağıdaki bulmacada yer alan açıklamaları uygun cevaplar ile doldurunuz.

3

4 N U T U K

E

V

F

İ

1 N A M İ K K E M A L

F

İ

2 Z İ Y A G Ö K A L P

R

E

5 M A N A S T I R

- Mustafa Kemal'in kalbinde vatan sevgisi ve hürriyet aşkı gibi duyguların yerleşmesini sağlamıştır.
- Mustafa Kemal "Fikirlerimin babası demiştir." Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak isimli kitabı vardır.
- Türk Edebiyatı'nın önemli bir ismidir. Şiirlerinde hak, adalet ve özgürlük kavramlarını işlemiştir.
- Mustafa Kemal'in bizzat kendi kaleme aldığı ve Kurtuluş Savaşı Dönemi'ni anlattığı eserin adıdır.
- Mustafa Kemal'in idadi (lise) yıllarını geçirdiği ve düşünce ufkunu geliştirdiği şehrin adıdır.

3

Aşağıda boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yerleştiriniz.

Sanayi İnkılabı

Türkçülük

Milliyetçilik

İslamcılık

Mehmet Emin Yurdakul

J. Rousseau

MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR DÜNYASI

(I).....**Milliyetçilik**..... fikir akımı, Balkan milletlerinin 19. yüzyılın başlarından itibaren Osmanlı Devleti'ne karşı isyan etmesine neden oldu. Ayrıca; Avrupa'da gelişen (II).....**Sanayi İnkılabı**..... Osmanlı ekonomisini olumsuz etkiledi. Osmanlı Devleti'nin dağılmasını önlemek için aydınlar arasında çeşitli düşünce akımları (Osmanlıcılık, İslamcılık, Türkçülük ve Batıcılık) oluşmaya başladı. Mustafa Kemal, (III).....**Türkçülük**..... düşüncesini benimseyerek Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni ulus-devlet anlayışına göre kurdu. Mustafa Kemal'in düşünce dünyasının oluşumunda yerli ve yabancı bazı yazar ve şairler etkili olmuştur. (IV).....**Mehmet Emin Yurdakul**....., eserlerinde özellikle milliyetçiliği savunan şiirler yazmış ve bu konuda Mustafa Kemal'i etkilemiştir. Ayrıca; devletin iktidara değil, halka ait olduğunu belirten (V).....**J. Rousseau**....., Mustafa Kemal'in fikir dünyasını etkilemiştir.

4

Aşağıda verilen açıklamalar ile numaralandırılmış kişileri eşleştiriniz

Genç Mustafa'nın kalbinde vatan sevgisi ve hürriyet aşkı gibi duyguların yerleşmesine yardımcı olmuştur.

Namık Kemal

(1)

Tevfik Fikret

Eserleri ile Avrupa'da meydana gelen "Aydınlanma Çağı'na" önemli katkılar sunmuştur.

Voltaire

(2)

Namık Kemal

Türk aydınlarından olan bu kişi hak, adalet ve özgürlük gibi konularda Mustafa Kemal'i derinden etkilemiştir.

Tevfik Fikret

(4)

Voltaire

(3)

Mehmet Akif Ersoy

1. Mustafa Kemal'in Manastır Askerî İdadisindeki öğretmenleri, Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu sıkıntılı dönemde kendi dersleri çerçevesinde kalmıyor, ordu ve memleket meselelerini de milliyetçi bir yaklaşım sergileyerek konu ediniyorlardı.

Buna göre lise yıllarındaki öğretmenleri Mustafa Kemal'in;

- I. Milli duygularla yetişme
- II. Memleket sorunlarına duyarlı olma
- III. Fikir dünyasını geliştirme

gibi özelliklerin hangilerinin kazanmasında etkili olmuştur?

- I, II ve III
- II ve III
- Yalnız II
- I ve III

2. Manastır İdadisindeyken "Vatan ve Hürriyet" şairi olarak bilinen Namık Kemal'in eserleriyle tanışmış ve her fırsatta arkadaşlarıyla gizlice şairin eserlerini okumuşlardır. Şiirlerini ezbere bildiği Namık Kemal'den "Türk ulusunun yüzyıllardan beri beklediği ses" olarak bahsetmiştir. Mustafa Kemal, Tevfik Fikret için: "Ben inkılap ruhunu ondan aldım." diye söz etmiş ve onun özgürlük, laiklik anlayışından esinlenmiştir. Yine milliyetçiliğinin önemli temsilcisi olarak gördüğü "Millî Şair" diye de tanınan Mehmet Emin Yurdakul, en sevdiği şairler arasında yer almaktaydı.

Buna göre dönemin yazar ve şairleri Mustafa Kemal'in daha çok hangi açıdan gelişimine katkıda bulunmuşlardır?

- A) Sanat anlayışı
- B) Askeri deha
- Düşünce dünyası
- D) Lider kişilik

3. Türk demokrasisinin Fransız İhtilali'nin açtığı yolu izlediğini, ancak kendine özgü nitelikte geliştiğini belirten Mustafa Kemal'in düşünce ve eylemlerinde Fransız İhtilali'nin büyük etkisi olmuştur. Ayrıca; Mustafa Kemal, Fransız İhtilali'nin dışında Türk Kurtuluş Savaşı ile ABD Bağımsızlık Savaşı arasında paralellik kurmuş, Washington ve Lincoln'ün Birleşik Devletlerin kurtuluşu için yaptıkları çalışmalarından etkilendiğini vurgulamıştır.

Buna göre yukarıda verilen metinden yola çıkılarak;

- I. Mustafa Kemal dünyadaki siyasi gelişmelere seyirci kalmıştır.
- II. Farklı ülkelerdeki özgürlük ve bağımsızlık mücadeleleri Mustafa Kemal'i etkilemiştir.
- III. Mustafa Kemal'e göre demokrasi serüvenimiz Fransız İhtilali'ni örnek almış ancak kendine has özelliğini de kaybetmemiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) I, II ve III
- B) II ve III
- Yalnız I
- D) I ve III

4. Mustafa Kemal, okul yıllarında, arkadaşlarına konferans niteliğinde konuşmalar yapmış, sonraki dönemde ise evinde arkadaşları ile toplantılar düzenlemiştir. Yabancı gazete ve dergileri takip etmiş, pansiyonunda kaldığı Fransız pansiyonere Paris'te basılmış yayınları getirtmiştir. Bu şekilde Avrupa'da yaşanan değişim ve gelişimi izleyebilmiştir.

Yukarıda bahsedilen durumun Mustafa Kemal'e hangi açıdan katkı sağladığı söylenemez?

- A) Değişim ve gelişime açık olma
- Askeri dehasını geliştirme
- C) Batı'yı yakından takip edebilme
- D) Lider bir kişiliğe sahip olma

5. Mustafa Kemal'in yabancı dil bilmesi yabancı gazete ve dergileri okuyabilmesinin yolunu açmıştır. Ayrıca resmî görevlerle Avrupa'da farklı şehirlerde bulunma imkânı oldu.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili olarak;

- I. Okuduğu yabancı gazete ve dergiler onun dünyada olup bitenlerden haberdar olmasına zemin hazırlamıştır.
- II. Avrupa şehirlerinde bulunması, bu şehirlerdeki gelişmeleri yakından takip etmesini kolaylaştırmıştır.
- III. Milli kültürü yakından tanıma fırsatı bulmuştur.

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşılabılır?

- A) I, II ve III
C) Yalnız II

- B) II ve III
I ve II

6. Mustafa Kemal, Fransız İhtilali'nin öncüleri Voltaire (Volter), J. J. Rousseau (Russo) gibi yazarları tanımıştır. İhtilalin getirdiği milliyetçilik ve millî egemenlik ilkeleri onun için birer ilham kaynağı olmuştur. Yurt içinde ise Namık Kemal, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp gibi bazı fikir adamlarının eserlerini okumuştur. Döneminde mevcut olan fikir akımlarından Batıcıların inkılapçı ve Türkçülerin milliyetçi görüşlerinden etkilenmiştir. Mustafa Kemal, okul yıllarında okuduğu yazarlar ve etkilendiği fikirleri aynen kabul etmemiştir. Okuduklarını mantık süzgecinden geçirmiş ve bir sonuca varmıştır.

Buna göre metinden yola çıkılarak Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Yerli ve yabancı birçok aydınının eserini okumuştur.
B) Fransız İhtilali ile ortaya çıkan fikirlerden esinlenmiştir.
C) Okuduğu yazarları ve etkilendiği fikirleri eleştirel bir gözle takip etmiştir.
D) Döneminde mevcut olan fikir akımlarından Osmanlılık düşüncesini savunmuştur.

7. Mustafa Kemal'in farklı şehirlerde okumuş olması ve bir subay olarak Osmanlı Devleti'nin farklı bölgelerinde görev yapması Mustafa Kemal'in bilgisini artırıp düşünce dünyasını geliştirdi. Mustafa Kemal bu görevleri esnasında, devletin ve halkın içine düştüğü zor durumu da yakından görme imkânı buldu.

Osmanlı Devleti'ni zor duruma sokan olaylar arasında;

- I. Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik akımı
- II. Sanayi İnkılabı ile başlayan sömürgecilik faaliyetleri
- III. Balkanlarda başlayan azınlık isyanları

gibi durumlardan hangisi ya da hangileri örnek verilebilir?

- A) I ve II
C) Yalnız I

- I, II ve III
D) I ve III

8. 1913'te Sofya Ataşemiliterliğine atanan Mustafa Kemal göreve başladıktan sonra, Bulgaristan'daki bir geziye çıktı. Bu gezideki amacı Bulgaristan Türklerinin morallerini güçlendirmek, onların Osmanlı Devleti'ne bağlılıklarını daha da artırmak ve Bulgar ordusunun durumunu incelemektir.

Buna göre Mustafa Kemal'in Bulgaristan'daki gezisindeki amaçları;

- I. Sosyo-kültürel
- II. Askeri
- III. Ekonomik

alanlardan hangileri ile yakından ilgilidir?

- A) Yalnız II
I ve II

- I, II ve III
D) I ve III

1. Matematik derslerinde çok başarılı olan Mustafa Kemal'in dil dersleri zayıftı. Mustafa Kemal, bir kurmay subayın dünyadaki gelişmeleri izleyebilmesi için mutlaka bir yabancı dil öğrenmesi gerektiğine inanıyordu. Tatillerde Selanik'te Frerler Okuluna giderek Fransızcasını ilerletmeye çalıştı. Fransızcasını ilerletmek için okuduğu kitaplar sayesinde; Jean Jack Rousseau (Jan Jak Ruso), Voltaire (Volter), Montesquieu (Montesku), Auquste Comte (Ogust Komt) gibi Fransız düşünürlerini yakından tanıdı ve inkılap, bağımsızlık, adalet, eşitlik gibi kavramları özümsemi.

Yukarıdaki parçadan yola çıkılarak;

- I. Mustafa Kemal dil konusunda eksiklerini kapatmaya çalışmıştır.
- II. Mustafa Kemal dünyadaki gelişmeleri iyi okuyabilmek için yabancı dil bilmenin şart olduğuna inanmaktadır.
- III. Fransız yazarlar Mustafa Kemal'in düşünce dünyasını etkilemiştir.
- IV. Mustafa Kemal Fransız düşünürlerinin fikirlerini sorgulamadan kabul etmiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, III ve IV   B) II, III ve IV
 I, II ve III   D) I, II ve IV

2. Mustafa Kemal, Harp Okulu öğrencilerinin kendi aralarında düzenledikleri tartışmalara ve hitabet yarışmalarına katılıyordu. Güzel konuşuyor, düşüncelerini cesaretle ifade ediyor ve engin bilgisiyle arkadaşlarının saygısını kazanıyordu. Harp Akademisinden arkadaşı olan bir subay onunla ilgili şunları söylemektedir: "Her cuma akşamı bir sınıfta toplanır, kapıları kapattıktan sonra kürsüye çıkan Mustafa Kemal'i dinlerdik. Tıpkı bir konferansçı gibi, Paris'ten gelen Türkçe ve Fransızca gazetelerden öğrendiklerini bizlere aktarırdı."

Yukarıda anlatılanlardan yola çıkılarak Mustafa Kemal hakkında;

- I. Arkadaşlarını etrafında toplaması liderlik özelliğini göstermektedir.
- II. Hitabet sanatında kendini geliştirmiştir.
- III. Yurt dışındaki gelişmeleri de yakından takip etmektedir.

gibi öncüllerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II   I, II ve III   C) I ve II   D) I ve III

3. Atatürk, Namık Kemal'in kişisel ve gizemli şiirlerini bir yana itip, yurt sorunlarını, milletin değerlerini, bireysel özgürlüğü, insan haklarını savunan şiirlerini çok seviyor, onun eserlerini okuyor, kendisindeki heyecanı bu şiirlerde buluyordu.

Parçadaki anlatılanlardan yola çıkılarak aşağıdaki seçeneklerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Mustafa Kemal edebiyatı; bir düşünceyi, duyurma, yayma ve etkileme aracı olarak görmüştür.
 Mustafa Kemal edebiyat alanında yalnızca şiirle ilgilenmiştir.
 C) Namık Kemal, memleket meselelerini konu alan eserler yazmıştır.
 D) Namık Kemal eserleri ile ulusal bilinci uyandırmayı amaçlamıştır.

4. I. Mustafa Kemal'in doğduğu, ilkokul ve rüştiyeyi okuduğu Selanik şehri farklı ulusları bünyesinde barındıran zengin kültürel yapıya sahip bir şehirdi.

II. Mustafa Kemal, Manastır Askeri İdadisinde okurken dönemin önemli fikir adamlarının eserlerini okumuş ve onlardan esinlenmiştir.

III. Mustafa Kemal, Harp Okulu ve Harp Akademisi yıllarında İstanbul'da bulunmuş, Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu durumu yakından izlemiştir.

IV. Mustafa Kemal Bulgaristan'ın başkenti olan Sofya'da Ataşemiliterlik görevinde bulunmuş, Avrupa'yı yakından takip etmiştir.

Yukarıda numaralandırılmış açıklamalardan hangisi Mustafa Kemal'in dış politika tecrübesi kazanmasına katkı sağlamış olabilir?

- IV   B) III   C) II   D) I

5. Montesquieu'ye göre en iyi yönetim biçimi halka dayanan cumhuriyet yönetimidir. Bu düşüncelerden etkilenen liderlerden biri olan Mustafa Kemal de Kurtuluş Savaşı'nın bitmesi ile birlikte zaman kaybetmeden cumhuriyet yönetimine geçilmesi yolunda adım atmıştır. Ülkemizde 29 Ekim 1923'de Cumhuriyet ilan edilmiştir.

Buna göre Montesquieu eserleri ile Mustafa Kemal'de hangi fikrin oluşmasına katkı sağlamıştır?

- A) Milli egemenlik
 B) Milli bağımsızlık
 C) Mutlak monarşi
 D) Türkçülük

6. Kitap okumak Mustafa Kemal'in en büyük tutkusuydu. Yaşamındaki tükenmez enerjisini ve yetiştirme tarzındaki sağlamlığını çok kitap okumasına borçluydu. Tarih, edebiyat, dilbilim, din, ekonomi, coğrafya, hukuk, siyasi bilimler gibi alanlar Mustafa Kemal'in ilgilendiği başlıca konulardı. Mustafa Kemal çok kitap okumakla beraber fırsat buldukça kitap da yazmıştır. Mustafa Kemal'in yazmış olduğu en önemli eseri Kurtuluş Savaşı Dönemini konu alan Nutuk'tur. Cumhuriyet döneminde de geometri eğitimini kolaylaştıran "Geometri" eseri de bulunmaktadır.

Yukarıda verilenlerden yola çıkılarak;

- I. Mustafa Kemal farklı alanlarda kitaplar okuyarak çok yönlü gelişmeyi amaçlamıştır.
II. Mustafa Kemal sadece kitap okumamış fikirlerini ortaya koyan kitaplar da kaleme almıştır.
III. Mustafa Kemal yalnızca askeri alanla ilgili kitaplar yazmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II
 B) Yalnız III
 C) I ve III
 D) II ve III

7. Mustafa Kemal, Harp Okulu ve Harp Akademisi yıllarını İstanbul'da geçirdi. O, İstanbul'da bulunduğu dönemde bir yandan askerlik bilgisini derinleştirirken diğer yandan ülke yönetimini yakından takip etme imkanı buldu. Yönetimde gördüğü eksiklikleri okulda gizlice çıkardıkları gazetede yazılarında dile getirdi.

Mustafa Kemal'in ülke yönetimi ile ilgilenmesi ona daha çok hangi alanda katkı sağlamıştır?

- A) Askeri alan
 B) Siyasi alan
 C) Hukuki alan
 D) Sosyal alan

8.

Mustafa Kemal'i Etkileyen Bazı Olaylar

• Fransız İhtilali	• 31 Mart Olayı
• Trablusgarp Savaşı	• Balkan Savaşları
• I. Dünya Savaşı	• Kurtuluş Savaşı

Buna göre; Mustafa Kemal'i etkileyen olaylardan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisinde ulaşılabilir?

- A) Mustafa Kemal'i sadece siyasi gelişmeler etkilemiştir.
 B) Mustafa Kemal'i yalnızca katıldığı savaşlar etkilemiştir.
 C) Mustafa Kemal'i siyasi ve askeri birçok olay etkilemiştir.
 D) Mustafa Kemal'i en çok Fransız İhtilali etkilemiştir.

9. Mustafa Kemal'in yaşadığı ve gördüğü olaylar yanında düşüncelerinin oluşumuna etki eden yerli ve yabancı fikir adamları bulunmaktadır. Bu fikir adamlarının eserleri Mustafa Kemal'in düşünce dünyasını geliştirmiştir.

Mustafa Kemal'in fikirlerinden faydalandığı kişiler arasında;

- I. J. J. Rousseau
II. Ziya Gökalp
III. Mehmet Emin Yurdakul

maddelerinde verilenlerin hangileri yer alır?

- A) I, II ve III
 B) II ve III
 C) Yalnız II
 D) I ve II

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı ve Kişilik Özellikleri

Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendiririz.

Öğreten Sorular

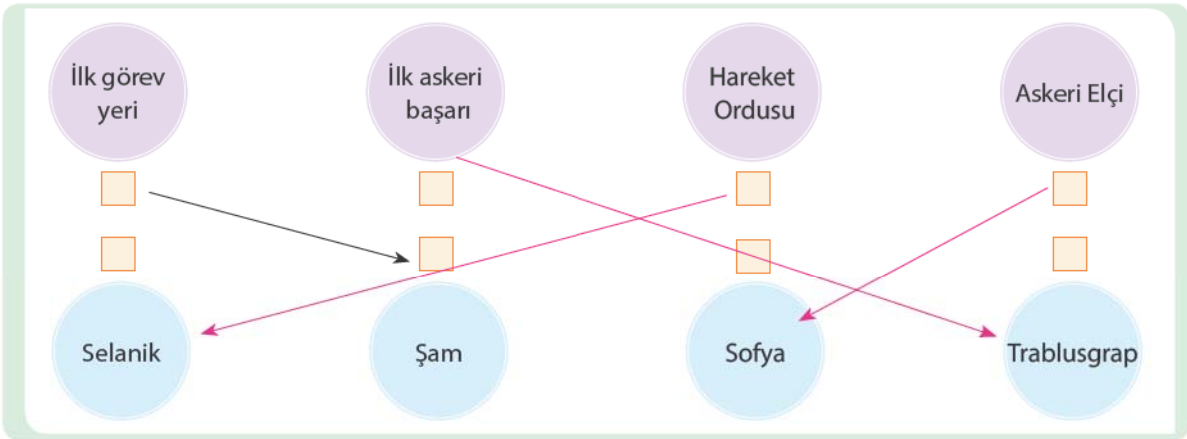
1

Doğru yargı bildiren cümlelerin başına "✓" işaretini yanlış yargı bildiren cümlelerin başına "X" harfini yazınız.

Açıklama		D	Y
1	Mustafa Kemal'in Şam'da Vatan ve Hürriyet cemiyetini kurması onun siyasi faaliyetlerde bulunduğunun göstergesidir.	✓	
2	Mustafa Kemal'in İstanbul'da çıkan 31 Mart Ayaklanmasını bastıran ordu da yer alması onun monarşi yanlısı olduğunu gösterir.		✓
3	Sömürgecilik faaliyetlerine katılan İtalya, Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika toprağı olan Cezayir'e saldırmıştır.		✓
4	Trablusgarp Savaşı'nda Mustafa Kemal'in cepheye gönüllü olarak katılması ondaki vatansever kişiliğe sahip olduğunu gösterir.	✓	
5	Mustafa Kemal'in Derne ve Tobruk'ta halkı düşmana karşı birleştirmesi teşkilatçılık özelliğini gösterir.	✓	
6	Mustafa Kemal Sofya'daki askeri elçilik görevinde dış politika ve diplomasi tecrübesi kazanmıştır.	✓	

2

Mustafa Kemal'in askerlik görevleri ve bulunduğu şehirleri eşleştiriniz.

3

Balkan savaşlarına ait verilen haritayı inceleyerek açıklamaları yorumlayınız.

Balkan Savaşları Öncesi

Balkan Savaşları Sonrası

Açıklama

D

Y

1

Balkan Savaşları ile Osmanlı Devleti'nin sınırları daralmıştır.

✓

2

Balkan Savaşları sonunda Bulgaristan ve Sırbistan sınırlarında genişlemeler olmuştur.

✓

3

Balkan Savaşları ile Yunanistan'ın sınırları daralmıştır.

✓

4

Balkan Savaşları sonunda Osmanlı Devleti'nin Ege adalarındaki egemenliği güçlenmiştir.

✓

5

Balkan Savaşları sonunda bağımsızlığını kazanan bir devlet bulunmaktadır.

✓

4

Aşağıdaki verilen parçayı okuyarak Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliklerini sergilediğini belirleyiniz.

Conkbayırı'nın güneyindeki 261 rakımlı tepeden sahilin gözcülüğünü yapmakla görevli olan erlerin Conkbayırı'na doğru koşmakta, kaçmakta olduğunu gördüm.

- Niçin kaçıyorsunuz? dedim.

- Efendim düşman, dediler.

- Nerede?

- İşte, diye 261 rakımlı tepeyi gösterdiler.

Düşmanın bir avcı hattı 261 rakımlı tepeye yaklaşmış ve rahatça ileriye doğru yürüyordu.

Kaçan askere:

- Düşmandan kaçılmaz, dedim.

- Cephanemiz kalmadı, dediler.

- Cephanemiz yoksa süngünüz var, dedim.

Ve bağırarak bunlara süngü taktırdım. Yere yatırdım. Aynı zamanda Conkbayırı'na doğru ilerlemekte olan piyade alayı ile cebel bataryasının yetişebilen askerlerini "marş marş"la benim bulunduğum yere gelmeleri için yanımdaki emir erimi gönderdim. Bu askerler süngü takıp yere yatınca düşman efradı da yere yattı. Kazandığımız an budur.

Cesaret (...✓...)

Ümitsizlik (.....)

İnkılapçı (.....)

Vatanseverlik (...✓...)

Liderlik (...✓...)

İleri görüşlü (.....)

1. Mustafa Kemal, meşrutiyete karşı yapılan ayaklanmayı bastırmak için Selanik'te kurulan Hareket Ordusunda kurmay başkanı olarak görev aldı. Şam ve Trablusgarp'ta bu tür isyanları bastırmada tecrübeli olan Mustafa Kemal'in Hareket Ordusu için hazırladığı kuruluş ve hareket planı beğenildi.

Buna göre;

- I. Mustafa Kemal, rejime yönelik yapılan isyan hareketinde meşrutiyet yanlısı bir politika izlemiştir.
- II. Mustafa Kemal, müdahaleye geçmeden önce planlı hareket etmiştir.
- III. Farklı yerlerde edindiği deneyimleri kullanma fırsatı bulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve III I, II ve III
C) I ve II II ve III

2. "Mustafa Kemal Derne ve Tobruk'ta önemli başarılar kazanmıştır. Onun ilk savaş deneyiminde elde ettiği bu başarılar, zamanın en iyi silahlarına sahip İtalyan kuvvetlerini aciz bırakması, dünyanın en gelişmiş ordularını yeneceğinin habercisi olacaktır. Ayrıca Mustafa Kemal bu savaşta az kuvvetle sevk ve idare, gerilla savaşının incelikleri konusunda tecrübe edinmiş oldu."

Mustafa Kemal'in bu başarıları ileride aslında hangi olayın habercisi olacaktır?

- Millî mücadelede dünyanın en gelişmiş ordularını yeneceğinin
B) Kanal Cephesi'nde başarılar elde edeceğinin
C) 9. Ordu müfettişi olarak Samsun'a çıkacağıının
D) 31 Mart ayaklanmasını bastıracağıının

3. Fransa'nın Cezayir ve Tunus'u, İngiltere'nin de Mısır'ı işgal etmiş olması neticesinde İtalya paylaşılan Osmanlı topraklarından kendisine pay kalmayacağı korkusu ile Osmanlı'nın elinde kalan son Kuzey Afrika toprağı olan Trablusgarp'ı elde edebilmek için çok yoğun uğraşlar vermiş ve saldırıya geçmiştir. Bölgeye karadan ve denizden yardım gönderecek durumda olmayan Osmanlı Devleti, Trablusgarp'ta halkı İtalyanlara karşı harekete geçirmek için bazı gönüllü Türk subayları gizlice gönderebildi. Mustafa Kemal, Derne ve Tobruk'ta halkı örgütleyerek yerel direnişini birleştirdi ve İtalyanlara karşı üstünlük sağladı. Başarısı, gazetelerde resminin yayımlanmasını, adının duyulmasını ve saygınlığının artmasını sağladı.

Buna göre metinden yola çıkılarak aşağıdaki-lerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı toprakları sömürgeci birçok devletin istilasına uğramıştır.
B) Mustafa Kemal'in anlatılan bölgede halkı direniş için örgütlemesi onun liderlik özelliğini gösterir.
C) Mustafa Kemal'in Trablusgarp'taki başarısı basın organlarında yer bulmuştur.
 Trablusgarp Savaşı sonunda bölge toprakları Osmanlı himayesine bırakılmıştır.

4. Siyasi birliğini geç tamamlayan İtalya, sömürge arayışı doğrultusunda sanayisine hammadde bulmak amacıyla, 1911'de Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki son toprak parçası olan Trablusgarp'ı işgal girişiminde bulundu.

Buna göre İtalya, Trablusgarp'ı işgal ederek;

- I. Dini
- II. Siyasi
- III. Ekonomik

alanlardan hangisi veya hangilerinden kazanım elde etmek istemiştir?

- A) I ve III B) Yalnız III
 II ve III D) I, II ve III

5. Mustafa Kemal'in 22 Eylül 1909'da toplanan İttihat ve Terakki Cemiyetinin 2. Büyük Kongresi'nde yaptığı konuşma şöyledir: "Ordumuzun içinde bulunan cemiyet arkadaşlarımız, politikada devam etmek istiyorlarsa ordudan çıkmalı ve cemiyetimizin halk içindeki teşkilatı arasına girmelidirler. Ordumuz politikadan uzaklaşmalıdır. Ve ordu içinde kalacak dostlarımız da artık politika ile meşgul olmamalı ve bütün gayretlerini ordumuzun kuvvetlenmesine çevirmelidirler. Cemiyetimiz de bir an önce teşkilatımızı halkın içinde genişleterek milletimize dayanan siyasi bir parti hâline gelmelidir." (Kocatürk, 2007a: 11-12)

Buna göre, Mustafa Kemal;

- I. Ordu ile siyasetin birbirinden bağımsız olması gerektiği
- II. Ordunun siyaset işlerinden uzaklaşıp kendi alanına yönelmesinin daha isabetli olacağı
- III. Orduda görevli askerlerin siyasi parti kurma çalışmalarına katılabileceği

fikirlerinden hangisi ya da hangilerine sahiptir?

- A) Yalnız III
B) I ve III
C) I ve II
D) I, II ve III

6. Mustafa Kemal, 5 Şubat 1905'te merkezi Şam olan 5. Orduya bağlı 30. Süvari Alayına staj yapmak üzere atandı. Mustafa Kemal'e burada sık sık yaşanan isyanları bastırmak görevi verilmişti. Mustafa Kemal'e göre Şam, imparatorluğun unutulmuş bir köşesiydi. Aslında Şam'da görev yaptığı yıllar ona mücadele etme azmi vermişti. Şam'da kaldığı süre içerisinde Osmanlı Devleti'nin isyan eden Arap kabilelerini kontrol altına almakta zorlandığını gördü.

Yukarıda verilenlerden yola çıkılarak; özellikle hangi fikir akımının başarısızlığı uğradığı söylenebilir?

- A) İslamcılık
B) Türkçülük
C) Batıcılık
D) Turancılık

7. Sultan II. Abdülhamid'in Balkan Savaşı'nın kaybedilmesiyle ilgili değerlendirmesi: "Hem bari orduyu politikadan çekebilseydik... Hanedana karşı olanlar, hanedandan yana olanlar diye bölündü yeni baştan ordu, 93 Muharebesi'ni kaybettik. 93 Muharebesi'ni niçin kaybettiysek, Balkan Harbi'ni de onun için kaybettik."

Sultan II. Abdülhamid'in yukarıdaki değerlendirmesi ile Mustafa Kemal'in aşağıdaki düşüncelerinden hangisi benzerlik taşımaktadır?

- A) Osmanlı Devleti ordusu I. Dünya Savaşı'na girmemelidir.
B) Ordu ile siyasetin birbirinden ayrılması gereklidir.
C) Yönetimde monarşi yerine halk egemenliği uygulanmalıdır.
D) Osmanlı Devleti'ni kurtarmak için Türkleri milli bir duygu etrafında birleştirmek gereklidir.

8. Mustafa Kemal, Şam'da görev yaparken arkadaşlarıyla birlikte Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurdu. Ayrıca; İttihat ve Terakki adı altında sürdürülen çalışmalara da Selanik'e dönünce dâhil oldu.

Yukarıda anlatılanlar Mustafa Kemal'in hangi alanda yaptığı faaliyetlere örnek gösterilebilir?

- A) Ekonomik
B) Siyasal
C) Kültürel
D) İktisadi

9. Trablusgarp Savaşı'nda Mustafa Kemal ve silah arkadaşlarının kahramanca direnişiyle karşılaşan İtalya, Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamak için On iki Ada'yı işgal etti. Ayrıca Çanakkale Boğazı'nı abluka altına aldı. Böylece zor durumda kalan Osmanlı Devleti aynı günlerde Balkan Savaşlarının da başlaması üzerine İtalya ile Uşi Antlaşması'nı imzaladı.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal ve arkadaşlarının Trablusgarp'ta verdiği mücadele İtalya'yı zor durumda bırakmıştır.
B) Osmanlı Devleti'nin Ege denizindeki egemenliği zedelenmiştir.
C) Olayların yaşandığı dönemde Balkan topraklarında gerilim yükselmiştir.
D) Uşi Antlaşması ile Trablusgarp Osmanlı Devleti'ne bırakılmıştır.

1. Mustafa Kemal, Trablusgarp Savaşı'nın başlamasıyla birlikte İtalyanlara karşı mücadele etmek amacıyla, İstanbul'dan "Şerif" takma adıyla ve gazeteci kimliğiyle arkadaşları ile birlikte Trablusgarp'a gitmek üzere yola çıktı. Burada İtalyanlara karşı mücadele eden halkın düzensiz ve silahsız olduğunu kısa zamanda tespit etti. Bölgenin ileri gelenleri ile gerçekleştirdiği görüşmeler ve yaptığı konuşmalarla bölge halkının dinî ve millî duygularını harekete geçirdi. Halka, son İtalyan askeri Trablusgarp'tan çıkarılana kadar savaşıcaklarına dair yemin ettirdi. Kısa zamanda Trablusgarp'ta yaşayan halkın güvenini kazanan Mustafa Kemal, halkı örgütlemeye başladı. Derne ve Tobruk'ta İtalyanlara karşı kahramanca savunma savaşları yaparak büyük bir başarı kazandı.

Yukarıdaki parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal ve arkadaşları vatansever duygularla hareket etmişlerdir.
 B) Mustafa Kemal kimliğini gizli tutmuş kendini basın mensubu olarak tanıtmıştır.
 C) Mustafa Kemal planlamalar sırasında istişareye ve bölgedekilerin görüşlerini almaya gerek duymamıştır.
 D) Mustafa Kemal'in teşkilatlanmaya verdiği önem başarıyı getirmiştir.

2. Balkan Savaşlarının sona ermesinin ardından Mustafa Kemal, Bulgaristan'ın başkenti olan Sofya'ya ataşemiliter olarak atandı. Mustafa Kemal, zaman zaman Bulgar Meclisinin toplantılarına katılarak demokratik sistemin işleyişi ile ilgili gözlemlerde bulundu. İleride yararlanmak düşüncesiyle Bulgar parlamentosundaki görüşmeleri dikkatle izledi.

Mustafa Kemal'in Bulgar parlamentosundaki görüşmeleri izlemesi, ileride yapacağı hangi yeniliğe ilham kaynağı olmuştur?

- A) Soyadı Kanunu'nun çıkarılmasına
 B) Millî egemenliğe dayalı bir meclisin açılmasına
 C) Ekonomide devletçiliğin benimsenmesine
 D) Başkomutan olarak ordunun başına geçmesine

3. Şevket Süreyya Aydemir, Anadolu'dan Rumeli'ye doğru yapılan göç dramını şu acılı sözlerle belirtir: "Evet Rumeli göçüyordu. Rumeli boşalıyordu. Rumeli Türkleri akıp geliyorlardı. Rumeli'yi yüz yıllarca evvel alan, Rumeli'de yüzyıllardır yaşayan son Türkler, 20. Yüzyılın başında alevlenen bu yangının alevleri içinde yanarak, çamurlar içinde eriyerek, her sürünüşte biraz daha azalarak, biraz daha kaybolarak, her an daha koyulaşan bir karanlığın içinde, sonu bilinmez geleceklere doğru akıyorlardı.

Şevket Süreyya Aydemir'in anlattığı göç hikâyesi hangi olayın gelişmeleri sonucu yaşanmıştır?

- A) Trablusgarp Savaşı
 B) II. Dünya Savaşı
 C) Balkan Savaşları
 D) 31 Mart Olayı

4. Çanakkale Cephesi'nde denizde başarılı olamayan düşman kuvvetleri, amaçlarına karadan ulaşmak istiyorlardı. Mustafa Kemal, Çanakkale'ye çıkarma yapan düşman kuvvetlerinin Conk Bayırını aşarak ilerleyeceklerini düşünüyordu. Bu nedenle bu hattın güçlendirilmesi için çeşitli önlemler aldı. Düşman kuvvetleri 25 Nisan 1915 sabahı tam da Mustafa Kemal'in düşündüğü noktadan, Arıburnu Bölgesinden saldırıya geçti. Mustafa Kemal, Arıburnu, Conkbayırı ve Anafartalar'da düşman güçlerine karşı büyük başarılar elde etti. Anafartalar Savaşı'nda ölüm tehlikesi atlatmasına rağmen hep en önde savaştı. Düşmanın attığı bombadan sıçrayan şarapnel parçası Mustafa Kemal'in göğsündeki saate isabet etti. Mustafa Kemal, yara almadı ve yanındakileri telaşlandırmadan savaşa devam etti. Savaş sırasında gösterdiği üstün başarı ve birliklerini idare etmedeki yeteneği nedeni ile Mustafa Kemal artık "Anafartalar Kahramanı" olarak anılmaya başlandı.

Buna göre, Mustafa Kemal ile ilgili olarak;

- I. Lider olma
 II. Cesaretli davranma
 III. İleri görüşlü olma

gibi özelliklerden hangilerine sahip olduğu söylenebilir?

- A) I, II ve III
 B) II ve III
 C) I ve III
 D) I ve II

5. Osmanlı Devleti, 29 Ekim 1914 tarihinde I. Dünya Savaşı'na girdiğinde Mustafa Kemal Sofya'da askeri elçilik görevinde bulunuyordu. Bu olaydan sonra, Yarbay Mustafa Kemal, orduda daha faal (aktif) bir kıta'ya hizmeti arzu etti ve bunu Aralık 1914'te Başkomutan vekili Enver Paşa'ya bir mektupla bildirdi:

"Vatanın müdafaasında faal vazifelerden daha mühim ve yüce bir vazife olamaz. Arkadaşlarım muharebe cephelerinde, ateş hatlarında bulunurken ben Sofya'da ataşemiliterlik yapamam!"

Bunun üzerine Yarbay Mustafa Kemal, Esat Paşa'nın komutasındaki 3. Orduya bağlı olarak Tekirdağ'da teşkil edilecek 19. Tümen komutanlığına atandı.

Yukarıda anlatılan parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Mustafa Kemal'in daha rahat bir görev varken kendini cephede görmek istemesi onun vatansever bir kişiliğe sahip olduğunu gösterir.
- B) Mustafa Kemal, vatana hizmet anlayışını geri hizmette değil bizzat savaşın yaşandığı yerde göstermek istemiştir.
- C) Mustafa Kemal'in bu mektubu; memleketi için benimsediği hayat felsefesini ortaya koyması yönünden önemli bir belgedir.
- Mustafa Kemal'in ilk askeri görev yeri 3. Orduya bağlı 19. Tümen Komutanlığı'dır.

6. Atatürk'e göre; bir orduyu meydana getiren her rütbe sahibi ve her kişi, yaşayan bir makinenin canlı parçalarıdır. Bu makineyi harekete geçiren kuvvet ise düşüncedir. Düşüncede, bilgi, muhakeme, anlayış ve kavrama olmazsa makine durur. Hiçbir kuvvet onu işletemez.

Buna göre, Mustafa Kemal'in bu sözünden hareketle;

- I. Orduyu sevk ve idare eden ve onu harekete geçiren güç fikirlerdir.
- II. Ordu, bünyesindeki tüm rütbelerin birleşmesiyle ancak bütün olabilir.
- III. Ordunun doğru yönetilmesi için sayısal üstünlük oldukça önemlidir.

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) II ve III
- C) I ve III D) I ve II

7. Mustafa Kemal ilk savaş deneyimindeki Trablusgarp'ta az kuvvetle sevk ve idare, gerilla savaşının incelikleri konusunda tecrübe edinmiş oldu. Ayrıca; gelişmiş silahlara karşı halkı örgütlemenin, birlik ve beraberliği sağlamanın önemini görmüştür. Bu tecrübelerini ilerleyen zamanlarda lider olarak başlatacağı Kurtuluş Savaşı'nda kullanacaktır.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili olarak;

- I. Trablusgarp'taki bilgi birikimini başka bir savaşta kullandığı
- II. Trablusgarp'tan sonraki ilk savaşının Kurtuluş Savaşı olduğu
- III. Gösterdiği askeri başarılarla Trablusgarp'ın Osmanlı toprağı olarak kalmasını sağladığı

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) II ve III
- C) I ve III D) Yalnız I

8. Mustafa Kemal, Selânik'te iken İttihat ve Terakki Cemiyetine üye oldu. Bu Cemiyet'in çalışmaları sonucu ülkede yeniden Meşrutiyet ilan edildi. Meşrutiyet karşıtları İstanbul'da ayaklanma çıkardılar. 31 Mart Vakası (Olayı) adı verilen isyanı bastırmak için Selânik'te, Hareket Ordusu adıyla bir ordu hazırlandı. Kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı Hareket Ordusu İstanbul'a gelerek isyanı bastırdı.

Bu metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) İstanbul'da mevcut rejime karşı bir ayaklanma hareketi olmuştur.
- B) Mustafa Kemal'in ayaklanmayı bastıran orduda yer alması onun Meşrutiyet yanlısı olduğunu gösterir.
- C) Mustafa Kemal, İstanbul'daki asayiş ve huzurun sağlanması konusunda görev almıştır.
- Mustafa Kemal 31 Mart Olayı'nda sömürgeciliğe karşı büyük mücadele vermiştir.

5. Sınıf arkadaşı Ali Fuat Cebesoy, Mustafa Kemal'in öğretmenlerinden Nuri Bey ile ilişkileri konusunda şunları anlatmaktadır: "Mustafa Kemal ve ben yeni öğretmenlerimiz içinde en çok Trabzonlu Nuri Bey'i sayıyor ve takdir ediyorduk. Nuri Bey gerçekten geniş kültürlü, çağına göre aydın düşünceli, stratejide üstat sayılan bir kurmay yarbaydı. Tabiye okuyordu. Aradaki uzaklığı korumakla beraber öğrencilerine karşı içten ve ağabeyce davranıyordu. Yalnız ders vermekle yetinmiyor, genç kurmay adaylarının çeşitli sorularını da yanıtlamaktan zevk duyuyordu. 'Bir erkânıharp zabiti, askerlik dışında kalan bilgilerle de donanmış olmalıdır. Yarın hepiniz birer kumandan olacak, sorumluluk yükleneceksiniz' diyordu." (...) Mustafa Kemal, tabiye derslerinin ilk uygulama alanını Trablusgarp Savaşları'nda buldu. Bana Tobruk'tan yolladığı bir mektupta, Kurmay Yarbey Nuri Bey'in gerilla metotlarını başarıyla uyguladığını yazıyordu.

Karadeniz'de Son Nokta Gazetesi

Yukarıdaki bilgilere bakıldığında;

- I. Nuri Bey öğrencilerinin değişik alanlarda kendilerini geliştirmelerini önermiştir.
- II. Mustafa Kemal'in kazandığı askeri başarıda komutanının derslerde verdiği taktikler etkili olmuştur.
- III. Mustafa Kemal Nuri Bey'in gerilla yöntemlerini başarıyla uygulamıştır.

Çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

6. Mustafa Kemal'in annesi Zübeyde Hanım Mustafa Kemal'in geleneksel eğitimi benimseyen Mahalle Mektebi'ne gitmesini isterken, babası Ali Rıza Efendi, oğlunun modern yöntemlerle eğitim veren Şemsi Efendi Okulu'na gitmesi gerektiğini savunmuştur. Mustafa Kemal ilk olarak Mahalle Mektebi'ne giderken daha sonra Şemsi Efendi Mektebi'nde eğitime başlamıştır.

Yukarıdaki bilgiler değerlendirildiğinde hangi seçenekteki çıkarımın yapılması doğru olmaz?

- A) Osmanlı Devleti'nde farklı tarzlarda eğitim veren kurumlar aynı dönem içinde faaliyet göstermiştir.
- B) Zübeyde Hanım daha çok geleneksel eğitimi savunurken, Ali Rıza Efendi yeniliklere açık bir eğitim anlayışına inanmıştır.
- C) Osmanlı Devleti'nin eğitim kurumlarının tamamı geleneksel tarzda eğitim vermiştir.
- D) Mustafa Kemal'in aile üyeleri onun alması gereken eğitim konusunda aynı düşünceleri paylaşmamıştır.

7. Mustafa'nın okul hayatına devam ettiği yıllarda Selanik karışıklıklar içinde bulunuyordu. Farklı inançların, milletlerin ve kültürlerin uzun yıllar uyum içinde yaşadığı Balkanlar; isyanlar, ayaklanmalar ve ciddi fikir ayrılıklarının yaşandığı bir coğrafya hâline gelmişti. Aynı zamanda birçok aydının yaşadığı, çok sayıda gazete ve derginin basıldığı ya da bunlara ulaşılabilirdiği ve önemli fikir akımlarının yeşerdiği bir iklimi de barındırıyordu.

Bu bilgilere bakılarak Selanik ile ilgili olarak;

- I. Milliyetçilik akımlarının etkileri görülmektedir.
- II. Özgür düşünce ortamı bulunmaktadır.
- III. Osmanlı Devleti'nde fikir hayatının geliştiği bir kenttir.

Yargılarının hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

NARTEST

8. "Kurmay sınıflarına geçtik. Derslere çok iyi çalışıyordum. Bu dönemde bende ve bazı arkadaşlarımda yeni düşünceler açığa çıktı. Ülkenin yönetiminde ve siyasetinde bozukluklar olduğunu keşfetmeye başladık. Binlerce kişiden oluşan Harp Okulu öğrencisine bu keşfimizi anlatma isteğine kapıldık. Okulun öğrencileri arasında okunmak üzere el yazısıyla hazırladığımız bir gazete kurduk. Sınıf içinde küçük teşkilatımız vardı. Ben yönetim kurulunda idim. Gazetenin yazılarını çoğunlukla ben yazıyordum."

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri

Bu anlatımına bakılarak Mustafa Kemal hakkında,

- I. Siyasi fikirlerini yaymak için çalışmıştır.
- II. Teşkilatçılık yönünü gözler önüne sermiştir.
- III. Mevcut olan yönetimde var olan sıkıntıları belirtmek istemiştir.
- IV. Hazırladıkları gazetenin yönetim kurulunda olması liderlik özelliğinin var olduğunu göstermiştir.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I, II ve IV
C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

1. Mustafa Kemal yeni fikirlere karşı açık olan bir ortamda yetişti. Mustafa Kemal'in farklı kültürleri tanınmasında, kendini geliştirmesinde, yenilikçi ve açık görüşlü bir insan olmasında Selanik şehrinin büyük bir etkisi vardır.

Buna göre Selanik şehrinin;

- I. Çok milletli toplumsal bir yapıya sahip olması
- II. Avrupa'daki gelişmeleri yakından takip edebilme imkânının olması
- III. Yabancı dilde birçok gazete ve derginin temin edilebiliyor olması

gibi özelliklerinden hangileri yukarıda anlatılanları desteklemektedir?

- I, II ve III
 I ve III
 I ve II
 II ve III

2. Mustafa Kemal, Rüştiye yıllarından itibaren yalnız sınıf geçmek için değil, gelecekte üstlenmeyi düşlediği zor ve önemli görevler için de kendini yetiştirmeye başlamıştı. Matematikteki başarısı mantıklı, hesabını bilir bir kişilik kazanmasında; edebiyat ve şiire ilgisi düşüncelerini özlü ve etkili bir biçimde açıklayabilen yazar ve konuşmacı olmasında etkili olmuştur. Tarihi sevmesi, bilinçlenmesi yanında millî duygularının beslenmesini sağlamıştır. Askerliğe karşı duyduğu yoğun ilgi ise onun liderlik yeteneklerini pekiştirmiştir.

Yukarıdaki metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal'in ilgi alanı oldukça geniştir.
 B) Farklı alanlarda kendini geliştirmesi, çok yönlü bir kişiliğe sahip olduğunu gösterir.
 C) Mustafa Kemal sadece sınıf geçmeyi hedeflememiş ayrıca ileride üstleneceği önemli vazifeler için kendini yetiştirmiştir.
 D) Mustafa Kemal'in ileri görüşlü bir kişiliğe sahip olduğu öğrencilik yıllarında ortaya çıkmıştır.

3. Mustafa Kemal, Alfred Feullet (Alfred Föylit)'in "Avrupa Milletleri Ruhiyatı" adlı kitabının arkasına "Bir gecede okudum, çok enteresandı. Tekrar okunacak noktaları vardır." diye not düşmüş, şu bölümün altını çizmişti:

"...Siyasi birlik meydana getirilmiş olmasına rağmen eyaletler arasında hoşgörüsüzlük tamamen sönmüş değildir. Verilen ahlak, eyaletlere göre başka başka olup henüz merkezîyet fikri yoktur... Ocetti, ... buna 'millî ruh eksikliği' der. Millî ruh milletin bir ideale sahip olmasıyla doğar."

Mustafa Kemal'in okuduğu bu kitap onun fikir dünyasında hangi kavramın yer almasını sağlamıştır?

- A) Milli birlik ve beraberlik
 B) Milli egemenlik
 C) Milli bağımsızlık
 D) Milli ekonomi

4. Mustafa Kemal, ülkenin zor dönemlerden geçtiği yıllarda Namık Kemal tarafından söylenen:

"Vatanın bağına düşman dayadı hançerini / Yok mudur kurtaracak bahtı kara maderini." sözüne karşılık olarak;

"Vatanın bağına düşman dayasın hançerini / Bulunur kurtaracak bahtı kara maderini." demiştir.

Yukarıda verilenler Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu gösterir?

- A) İleri görüşlülük
 B) İnkılapçılık
 C) Ümitsizliğe yer vermeme
 D) Çok yönlülük

5. Picardi Manevraları sonrasında Mustafa Kemal ile röportaj yapan bir yazar onun için şöyle der: "Uçaklar savaşlarda çok önemli rol oynayacaktır." dedi. Havaçılık o zaman yeniydi ve sadece gözlem amaçlı kullanılıyordu. Mustafa Kemal'in görüşlerinin isabetsiz olduğunu düşündüm. Yanılmışım, nitekim dört yıl sonra I. Dünya Savaşı'nda hava gücünün kesin etkisi görüldü.

Buna göre yazar Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğini vurgulamıştır?

- A) Örgütleyiciliğini
B) Idealistliğini
C) Öngörüsünü
D) Çok yönlülüğünü

7. **Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisinde;**

- ❁ Kolağası Tevfik Bey sayesinde tarihe ilgi duymuştur.
❁ Ömer Naci ile olan arkadaşlığı Mustafa Kemal'in edebiyata ilgi duymasına katkı sağlamıştır.
❁ Yakın arkadaşı Fethi Okyar'ın yardımı ile Fransız İhtilali'nin öncüleri Voltaire (Volter), J. J. Rousseau (Russo) gibi yazarları tanımıştır.

Bu bilgilerden yola çıkarak Mustafa Kemal için;

- I. İlgileri konusunda çevresinden etkilenmiştir.
II. Farklı alanlarla alakadar olmuştur.
III. Fransız yazarlar sayesinde sömürgecilik kavramını öğrenmiştir.

öncüllerinden hangisi ya da hangilerini söyleyebiliriz?

- A) Yalnız II
B) I ve III
C) I ve II
D) I, II ve III

6. I. Balkan Savaşları Osmanlı Devleti açısından felaketle sonuçlanmıştır Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan ve Karadağ ile Osmanlı Devleti arasında Londra Antlaşması (30 Mayıs 1913) imzalanarak savaşa son verilmiştir. Bu antlaşma ile Midye-Enez hattının batısındaki Balkan toprakları -Edirne dâhil olmak üzere- kaybedildi. Savaşın yarattığı kargaşadan faydalanan Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti. Particilik yapan subaylar arasında irtibat ve iş birliği zayıf olması sebebiyle küçük Balkan devletlerine karşı yeterince mücadele edilemedi. Kayıplar veren ordumuz geri çekilmeye başladı.

Verilen metinde yaşanan olaylar Mustafa Kemal'i hangi konuda haklı çıkarmıştır?

- ❁ Ordu mensuplarının siyasetten ayrılması gerektiği
B) I. Dünya Savaşı'nda tarafsız kalmamız gerektiği
C) Milli egemenliğe dayalı bir devletin kurulması zorunluluğu
D) Osmanlıcılık politikasını devam ettirmek gerektiği

8. Mustafa Kemal, öğrenciliğinden itibaren okuduğu bütün kitaplardan notlar alır, yeri geldiğinde diğer kaynaklarla kıyaslamalar yapardı. Ayrıca; okuduğu yazarlar ve etkilendiği fikirleri aynen kabul etmemiştir. Okuduklarını mantık süzgecinden geçirirdi ve bir sonuca varırdı. Bu onun kişiliğinin en belirgin özelliğidir.

Buna göre Mustafa Kemal yeni fikirler öğrenirken ve bu fikirleri uygularken neye karşı çıkmıştır?

- A) Pratik olmaya
B) Yeni ve güncel olmaya
C) Taklitçiliğe
D) Akılcılığa

1. 19. yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı Devleti'nde aydınlar devletin parçalanmasına çare bulabilmek için bazı fikir akımları ortaya atmışlardır. Bu düşünce akımlarından birine göre Osmanlı Devleti'nin en büyük sorunu çağdaş ve gelişmiş ülkelere ayak uyduramamasıdır. Devletin kurtuluşu ancak çağın düşünce ve ihtiyaçlarına uygun medeni bir millet ve devlet haline gelmekle mümkün olacaktır. Bir diğer fikir akımına göre ise Osmanlı Devleti'ndeki tüm uluslar Osmanlılık duygusu ile "Osmanlı milleti" haline getirilirse, farklı milletlerin ayaklanması önlenemez, devletin parçalanması durdurulacaktır. Diğer kurtuluş çarelerine göre daha geç ortaya atılan bir diğer akıma göre Türkler millî bir duygu ile bilinçlendirilmeli ve bir araya toplanması sağlanmalıdır.

Yukarıdaki metinde hakkında bilgi paylaşımı yapılmayan fikir akımının adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) İslamcılık B) Osmanlıcılık C) Batıcılık D) Türkçülük

2. ... Böylece, alacaklılar sadece verdikleri borcu tahsil etmiş olmayacaklar, aynı zamanda ülkenin gelir kaynaklarını kontrol altında tutmak suretiyle, kendileriyle rekabet etme ihtimali bulunan sanayi hamlelerinin milli finansman kanallarını da ortadan kaldıracaklardır. Neticede Osmanlı toplumunu kendi ürettikleri sanayi ürünleri için sürekli, ucuz ve güvenilir kaynak sağlayıcı ve nihai ürünleri için de aynı şekilde pazar ülke olarak tutmuş olacaklardır.

Ekrem ERDEM - Sanayi Devriminin Ardından Osmanlı Sanayileşme Hamleleri

Yukarıdaki sonuçların hangi seçenekte belirtilen gelişmeye bağlı olarak ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Balkan Savaşlarının yaşanması B) Duyun-u Umumiye İdaresi'nin kurulması
 C) Milliyetçilik akımlarının ortaya çıkması D) I. Meşrutiyet'in ilan edilmesi

3. Teknoloji ve sanayisini Avrupalı devletler gibi geliştiremeyen Osmanlı Devleti özellikle ekonomik olarak sanayi inkılabından olumsuz etkilenmiştir.

Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilen bilgilerde Sanayi İnkılabının Osmanlı Devleti'nin hâkimiyet alanının daralmasına neden olan sonucundan bahsedilmiştir?

- A) Osmanlı pazarları Avrupalı devletlerin eline geçmiş, ülke ekonomisi dışa bağımlı hale gelmiştir.
 B) Avrupalı devletler kapitülasyonların etkisi ile Osmanlı Devletinden yeni ekonomik ayrıcalıklar elde etmiştir.
 C) Hammadde ve pazar arayışındaki sömürgeci devletler Osmanlı Devleti'nin topraklarını işgal etmiştir.
 D) Avrupa devletleri, Osmanlı topraklarını ürünlerini satacak ortak pazar olarak görmüştür.

4. Çok uluslu bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde azınlıklar, milliyetçilik akımının etkisi ile isyan etmiştir. Bu isyanlara bağlı olarak Balkan coğrafyası kargaşanın hâkim olduğu bir çatışma alanına dönmüştür. Bunun sonucunda özellikle Balkanlar'da bağımsızlık hareketleri başlamış ve Osmanlı Devleti çok önemli toprak kayıpları yaşamıştır.

Bu bilgilere bakıldığında aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'nin siyasi ve sosyal yapısı üzerinde olumsuz etkileri olmuştur.
B) Osmanlı Devleti'nin çok uluslu yapısı milliyetçilik akımlarından olumsuz bir şekilde etkilenmesine gerekçe oluşturmuştur.
C) Milliyetçilik fikrinin etkisiyle bağımsızlık yanlısı ayaklanmalar önce Anadolu'da meydana gelmiştir.
D) Balkan toprakları milliyetçilik düşüncesinin etkisi ile Osmanlı Devleti için sorun teşkil eden bir coğrafya olmuştur.

5. Kanun-ı Esasi Osmanlı Devleti'nin ve Türk tarihinin ilk anayasasıdır. 23 Aralık 1876 tarihinde ilan edilmiştir. Bu anayasaya göre herkes kanun ve devlet önünde eşit hale gelmiş, Türk halkı sadece erkeklere tanınan bir hak ile ilk kez ülke yönetimine katılma hakkını elde etmiştir. Mahkemelerin her türlü müdahaleden korunacağı ifade edilmiş, meclisi açma ve kapama yetkisi padişaha verilmiştir.

Buna bakılarak Kanun-i Esasi ile ilgili olarak hangi seçenekte çıkarımın yapılması doğru olmaz?

- A) Kadınlar siyasi haklardan mahrum bırakılmıştır.
B) Keyfi uygulamalara neden olabilecek hükümleri vardır.
C) Mahkemelerin bağımsızlığı vurgusu yapılmıştır.
D) Her açıdan demokratik olma özelliği taşır.

6. **Mustafa Kemal'in doğduğu ve çocukluk yıllarını geçirdiği Selanik şu özellikleri taşımaktadır;**

- I. Farklı millet ve inaniştan insanlar bir arada yaşamıştır.
II. Önemli bir liman kenti özelliği taşımıştır.
III. Zengin bir basın-yayın hayatı teşekkül etmiştir.
IV. Toplum yapısı farklı din, ırk ve etnik yapıdan oluşmuştur.

Yukarıda verilen özelliklerin hangisi ya da hangileri Selanik'in sosyal yönüne işaret etmektedir?

- A) I, III ve IV
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve IV

7. "Manastır Askerî İdadisinde (lise) Fransızca'da geri idim. Öğretmen benimle çok ilgilenmiyor sadece bana uyarılarda bulunuyordu. Bu uyarılar çok gücüme gitti. İlk ev izni zamanında çözüm aradım. İki, üç ay gizlice Frerler Okulunun özel sınıfına gittim. Böylece okuldakinden daha fazla Fransızca öğrendim."

Yukarıdaki metne bakılarak Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğine ulaşılması doğru olmaz?

- A) Azimli ve kararlı olma
B) Karşılaştığı sorunlarla mücadele etme
C) Olayların sonuçlarını önceden sezebilme
D) Kendini geliştirebilme

1. Mustafa Kemal, Manastır Askeri İdadisini başarı ile bitirerek 1899 yılında İstanbul'da Harp Okuluna girdi. 1902 yılında "teğmen" rütbesiyle mezun oldu. Öğrenimine Harp Akademisinde devam ederek 1905 yılında "kurmay yüzbaşı" rütbesi ile mezun oldu. Harp Okulunda ve Harp Akademisinde zekâsı, yetenekleri, üstün kişiliği ile arkadaşları ve öğretmenleri arasında kabul gördü. Ülke sorunları ile ilgilenmesi, düşüncelerini cesaretle ifade etmesi öğrencilik yıllarından itibaren onun aydın bir subay olarak tanınmasını sağladı.

Yukarıdaki bilgilere bakılarak; "Atatürk'ün öğrenim hayatını göz önüne alarak onun tercihlerinin öğrenim hayatını nasıl etkilemiştir?" sorusunun cevabı olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- Kendini sadece askeri alanda geliştirme imkânı bulmuştur.
 Ülke sorunları ile yakından ilgilenen bir birey haline gelmiştir.
 Zekâsı, yetenekleri, üstün kişiliği ile arkadaşları ve öğretmenleri arasında kabul görmüştür.
 Öğrencilik yıllarından itibaren aydın bir subay olarak tanınmasını sağlamıştır.

2.

Osmanlı Eğitim Sistemi

Birlik ve beraberlik yoktur. 1	Tamamen çağdaşlık hâkimdir. 2	Azınlık okulları vardır. 3	Tüm okullar devlete bağlıdır. 4	Geleneksel tarzda okullar yaygındır. 5	Farklı eğitim veren okullar bulunur. 6
-----------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	------------------------------------	---	---

Osmanlı eğitim sistemi hakkında verilen yukarıdaki bilgilerin hangilerinin doğru olduğu ifade edilebilir?

- A) 1 - 3 - 4 ve 6 B) 1 - 3 - 5 ve 6 C) 2 - 3 - 4 ve 5 D) 1 - 3 ve 5

3. " ... Birinci sınıfta saf gençlik hayallerine kapıldım. Dersleri ihmal ettim. Senenin nasıl geçtiğini fark etmedim. Ancak dersler bitince kitaplara sarıldım. İkinci sınıfa geçtikten sonra askerlik derslerine ilgim daha çok arttı. Şiir yazmak hakkında, lisedeki okuma öğretmenimin koyduğu yasağı unutmuyordum. Fakat güzel konuşmak ve güzel yazmak hevesim devam etti."

Naci Kasım - Gazi'nin Hayatı

Mustafa Kemal'in "güzel konuşmak ve güzel yazmak" ifadesi ile belirttiği ve kendisini geliştirmek istediği alanlar hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Edebiyat ve Matematik B) Tarih ve Hitabet C) Hitabet ve Edebiyat D) Felsefe ve Siyaset

4. Mustafa Kemal'i etkileyen Türk ve yabancı aydınlar vardır. Bunlardan Namık Kemal onu vatan sevgisi, Ziya Gökalp Türkçülük, Tevfik Fikret inkılapçılık, Mehmet Emin Yurdakul milliyetçilik, Fransız aydınlar ise millî egemenlik, hürriyet ve eşitlik gibi konularda etkilemişlerdir.

Buna göre dönemin aydınları Mustafa Kemal'in daha çok hangi açıdan gelişimine katkıda bulunmuşlardır?

- A) Eğitimci kişilik B) Askeri deha C) Fikir dünyası D) Önder kişilik

5. Aşağıdaki tabloda Mustafa Kemal'in yetişmiş olduğu iki önemli şehirle ilgili nüfus bilgileri verilmiştir.

Vilayet	Müslüman	Yunan	Ermeni	Bulgar	Yahudi
Manastır	630 000	228 121	29	-	5072
Selanik	463 000	277 000	1257	223 000	37 206

Yukarıdaki tabloyu incelediğimizde;

- Mustafa Kemal toplumsal yapı itibariyle çok uluslu ortamlarda bulunmuştur.
- Mustafa Kemal'in yetiştiği bu iki şehir Fransız İhtilalinin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımından etkilenmeye müsait bir durumdadır.
- Bu iki şehirde dil, gelenek-görenek, giyim gibi alanlarda farklılıklar görülebilir.
- Manastır ve Selanik'te din ve inanç birliğinin sağlandığı görülmektedir.
- İki şehirde de gayrimüslim nüfusun Müslüman nüfustan fazla olduğuna ulaşılabılır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) I, II ve IV   B) I, II ve III   IV ve V   D) II ve III

6. "Manastır Askeri İdadisinde eğitim görürken yaşanan 1897 Osmanlı- Yunan Savaşı Mustafa Kemal'i de etkilemiştir. Manastır'dan yola çıkan askerler ve onlara katılan gönüllüleri coşkulu kalabalıklar uğurlarken yaşı küçük olmasına rağmen cepheye gitmek istemiş ancak bu isteğini gerçekleştirememiştir."

Anlatılan bu olayda küçük yaşta olmasına rağmen cepheye gitmek istemesi Mustafa Kemal'in hangi kişisel özelliğe sahip olduğunu göstermektedir?

- A) İnkılâpçı   Vatansever   C) İleri görüşlü   D) Teşkilatçı

7. 1789'da Fransa'da ortaya çıkan ve kısa sürede etkisi tüm dünyada görülme başlayan Fransız İhtilali sonucunda eşitlik, adalet, özgürlük fikirleri yaygınlaştı. Bu fikirlerin etkisi ile Osmanlı Devleti'nde Tanzimat ve Islahat Fermanları yayımlandı, meşrutiyet ilan edildi. Bu durum Osmanlı Devleti'nde ..... anlayışının gelişmesine uygun ortam hazırladı.

Yukarıda boş bırakılan yere hangi seçenekteki kavramın yazılması beklenir?

- A) Milliyetçilik   B) Hukuk birliği   Demokrasi   D) Monarşi

8. 1876 yılında büyük umutlarla ilan edilen meşrutiyet yönetimine Sultan II. Abdülhamid'in Kanun-ı Esasînin kendisine tanıdığı yetkiye dayanarak 13 Şubat 1878'te Mebusan Meclisi'nin süresiz tatil etmesi ile son verilmiştir.

Mebusan Meclisi'nin tatil edilmesi Osmanlı Devleti'nde hangi kavramın yürürlükten kaldırıldığı göstermektedir?

- A) Hukukun üstünlüğü   Milli egemenlik   C) Kişisel hâkimiyet   D) Anayasal yönetim

MİLLİ UYANIŞ

Birinci Dünya Savaşı

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'nda

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

Mondros Ateşkes Antlaşması ve İşgal Yıllarında Anadolu

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

İstiklal Yolculuğu

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

Bir Milletin Yemini: Misakımillî

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Karşı Ayaklanmalar

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Geçersiz Bir Antlaşma: Sevr Antlaşması

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Ünite Değerlendirme Testi 1
Ünite Değerlendirme Testi 2
Yeni Nesil Test 1
Yeni Nesil Test 2
Yeni Nesil Test 3

2. Ünite

Kazanımlar

Birinci Dünya Savaşı

- ⇒ Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrarız.

Osmanlı Devleti Birinci Dünya Savaşı'nda

- ⇒ Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunuruz.

Mondros Ateşkes Antlaşması ve İşgal Yıllarında Anadolu

- ⇒ Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetimini- Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz ederiz.
- ⇒ Kuva-yı Milliye'nin oluşum sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrarız.

İstiklal Yolculuğu

- ⇒ Kurtuluş Mücadelesi'nin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaları analiz ederiz.

Bir Milletin Yemini: Misakımillî

- ⇒ Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisi'nin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile "ulusal egemenlik" ve "tam bağımsızlık" ilkeleri ile ilişkilendiririz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Karşı Ayaklanmalar

- ⇒ Büyük Millet Meclisi'ne karşı ayaklanmalar ile ayaklanmaların bastırılması için alınan tedbirleri kavrarız.

Geçersiz Bir Antlaşma: Sevr Antlaşması

- ⇒ Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendiririz.

Birinci Dünya Savaşı

Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrarız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda I. Dünya Savaşı ile ilgili olarak verilen nedenleri boş bırakılan yerlere genel ve özel olarak yazınız.

2

Aşağıdaki metinde boş bırakılan yerleri uygun kelimeler ile doldurunuz.

Ekonomik   Alsas-Loren   Siyasi   İngiltere   Avusturya-Macaristan
Almanya   Fransa   İtalya   Panslavizm

- Sanayi İnkılabı ile devletler, bir yandan "ham madde" ve "pazar" arayışına yönelirken diğer yandan "sömürgecilik" yarışı hız kazandı. Bu durum I. Dünya Savaşı'nın ..**ekonomik**... alandaki nedenlerinden biridir.
- I. Dünya Savaşı'na zemin hazırlayan önemli gelişmelerden biri de Fransız İhtilali'dir. İhtilalle ortaya çıkan "milliyetçilik" düşüncesi, çok uluslu devletlerin içerisindeki azınlıkların isyan etmelerine neden oldu. Bu durum I. Dünya Savaşı'nın ....**siyasi**..... alandaki nedenlerinden biridir.
- I. Dünya Savaşı öncesinde çok büyük bir sömürge imparatorluğu kurmuş olan ...**İngiltere**.., siyasal birliğini geç tamamlayan **Almanya**.. ile gelişen sanayisi için ham madde ve pazar arayışı içine girmişti.
- Balkan hakimiyeti için **Avusturya-Macaristan**.. ile mücadele eden Rusya, **panslavizm**.. politikasıyla Balkanlardaki Slav kökenli ulusları Osmanlı Devleti'nden kopararak kendi hâkimiyeti altına almaya ve Balkanlar üzerinden Akdeniz'e inmeye çalışıyordu.
- Avrupa'nın en zengin kömür havzalarından olan **Alsas-Loren**..... Bölgesini Almanya'dan geri almak isteyen **Fransa**..... bu amacına ulaşmak için İngiltere ile yakınlıkta.

3

Aşağıdaki tabloda ülkelerin I. Dünya Savaşı'na katılma nedenleri verilmiş, ülke adlarının yazdığı bölüm boş bırakılmıştır. Boşlukları uygun ülke adları ile doldurunuz.

Osmanlı Devleti

Avusturya-Macaristan

İngiltere

Fransa

Rusya

Almanya

İtalya

Ülkelerin Birinci Dünya Savaşı'na Katılma Nedenleri

NO	ÜLKE	NEDEN
1	Almanya	<ul style="list-style-type: none"> Dünya siyasetinde etkin bir devlet haline gelmek İngiltere'nin sömürgelerini ele geçirebilmek
2	İngiltere	<ul style="list-style-type: none"> Kurmuş olduğu geniş bir sömürge ağını koruyabilmek Özellikle Almanya ile girdiği siyasi rekabette başarılı olmak
3	Fransa	<ul style="list-style-type: none"> Sedan Savaşıyla kaybettiği Alsas-Loren'i Almanya'dan geri almak Fas, Tunus ve Cezayir gibi sömürge topraklarını koruyabilmek
4	Rusya	<ul style="list-style-type: none"> Panslavizm politikası ile Balkan milletlerini egemenliği altına almak Tarihi hedefleri olan sıcak denizlere inme politikasını gerçekleştirebilmek
5	İtalya	<ul style="list-style-type: none"> Geç kaldığı sömürgecilik yarışında yeni kazanımlar elde etmek Büyük devletlerin desteği ile hakimiyet alanını genişletmek
6	Avusturya-Macaristan	<ul style="list-style-type: none"> Balkanlar'da Rusya'nın uyguladığı Panslavizm politikasına karşı koymak Bosna-Hersek topraklarını egemenlik sahasına katmak
7	Osmanlı Devleti	<ul style="list-style-type: none"> Son asırda kaybettiği toprakları (Balkanlar ve Trablusgarp) geri almak Kapitülasyonlardan kurtulmak

4

Aşağıdaki vagonlarda İtilaf ve İttifak Devletleri'nin adları yazmaktadır. Bu vagonlarda adı yazan ülkelerin savaş öncesi durumu düşünüldüğünde hangi peronlara yanaşmaları gerektiğini doğru olarak yazınız.

İTİLAFL DEVLETLERİ PERONU

- İngiltere
- Fransa
- Rusya

İTTİFAK DEVLETLERİ PERONU

- Almanya
- İtalya
- Avusturya-Macaristan

1. 1914-1918 yılları arasında yaşanan 1. Dünya Savaşı tarihin en kanlı ve yıkıcı savaşlarından birisidir. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu veliahdı 28 Haziran 1914 tarihinde Saraybosna'da bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürüldü. Bu olay üzerine Avusturya-Macaristan Sırbistan'a savaş açtı. Bu durum 1. Dünya Savaşı'nın patlamasına neden olmuştur. Bu olay aslında savaşın gerçek nedeni değil, şartları oluşan yangını başlatan küçük bir kıvılcımdı.

Bu metinde I. Dünya Savaşı ile ilgili olarak hangi seçenekte belirtilen bilgilere yer verildiği söylenemez?

- A) Hangi tarihler arasında yaşandığı belirtilmiştir.
 B) Savaşı başlatan olay hakkında bilgi verilmiştir.
 C) Savaşın gerçek nedenlerinin neler olduğu ifade edilmiştir.
 D) Savaşın başlamasına neden olan gelişmenin hangi ülkeler arasında yaşandığı anlatılmıştır.
2. I. Dünya savaşı öncesi devletler bir yandan "ham madde" ve " pazar" arayışına yönelirken diğer yandan "sömürgecilik" yarışında hız kazandılar. Sömürgecilik yarışına katılan devletler, birbirlerine üstünlük sağlamak için hem sanayilerini geliştirdiler hem de hızla silahlandılar.

Yukarıdaki metinde anlatılan olaylar hangi seçenekte verilmiş olan gelişmenin sonunda ortaya çıkmıştır?

- A) Fransız İhtilali
 B) Sanayi İnkılabı
 C) Aydınlanma çağı
 D) Rönesans
3. Milli birliklerini geç bir dönemde kurdukları için, Almanya ve İtalya sömürgecilik yarışında İngiltere ve Fransa'nın çok gerisinde kalmıştı. Elde ettikleri topraklar çok daha azdı. Bu iki devlet, özellikle de güçlü bir ekonomi ve orduya sahip Almanya, yeni sömürgeler edinmek istiyordu. Fakat dünyada sömürgeleştirilecek yeni toprak pek kalmadığı için İngiltere ve Fransa'nın geniş sömürgelerinden pay almak istiyordu.

Bu bilgilere bakıldığında I. Dünya Savaşı'nın ortaya çıkmasında daha çok hangi konuda elde edilmek istenen kazanımların etkili olduğu söylenebilir?

- A) Sosyal
 B) Siyasi
 C) Askeri
 D) Ekonomik

4. Dünya ilk kez yeryüzünün tamamını etkileyecek bir savaşa doğru gidiyordu. Savaşa zemin hazırlayan birçok gelişme vardı. Bu gelişmelerden biri de Fransız İhtilali ve bu ihtilal sonucunda ortaya çıkan "milliyetçilik" düşüncesi idi. Bu düşünceden olumsuz olarak en fazla Osmanlı Devleti ile Avusturya-Macaristan İmparatorluğu etkilendi. Çünkü ...

Yukarıdaki metnin doğru olabilmesi için hangi seçenekteki bilgi ile devam etmesi beklenir?

- A) Milliyetçilik düşüncesi bu tarz çok uluslu devletlerin içerisindeki azınlıkların isyan etmelerine neden oluyordu.
 B) Milliyetçilik fikri bu ülkelerde var olan yönetim sisteminin değişmesine ve daha demokratik bir anlayışın hâkim olmasını sağlıyordu.
 C) Bu devletler dünyada yaşanan teknolojik ve ekonomik gelişmelere ayak uydurmadıkları için ülkede yaşayan azınlıkların devlete olan bağlılıklarını devam ettiremiyorlardı.
 D) Fransız İhtilali ve sonucunda ortaya çıkan milliyetçilik düşüncesi dünya üzerinde sadece Avrupa coğrafyasında etkili oluyordu.

5. **Birinci Dünya Savaşı'nın öncesinde:**

- I. İtilaf ve İttifak Devletleri oluşmuştur.
 II. Silahlanma yarışı giderek artmıştır.
 III. İmparatorlukların bünyesinde azınlık ayaklanmaları yaşanmıştır.
 IV. Birliğini geç tamamlayan İtalya kendisi gibi birliğini geç tamamlayan Almanya ile yakınlaşmıştır.

Birinci Dünya Savaşı öncesi yaşanan yukarıdaki gelişmelerin hangileri devletler arasında bloklaşmaların olduğuna kanıt gösterilebilir?

- A) I ve II
 B) I ve III
 C) I ve IV
 D) II, III ve IV

6. Aşağıdaki tablolarda İtilaf ve İttifak bloklarının hangi devletlerden oluştuğu gösterilmiştir.

İttifak (Bağlaşma) Devletleri

Savaşın önce: Almanya, Avusturya-Macaristan ve İtalya.

Savaş Sırasında: Osmanlı Devleti, Bulgaristan katıldı.

İtilaf (Anlaşma) Devletleri

Savaşın önce: İngiltere, Fransa ve Rusya

Savaş Sırasında: İtalya, ABD, Sırbistan, Yunanistan, Japonya, Brezilya ve Portekiz bu gruba katılan bazı devletlerdir.

Yukarıdaki tablolar incelendiği zaman hangi seçenekteki yargıya ulaşamaz?

- A) Birinci Dünya Savaşı başladıktan sonra her iki gruba başka devletler de katılmıştır.
- B) Her iki blokta da karşı tarafa geçiş yapan devletler olmuştur.
- C) İtilaf Devletleri'ne Avrupa kıtası dışından da katılım gerçekleşmiştir.
- D) Bazı devletlerin savaşa devam edecekleri blok konusunda karar değiştirdiği görülmüştür.
7. I. Dünya Savaşı'nın özel nedenlerini araştıran Halil konu ile ilgili çeşitli bilgiler toplamış ve bu bilgileri maddeler halinde yazıya dökmüştür.

Buna göre Halil'in yazacağı maddeler arasında aşağıdaki bilgilerin hangisinin yer alması doğru olmaz?

- A) Almanya ile İngiltere arasında Alsas-Loren sorununun var olması
- B) Rusya'nın Balkanlarda uyguladığı Panslavizm politikasının Avusturya-Macaristan İmparatorluğu tarafından tepki görmesi
- C) Osmanlı Devleti'nin son yıllarda kaybettiği toprakları geri almak istemesi
- D) Almanya'nın İngiliz sömürgelerine göz dikmesi
8. Osmanlı Devleti'ni hem gelişen sanayimiz açısından ucuz hammadde kaynağı, hem de ürettiğimiz ürünleri satacağımız açık bir pazar olarak görüyoruz. Kapitülasyonlar sayesinde elde ettiğimiz ayrıcalıklara bağlı olarak ortaya çıkan çıkarları kaybetmek istemiyoruz. Arapları ayaklandırarak Osmanlı topraklarını parçalamayı hedefliyoruz.

Yukarıdaki hedeflerden bahseden askerin hangi ülkeye ait olduğu söylenebilir?

- A) Almanya
- B) İngiltere
- C) Fransa
- D) İtalya

9.

İtalya Kralı III. Vittorio Emanuel

1871 yılında birliğimizi tamamladık; ama ekonomik olarak henüz istediğimiz varlığı gösteremedik. Sömürge yarışında yer almak için Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki son toprağı olan Trablusgarp'a asker çıkardık. Askeri başarı kazanamamamıza rağmen Balkan Savaşı'nın çıkması işimize yaradı ve barış masasından kazançlı ayrıldık. Ancak Trablusgarp tecrübesi ile Osmanlı'dan toprak almanın kolay olmadığını ve bu konuda büyük devletlerin desteğine ihtiyaç duyduğumuzu anladık.

Bu bilgilere göre İtalya ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İtalya kendi başına rahatça sömürge elde edebilecek güçtedir.
- B) İtalya sömürge yarışında geride kalmak istememektedir.
- C) Balkan Savaşları'nın başlaması İtalya'nın Trablusgarp'taki hedeflerine ulaşmasını kolaylaştırmıştır.
- D) İtalya Trablusgarp Savaşı ile sömürge elde etmenin o kadar kolay olmadığını anlamıştır.

10. 1800'lü yılların sonunda bağımsızlığını kazanan ABD, zengin tarım alanlarına sahip olması, hammadde açısından zengin bir coğrafyada bulunması ve dış tehditlerden uzak olması gibi nedenlere bağlı olarak kısa sürede gelişmiştir. Dünya siyasetinde söz sahibi olmanın yolunu dünyanın her yanı ile ekonomik ilişkiler kurmak olarak gören devlet ticarete oldukça ileri bir seviyeye ulaşmıştır. Osmanlı topraklarında kurdukları okul, hastane ve matbaa gibi kurumlar sayesinde de siyasi ve ekonomik bir güç kazanmıştır.

Yukarıdaki bilgilere bakılarak hangi seçenekteki çıkarıma ulaşamaz?

- A) ABD'nin gelişmesinde etkili olan birden çok unsur bulunmaktadır.
- B) ABD, Osmanlı topraklarında eğitim, sağlık ve kültürel alanla ilgili faaliyetlerde bulunmaktadır.
- C) ABD dünyada söz sahibi olmanın yolu olarak ticari ilişkileri görmektedir.
- D) ABD, sadece ekonomik kalkınmanın önemli olduğunu düşünmektedir.

Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'nda

Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunuruz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda Almanya'nın, Osmanlı Devleti'ni savaşa sokarak ulaşmak istediği amaçlar verilmiştir. Bu amaçların ilgili oldukları alanları "✓" ile doğru olarak işaretleyiniz.

Soru No	Almanya'nın Amacı	Coğrafi	Dini	Ekonomik	Askeri
1	İtilaf Devletleri'nin güçlerini bölmek ve İtilaf ordularının savaşmak zorunda kalacakları cephelerin sayısı artırmak.				✓
2	Osmanlı Halifesi'nin yapacağı "kutsal cihat" çağırısı sonucunda İngiliz ve Fransız sömürgelerindeki Müslüman halkı ayaklandırmak.		✓		
3	Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumundan faydalanarak İngilizler'in sömürgeleriyle bağlantısını kesmek.	✓			
4	Osmanlı Devleti sayesinde açılacak yeni cephelere bağlı olarak üzerinde var olan savaş yükünü hafifletmek.				✓
5	İtilaf Devletleri'nin, müttefikleri olan Rus Çarlığına Boğazları kullanarak götürecekleri olası yardımları engellemek.	✓			

2

Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz.

1. .... **Almanya** ....., Osmanlı Devleti'ni savaşa sokarak yeni cepheler açmak, savaşı geniş alanlara yaymak ve üzerindeki savaş yükünü hafifletmek istemektedir.
2. .... **İttihat ve Terakki** ..... yönetimi savaşın dışında kalmanın mümkün olmadığını iddia ederek ilk olarak İngiltere'ye ittifak kurma teklifinde bulunmuştur.
3. İngilizler'den kaçarak Osmanlı Devleti'ne sığınan, Yavuz ve Midilli adlarının verildiği ve Türk bayrağı çekilen bu iki gemi Enver Paşa'nın bilgisi dâhilinde Karadeniz'e açılarak .... **Rusya** .....'nın Karadeniz kıyısındaki Odesa ve Sivastopol limanlarını top atışına tutunca Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'na girmiş oldu.
4. Almanya'nın isteği üzerine açılan **Kanal Cephesi** .....ndeki amaç İngiltere'nin sömürgeleri ile olan bağlantısını kesmektir.
5. Kapitülasyonları kaldırmak ve dış borçlardan kurtulmak Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesinde etkili olan ..... **ekonomik** ..... nedenlerdir.
6. Galiçya, Makedonya ve .... **Romanya** ..... Osmanlı Devleti'nin toprakları dışında müttefiklerine yardım göndermek için açtığı bağlantı cepheleridir.

3

Aşağıdaki etkinlikte Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda savaştığı cepheler ile ilgili ayırt edici kavramlar verilmiştir. Bu kavramların hangi cephelere ait olduğunu bulunuz.

<p>KAVRAMLAR</p> <ul style="list-style-type: none"> ☘ Tehcir Kanunu ☘ Sarıkamış Harekatı ☘ Brest Litovsk Anlaşması 	<p>KAVRAMLAR</p> <ul style="list-style-type: none"> ☘ Süveyş Kanalı ☘ Taarruz cephesi ☘ İngilizler 	<p>KAVRAMLAR</p> <ul style="list-style-type: none"> ☘ Seddülbahir ☘ Anzaklar ☘ Mustafa Kemal
<p>HANGİ CEPHE?</p> <p>1. <u>Kafkasya</u></p>	<p>HANGİ CEPHE?</p> <p>2. <u>Kanal</u></p>	<p>HANGİ CEPHE?</p> <p>3. <u>Çanakkale</u></p>
<p>KAVRAMLAR</p> <ul style="list-style-type: none"> ☘ Kutsal Topraklar ☘ Medine savunması ☘ Çöl kaplanı Fahrettin Paşa 	<p>KAVRAMLAR</p> <ul style="list-style-type: none"> ☘ Halep savunması ☘ İngilizler ☘ Savunma cephesi 	<p>KAVRAMLAR</p> <ul style="list-style-type: none"> ☘ Kut'ül Amare ☘ Selman-ı Pak ☘ Abadan petroleri
<p>HANGİ CEPHE?</p> <p>4. <u>Hicaz-Yemen</u></p>	<p>HANGİ CEPHE?</p> <p>5. <u>Suriye-Filistin</u></p>	<p>HANGİ CEPHE?</p> <p>6. <u>Irak</u></p>

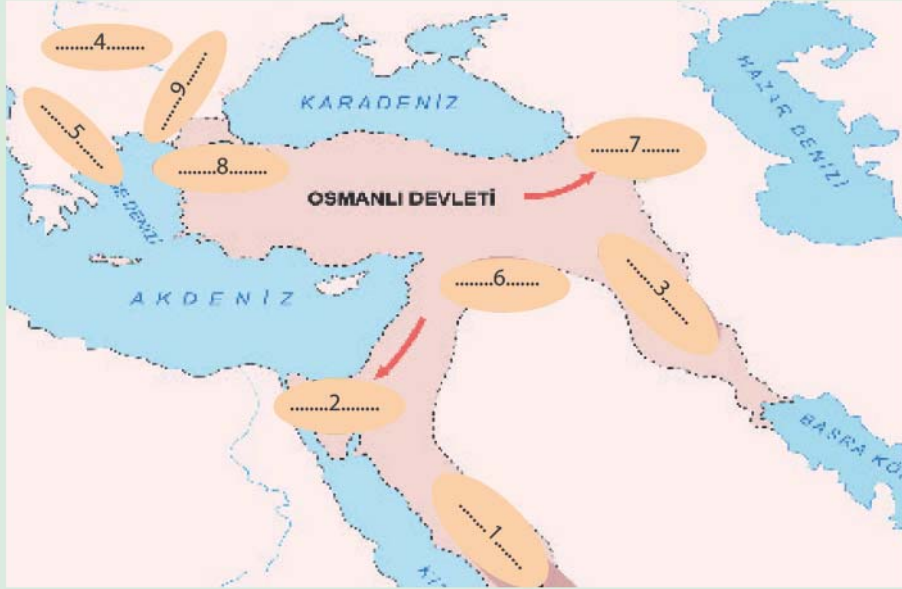
4

Aşağıdaki soru – cevap etkinliğinde cevap bölümünü doğru bilgiler ile doldurunuz.

Soru No	SORU	CEVAP
1	Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda mücadele ettiği ve sonucu itibari ile tam olarak zafer kazandığı tek cephenin adı nedir?	<u>Çanakkale</u>
2	Balkanlar'daki birçok azınlık Osmanlı Devleti'ne isyan ederken yüzyıllarca için devlete bağlı kaldıkları için Osmanlı yönetimince "millet-i sâdika" (sadık millet) olarak adlandırılan milletin adı nedir?	<u>Ermeniler</u>
3	I. Dünya Savaşı'nda bazı Arap kabilelerin Osmanlı Devleti'ne karşı İngilizler ile işbirliği yapması hangi fikir akımlarının geçerliliğini kaybettiğini gösterir?	<u>İslamcılık - Osmanlıcılık</u>
4	Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşlarında ortaya çıkabilecek durumu önceden sezmesi ve gerekli önlemleri alması onun hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu göstermektedir?	<u>İleri görüşlülük</u>
5	Kafkasya'yı alıp Orta Asya'ya kadar ilerlemek isteyen Harbiye Nazırı Enver Paşa'nın, aralık ayı sonlarında Türk kuvvetlerine "karşı taarruz" emrini verdiği cephenin adı nedir?	<u>Kafkasya</u>

5

I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin savaştığı cephelerin gösterildiği harita üzerinde numaralanmış olan cephelerin adlarını; cephelerin savunma, taarruz veya müttefiklere yardım için açılan cephe mi olduğunu haritanın altındaki bölüme doğru olarak yazınız.

Cephe Adları

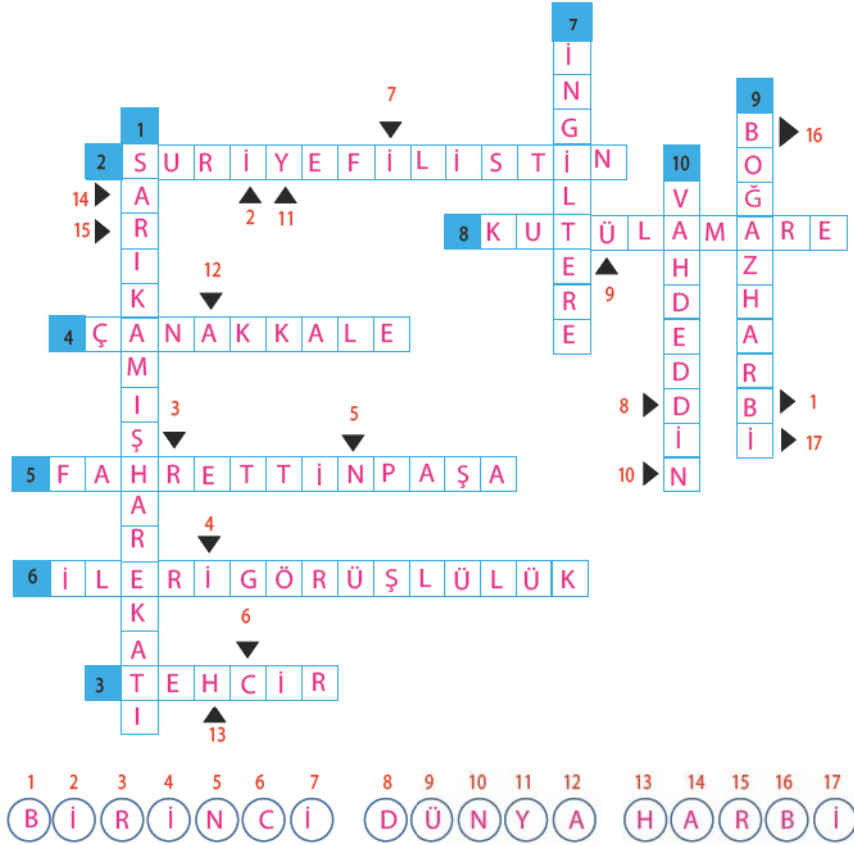
- ✿ Hicaz-Yemen Cephesi
- ✿ Çanakkale Cephesi
- ✿ Kafkas Cephesi
- ✿ Makedonya Cephesi
- ✿ Galiçya Cephesi
- ✿ Irak Cephesi
- ✿ Suriye-Filistin Cephesi
- ✿ Kanal Cephesi
- ✿ Romanya Cephesi

	Cephe Adı	Taarruz	Savunma	Müttefiklere Yardım
1	Hicaz-Yemen Cephesi		✓	
2	Kanal Cephesi	✓		
3	Irak Cephesi		✓	
4	Galiçya Cephesi			✓
5	Makedonya Cephesi			✓
6	Suriye-Filistin Cephesi		✓	
7	Kafkasya Cephesi	✓		
8	Çanakkale Cephesi		✓	
9	Romanya Cephesi			✓

4

Aşağıdaki soruları doğru cevaplayarak bulmacayı çözünüz. Bulmacada verilen numaraların içindeki harfleri bularak şifreyi çözünüz.

1. Kafkasya Cephesi'nde kış mevsiminde yapılan hava koşulları, teçhizat eksikliği ve yiyecek ikmallerinin yapılamaması gibi nedenlerle başarısız olunan gelişmenin adı nedir?
2. 1918 yılında bölgedeki 7. Ordu komutanlığına atanan Mustafa Kemal'in, başarılı savunma savaşlarıyla İngiliz kuvvetlerini Halep'in kuzeyinde durdurduğu cephenin adı nedir?
3. Osmanlı Hükümetinin çıkardığı ve Türkleri katletme olaylarına karışan Ermenilerle onlara yardım edenleri ülkenin daha sakin bir bölgesi olan Suriye'ye nakletme kararının uygulandığı Sevk ve İskân Kanunu'nun diğer adı nedir?
4. Mustafa Kemal'in "Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum." diyerek onların direnme azmini arttırdığı ve savaşın gidişatını değiştirdiği I. Dünya Cephesinin adı nedir?
5. Hicaz-Yemen Cephesi'nde Medine Savunması ve "Çöl Kapları" namıyla meşhur olmuş komutanın adı nedir?
6. Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşları sırasında düşmanın çıkarma yapacağı bölgeyi önceden tahmin ederek önlem alması onun hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu gösterir?
7. I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti tarafından açılan Kanal cephesi hangi ülkenin sömürgeleriyle olan bağlantısını kesme amacı taşımaktadır?
8. Irak Cephesi'nde Halil Paşa komutasındaki Türk ordusunun İngilizleri mağlup edip 10000 İngiliz askerini esir aldığı zaferin adı nedir?
9. Çanakkale Savaşları'nın Mehmet Akif Ersoy'un şiirini de konu olan diğer adı nedir?
10. Son Osmanlı padişahının adı nedir?

1. I. Dünya Savaşı Başladığında Osmanlı Devleti;

- ❁ Savaşta hiçbir tarafı desteklemeyeceğini ilan etti.
- ❁ İstanbul ve Çanakkale Boğazları'nı ulaşıma kapattı.
- ❁ Ülke genelinde seferberlik başlattı.
- ❁ Tüm ülkeler için kapitülasyonları kaldırdığını duyurdu.

Buna bakılarak Osmanlı Devleti hakkında hangi seçenekteki yargıya ulaşılması doğru olmaz?

- A) Üzerinde var olan ekonomik baskılardan kurtulmaya yönelik girişimde bulunmuştur.
- B) Başkentini ve başkentine giden yolları güvenlik altına almaya çalışmıştır.
- C) Savaşın kendini etkilemeyeceğini düşündüğü için askeri bir hazırlık yapmamayı tercih etmiştir.
- D) Savaş dışında kalma isteğini belirtmesine rağmen ülke güvenliğini sağlamaya yönelik tedbirler almıştır.

2. Süveyş Kanalı'nı alıp İngiltere'nin sömürgeleriyle olan bağlantısını kesmeyi amaçlayan Türk kuvvetlerinin taarruzuyla açıldı. Osmanlı Ordusu Kanal'ı ele geçirmek için birkaç kez girişimde bulunduysa da büyük kayıplar vererek geri çekilmek zorunda kalmıştır.

Yukarıda özellikleri belirtilen cephenin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Kanal Cephesi
- B) Kafkasya Cephesi
- C) Suriye-Filistin Cephesi
- D) Hicaz-Yemen Cephesi

3. Almanya I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ni kendi yanına çekmek için çabalıyordu. Osmanlı savaşa girdiğinde Almanya, Osmanlı Devleti'nin topraklarından faydalanarak İngilizlerin sömürgeleriyle bağlantısını kolaylıkla kesebilecekti.

Verilen bilgilere bakıldığında Almanya'nın Osmanlı Devleti'nin hangi alandaki gücünden faydalanmak istediği ifade edilebilir?

- A) Siyasi
- B) Askeri
- C) Jeopolitik konum
- D) Ekonomik

4. Osmanlı'nın bu coğrafyadaki muhteşem mücadelesi sayesinde savaşta beklenenden uzun dayanması, İtilaf Devletleri'nin savaşı kısa sürede bitirme hayallerinin suya düşmesine, Rus İmparatorluğu'nun çökmesine ve savaştan ayrılmasına, Osmanlı Devleti'nin coğrafi konumunun savaş içinde ne denli büyük bir öneme sahip olduğunun anlaşılmasına yol açmıştır.

Yukarıda hakkında bilgi paylaşımı yapılan I. Dünya Cephesi'nin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Kafkasya Cephesi
- B) Çanakkale Cephesi
- C) Kanal Cephesi
- D) Irak Cephesi

5. İttihat ve Terakki yöneticileri Almanya ile birlikte girilecek ve zaferle sonuçlanacak bir savaş sonucunda şunları amaçlamaktadır:

- ❁ Son zamanlarda kaybedilen toprakları geri almak
- ❁ Kapitülasyonları kaldırmak
- ❁ Dış borçlardan kurtulmak
- ❁ Devletin siyasi yalnızlığına son vermek

Bu bilgilere bakıldığında Osmanlı Devleti'ndeki yöneticiler hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Devleti içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılardan kurtarmak istemektedirler.
- B) Savaşta tarafsız kalmak için gayret göstermektedirler.
- C) Uluslararası alanda desteğe ihtiyaç duyulduğunu düşünmektedirler.
- D) Devletin sınırlarını genişletmek amacı gütmektedirler.

6. Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nda sadece sınırları içinde yer alan cephelerde mücadele etmemiş, sınırları dışındaki cephelere de asker göndermiştir.

Yukarıdaki açıklamaya örnek olarak hangi seçenekteki cephe gösterilemez?

- A) Romanya Cephesi
B) Galiçya Cephesi
C) Kafkasya Cephesi
D) Makedonya Cephesi

7. Aşağıdaki şekilde yer alan bölümlere, bir cepheyi çağrıştıran sözcük veya söz grupları yazılmıştır.

Yukarıdaki şeklin içinde yer alan sözcük veya söz grupları hangi cepheyi çağrıştırmaktadır?

- A) Suriye- Filistin Cephesi
B) Çanakkale Cephesi
C) Irak Cephesi
D) Kanal Cephesi

8. İtilaf Devletleri Çanakkale Savaşı'nı kazanarak;

- I. Boğazları geçip İstanbul'u işgal ederek Osmanlı Devleti'ni savaş dışında bırakma
II. Müttefikleri Rusya'ya yardım göndererek savaşta kalmasını sağlama
III. Bir zafer elde ederek savaşa girmemiş devletleri kendi yanlarında savaşa çekme

hedeflerine ulaşmak istemişlerdir.

Yukarıda verilen hedeflerin hangileri savaşın alanının daraltmak ve savaşılan cephelerin sayısını azaltma hedefine uygundur?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) Yalnız II

9.

Ömer Fahrettin Türkkan: Erkân-ı Harbiye Mektebini bitirdikten sonra kurmay yüzbaşı olarak Osmanlı ordusuna katıldı. Balkan Savaşı'nda Edirne'nin geri alınmasında görev yaptı. I. Dünya Savaşı'nda çıkan Şerif Hüseyin İsyanı sırasında, zor koşullar altında, Medine'yi iki yıl yedi ay savunarak tarihe geçti. Bu büyük savunması nedeniyle kendisine "Medine Müdafî" ve "Çöl Kapları" gibi isimler verildi. Medine'deki su kaynaklarının ıslah edilmesini sağladı. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Medine'yi teslim etti ve İngilizler tarafından tutuklanarak Malta'ya sürüldü. 1921'de serbest bırakılınca Millî Mücadele'ye katılmak üzere Ankara'ya geldi. TBMM tarafından Kâbil (Afganistan) Büyükelçiliğine atandı. Afgan halkından Millî Mücadele için büyük miktarlarda yardım topladı.

Yukarıdaki metne bakılarak Fahrettin Paşa hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kutsal toprakları çok zor şartlar altında savunmuştur.
B) Askeri ve diplomatik görevlerde bulunmuştur.
C) Millî Mücadele'ye maddi açıdan destek sağlamaya çalışmıştır.
D) Kurtuluş Savaşı'nda önemli askeri başarılar elde etmiştir.

10. I. Dünya Savaşı devam ederken İngiltere, Irak petrol rollerini ele geçirmek ve Doğu Anadolu'yu işgal etmiş olan Rus Ordusu ile birleşmek amacıyla bu cepheyi açtı. Ayrıca Irak, ticaret yönünden ve Hindistan'ın güvenliği açısından da İngiltere tarafından çok önemli görülmekteydi.

Yukarıdaki metne bakıldığında İngiltere'nin Irak Cephesini açmasında hangi unsurun daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Coğrafi
B) Ekonomik
C) Askeri
D) Sosyal

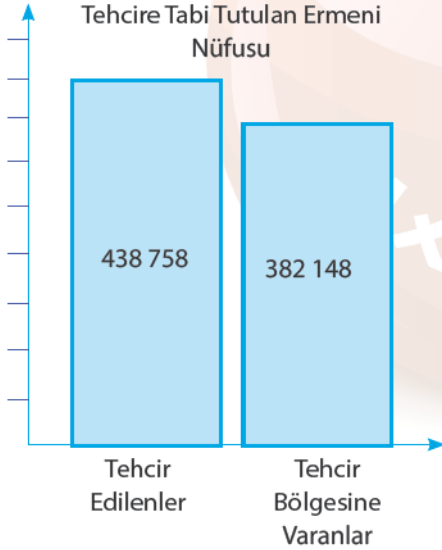

1. Mustafa Kemal'in bu cephede kazandığı başarılar, onun Türk milletinin yetiştirdiği büyük dâhilerden biri ve Türk milletinin geleceğine yön verecek bir asker olduğunu göstermiştir. Albay Mustafa Kemal, Gelibolu Yarımadası'ndaki bu başarılarından dolayı tarihin gidişatını değiştirmiştir. Gerçek kahramanlığın en yücesine ulaşan Mustafa Kemal, iki kere İstanbul'u kurtarmış; Türk milletinin kalbinde en sıcak yeri almayı başarmıştır.

Yukarıda bahsedilen gelişmelerin hangi cephede yaşandığı ifade edilebilir?

- A) Suriye-Filistin Cephesi
 B) Çanakkale Cephesi
 C) Irak Cephesi
 D) Kafkasya Cephesi

2.

Yukarıdaki tabloya bakılarak;

- I. Tehcire tabi tutulan Ermeni sayısı kaçtır?
 II. Göç ettirilen Ermeniler'in kaç tanesi Tehcir Bölgesine varmıştır?
 III. Anadolu'daki toplam Ermeni nüfusu nedir?
sorularının hangilerine cevap verilebilir?

- A) I ve II
 B) I ve III
 C) II ve III
 D) I, II ve III

3. Birinci Dünya Savaşı sonucunda dünya üzerinde değişiklikler meydana gelmiştir. Bu değişikliklerden biri de başta Avrupa olmak üzere sınırların değişikliğe uğramasıdır.

Aşağıdaki bilgilerden hangisi dünya üzerinde sınırların değişikliğe uğradığını göstermektedir?

- A) İlk kez uçak, denizaltı, zehirli gaz ve zırhlı araç kullanılmıştır.
 B) Rus Çarlığı, Almanya, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ve Osmanlı Devleti yıkılarak yerine yeni devletler kurulmuştur.
 C) Avrupa'da demokratik rejimler güçlenirken İtalya'da faşizm, Almanya'da nazizm gibi otoriter rejimler ortaya çıkmıştır.
 D) Savaş, cepheden taşıp şehirlerin içine kadar yayılmış, milyonlarca insan hayatını kaybetmiştir.

MARTE

4. Almanya, ... Antlaşması'yla sömürgelerini yitirdi. Ordusu terhis edildi, silah sanayisi kurması yasaklandı. Çok büyük tazminat yükü altına giren ülke ekonomisi çöktü. Ülkedeki ürünlerin fiyatları çok kısa sürelerde önemli miktarlarda artış gösterince halkın alım gücü düştü. Alman halkı kendini çok zorlayan bu anlaşma hükümlerinden kurtulmak için harekete geçmeye hazır. Kısacası savaş sonunda imzalanan antlaşmalar, barışı sağlamadığı gibi İkinci Dünya Savaşı'nın çıkmasında da etkili oldu.

Yukarıdaki boş bırakılan yere hangi antlaşmanın adı yazılmalıdır?

- A) Sevr
 B) Nöyvi
 C) Versay
 D) Trianon

5. Almanya, Osmanlı halifesinin dinî gücünden faydalanarak İngilizler'i sömürgelerinde zor duruma düşürmeyi planlıyordu.

Almanya'nın, halifenin dini gücünden yararlanma düşüncesinin olması Osmanlı Devleti'ni çöküşten kurtarmak için ortaya atılan fikir akımlarının hangisi ile aynı doğrultudadır?

- A) Osmanlıcılık
 B) Türkçülük
 C) İslamcılık
 D) Batıcılık

6. 1918'in sonuna doğru savaşı kaybettiklerini anlayan Osmanlı Devleti, Wilson İlkeleri'ndeki maddelerin kendi çıkarlarına uygun olan ve devlet olarak kendisine sağlayacağı olanaklara da güvenerek ateşkes isteğinde bulunmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin güvendiği Wilson İlkesi maddelerinden biri olamaz?

A) Osmanlı Devleti'nin çoğunluğu Türk olan bölgeleri, Türk egemenliğine bırakılmalıdır.

Türk yönetiminde bulunan öteki uluslara kesin ve her türlü kuşkudan uzak bir yaşama güvenliği ve kendi gelişimlerini istedikleri gibi yürütecek kesin fırsatlar verilmelidir.

C) Yenilen devletlerden savaş tazminatı alınmayacaktır.

D) Yenilen devletlerden toprak alınmayacaktır.

7. İtilaf Devletleri I. Dünya Savaşı'ndan sonra, yenilen devletlerle imzalanacak barış antlaşmalarının şartlarını görüşmek üzere Paris'te bir konferans topladılar. Wilson ilkeleri nedeni ile ABD'yi karşısına almak istemeyen İtilaf Devletleri bu konferansta "Manda ve himaye" adı verdikleri yeni bir sistem ortaya attılar. Manda ve himaye adı altında sömürgecilik faaliyetlerini devam ettirdiler. Bu faaliyetler doğrultusunda özellikle Osmanlı Devleti'ne ait toprakları işgal ettiler.

Bu bilgilere bakılarak;

I. Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü tehdit eden gelişmeler yaşanmıştır.

II. Emperyalist emellerinden vazgeçmeyen devletler, Wilson İlkeleri'ni çiğnemiştir.

III. İtilaf Devletleri Anadolu'yu işgal etmek için yeni bir yöntem bulmuştur.

Çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

I,II ve III

8. Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'nda sadece topraklarını koruma amacı taşımamış, yeni topraklar kazanarak hâkimiyet alanını genişletmek istemiştir.

Yukarıdaki anlatıma örnek olabilecek cephe adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

Kafkasya Cephesi

B) Suriye-Filistin Cephesi

C) Makedonya Cephesi

D) Irak Cephesi

9. "Biliniz ki kahraman askerlerim İslam'ın göz bebeği olan Medine'yi son fişegine, son damla kanına, son nefesine kadar savunmaya ant içmiştir. Bu asker Medine'nin enkazı içinde ve nihayet Ravza-i Mutahhara'nın altında kan ve ateşten örülmüş kızıl bir kefenle gömülmedikçe Medine kalesinin burçlarından ve Mescid-i Saadet minarelerinden Türk'ün al bayrağı inmeyecektir!"

Çöl Kaplanı olarak bilinen Fahrettin Paşa'nın bu sözlerinin hangi cephedeki Osmanlı askerlerine yönelttiği söylenebilir?

A) Suriye-Filistin Cephesi

Hicaz-Yemen Cephesi

C) Irak Cephesi

D) Kanal Cephesi

10. Osmanlı Devleti'nin Almanya ile gizli bir ittifak sözleşmesi imzalandığı bir dönemde Akdeniz'de bulunan Goben ve Breslav adlı iki Alman savaş gemisi İngilizlerden kaçmış ve Osmanlı Devleti'ne sığınmıştı. İngiltere'nin tepkilerine rağmen Osmanlı bu iki gemiyi satın aldığını açıkladı. Yavuz ve Midilli adı verilip Türk bayrağı çekilen bu iki gemi Rus limanlarını bombaladı. Padişahın haberi olmayan bu gelişme karşılığında Rusya savaş ilan edince Osmanlı Devleti savaşa girmiş oldu.

Yukarıdaki metinde "padişahın haberi olmadan" ifadesine bakılarak Osmanlı yönetimi hakkında;

I. Devletin uluslararası alanda yaşadıklarından haberdar değildir.

II. Ülkedeki otoritesini korumaktadır.

III. Gelişmeleri yakından takip edememektedir.

IV. Dış politikada oldukça etkilidir.

Çıkarımlarının hangilerine ulaşılabilir?

A) I, II ve III

B) II ve IV

C) II, III ve IV

I ve III

Mondros Ateşkes Antlaşması ve İşgal Yıllarında Anadolu

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz ederiz. Kuvâ-yı Millîye'nin oluşum sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrarız.

Öğreten Sorular

1

Mondros Ateşkes Antlaşması maddelerini ait olduğu alanla eşleştiriniz.

1	İç güvenliği sağlayacak kuvvetler dışında Osmanlı orduları terhis edilecek.	2	SİYASİ
2	İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bir durum karşısında, herhangi bir stratejik noktayı işgal hakkına sahip olacak (Madde 7).	1	ASKERİ
3	Toros Tünelleri, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecek.	5	EKONOMİK
4	Telsiz, telgraf ve kablolar İtilaf Devletleri'nin denetimi altında olacak.	3	ULAŞIM
5	Kömür, akaryakıt vb. kaynaklarda İtilaf Devletleri'ne satın alma kolaylığı sağlanacak.	4	İLETİŞİM

2

Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili verilen yargılardan doğru olanlara "D" yanlış olanlara "Y" harfini yazınız.

- D** Akdeniz'de güçlü bir İtalya yerine zayıf bir Yunanistan varlığını isteyen İngiltere, İzmir'i Yunanlılar'a teslim etmiştir.
- Y** İşgaller karşısında Mustafa Kemal ve Türk milleti sessiz ve çekimser kalmıştır.
- D** Mondros'tan sonra başlayan işgallere karşı Türk milleti; yurdunu korumak amacıyla Kuvâ-yı Millîye adlı örgütü kurmuştur.
- D** Osmanlı Devleti, Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayarak fiilen sona ermiştir.
- Y** Kilikyalılar cemiyeti Milli varlığa düşman cemiyetler arasında yer alır.

3

Aşağıdaki kutucukta boş bırakılan yerleri uygun olan devlet adları doldurunuz. Daha sonra haritada yer alan renklerle gösterilmiş olan kutucuklara uygun olan devletlerin adlarını yazınız.

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI SONRASI İŞGAL EDİLEN YERLER

1. İngiltere .....: Musul, Balıkesir, İzmir, Samsun, Batum, İzmit, Merzifon, Afyon ve Eskişehir
2. Fransa .....: Antep, Maraş, Urfa, Dört Yol (Hatay), Mersin ve Adana
3. İtalya .....: Antalya, Kuşadası, Bodrum, Fethiye, Marmaris, Konya ve Akşehir
4. Yunanistan .....: Batı Anadolu ve Doğu Trakya
5. Ermenistan .....: Kars, Ardahan ve Batum

Yunanistan

İtalya

Ermenistan

Fransa

İngiltere

4

8. Sınıf öğrencisi Buğra "Yararlı Cemiyetleri" anlatan kitapları çantasına koyacaktır. Buna göre Buğra'nın seçmesi gereken kitaplar hangileri olmalıdır? İşaretleyiniz.

1

REDD-İ İLHAK
CEMİYETİ

✓

2

MAVRİ MİRA
CEMİYETİ

○

3

KİLİKYALILAR

✓

4

MİLLİ KONGRE
CEMİYETİ

✓

5

Mondros Ateşkes Antlaşması maddelerini yorumları ile eşleştiriniz.

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI MADDELERİ

- (A) Boğazlar İtilaf Devletleri'ne açılacak, Karadeniz'e geçiş serbest olacak, istihkâmlar İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir.
- (B) Osmanlı orduları terhis edilecek (sınırın korunması ve iç güvenlik hariç) orduya ait silah, cephane ve askerî taşıtlar İtilaf Devletleri'ne bırakılacaktır.
- (C) Toros tünelleri, deniz işletmeleri ve demiryolları İtilaf Devletleri kontrolüne bırakılacaktır.
- (D) Hükûmet haberleşmesi dışındaki telsiz, telefon, telgraf ve kabloları İtilaf Devletleri kontrol edecektir.
- (E) İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehlikede gördükleri herhangi bir stratejik bölgeyi işgal edebileceklerdir (7. madde).
- (F) Vilayet-i Sitt'e'de (Altı Doğu Anadolu ili: Sivas, Erzurum, Bitlis, Van, Diyarbakır, Elazığ) herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu bölgeleri işgal edebileceklerdir (24. madde).

YORUMLAR

- (A) Osmanlı baskı altında tutularak Anadolu ve İstanbul arasındaki bağlantı kesilmek istenmiştir.
- (C) İşgaller sırasında İtilaf Devletleri ulaşım alanında hızlı hareket etmek istemiştir.
- (F) Doğu illerinde bir Ermeni Devleti kurma planları bulunmaktadır.
- (E) İtilaf Devletleri yaptıkları işgallere hukuki bir dayanak oluşturmak istemişlerdir.
- (B) Osmanlı toprakları savunmasız bırakılmak istenmiştir.
- (D) İtilaf Devletleri, Türk milletinin işgallerden haberdar olmasını engellemek istemiştir.

6

Mondros Ateşkes Antlaşması sonrasında başlayan işgallere "Kim-Nasıl tepki göstermiştir?" doğru olarak işaretleyiniz.

İstanbul Hükümeti (1)	Türk Milleti (2)	Mustafa Kemal (3)
SESSİZ ☐	SESSİZ ☐	SESSİZ ☐
MİLLİYETÇİ ☐	MİLLİYETÇİ ☒	MİLLİYETÇİ ☒
VATANSEVER ☐	VATANSEVER ☒	VATANSEVER ☒
ÇEKİMSER ☒	ÇEKİMSER ☐	ÇEKİMSER ☐

7

Verilen öncüllerden doğru olanlara "✓" işareti koyunuz.

1. Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Mavri Mira Cemiyeti'ne karşı mücadele etmiştir.
2. Ermeni ve Pontus Rumları'nın bölgedeki faaliyetlerine karşı koymak için Kilikyalılar Cemiyeti kurulmuştur.
3. Türkler'in haklı davasını basın-yayın yoluyla dünyaya duyurmak için Milli Kongre Cemiyeti kurulmuştur.
4. Doğu Anadolu'da bağımsız bir Ermeni Devleti kurmayı hedefleyen cemiyet Pontus Rum Cemiyeti'dir.
5. Osmanlı Devleti'nin varlığını koruyabilmesi için Amerikan mandasına girmesi gerektiğini savunanlar Wilson Prensipleri Cemiyeti'ne üye olmuştur.
6. Tüm yararlı cemiyetler Sivas Kongresi sırasında Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti olarak tek çatıda birleştirilmiştir.

8

Aşağıda boş bırakılan yerleri gereken uygun kelimelerle doldurunuz .

1. Birinci Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle ayrılan Osmanlı Devleti, ... **Mondros Ateşkes Antlaşması** .....'ndan sonra Anadolu'nun işgal edilmesine karşı tepkisiz kalmıştı.
2. İşgallere karşı yurdun her yerinde kurulan cemiyetlerle, bunların düzenlediği mitinglerle, silahlı direniş örgütleriyle varlığını kabul ettirmeye çalışan davranış biçimi, ... **Kuvâ-i Milliye** ..... ruhu olarak adlandırılır.
3. .... **Pontus Rum** ..... Cemiyeti Karadeniz'de Samsun - Trabzon merkezli bir Pontus Rum Devleti kurmayı amaçlıyordu. Cemiyet üyesi yerli Rumlar, silahlanarak eşkıyalık yapmış ve Yunan ordularını desteklemişlerdir.
4. Azınlıkların kurduğu zararlı cemiyetler, faaliyet gösterdikleri yerlerde silahlı çeteler oluşturup Türkleri göçe zorlamayı amaçlıyorlardı. Böylece yapılacak nüfus sayımında Türkler'den daha fazla görünecekler ve ..... **Wilson** ..... İlkeleri'ne göre o toprakları ele geçireceklerdi.
5. .... **Kilikyalılar** ..... cemiyeti Adana ve çevresini, Fransız ve Ermeni işgallerine karşı korumak amacıyla kuruldu.

1. İtilaf Devletleri, Osmanlı'ya Mondros Mütarekesi'ni imzalatarak, gizli antlaşmalarla paylaştıkları Osmanlı topraklarını işgal etmek için hukuki dayanağı elde etmiş oldu. Maddelere bakıldığında, İtilaf Devletleri Osmanlı topraklarında istedikleri yerleri işgal etmelerine doğrudan zemin hazırlamıştır.

Buna göre Mondros Ateşkes Antlaşması'nın hangi maddesi Osmanlı topraklarını doğrudan işgale açık hale getirmiştir?

- A) İtilaf Devletleri, kendi güvenliklerini tehdit edecek bir durum ortaya çıkarsa herhangi bir stratejik bölgeyi işgal hakkına sahip olacaktır.
- B) Bütün haberleşme (telsiz, telgraf ve kablo), ulaşım araç ve gereçleri, İtilaf Devletleri tarafından denetim altına alınacaktır.
- C) Toros tünelleri, limanlar ve demiryolları, İtilaf Devletlerinin denetiminde olacaktır.
- D) Osmanlılar, elindeki tutsakları serbest bırakacak, Türk tutsaklar ise İtilaf Devletleri'nin elinde kalacaktır.

2. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından hemen sonra İngiltere, Musul'a girerek ateşkesine rağmen Osmanlı topraklarındaki ilk işgalini gerçekleştirdi. (3 Kasım 1918). Musul'un işgal edilmesini İskenderun'un işgali izledi. İngilizler'in işgalleriyle birlikte Fransa da Adana ve çevresini işgal etti. Yunanistan ve İtalya da kendilerine vad edilen yerleri ele geçirmek için işgal hareketlerine başladılar. 13 Kasım 1918'de İtilaf donanması İstanbul'a gelerek Dolmabahçe Sarayı önlerinde demir attı. Böylece Osmanlı Devleti'nin başkenti de fiilen işgal edilmiş oldu.

Yalnızca yukarıdaki metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Anadolu'nun birçok bölgesi İtilaf devletlerince işgal edilmiştir.
- B) İngiltere'nin Musul'u işgal etme nedeni bölgede bulunan zengin petrol kaynaklarıdır.
- C) Osmanlı topraklarındaki ilk işgal faaliyetini İngiltere gerçekleştirmiştir.
- D) İtilaf Devletleri, Osmanlı topraklarını hem karada hem de denizde kuşatmıştır.

3. Mondros Ateşkes Antlaşması dört yıldır devam eden savaşı bitirdiği ve beklenen barışı getirdiği düşüncesiyle, İstanbul Hükümeti tarafından olumlu karşılandı. Sadrazam Ahmet İzzet Paşa, İttifak Devletleri'nde yer alan diğer devletlerle imzalanan ateşkeslerin koşullarına kıyasla Mondros'u olumlu bulduğunu açıklamıştır. Ayrıca; Bahriye Nazırı Rauf Bey ateşkesin imzalanmasından sonra basına verdiği şu demeçte: "İmzaladığımız ateşkes anlaşması sonucunda devletimizin bağımsızlığı, saltanatımızın hukuku bütünüyle korunmuştur." sözleriyle sevincini dile getirmiştir.

(Şerafettin Turan, Türk Devrim Tarihi, C.I, s.78.)

Mondros Ateşkes Antlaşması maddelerini de göz önünde bulundurarak; Osmanlı Devleti yöneticilerinin yukarıdaki tutumu sergilemesinde;

- I. Mondros Ateşkes Antlaşması sonrası oluşacak işgalleri geçici bir eylem olarak görmüşlerdir.
- II. Olumlu açıklamalar yaparak Türk halkından gelecek tepkiyi en aza indirmeyi amaçlamışlardır.
- III. Türk halkındaki milli bilinci uyandırmayı hedeflemişlerdir.

gibi yargılardan hangileri etkili olmuştur?

- A) I, II ve III
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) I ve II

4. (I) Mondros'tan sonra Türk halkının büyük bir çoğunluğu, başlayan işgallerle beraber İstanbul Hükümeti'nin tepkisiz kalması nedeniyle kendiliğinden örgütlenmeye başladı. (II) Halk, işgal güçleri karşısında direniş cemiyetleri kurdu, miting ve protestolarla işgallerin haksızlığını tüm dünyaya duyurmaya çalıştı. (III) Daha sonra bölgesel direniş örgütleri olan Kuvâ-yı Millîye'yi oluşturdu. (IV) Halk işgalci güçlere karşı silahlı mücadeleye geçerek yaşadıkları toprakları korumaya çalıştı.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerin hangisinde, işgallere karşı halkın kendi iradesi ile teşkilatlanmasının sebebi verilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

5. Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığında, Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı'na tayin edilen Mustafa Kemal, Mondros'un ağır şartlar içerdiği ve bağımsızlıkla bağdaşmayan bir antlaşma olduğu konusunda İstanbul Hükümeti'ni uyardı. Nitekim Mustafa Kemal'in dediği gibi oldu ve Mondros'un imzalanmasıyla beraber işgal faaliyetleri başladı. İngilizler'in İskenderun'a yönelmesi üzerine, emrindeki kuvvetlerle işgallere karşı koyma kararı alan Mustafa Kemal, İstanbul Hükümeti'nin tepkisiyle karşılaştı. İstanbul Hükümeti, İngilizler'in ateşkes şartlarına göre hareket ettiğini, karşı koymak yerine ateşkesi bozmamak adına İskenderun'un teslim edilmesini istedi. Böylece 9 Kasım 1918'de İskenderun, İngilizler tarafından işgal edildi.

Buna göre, İstanbul Hükümeti'nin işgaller karşısında izlediği politika;

- I. mücadelecidir.
- II. duyarsızdır.
- III. çekingendir.
- IV. teslimiyetçidir.
- V. milliyetçidir.

yargılarından hangileriyle açıklanabilir?

- A) I, II ve III II, III ve IV
C) I, III ve V D) I, II, IV ve V

6. Atatürk, Türk milletinin Mondros Ateşkes Antlaşması'yla ilgili tutumu hakkında şunları söylemiştir: "Halk ilk aşamada anlaşmanın vahim ve tehlikeli durumunu anlayamamış fakat ülkenin işgale uğramaya başlaması ile birlikte cemiyetler ve askerî birlikler kurarak işgale karşı çıkmış ve büyük bir mücadele içine girmiştir. İstanbul'da mitingler düzenlemiş, dış dünyaya telgraflar çekmiş, işgalin haksızlığını anlatmaya çalışmış, yer yer direniş geçerek Kuvâ-yi Milliye birliklerini kurmuştur. Bu birlikler gönüllü halktan oluşmuştur."

Buna göre Türk milleti işgaller karşısında;

- I. Silahlı mücadeleye girişme
- II. İşgaller hakkında kamuoyu oluşturma
- III. Basın ve yayın araçlarını etkin kullanma
- IV. İtilaf Devletleri ile uzlaşma

gibi yöntemlerden hangisi ya da hangilerini uygulamıştır?

- I, II ve III B) I, II ve IV
 C) I, III ve IV D) II, III ve IV

7. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalandığı sırada Mustafa Kemal, Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı görevine getirildi. Osmanlı Hükümeti, Mustafa Kemal'den işgalci güçlere karşı sessiz kalmasını, ateş edilse dahi karşı çıkmamasını istedi. Mustafa Kemal ise, bu emri derhâl reddetti. Bu tutumu nedeniyle Osmanlı Hükümeti, Mustafa Kemal'i Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı görevinden aldığını açıkladı. Bunun üzerine İstanbul'a dönen Mustafa Kemal, İstanbul Boğazı'na demirlemiş İtilaf Devletleri'ne ait donanmayı görünce şu sözleri ile duruma tepki gösterdi: "Geldikleri gibi giderler!"

Buna göre, Mustafa Kemal'in işgaller karşısında;

- I. teslimiyetçi,
- II. vatansever,
- III. kararlı,
- IV. milliyetçi,

tutumlarından hangilerini gösterdiği söylenebilir?

- A) Yalnız II B) I ve III
C) II ve IV D) II, III ve IV

8. "Daha önce İtalyanlar'a vaat edilmiş olan İzmir ve çevresi, İngilizler'in önerisi ile avans olarak Yunanlılar'a verilir. 14 Mayıs akşamı İzmir Metropolit Hrisostomos, Efes kilisesinde Rumlar'a müjdeyi yetiştirir: "Kardeşlerim! Mükâfat zamanı gelmiştir." Yunan birlikleri, 15 Mayıs 1919'da İngiliz donanmasının koruması altında, İzmir'e çıkarlar ve Batı Anadolu'yu işgale başlarlar. Yunan ordusunun gelmesi Ege Rumları'nı şımartmıştır. Bin yıllık barışı bozarlar. Ege'de acı ve kanlı bir dönem başlar."

Yukarıda anlatılanlardan yola çıkılarak hangisine ulaşılamaz?

- İngiltere, İzmir konusunda politika değişikliğine gitmiştir.
 B) Ege Rumları, Yunan ordusunun gelmesi ile cesaret bulmuştur.
 C) Anadolu'da yıllarca süren Rum-Türk barışı tehlikeye girmiştir.
 D) İtilaf Devletleri arasında tam bir görüş birliği bulunmaktadır.

1. Mondros Ateşkes Antlaşması hükümlerini uygulamaya koyan İtilaf Devletleri, bu anlaşmanın 7. maddesini kendi çıkarları doğrultusunda yorumlayarak Anadolu'nun çeşitli bölgelerini işgal etmeye başladılar. Bir yandan haberleşme ve ulaşımı denetim altına alıyorlar, diğer yandan da Osmanlı donanmasına el koyuyorlardı. Bu arada askerî birliklerin silahlarını toplayarak askerleri terhis ediyorlardı.

İtilaf Devletleri'nin, Osmanlı'ya ait askerleri terhis etmesi ve silahlarına el koymasındaki asıl amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İşgallerden Türk milletinin haberdar olmasını engellemek
B) Doğu illerinde bir Ermeni Devleti kurmak
C) Yaptıkları işgallere hukuki bir dayanak oluşturmak
D) Türk vatanını tamamen savunmasız bırakmak

2. İtilaf Devletleri, Osmanlı'ya Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalatarak, gizli antlaşmalarla paylaştıkları Osmanlı topraklarını işgal etmek için hukuki dayanağı elde etmiş oldu. Maddelere bakıldığında, Osmanlı Devleti her türlü işgale karşı açık hâle gelmişti. İşgallere karşı koyabilmesini engellemek için de bütün tedbirler alınarak Osmanlı Devleti savunmasız hâle getirilmişti.

Buna göre, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın hangi maddesi ile işgallere hukuki dayanak oluşturulmuştur?

- A) Osmanlı Devleti'nin elindeki tüm savaş esirleri serbest bırakılacak.
B) Toros Tünelleri, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecek.
C) Osmanlı orduları terhis edilecek, orduya ait silah, cephane ve askerî taşıtlar İtilaf Devletleri'ne bırakılacaktır.
D) İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir.

3. İngiltere'nin Birinci Dünya Savaşı'nı kazanmasından etkilenen bazı Osmanlı aydınları, Osmanlı Devleti'nin siyasal varlığını devam ettirmesi için İngilizler'in destek ve koruyuculuğuna gereksinimi olduğunu savunuyorlardı. Bu nedenle İngiliz Muhipleri Cemiyeti, İngiltere ve Osmanlı Devleti arasındaki ilişkileri kuvvetlendirmek amacıyla İstanbul'da kurulmuştu. Birçok Osmanlı devlet adamının üye olduğu cemiyet, Kurtuluş Savaşı'na karşı da olumsuz çalışmalar içinde bulunuyordu.

Yalnızca bu bilgiden, İngiliz Muhipleri Cemiyeti ile ilgili olarak;

- I. Manda ve himayeyi savunduğu
II. Millî Mücadele'ye karşı olduğu
III. İstanbul Hükûmetine ve padişaha bağlı kaldığı
IV. Bağımsızlık ruhu ile kurulduğu

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, III ve IV
B) I, II ve III
C) II, III ve IV
D) I, II ve IV

4. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra başlayan işgaller nedeniyle Osmanlı Devleti'nin halk üzerindeki otoritesi iyice zayıfladı. İtilaf Devletleri'nin azınlık çetelerine göz yumması, padişah ve hükûmetin işgalcilere boyun eğmesi, halkın farklı çözüm arayışlarına girmesine neden oldu.

Türk milletinin işgaller karşısında ürettiği çözümler arasında;

- I. Mitingler yaparak işgalleri protesto etmek
II. Basın yoluyla işgallerin haksızlığı konusunda kamuoyu oluşturmak
III. İşgalci devletlere karşı uzlaşmacı tutum sergilemek
IV. Düşmanlara karşı silahlı direniş örgütleri kurmak

durumlarının hangileri yer almıştır?

- A) I ve II
B) I, II ve IV
C) I, II ve III
D) II, III ve IV

5. Türk milletinin bağımsız yaşama isteği doğrultusunda oluşan direniş hareketine Kuvâ-yi Milliye (millî kuvvetler) adı verilmiştir. Aynı zamanda Kuvâ-yi Milliye deyiimi düzenli ordu kuruluncaya kadar, bölgesel direniş amaçlayan milis güçler için de kullanılmıştır. İşgal kuvvetlerine ve azınlık çetelerine karşı ülkenin her yanında Çerkez Ethem, Demirci Mehmet Efe, Yörük Ali Efe, Şahin Bey, Karayılan, Kara Fatma ve gibi yerel halk kahramanları önderliğinde direniş birlikleri oluştu. Gönüllülük esasına bağlı oluşan bu birlikler, tek bir merkeze bağlı değildi. Bu birliklerin ihtiyaçları ise kesintisiz süren savaşlar nedeniyle yoksul ve yorgun düşmüş halk tarafından karşılanıyordu.

Yukarıdaki metinden yola çıkılarak Kuvâ-yi Milliye özelliklerinden hangisine ulaşamaz?

- A) Oluşumunda bağımsız yaşama arzusu etkili olmuştur.
B) Buldukları bölgeyi savunan yerel direniş örgütleridir.
C) İhtiyaçları, ekonomik zorluklar çeken halk tarafın karşılanmıştır.
D) Merkezden yönetilen düzenli birliklerdir.

6. Milli Kongre Cemiyeti, 29 Kasım 1918'de Dr. Esat Paşa tarafından İstanbul'da kurulmuştur. Türkler hakkında dünyada yapılan olumsuz propaganda ya basın yayın yoluyla karşı koymaya çalıştı. Yapılan bu haksız ve yalan yayınlara ilmi yayınlar ve tarihi belgeler ile cevap verdi.

Buna göre, aşağıda Milli Kongre Cemiyeti'ne yönelik sorulan;

- ❁ Kurulduğu yer neresidir?
❁ Kim tarafından, kurulmuştur?
❁ Kuruluş amacı nedir?
❁ Çalışma yöntemi nasıldır?

gibi sorulardan kaç tanesinin cevabı parçadan çıkarılabilir?

- A) 4 B) 3 C) 2 D) 1

7 - 8. Soruları aşağıdaki tabloda yer alan bilgilere göre cevaplayınız.

OLAY
MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI

OSMANLI YÖNETİMİ
<p>Durum 1: Padişah Vahdettin, yayımladığı bildiride halktan, memlekete medeniyet ve refah getirecek işgal kuvvetlerinin hangi din ve milletten olursa olsunlar Türk misafirperverliğine yakışır bir şekilde karşılanmasını istemiştir.</p> <p>Durum 2: Tevfik Paşa Hükümeti, işgaller karşısında boyun eğen bir politika sergiledi. İşgalciler tepki gösteren milletvekillerine karşı Milli Eğitim Bakanı Rıza Tevfik şu savunmayı yapmıştı. "...Hüküm galibindir." ... Almanyayı bile dize getiren bir düşman "Bazı noktaları işgal ederim! derse, haklı sayılması gerekir..."</p>

OSMANLI YÖNETİMİNİN TUTUMU
?

7. Yukarıda verilen kutucukta Osmanlı yönetiminin aşağıdaki tutumlardan hangisine sahip olduğu söylenemez?

- A) Mücadeleci B) Duyarsız
C) Teslimiyetçi D) Uzlaşmacı

8. Yukarıdaki bilgilere bakıldığında Osmanlı yönetimi hakkında;

- I. İşgallere direnmeyi düşünmemektedir.
II. Alınan yenilgi sonrasında galip devletlerin işgal hakkının olduğunu savunmaktadır.
III. Bağımsızlık ruhuna aykırı bir tutum sergilemektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I,II ve III

İstiklal Yolculuğu

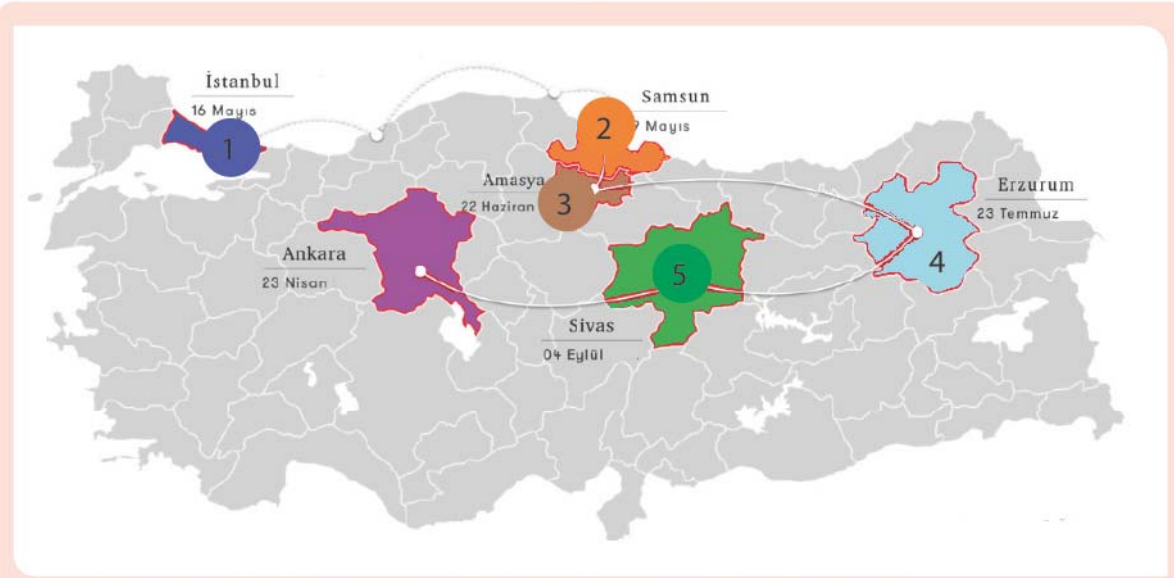
Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaları analiz ederiz.

Öğreten Sorular

1

Haritada Millî Mücadele'nin hazırlık dönemi olaylarının yaşandığı şehirler verilmiştir.

Yukarıdaki haritada verilen şehirler ile öğrencilerin verdiği açıklamaları eşleştiriniz.

2

Mustafa Kemal 9. Ordu müfettişi rütbesiyle bu şehirde görev almıştır.

4

İlk defa millî sınırlardan bahsedilmiş ve ilk kez manda ve himaye reddedilmiştir.

3

Kurtuluş Savaşı'nın amacı, gerekçesi ve yöntemi bu şehirde belirlenmiştir.

1

Mustafa Kemal, "Bandırma Vapuru" ile Anadolu'ya geçmek üzere Osmanlı başkentinden ayrıldı.

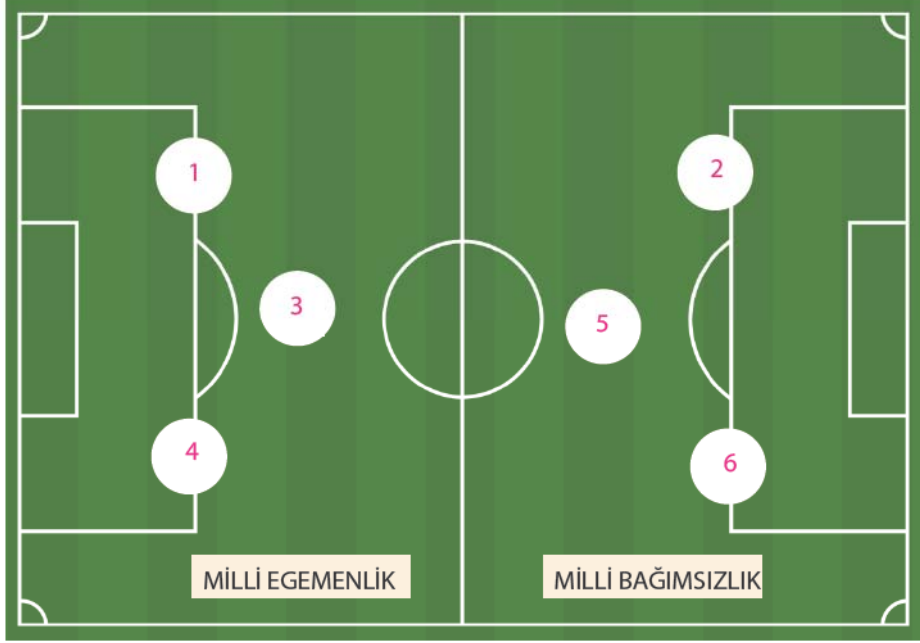
5

Dağınık haldeki cemiyetler bu şehirde tek çatı altında toplanmıştır.

2

Genelgeler ve kongrelerle ilgili alınan kararları "milli egemenlik" ve "milli bağımsızlık" kavramları açısından gruplandırınız.

1

Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.

2

Manda ve himaye kabul edilemez.

3

Mebusan Meclisi'nin hemen toplanması ve hükümet işlerinin Meclis tarafından kontrol edilmesi gereklidir.

4

Kuvâ-yı Millîye'yi tek kuvvet olarak tanımak ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır.

5

Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.

6

Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.

3

Genelge ve kongrelerde alınan kararların doğru yorumlara ulaşabilmesi için kamyonlar ile trafik levhalarını uygun şekilde eşleştiriniz.

1	Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.	Millî Mücadele'nin gerekçesi belirtilmiştir.	2
2	Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.	Millî Mücadele'nin yöntemi yani kim tarafından ve ne şekilde gerçekleştirileceği belirtilmiştir.	1
3	Manda ve himaye kabul edilemez.	Osmanlı Hükûmeti'nin denetlenmesi amaçlanmıştır.	4
4	Mebusan Meclisi'nin hemen toplanması ve hükümet işlerinin Meclis tarafından kontrol edilmesi gereklidir.	Tam bağımsızlık ilkesine vurgu yapılmıştır.	3
5	Sivas'ta İrade-i Milliye Gazetesi çıkarılmıştır.	Hükümet gibi hareket edilmiş ve yürütme yetkisi kullanılmıştır.	6
6	Temsil Heyeti, Ali Fuat Paşa'yı Batı Cephesi komutanlığına atamıştır.	Halkın işgaller konusunda doğru bilgi alması amaçlanmıştır.	5

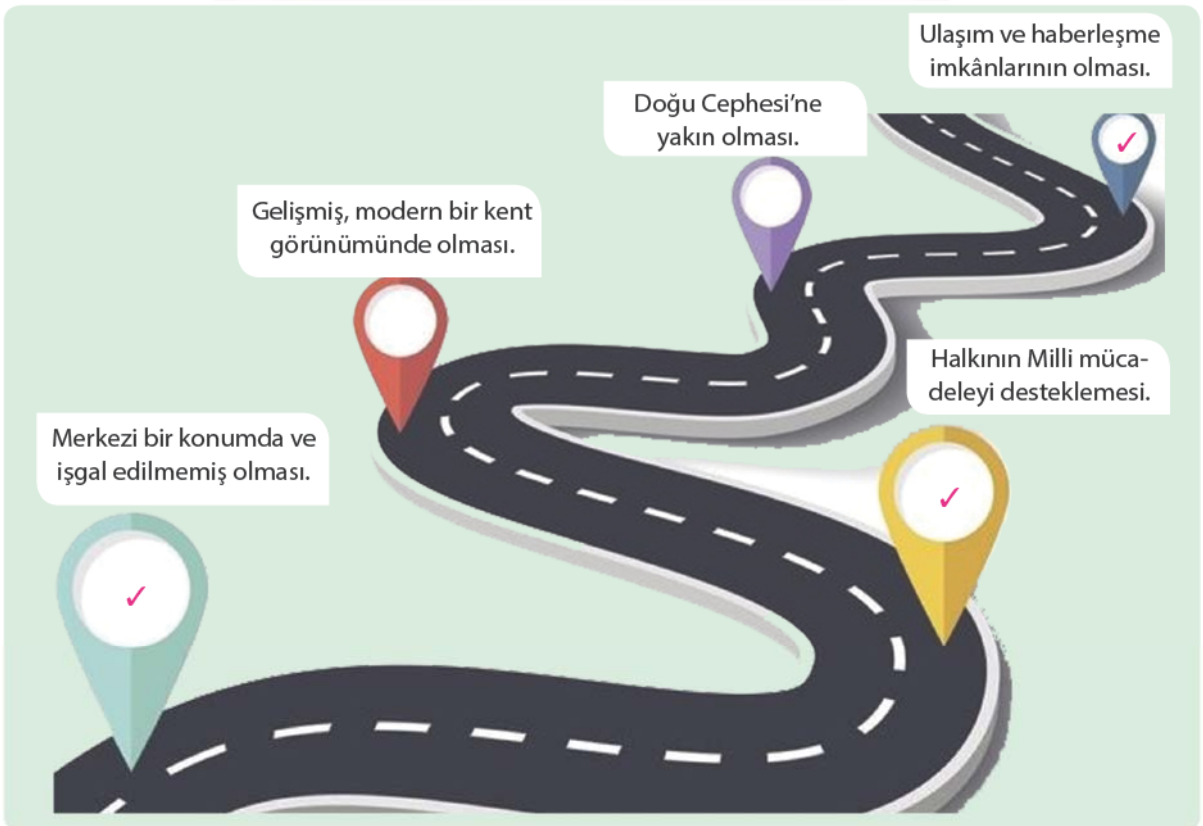
4

Erzurum Kongresi ile ilgili açıklamaları göz önünde bulundurarak kongre kararlarını "Bölgesel" ve "Ulusal" olarak gruplandırınız.

BÖLGESEL	ERZURUM KONGRESİ KARARLARI	ULUSAL
    	<ol style="list-style-type: none"> I. "Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, birbirinden ayrılamaz." kararı alınmıştır. II. Kongrenin toplanma amacı Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti kurulmasına engel olmaktır. III. "Manda ve himaye kabul edilemez." kararı alınmıştır. IV. Doğu illerinin haklarının savunulması amaçlanmıştır. V. Temsil Heyeti 9 üyeden ve Doğu illerini temsil etmek üzere kurulmuştur. VI. Mebuslar Meclisinin hemen toplanması ve hükûmet işlerinin meclis tarafından kontrol edilmesi çağrısında bulunulmuştur. 	

5

Temsil Heyeti'nin Ankara'yı merkez seçmesindeki sebepleri doğru olarak açıklayan kutucuklara "✓" yanlış açıklayan kutucuklara "X" işareti koyunuz.

Ulaşım ve haberleşme imkânlarının olması. ✓

Doğu Cephesi'ne yakın olması. ✓

Gelişmiş, modern bir kent görünümünde olması. ✓

Halkın Milli mücadeleyi desteklemesi. ✓

Merkezi bir konumda ve işgal edilmemiş olması. ✓

70
YIL

1. Mustafa Kemal, İzmir'in Yunanlılar tarafından işgalini protesto etmek amacıyla ilk mitingi 30 Mayıs 1919'da Havza'da kendisi düzenledi. Genelgenin de etkisiyle yurdun dört bir yanında işgalleri protesto etmek için mitingler düzenlendi. Mitinglerin en büyükleri İstanbul 'da yapıldı. Tepkilerden rahatsız olan işgal devletleri Osmanlı Hükûmeti'ne baskı yaparak Mustafa Kemal'in İstanbul'a geri çağrılmasını istedi.

Buna göre Mustafa Kemal'in amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Monarşik düzeni kaldırmak
B) Kalıcı barışı sağlamak
C) Cumhuriyeti ilan etmek
D) Millî bilinci uyandırmak

2. Mustafa Kemal Paşa, Kurtuluş Savaşı'na başlamadan önce ülkedeki millî birliği ve beraberliği sağlamak için çaba göstermiştir. Türk milleti tarihin her döneminde olduğu gibi Kurtuluş Savaşı'nda da millî birlik ve beraberlikle yurdumuzu düşman işgalinden kurtarmıştır.

Aşağıdaki olaylardan hangisi Kurtuluş savaşı döneminde ülkede millî birlik ve beraberliği sağlamaya yönelik faaliyet olarak kabul edilebilir?

- A) Bütün yararlı cemiyetlerin "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmesi
B) Kuvâ-yi Millîye birliklerinin yalnızca kendi bölgelerindeki düşman kuvvetleriyle mücadele etmesi.
C) Temsil Heyeti'nin işgallere karşı uzlaşmacı tutum sergilemesi.
D) Erzurum Kongresi'ne sadece Doğu illerini temsil eden delegelerin katılması.

3. "Bu durum ve koşullar karşısında kurtuluş için üç türlü karar ortaya atılmıştı. Bunlar; İngiliz hâkimiyetini istemek, Amerikan hâkimiyetine girmek ve yerel kurtuluş yolları aramaktı. Efendiler, ben bu kararların hiçbirini yerinde bulmadım. Çünkü bu kararların dayandığı bütün kanıtlar ve görüşler çürüktü, temelsizdi. Gerçekte içinde bulunduğumuz o günlerde Osmanlı Devleti'nin temelleri çökmüş, ömrü tükenmişti."

(Atatürk, 1978: 9)

Buna göre Mustafa Kemal, ülkenin içinde bulunduğu zorlu şartlar karşısında üretilen;

- I. Manda ve himayeyi kabul etmek
II. Güçlü bir devletin idaresi altına girmek
III. Bölgesel direniş hareketinde bulunmak
IV. Topyekûn mücadele etmek

çözümlerden hangilerine tepki göstermiştir?

- A) I, III ve IV
B) I, II ve III
C) I, II ve IV
D) I ve II

- 4.

"İstiklali için ölümü göze alan millet, insanlık haysiyet ve şerefine icabı olan bütün fedakârlığı yapmakla teselli bulur ve hiç kuşkusuz esaret zincirini kendi eliyle boynuna geçiren miskin, haysiyetsiz bir millete göre dost ve düşman gözündeki yeri farklı olur."

Mustafa Kemal yukarıda verilen sözü ile aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

- A) Ulusal egemenliğin
B) Manda ve himayenin
C) Tam bağımsızlığın
D) Kültür birliğinin

5. Mustafa Kemal Paşa Havza'ya ulaştıktan sonra halkla toplantı yapmış, toplantı sonunda Havza Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin açılmasını sağlamıştır. Mustafa Kemal Paşa Havza'dan kolordu komutanlarına gizli bir telgraf göndermiştir. Bu telgrafta, Anadolu'da yaşanan işgallerin mitingler yapılarak ve İtilaf Devletleri ile Osmanlı Hükümeti'ne telgraflar çekilerek protesto edilmesini istemiştir. Bu telgraftan sonra yurdun birçok yerinde mitingler düzenlenmiştir. Mustafa Kemal Paşa bu faaliyetlerle ...

Yukarıda anlatılan yargının doğru olabilmesi için cümlenin hangisi ile devam etmesi uygun olmaz?

- A) milli şuurunu uyandırmak istemiştir.
B) halktaki bağımsızlık heyecanını artırmak istemiştir.
C) halkın işgaller konusunda bilinçlenmesini hedeflemiştir.
D) milli egemenliğe dayalı yeni bir devlet kurmak istemiştir.

6.

AMASYA GENELGESİ

- ❁ Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikedir.
❁ Osmanlı Hükümeti' üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir.
❁ Milletin bağımsızlığını yine milletin azmi ve kararı kurtaracaktır.

Genelge maddeleri yorumlandığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Osmanlı Hükümeti'nin görevini yerine getiremediği dile getirilmiştir.
B) Milli Mücadele'nin amacı, gerekçesi ve yöntemi belirlenmiştir.
C) Devletlerarası eşitliğin önemi vurgulanmıştır.
D) Millet iradesine dayalı yeni bir devletin işaretleri verilmiştir.

7. Mustafa Kemal, ülkenin düşman işgalinden nasıl kurtulacağına planını daha Anadolu'ya geçmeden önce İstanbul'da yapmıştı. Genelge ve kongrelerde alınan kararlar ile Kurtuluş Savaşı'nın hazırlık sürecini bizzat başlamıştı.

Buna göre aşağıdaki maddelerden hangisi milli mücadelenin silahlı sürecinin olabileceğine işaret etmektedir?

- A) Askerî örgütler hiçbir şekilde dağıtılmayacak, komuta devredilmeyecek, cephane ve diğer araçlar hiçbir şekilde elden çıkarılmayacaktır.
B) Doğu illeri adına 10 Temmuz'da, Erzurum'da bir kongre toplanacaktır.
C) Milletin durumunu saptamak ve halkın sesini dünyaya duyurmak için her türlü etki ve denetimden uzak bir ulusal kurulun varlığı şarttır.
D) Sivas Kongresi delegelerini Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri ve belediyeler seçecektir.

8. Genelge öncesinde Amasya halkı Mustafa Kemal'i büyük bir coşku ile karşıladı. 14 Haziran'da Mustafa Kemal Paşa, Ali Fuat (Cebesoy), Refet (Bele) ve Rauf (Orbay) paşalar bir araya geldi. Mustafa Kemal Paşa tarafından önceden hazırlanmış metin üzerinde yapılan değerlendirmeler sonrasında Amasya Genelgesi hazırlandı. Konya'da bulunan Ordu Müfettişi Cemal Paşa ile Erzurum'da bulunan Kazım Karabekir Paşa'nın da telgrafla onayları alındıktan sonra, 22 Haziran 1919'da genelge tüm ilgililere duyuruldu.

Mustafa Kemal'in genelgeyi komutanlara da onaylatmasındaki amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başkomutanlık yetkisini alarak ordunun başına geçmek.
B) Milli mücadeleyi kişisellikten çıkarmak ve halka mal etmek.
C) Halkın tümüne ulusal egemenliği benimsetmek.
D) Kurtuluş mücadelesinde tek yetkili olduğunu belirtmek.

72
MART

1. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Doğu Anadolu'da Ermeni Devleti'nin kuruluşunu engellemek için Erzurum'da kongre hazırlıkları yapmaktaydı. Mustafa Kemal Paşa ve milli kongre için Sivas'a gelen delegeler, Kâzım Karabekir Paşa'nın daveti üzerine Erzurum'a gittiler. Osmanlı Hükümeti, Mustafa Kemal Paşa'nın çalışmalarını engellemek ve onu mücadeleden vazgeçirmek için çalışmalar başlattı. Osmanlı Hükümeti Mustafa Kemal'den derhâl İstanbul'a geri dönmesini istedi. Fakat bütün çabalarına rağmen başarılı olamayınca Mustafa Kemal Paşa'nın resmî görevine son verdi. Bunun üzerine Mustafa Kemal Paşa, müfettişlik görevinden ve askerlik mesleğinden istifa ettiğini telgrafla İstanbul'a bildirdi.

Bu bilgiden yola çıkılarak, Mustafa Kemal Paşa ile ilgili, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Farklı bir meslek seçmek istediği
B) İstanbul'a geri dönmeyi düşündüğü
C) Karşılaştığı sorunları aşmasını bildiği
D) Osmanlı Hükümeti'nin kararlarına uyduğu

2. I. Dünya Savaşı sırasında yapılan gizli anlaşmalara göre Doğu Anadolu Bölgesi'nde İtilaf Devletleri mandası altında bir Ermeni Devleti kurulması planlanmıştır. Bu durumda, doğu illerinin haklarının savunulması gerekiyordu. Türkler, Ermeni Devleti'nin kuruluşunu önlemek için Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ni kurdular. Bu cemiyet, karşılaştığı büyük tehlikeyi görüşmek için bölgesel bir kongreyi Erzurum'da topladı. Mustafa Kemal de kongrenin hazırlık aşamasında Erzurum'a gelecek çalışmalara katıldı. Mustafa Kemal'in gelişi ile kongre bölgesel olmaktan çok yurdun tamamını ilgilendiren kararlar aldı.

Aşağıdaki maddelerden hangisinde kongrede yurdun tamamı için kararlar alındığı söylenebilir?

- A) Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz.
B) Yabancı işgaline karşı Osmanlı Hükümeti'nin dağılması hâlinde, millet topyekûn savaşı.
C) Manda ve himaye kabul olunamaz.
D) Doğu Anadolu'daki tüm yararlı cemiyetler birleştirilecektir.

3.

ERZURUM KONGRESİ

- ☘ Kuvâ-yı Millîye'yi etkin ve millî iradeyi egemen kılmak esastır.
☘ Hıristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyet ve sosyal dengemizi bozan ayrıcalıklar verilemez.
☘ Manda ve himaye kabul edilemez.

Genelge maddeleri yorumlandığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Milli sınırlardan bahsedilmiştir.
B) Tam bağımsızlık vurgulanmıştır.
C) Yabancıların iç işlerimize müdahalesi engellenmek istenmiştir.
D) Milli egemenlik ilkesi belirtilmiştir.

4.

"Oh ne âlâ, savaşın yerine mandayı kabul edeceğiz ve rahata kavuşacağız! Bu ne gaflet, ne körlük ve hatta ne budalalık? İstanbul'un önde gelen devlet adamları da bu düşüncede. İçlerinden biri çıkıp da 'Ya istiklal, Ya ölüm!' diyemiyor." (Turan, 1991: 230)

Mustafa Kemal yukarıda verilen sözü ile aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamak istemiştir?

- A) Milli egemenliğin
B) Manda ve himayenin
C) Tam bağımsızlığın
D) Milli kültürün

5.

Cumhuriyet tarihimizde önemli yeri olan Sivas Kongresi, ulusal olarak toplanan ve ulusal kararlar alan tek kongredir. Sivas Kongresi'nde seçilen Temsil Heyeti, Batı Cephesi Kuvâ-yı Millîye'yi Genel Komutanlığına Ali Fuat Paşa'yı atamıştır. Ayrıca 13 Eylül 1919'da İrâde-i Milliye adında Sivas'ta bir gazete çıkarılmaya başlandı.

Bu bilgiden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Sivas Kongresi toplanış ve aldığı kararlar bakımından milli bir kongredir.
B) Temsil Heyeti Ali Fuat Paşa'yı Batı Cephesi'ne atayarak yargı yetkisini kullanmıştır.
C) İrâde-i Milliye gazetesi ile halkın yaşananlardan haberdar olması istenmiştir.
D) Temsil Heyeti seçimle iş başına gelmiştir.

6. Mustafa Kemal, Erzurum Kongresi'nin tamamlanmasından sonra Temsil Heyeti ile birlikte Sivas'a hareket etti. Amasya Genelgesi ile Sivas'ta millî bir kongre toplanması kararlaştırılmıştı. Bu amaçla yurdun çeşitli bölgelerinden seçilen delegeler gizlice Sivas'a gelmişler, vatanın ve Türk milletinin geleceğini tartışmak üzere hazırlıklara başlamışlardı. Sivas Kongresi'nde alınan bir kararla da Millî Mücadele'nin tek bir merkezden yönetilmesi hedeflenmişti.

Sivas Kongresi'ndeki kararların hangisi bu hedefin gerçekleşmesi yönünde alınmıştır?

- A) Ulusal direnişin sesini duyuracak İrade-i Milliye adında bir gazetenin çıkarılması sağlanacaktır.
- B) Bütün cemiyetler, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirilecektir.
- C) Ali Fuat Paşa Batı Anadolu Genel Kuvâ-yı Milliye'ye Başkomutanlığı'na atanacaktır.
- D) Manda ve himaye fikri kesin olarak reddedilmiştir.

7. Mustafa Kemal, her fırsatta millî iradenin üstünlüğünü ileri sürerek, milletin kararına uyulması zorunluluğunu ortaya koymuştur. Millî Mücadele Dönemi'nde millî iradeye verdiği önemi yeni Türk Devleti'ni kurarken de göz önünde tutmuştur. Millî Mücadele sırasında milletin birliğini, beraberliğini sağlamış; millete yeni bir ruh kazandırmıştır.

Buna göre;

- I. Amasya Genelgesi'nde; "Milletin bağımsızlığını, yine milletin azmi ve kararı kurtaracaktır." kararının alınması,
- II. Erzurum Kongresi'nde; "Kuvâ-yı Milliyeyi tek kuvvet olarak tanımak ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır." denilmesi,
- III. Sivas Kongresi sırasında çıkarılan gazeteye "İrade-i Milliye" adının verilmesi.

gibi yargılardan hangileri yukarıdaki metinde anlatılanları destekler niteliktedir?

- A) I, II ve III
- B) I ve III
- C) I ve II
- D) II ve III

8. Sadrazam Ali Rıza Paşa'nın Millî Mücadele hareketine ılımlı yaklaşması, Anadolu ile İstanbul arasındaki gerginliğin azalmasına ve iletişimin yeniden başlamasına zemin hazırladı. Sonunda taraflar arasında doğrudan bir görüşme yapılmasına karar verildi. İki taraf arasında Amasya Görüşmeleri yapıldı (20-22 Ekim 1919). Temsil heyeti adına Mustafa Kemal'in katıldığı görüşmelerde Osmanlı Hükümeti'ni Bahriye Nazırı (Deniz Bakanı) Salih Paşa temsil etti.

Buna göre, Amasya Görüşmeleri ile ilgili olarak;

- I. Osmanlı Hükümeti ve Temsil Heyeti her konuda birlikte hareket etmişlerdir.
- II. Osmanlı Hükümeti, Temsil Heyeti'nin varlığını resmen tanımıştır.
- III. Mebusan Meclisi'nin Anadolu'da, güvenli bir yerde toplanması sağlanmıştır.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I ve II

9. Meclis'in İstanbul'da açılmasının kararlaştırılmasından sonra ülkenin her yerinde seçimler yapıldı. Erzurum'dan milletvekili seçilen Mustafa Kemal, Meclis toplanmadan önce Temsil Heyeti üyeleri ve komutanlarla Sivas'ta bir araya geldi. Yapılan görüşmelerin sonunda Ankara'nın Millî Mücadele'nin merkezi olması kararlaştırıldı. Cephelere olan yakınlığı, demiryolu bağlantısı ve haberleşme olanaklarına sahip olması ile şehir halkının Millî Mücadele'yi desteklemesi gibi nedenlerden dolayı bu kararı veren Temsil Heyeti, 27 Aralık 1919'da Ankara'ya geldi.

Buna göre Temsil Heyeti'nin Ankara'yı merkez seçmesinde hangi faktör etkili olmamıştır?

- A) Askeri faktör
- B) Ulaşım faktörü
- C) İletişim faktörü
- D) Ekonomik Faktör

Bir Milletin Yemini: Misakı Millî

Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisi'nin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile "ulusal egemenlik" ve "tam bağımsızlık" ilkeleri ile ilişkilendiririz.

Öğreten Sorular

1

Ankara'nın Millî Mücadele'nin yönetim merkezi olarak tercih edilmesinde etkili olan nedenlerin yanlış olarak yazıldığı çiçek yaprağı koparılsa nasıl bir görüntü olacağını işaretleyiniz .

Batı Anadolu'daki mücadele alanına yakın olması

Anadolu'nun gelişmiş bir kenti olması

Mebusan Meclisinin a İstanbul'a yakın olması

Demiryolu ağına ve telgrafa olanağına sahip olması

1

2

3

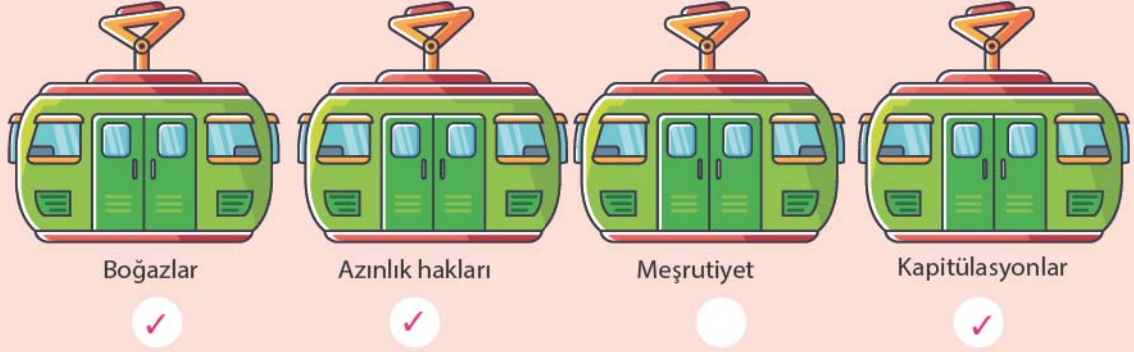
2

Aşağıda verilen bilgilerin doğru olanlarının başına "D" yanlış olanların başına ise "Y" harfini yazınız.

- Y** 1. Mebusan Meclisi'nin toplanması için yapılan çoğunlukla Millî Mücadele taraftarlarının kazandığı seçimde Mustafa Kemal de Ankara'dan milletvekili seçilmiştir.
- D** 2. Mustafa Kemal hakkında tutuklama kararı olduğu için Mebusan Meclisi çalışmalarına katılmamış, gelişmeleri Ankara'dan takip etmiştir.
- D** 3. Mustafa Kemal Mebusan Meclisi'ne katılacak olan milletvekili arkadaşlarına kendini başkan seçmelerini, mecliste Müdafaa-i Hukuk grubu oluşturmalarını istemiştir.
- D** 4. Son Osmanlı Meclisi'nde kabul edilen Misakımillî belgesi işgallerin kabul edilmeyeceğinin ve bağımsızlıktan taviz verilmeyeceğinin göstergesidir.
- D** 5. İtilaf Devletleri, kendi aleyhlerinde bir karar alınmayacağını düşünerek Mebusan Meclisi'nin toplanmasına engel olmamışlardır.

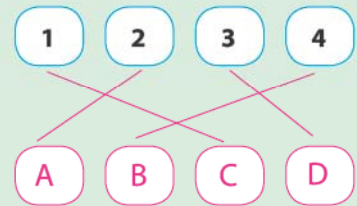
3

Teleferiklerde yazan kavramlardan Misakımillî maddelerinde yer alanlarını işaretleyiniz.

4

Misakımillî Kararları'nın yazılı olduğu yükleri taşıyan kamyonlar bu kararların yorumlarının yapıldığı depolara yüklerini indireceklerdir. Yüklerin indirilmesi gereken depoları doğru olarak belirleyiniz.

5

Aşağıda verilen bilgileri doğru veya yanlış olarak değerlendiriniz.

BİLGİ		D	Y
1	Misakımilli Kararlarını çıkarlarına aykırı bulan İtilaf Devletleri 16 Mart 1920'de İstanbul'u işgal etmişlerdir.	✓	
2	İtilaf Devletleri'nin Mebusan Meclisi'ni dağıtmaları milli bağımsızlığa saygı gösteremediklerini ispatlamaktadır.		✓
3	İtilaf devletleri, İstanbul'un işgalinin Türk milleti üzerinde yaratacağı tepkiyi azaltmak için işgalin geçici olduğunu belirtmiştir.	✓	
4	İtilaf Devletleri'nin İstanbul'u işgal etmesi ile Osmanlı Devleti resmen sona ermiştir.		✓
5	Misakımillinin kabul edilmesi ile Kurtuluş Savaşı'nın temel programı yasallaştırılmıştır.	✓	

TANE TANE ÖĞREN

6

Aşağıdaki metinde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

a. Kurtuluş Savaşı

b. Halk oylaması

c. Kapitülasyonlar

d. Misakımilli

... **Misakımilli** ..... ile Türk yurdunun sınırları çizilmiş, Türk ulusu tam bağımsızlık amacını dünyaya duyurmuştur. Mustafa Kemal'in ülkenin kurtuluşu ile ilgili düşüncelerinin büyük bir bölümü Osmanlı Meclis-i Mebusan tarafından da kabul edilirken ... **Kurtuluş Savaşı** .....'nın temel programı yasallaştırılmıştır. Tartışma konusu olan topraklarda ..... **Halk oylaması** ..... yapılmasını önererek Türk halkının var olan sorunları barışçı yollardan çözmek amacıyla olduğu dünya kamuoyuna açıkça gösterilmiştir. Tam bağımsızlığın sağlanabilmesi yabancılarla ... **Kapitülasyonlar** ..... ile tanınan her türlü ayrıcalığa son verileceği belirtilmiştir.

7

İstanbul'un işgal edilmesi karşısında Mustafa Kemal'in emri ile alınan aşağıdaki önlemlerin ilgili oldukları alanları yanlarındaki boşluklara yazınız.

1. İstanbul'da tutuklanan Türk subaylara karşılık Anadolu'daki bazı İtilaf Devleti subayları tutuklandı.	→	Askeri
2. Geyve-Ulukışla arasındaki demir yolu hattı tahrip edildi.	→	Ulaşım
3. İstanbul ile Anadolu arasında var olan her türlü haberleşme kesildi.	→	İletişim
4. Anadolu'daki resmi kuruluşların her türlü para ve değerli eşyaları İstanbul'a gönderilmemiştir.	→	Ekonomik

8

Aşağıda ilk TBMM'ye ait bilgilerin yazıldığı potalara yine TBMM'ye ait özelliklerin yazıldığı toplarla basket atılmaya çalışılacaktır. Hangi atıcının hangi potaya atış yapması gerektiğini doğru olarak işaretleyiniz.

A

TBMM'de azınlık milletvekillerine yer verilmemiştir.

B

TBMM halkın oyları ile oluşmuştur.

C

TBMM, 1 Kasım 1920'de Saltanatı kaldırmıştır.

D

TBMM, yeni bir anayasa oluşturmuştur.

E

TBMM Kurtuluş Savaşı'nı yapmış ve kazanmıştır.

CEVAP BÖLÜMÜ:

- 1) **D**...
- 2) **B**...
- 3) **A**...
- 4) **E**...
- 5) **C**...

1. Meclisin İstanbul'da toplanması kararının alınması üzerine Mustafa Kemal, 27 Aralık 1919'da Ankara'ya geldi. Böylece Ankara Millî Mücadele'nin yönetim merkezi oldu. Mustafa Kemal'in Ankara'yı Millî Mücadele'nin merkezi olarak seçmesinde Ankara'nın Yunanlılar ile savaşılacak olan Batı Cephesi'ne yakın olması etkili olmuştur. Ayrıca Ankara'dan yurdun her tarafına demiryolu hattının bulunması da belirleyici bir unsur olmuştur.

Yukarıdaki metinde Ankara'nın Millî Mücadele'nin yönetim merkezi olarak seçilmesinde etkili olan hangi iki unsur üzerinde durulmuştur?

- A) Askeri – Ulaşım B) Askeri – İletişim
 C) Coğrafi – Ekonomik D) Sosyal – Ulaşım
2. İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri, meclisin İstanbul dışında toplanması önerisini kabul etmeyerek Mebusan Meclisi'nin İstanbul'da toplanmasını sağladılar.

İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri, meclisin İstanbul'da toplanmasını sağlayarak;

- I. Meclisi kendi kontrollerinde tutabilmek
 II. Halkın iradesinin tam olarak meclise yansımını sağlamak
 III. Meclise istedikleri kararları alırdabilmek

amaçlarından hangilerini hedefledikleri ifade edilebilir?

- A) I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I,II ve III
3. Son Osmanlı Mebusan Meclisi'ne Erzurum milletvekili olarak katılma hakkı kazanan Mustafa Kemal, güvenliği nedeniyle İstanbul'a gitmedi. Ancak İstanbul'a gidecek arkadaşlarıyla bir görüşme yaparak onlara bazı önerilerde bulunmuştur. Bu öneriler şunlardır;

1. Kendinin başkan seçilmesi
 2. Meclis içinde Müdafaa-i Hukuk Grubu oluşturulması
 3. Erzurum ve Sivas Kongresi kararlarının kabul edilmesi

Mustafa Kemal'in yukarıdaki isteklerinin hangileri milletvekillerinin meclis içinde güçlü hareket etmeleri ve bağımsızlık inancını göstermelerini sağlamak içindir?

- A) Yalnız 2 B) 1 ve 2
 C) 1 ve 3 D) 2 ve 3

4. Mustafa Kemal ve Temsil Heyeti üyeleri Sivas'tan Ankara'ya 6 teneke ödünç benzin ve bankadan alınan 1000 lira borç para ile gelmişlerdir. Tekerekleri bez ile doldurularak şişirilen üstü açık beyaz otomobilleri ile oldukça zorlu bir yolculuk yapmışlardır. Uğradıkları her ilde, her ilçede halkın sevgi gösterileri ile karşılaşmışlardır. Yolculuk boyunca yaşadıkları birçok zorluğa rağmen vatan için çıktıkları bu yolculuktan vazgeçmeyi düşünmemişlerdir.

Bu anlatılanlara bakıldığında Mustafa Kemal ve Temsil Heyeti üyelerinin;

- I. Fedakârlık
 II. Vatanseverlik
 III. Kararlılık

özelliklerinin hangilerini taşıdıkları ifade edilebilir?

- A) I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I,II ve III

5. **Misakımillî Kararları;**

- ✿ Mondros Ateşkes Anlaşması öncesi işgal edilmiş olan bölgelerin tümü Türk yurdu; bütündür, parçalanamaz.
 ✿ Halkın kendi kararıyla ana vatana katılan doğudaki üç sancakta (Kars, Ardahan ve Batum) gerekirse yeniden halk oylaması yapılabilir.
 ✿ Ülkemizdeki azınlıkların hakları, komşu ülkelerdeki Müslümanlar'ın hakları ile aynı olacaktır.

Misakımillî'nin yukarıda verilen kararlarına bakıldığında hangi seçenekteki çıkarımın yapılması doğru olmaz?

- A) Türk halkının var olan sorunlarını halk oylaması gibi barışçı yollardan çözmek amacıyla olduğu dünya kamuoyuna açıkça gösterilmiştir.
 B) Türk yurdunun sınırlarının neresi olduğu belirtilmiştir.
 C) Azınlık hakları üzerinden uluslararası ilişkilerde eşitlik ilkesinin önemi vurgulanmıştır.
 D) Kapitülasyonlara karşı çıkılarak tam bağımsızlık ilkesi vurgulanmıştır.

6. Misakımillî'nin Mebusan Meclisinde kabul edilmesi İtilaf Devletleri'ni rahatsız etmiş, İngilizler, Misakımillî kararlarının geri alınması için Ali Rıza Paşa Hükümeti'ne baskı yapmaya başlamıştı. Ali Rıza Paşa kararları meclis aldığı için bu duruma müdahale edemeyeceğini belirtince görevden alınmıştı. Yeni hükümet kurma görevi Salih Paşa'ya verildi. Aynı baskıyı Salih Paşa Hükümeti'ne de uygulayan ve bir sonuç alamayan İtilaf Devletleri, 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal etti ve Mebusan Meclisi'ni basarak vatansever mebusları tutuklayıp bazılarını da Malta'ya sürgüne gönderdi.

Bu bilgilere bakıldığında İtilaf Devletleri hakkında aşağıdakilerden hangi söylenemez?

- A) Misakımillî'yi kabullenmemişlerdir.
 B) Türk halkının iradesine saygı göstermemişlerdir.
 C) Osmanlı saltanatının devam etmesi için ellerinden geleni yapmışlardır.
 D) Misakımillî kararlarının geri çekilmesi hakkında İstanbul Hükümeti'ne yaptıkları baskıdan istediklerini alamamışlardır.
7. İstanbul'un işgal edilmesi ve Mebusan Meclisi'nin dağıtılması Mustafa Kemal'in, ortadaki tehlikeyi önceden sezerek meclisin İstanbul dışında bir Anadolu kentinde toplanması konusundaki ısrarını haklı çıkarmıştır.

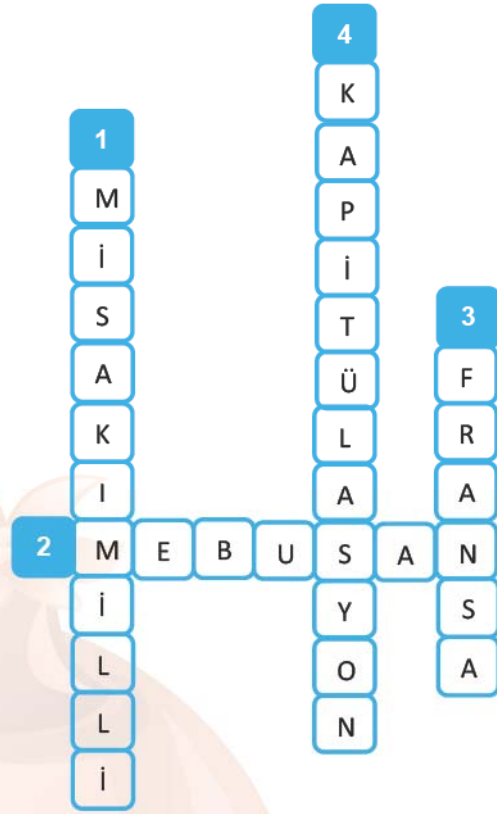
Yukarıdaki metinde Mustafa Kemal'in hangi kişisel özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) İleri görüşlülüğü
 B) Vatanseverliği
 C) Milliyetçiliği
 D) Demokratikliği
8. Milli mücadele döneminde yaşanan birçok olay neden-sonuç ilişkisi ile birbirine bağlıdır.

Bu bilgilere örnek teşkil etmeyen olaylar aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilmiştir?

- A) **Neden:** Mustafa Kemal hakkında tutuklama kararı çıkması
Sonuç: Mustafa Kemal'in milletvekili seçilmesine rağmen İstanbul'daki meclis toplantılarına katılmaması
- B) **Neden:** TBMM'nin açılması
Sonuç: Temsil Heyeti'nin görev ve yetkilerinin artırılması
- C) **Neden:** Misakımillî Kararlarının kabul edilmesi
Sonuç: İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmesi
- D) **Neden:** Mebusan Meclisi'nin kapatılması
Sonuç: Ankara'da TBMM'nin açılması

9.

Yukarıda verilen bulmacadaki kavramlar hangi seçenekteki sorunun cevabı olamaz?

- A) 28 Ocak 1920'de Milli sınırlarımızın çizildiği belgenin adı nedir?
 B) Misakımillî kararlarını kabul eden Osmanlı meclisinin adı nedir?
 C) İstanbul'un işgalinde aktif olarak rol alan ve İtilaf Devletleri'nin lideri olan ülkenin adı nedir?
 D) Yabancılar verilen siyasi, mali ve adli ayrıcalıklara ne ad verilir?

10.

OLAY

Mustafa Kemal 19 Mart 1920'de yayımladığı bildiriye Ankara'da yeni bir meclisin toplanacağını ve bu meclise Mebusan Meclisi milletvekillerinin de katılabileceklerini belirtmiştir.

Yukarıda verilen olay Mustafa Kemal'in hangi kavrama verdiği önemi gösterir?

- A) Milli bağımsızlık
 B) Milli kültür
 C) Milli ekonomi
 D) Milli egemenlik

1. “Bunların kılıkları, giysileri, yaşları, düşünsel düzeyleri ve görgüleri başka başka ve çok değişik beyaz sarıklı, aksakallı, cüppeli, eli tespihli hocalarla pırlı pırlı üniformalı genç subaylar yazma veya şal sarıklı aşiret beyleri, külahlı ağalar ve kavuklu çelebilerle Avrupa’daki yükseköğrenimlerini bitirip yeni dönmüş, Batı kültürüyle yetişmiş, nokta bıyıklı, “Kuvâ-yı Milliye” kalpaklı gençler yan yana oturuyorlar.”

Hıfzı Veldet Velidedeoğlu

Yukarıdaki bilgilere bakılarak ilk meclis hakkında;

- I. Halkın farklı kesimlerinden kişiler bir araya gelmiştir.
- II. Çoğunluğunu saltanat yanlıları oluşturmuştur.
- III. Çeşitli meslek gruplarını temsil eden milletvekillerinden oluşmuştur.

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II I ve III
C) II ve III I, II ve III

2. Osmanlı Parlemantosu’nun aksine Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde azınlık temsilcileri yer almıyordu. Bu durum TBMM’ye ..... meclis olma niteliği kazandırıyordu.

Yukarıda boş bırakılan yere yazılması beklenen kavram hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Karma Demokratik
B) Milli Kurucu

3. 23 Nisan 1920’de TBMM’nin açılması ile ...

Yukarıdaki metnin doğru olabilmesi için hangi seçenekteki bilgi ile devam etmesi beklenebilir?

- A) millî iradeye dayanan yeni Türk devleti kurulmuştur.
B) Temsil Heyetinin görevi sona ermiştir.
C) Osmanlı Hükümeti’nin yanında Ankara’da da yeni bir hükümet kurulmuş, böylece iki başlı bir yönetim ortaya çıkmıştır.
D) İtilaf Devletleri resmi görüşmeleri sadece TBMM ile yapmaya başlamıştır.

4. 23 Nisan 1920’de kurulan TBMM’nin aldığı ilk kararlardan biri de şudur:

- Padişah ve halife baskı ve zordan kurtulduğu zaman, meclisin düzenleyeceği yasal ilkeler içinde durumunu alır.

Bu karar ile;

- I. Meclisin, saltanat ve hilafet makamlarının da üzerinde olduğu
- II. Öncelikli amacın vatanın kurtuluşu olduğu
- III. Padişah ve halifenin sürekliliğinden yana bir tavır takınıldığı

durumlarının hangileri belirtilmemiştir?

- A) Yalnız I Yalnız II
C) I ve II Yalnız III

5. Meclis başkanlığına seçilen Mustafa Kemal, 24 Nisan 1920’de Büyük Millet Meclisi’ne sunduğu önergede ülkede yönetim açısından tek yetkili makamın TBMM olduğunu ortaya koymuş, İstanbul Hükümeti’ ve saltanatı yok saymıştır.

Yukarıda özelliklerinden bahsedilen önerge maddesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Hükümet kurmak zorunludur.
B) Geçici olduğu bildirilerek bir hükümet başkanı tanımak ya da padişah vekili ortaya çıkarmak uygun değildir.
C) Mecliste yoğunlaşan ulusal iradenin yurt alın yazısına doğrudan doğruya el koymasını kabul etmek temel ilkedir. TBMM’nin üstünde bir güç yoktur.
D) TBMM yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplamıştır.

6.

.....?.....

1. Birçok vatansız aydın, tutuklandı ve Malta Adası'na sürgüne gönderildi.
2. Mebusan Meclisi bir daha açılmamak üzere kapandı.
3. TBMM'nin açılması tartışmasız kabul edilir hale geldi.

Yukarıda "?" ile gösterilen yere hangi seçenekteki bilgi yazılmalıdır?

- A) İstanbul'un işgal edilmesinin sonuçları
- B) Sivas Kongresi'nin sonuçları
- C) TBMM'nin açılmasının sonuçları
- D) Amasya Görüşmeleri'nin sonuçları

7.

İlk TBMM'nin birçok özelliği bulunur. Bunlardan biri de ilk TBMM'nin laik bir yapıda olmamasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi ilk TBMM'nin laik bir yapıda olmadığını gösterir?

- A) Kuvvetler birliği ilkesini benimsemiş, böylece yürütme, yasama ve yargı görevlerini bünyesinde toplamıştır.
- B) Şeriat hükümlerinin yürürlüğünü sağlama görevini kendi üzerine almıştır.
- C) Savaşları yapan, ülkeden düşmanları çıkaran, Yeni Türk Devleti'nin uluslararası alanda yer almasını sağlamıştır.
- D) Vatan ve milletin kurtuluşunu her şeyin üstünde tutmuştur.

8.

Misakımilli belgesinde bizdeki azınlıklara hak verilmesini isteyen yabancı devletlere, komşu ülkelerdeki Türk ve Müslüman halka verilecek hak kadar hak verileceği uyarısında bulunmaktadır. Bu durum ..... ilkesine uygun hareket edileceğini göstermektedir.

Yukarıda boş bırakılan yere yazılması gereken bilgi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Ulusal eşitlik
- B) Uluslararası eşitlik
- C) Ulusal egemenlik
- D) Uluslararası geçerlilik

9.

Milli Mücadele taraftarları, İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri'nin baskı yapacaklarını düşünmelerine rağmen, Meclis-i Mebusan seçimleri olaysız geçmiştir. İtilaf Devletleri seçimlere müdahale etmemiştir. Çünkü ...

Yukarıdaki metnin doğru olabilmesi için hangi seçenekteki bilgi ile devam etmesi doğru olmaz?

- A) Sevr Anlaşmasının geçerli olabilmesi için Mebusan Meclisi'ne ihtiyaç duyulduğu İtilaf Devletleri tarafından bilinmekteydi.
- B) İtilaf Devletleri, işgal tehdidi altında bulunan İstanbul'da toplanacak Osmanlı Mebusan Meclisi'nde ancak kendi istediği doğrultuda kararların alınacağına inanmaktaydılar.
- C) İtilaf Devletleri, Türk halkının bağımsızlığına saygı duydukları gibi milli egemenliğine de saygı gösterdiklerini ispat etmek istemekteydiler.
- D) İtilaf Devletleri, Mebusan Meclisi'nin onların kabul etmeyeceği bir girişime cesaret edemeyeceklerini düşünmekteydiler.

10. Misakımilli Kararları düşünüldüğünde;

- I. Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde kabul edilmiştir.
- II. Erzurum ve Sivas Kongresi'nde alınan kararlardan oluşmuştur.
- III. TBMM'nin kapatılmasına neden olmuştur.
- IV. Kabul edilmesi İtilaf Devletleri'nin İstanbul'u işgali sonucunu doğurmuştur.

yargılarının hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
- B) II, III ve IV
- C) I, II ve IV
- D) I, II, III ve IV

MAR TEST

MAR TEST

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Karşı Ayaklanmalar

Büyük Millet Meclisi'ne karşı ayaklanmalar ile ayaklanmaların bastırılması için alınan tedbirleri analiz ederiz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki haritada Milli Mücadeleye ve TBMM'ye karşı ayaklanmaların çıktığı yerler verilmiştir. Verilen açıklamalardaki yargılar doğru ise "✓" işaretini, yanlış ise "✗" işaretini koyunuz.

AÇIKLAMA

1

"Mavi" renk azınlık gruplarının çıkardığı ayaklanmaların olduğu bölgeleri göstermektedir.

+

2

"Yeşil" renk doğrudan İstanbul Hükümeti tarafından çıkarılan ayaklanma bölgelerini göstermektedir.

+

3

"Kırmızı" renk önce düzenli orduda olup daha sonra Kuvâ-yı Millîye'ye katılmak istemeyenlerin ayaklanma bölgelerini göstermektedir.

+

4

"Turuncu" renk İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri'nin birlikte kışkırttığı ayaklanma bölgelerini göstermektedir.

+

5

"Kırmızı" renkteki ayaklanmaları gerçekleştirenler Kuvâ-yı Millîye'ye liderleridir.

+

6

Ermeniler sadece Doğu Anadolu Bölgesi'nde ayaklanma hareketinde bulunmuşlardır.

+

2

TBMM'ye karşı çıkarılan isyanların kim veya kimler tarafından çıkarıldığını "✓" işaretini kullanarak belirtiniz.

NO	İSYAN ADI	İstanbul Hükümeti	Azınlıklar	Kuvâ-yı Milliyeciler	İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri
1	Çerkez Ethem			✓	
2	Kuvayi İnzibatiye	✓			
3	Koçgiri				✓
4	Ermeni ve Rum		✓		
5	Anzavur	✓			

3

TBMM'nin ayaklanmalara yönelik aldığı tedbirlerin yazılı olduğu kutucuğu işaretleyiniz.

☒	TBMM tarafından Hıyaneti Vataniye Kanunu (Vatana İhanet Yasası) çıkarıldı.	Ankara Müftüsü Rifat Börekçi'den karşı fetva alındı.	☒
☒	İsyan edenleri yargılamak üzere İstiklal Mahkemeleri kuruldu.	Milletvekilleri meclisteki görevlerinden istifa etmiştir.	☐
☐	TBMM tarafından Takrir-i Sükun Yasası çıkarıldı.	Halkı bilgilendirmek için Hâkimiyeti Millîye Gazetesi çıkarıldı.	☒

4

TBMM'nin ayaklanmalar karşısında aldığı tedbirler meclisin hangi yetkileri kullandığını göstermektedir? Uygun olanları işaretleyiniz.

	Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Hıyaneti Vataniye Kanunu çıkarıldı.		İsyan edenleri cezalandırmak üzere TBMM üyeleri arasından seçilerek İstiklal Mahkemeleri kuruldu.
YASAMA	☒	YASAMA	☐
YÜRÜTME	☐	YÜRÜTME	☐
YARGI	☐	YARGI	☒

1. Anadolu'daki Millî Mücadele hareketi örgütlendikçe bir kısım çevreler tarafından meclise karşı ayaklanmalar gerçekleşmiştir.

Bu ayaklanmalarının sebepleri arasında;

- I. Ermeni ve Rumlar'ın; İtilaf Devletleri'nin kışkırtmaları ile buldukları bölgelerde bağımsız bir devlet kurmak için harekete geçmeleri,
- II. Bazı Kuvâ-yı Milliye liderlerinin düzenli orduya katılmak istememeleri,
- III. Osmanlı Devleti'nin siyasal gücünü kaybetmesi nedeniyle Anadolu'da bazı ailelerin bu gücü ele geçirmek istemesi yer almaktadır.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Azınlıkların ayrı birer devlet kurma hedefleri bulunmaktadır.
- B) Anadolu'da bazı kişiler otorite boşluğundan yararlanmak istemektedir.
- C) Kuvâ-yı Milliye liderleri disiplin altına girmek istemişlerdir.
- D) Tüm isyanlar İstanbul Hükümeti tarafından desteklenmiştir.

2. **Büyük Millet Meclisi, ayaklanmaları bastırabilmek için aşağıdaki tedbirleri aldı:**

- ✿ Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkarıldı.
- ✿ İstiklal Mahkemeleri kuruldu ve mahkeme üyeleri meclis içinden seçildi.
- ✿ Ankara Müftüsü Rifat Efendi (Börekçi) ve birçok müftü tarafından Millî Mücadele'yi destekleyen fetvalar yayınlandı.

TBMM aldığı bu önlemler ile;

- I. Meclis yasama ve yargı yetkilerini kullanmıştır.
- II. Meclis tarafından güçler ayrılığı ilkesi kullanılmıştır.
- III. Din adamlarından millî mücadele konusunda destek alınmıştır.

gibi durumların hangilerini gerçekleştirmiştir?

- A) I ve II I ve III
- C) II ve III I, II ve III

3. Millî Mücadele'nin önemini dünyaya ve Anadolu'ya yayarak halkın yeterli bilgiye sahip olması için TBMM açılmadan önce 6 Nisan 1920 tarihinde Anadolu Ajansı kuruldu. Ajans, özellikle TBMM Hükümeti'ne karşı başlatılan ayaklanmaların nedenlerinin halka anlatılmasında önemli görevler üstlendi.

Buna göre TBMM;

- I. Olumsuz propagandalara karşı halkı doğru bilgilendirmek istemiştir.
- II. Millî mücadele konusunda kamuoyu oluşturmak istemiştir.
- III. İsyanın etkilerini basın yayın araçları ile kırmak istemiştir.

gibi yargılardan hangilerini amaçlamıştır?

- A) I ve II I ve III
- C) II ve III I, II ve III

4. Damat Ferit Paşa, millî hareketi engellemek için Büyük Millet Meclisi Hükümeti'ne karşı yoğun bir propagandaya başladı. İlk olarak şeyhülislamdan millî hareketin hatalı ve dine aykırı olduğuna dair bir fetva alarak bunu çoğaltıp İngiliz uçakları ile bütün Anadolu'ya dağıttırdı. Bu fetva ile Mustafa Kemal ve arkadaşlarının dine karşı büyük günah işledikleri duyuruldu. Bu arada Mustafa Kemal ve arkadaşları, kendilerinin bulunmadığı bir mahkemede yargılanıp idama mahkûm edildi. Ancak Mustafa Kemal aldığı tedbirlerle tüm bu engelleme gayretlerini boşa çıkarmıştır.

Anlatılan bu metin Mustafa Kemal'in;

- I. Zorluklar karşısında mücadeleci olma
- II. Öngörü sahibi olma
- III. Kararlı davranma

gibi özelliklerden hangisi ya da hangilerinin kendisinde mevcut olduğunu gösterir?

- A) Yalnız II I ve III
- C) II ve III I, II ve III

5. İstiklal Mahkemeleri'nin çalışmaları sonucunda ayaklanmalar bastırıldıktan sonra suçlular bu mahkemeler aracılığıyla cezalandırıldılar. Ülkede meydana gelen diğer suçlarda da önemli ölçüde azalmalar görüldü. Ülkede iç güvenliğin sağlanmasında, Anadolu'nun düşman işgalinden kurtarılmasında Mahkemeler çok önemli görevler üstlendiler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşmaz?

- A) TBMM'nin otoritesinin güçlenmesinde İstiklal Mahkemeleri'nin büyük katkısı olmuştur.
- B) İstiklal Mahkemeleri ülke içerisindeki asayişin sağlanmasında katkılar sağlamıştır.
- C) Milli Mücadele'nin askeri safhasının sona ermesi sonrası tekrar kurulmamıştır.
- D) İstiklal Mahkemeleri sayesinde ülkedeki suç işleme oranı azalmıştır.

6.

TBMM'nin İsyanlar Karşısında Aldığı Tedbirler

Hıyaneti
Vataniye
Kanunu
çıkarıldı.
(I)

İstiklal
Mahkemeleri
kuruldu.
(II)

Anadolu
Ajansı'n
dan fay-
dalanıldı.
(III)

Ankara
Müftüsün-
den karşı
fetva alındı.
(IV)

Yukarıdaki tedbirlerden hangisi meclisin yargı yetkisini kullandığını gösterir?

- A) I B) II C) III D) IV

7. İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri, TBMM'ye karşı çıkan isyanları desteklemişlerdir.

İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri'nin bu isyanları destekleyerek;

- I. Milli Mücadele hareketini sonlandırmak
- II. Anadolu'da kendi otoritelerini kurmak
- III. Milli egemenliğin hakim olmasını sağlamak

amaçlarının hangilerine ulaşmak istedikleri söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III
- C) II ve III D) I, II ve III

8. **Demirci Mehmet Efe Ayaklanması:** Kuvâ-yı Millîye birlikleri içinde Milli Mücadele'nin ilk yıllarında önemli hizmetler veren Demirci Mehmet Efe, 1920 yılının Aralık ayında TBMM Hükümeti'ne karşı isyan etti.

Çerkez Ethem Ayaklanması: Kuvâ-yı Milliye yanlısı olup da sonradan ayaklanan Çerkez Ethem'in başlattığı isyan Kütahya ve çevresinde kısa sürede yayıldı.

Yukarıda anlatılan isyanların ortak sebebi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Anadolu topraklarında bağımsız yeni devletler kurma isteği
- B) Milli Mücadele hareketini Anadolu'dan silme isteği
- C) Düzenli ordunun otoritesi altına girmeme isteği
- D) İtilaf Devletleri ile uzlaşmak istemeleri

NAR TEST

9. Büyük Millet Meclisi'ne karşı çıkarılan ayaklanmalar, genellikle Kuvâ-yı Millîye birlikleri tarafından bastırıldı. Fakat daha sonra bazı Kuvâ-yı Millîyeciler de isyan edince isyanları bastırma görevi düzenli ordu tarafından yerine getirildi. Ancak Kurtuluş mücadelesinin verildiği bu yıllarda bu tarz durumların yaşanması mücadele sürecini derinden etkiledi.

Buna göre;

- I. Ayaklanmalar, Anadolu'daki düşman ilerleyişini kolaylaştırdı.
- II. İsyancılar Milli Mücadele sürecinin uzamasına neden oldu.
- III. İsyancılar düşmanın yurttan atılmasının gecikmesine sebep oldu.
- IV. Ayaklanmalar silah ve malzeme kaybına sebep oldu.

verilen bilgilerden hangileri yukarıdaki metni destekler niteliktedir?

- A) I ve II B) I ve III
- C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

Geçersiz Bir Antlaşma: Sevr Antlaşması

Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendiririz.

Öğreten Sorular

1

Sevr Antlaşması maddelerini ait olduğu alanla eşleştiriniz.

SEVR ANTLAŞMASI MADDELERİ

1

Doğu Trakya, Batı Anadolu ve Ege adaları Yunanistan'a bırakılacak.

2

Zorunlu askerlik kaldırılacak, asker sayısı sınırlandırılacak ve ordunun ağır silahı olmayacak.

3

Osmanlı Devleti, galip devletlere savaş tazminatı ödeyecek.

4

Kapitülasyonlardan bütün devletler faydalanacak.

5

Deniz gücü sınırlı olacak, on üç küçük gemiyi geçmeyecek.

6

Doğu Anadolu'da iki yeni devlet kurulacak.

ASKERİ

2

5

EKONOMİK

3

4

SİYASİ

1

6

2

Sevr Antlaşması'na karşı Türk halkı ve İstanbul Hükümeti'nin takındığı tavırları doğru olarak işaretleyiniz.

TARAF	Teslimiyetçi	Mücadeleci	Bağımsızlığa Düşkün	Durumu Kabullenici	Milliyetçi	Cesur	İşgalcilerle işbirlikçi
Türk Halkı		✓	✓		✓	✓	
İstanbul Hükümeti	✓			✓			✓

3

Aşağıdaki metinde boş bırakılan yerlere verilen kelimelerden uygun olanları yazınız.

Türk

Sevr Antlaşması

TBMM

Kanuni Esasi

Misakımillî

Lozan Antlaşması

Teşkilatı Esasiye

Meclisi Mebusan

1. ...**Sevr Antlaşması**..... ile Osmanlı Devleti tarih sahnesinden siliniyordu.
2. ....**TBMM**....., 19 Ağustos 1920'de toplanarak bu antlaşmayı tanımadığını ve antlaşmayı onaylayanlar ile imzalayanları vatan haini kabul etti.
3. Bu antlaşmanın imzalanması; .....**Türk**..... kamuoyunda büyük tepkiyle karşılanmış, bazı gazeteler siyah çerçeve içinde basılmıştır.
4. Bu antlaşma, hem koşulları hem de imzalanma süreci açısından Osmanlı Anayasası olan .....**Misakımillî**.....'ye aykırıydı.
5. Osmanlı anayasasına göre, uluslararası bir barış antlaşmasının kabulüne ..**Meclisi Mebusan**... karar verirdi.

4

Sevr Antlaşması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" harfi koyunuz.

1

Türk halkı, kendisine hayat hakkı tanımayan Sevr Antlaşması karşısında mücadelecî davranmıştır.

D

Y

D

2

Kapitülasyonların tüm devletlere verilmesi Osmanlı Devleti'nin maliyesi açısından oldukça olumsuzdur.

D

3

Sevr Antlaşması'nın tüm maddeleri Misakımillî kararlarına uygundur.

Y

4

Sevr Antlaşması, Teşkilat-ı Esasiye uygun olmadığı için geçersiz bir antlaşma olarak kalmıştır.

Y

5

Sevr Antlaşması ile Batı Anadolu ve çevresi Yunanlılar'a verilmek istenmiştir.

D

1. I. Dünya Savaşı'nın yenik devletleriyle Paris Barış Konferansı'nda belirlenen esaslar çerçevesinde bazı antlaşmalar imzalanmasına karşın, 1920'ye gelindiğinde, Osmanlı Devleti ile yapılacak antlaşma henüz imzalanmamıştı.

Bu gecikmenin temel nedenleri arasında;

- I. Anadolu'da işgalci devletlere karşı direniş hareketinin oluşması
- II. İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılıklarının bulunması
- III. İstanbul Hükümeti'nin İtilaf Devletleri karşısında teslimiyetçi politikalar izlemesi

gibi yargılardan hangileri etkili olmuştur?

- I ve II II ve III
 I ve III Yalnız I

2. Sevr Antlaşması'nın bazı maddeleri aşağıda verilmiştir:

- ✿ Doğu Trakya ve Batı Anadolu Yunanlar'a verilecektir.
- ✿ Kapitülasyonlar tüm İtilaf Devletleri'ne açık olacaktır.

Buna göre verilen maddeler;

- I. Egemen devlet anlayışı
- II. İktisadi bağımsızlık
- III. Vatanın bütünlüğü

gibi durumlardan hangilerine aykırıdır?

- A) I ve II B) II ve III
 C) I ve III D) I, II ve III

3. Mustafa Kemal, Sevr Antlaşması'nın imzalanması karşısında; "Siyasi, adli, ekonomik ve mali bağımsızlığımızı yok yönelik olan Sevr Antlaşması bizce mevcut değildir." sözünü söylemiştir.

Buna göre Mustafa Kemal'in aşağıdaki kavramlardan hangisine tepki gösterdiği söylenebilir?

- A) Misakımilli'ye Kapitülasyonlara
 C) Milli Egemenliğe D) Tam bağımsızlığa

4. Vatansever hiçbir insanın ve vicdanın kabul edemeyeceği kadar ağır şartlar taşıyan Sevr Antlaşması Türk milleti tarafından da tepkiyle karşılanmış ve reddedilmiştir. Yine de bu antlaşma Türk milletini asla karamsarlığa sürüklememiş,

Yukarıda boş bırakılan bölüme hangi seçenekteki bilgi yazılırsa metindeki anlam bütünlüğü bozulur?

- A) halk topyekün mücadeleye devam etmiştir.
 B) tam tersine istiklal azmini daha da artırmıştır.
 C) başka bir devletin hâkimiyeti altında yaşamaya yönlendirmiştir.
 D) yurdun birçok yerinden Milli Mücadele hareketine katılımlar olmuştur.

5. "Vatansız, vicdansız üç serserinin, yine kendileri gibi millet ve vatanla alakası olmayan birkaç kişi namına barış antlaşmasını imza ettiklerini ajansta gördük. Milli Mücadele'mizde daha büyük bir azim ve imanla devam yemin ettiğimizi arz eylerim. İstanbul'da oluşturulduğumu evvelce duyduğumuz Saltanat Şûrası'nda, Türkiye'nin hayatına son veren bu zalim antlaşmanın imza edilmesine karar ve oy veren isimleri malum şahısların ve antlaşmaya imza koyanların vatana ihanet ile itham olunmasını ve haklarında gıyaben hüküm verilmesini, bu vatansızların isimlerinin her yerde lanetle anılmasının ilan ve tamim olunmasını arz ve teklif eylerim." (17 Ağustos 1920, Doğu Cephesi Komutanı Kazım Karabekir)

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi, Kazım Karabekir'in Sevr Antlaşması ile ilgili düşüncelerini yansıtmaz?

- A) Sevr'i imzalayanların halkla ve vatanla ilgileri bulunmamaktadır.
 B) Sevr'in imzalanması halkın milli mücadeleye katılımını zayıflatmıştır.
 C) Antlaşma Türk halkının yaşama hakkını elinden almayı hedeflemektedir.
 D) Sevr'i imzalayanlar vatana ihanet suçu işlemişlerdir.

6. Sevr Antlaşması'nın yürürlüğe girebilmesi için Osmanlı Mebusan Meclisi'nin onayından geçmesi gerekiyordu. Fakat Mebusan Meclisi dağıtılmış olduğu için bu mümkün olmamıştı. Doğal olarak bu antlaşma, yasal dayanaktan yoksundu.

Yukarıdaki metinde Sevr Antlaşması'nın aşağıdaki kavramlardan hangisine aykırı olduğu vurgulanmıştır?

- A) Ulusal irade
B) Ulusal bağımsızlık
C) Ekonomik bağımsızlık
D) Manda ve himaye

7. Sevr Antlaşması'nda yer alan maddelerden bazıları şunlardır:

- A) Osmanlı maliyesi, İtilaf Devletleri'nin denetiminde olacak.
 B) Rodos ve On İki Ada İtalyanlara, diğer Ege Adaları Yunanlılar'a bırakılacak.
 C) Osmanlı ordusunda ağır silah ve uçaklar olmayacak.

Yalnızca verilen maddelerden hareketle aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşamaz?

- A) Sevr Antlaşması'nın askeri alanda kararı var mıdır?
B) Sevr Antlaşması'nın siyasi alanda kararı var mıdır?
C) Sevr Antlaşması'nın ekonomik alanda kararı var mıdır?
 D) Sevr Antlaşması'nın kültürel alanda kararı var mıdır?

8. Sevr Antlaşması, bir antlaşma olmaktan çok esaret belgesi özelliği taşıymaktaydı. Osmanlı Hükûmeti, Türk milletinin şiddetle karşı çıktığını bildiği hâlde antlaşmayı imzalamaktan kaçınmadı.

Buna göre, Osmanlı Devleti'nin işgaller karşısındaki tutumu için hangisi söylenebilir?

- A) Mücadelecidir. B) Milliyetçidir.
 C) Teslimiyetçidir. D) Vatanseverdir.

9. Anayasaya göre Sevr Antlaşması'nın Meclis'in onayından geçmesi gerekiyordu. Mebusan Meclisi kapalı olduğu için Padişah Vahdettin ve Sadrazam Damat Ferit Paşa, eski komutan ve nazırlardan oluşan bir Saltanat Şûrası toplandı (22 Temmuz 1920). Toplanan şûra üyelerinden yalnız Topçu Feriki (Korgeneral) Rıza Paşa, Sevr Antlaşması'nın maddelerinin çok ağır şartlar taşıdığını ileri sürerek imzalanmasına karşı çıktı.

Bu maddelerden;

- I. Adli ve mali kapitülasyonlar en ağır şekilde tüm İtilaf Devletleri'ne açık olacak.
II. Asker sayısı 50.700 olacak, ordunun ağır silah ve uçakları olmayacak.
III. Doğu Anadolu'da iki yeni devlet kurulacak.
IV. Boğazlar savaş zamanında bile bütün gemilere açık olacak.

hangileri Topçu Feriki (Korgeneral) Rıza Paşa'yı destekler niteliktedir?

- A) I, II, III ve IV B) II ve III
C) I ve III D) I, II ve III

10.

Sevr Antlaşması Maddeleri

- I. İstanbul, Osmanlı Devleti'nin başkenti olarak kalacak fakat azınlıkların hakları gözetilmezse şehir Türkler'in elinden alınacak.
II. Kapitülasyonlardan bütün devletler faydalanacak.
III. Osmanlı Devleti'nin maliyesi İtilaf Devletleri'nin denetiminde olacak.
IV. Boğazlar; içinde Türklerin bulunmadığı uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek, savaş zamanı dahi bütün gemilere açık olacak.

Sevr Antlaşması'nın yukarıda verilen maddelerinden hangileri Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığını yok eden özellikler taşımaktadır?

- A) I ve II B) II ve III
C) III ve IV D) I, III ve IV

1. Osmanlı Devleti'nde yönetimi elinde tutan İttihat ve Terakki liderleri I. Dünya Savaşı'na katılmanın zorunlu olduğunu düşünüyorlardı. Bu doğrultuda ilk olarak İtilaf Devletleri'ne yaklaşan Osmanlı Devleti olumlu bir yanıt alamayınca daha sonra Almanya'ya yaklaşmıştı. Almanlar'ın savaşı kazanacağına kesin olarak inanan Osmanlı Devlet adamları Almanya ile yapılan ittifak anlaşmasını büyük bir başarı olarak görüyorlardı.

Bu bilgilere bakıldığında Osmanlı Devleti hakkında;

- I. I. Dünya Savaşı öncesinde ittifak arayışı içine girmiştir.
 II. İtilaf Devletleri'nden beklediği yanıtı alamayınca Almanya'ya yakınlaşmayı uygun görmüştür.
 III. Tarafsız kalması konusunda İtilaf Devletleri'nden baskı görmüştür.

Çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

- I ve II B) II ve III
 C) Yalnız III D) I, II ve III

2. Mondros Ateşkesi ile başlayan işgaller karşısında İstanbul Hükümeti'nin de sessiz kalması sonucu, bağımsız yaşama isteği doğrultusunda direniş hareketi yani Kuvâ-yı Milliye oluşturulmuştur. Kuvâ-yı Milliye deyimi düzenli ordu kuruluncaya kadar, bölgesel direnişi amaçlayan milis güçler için kullanılmıştır. İşgal kuvvetlerine ve azınlık çetelerine karşı Çerkez Ethem, Demirci Mehmet Efe, Yörük Ali Efe, Şahin Bey, Karayılan, Kara Fatma ve gibi yerel halk kahramanları önderliğinde direniş birlikleri oluştu.

Verilen bilgede Kuvâ-yı Milliye'nin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilmemiştir?

- A) Türk milletinin bağımsız yaşama arzusu
 B) Vatan topraklarının düşman tarafından işgal edilmesi
 C) İstanbul Hükümeti'nin izlediği teslimiyetçi politika
 D) Topyekûn milli mücadeleyi başlatma isteği

3. **Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti:** Yunanistan'ın Doğu Trakya'yı işgalini engellemek için kuruldu. Mavri Mira Cemiyeti'ne karşı mücadele etti.

Izmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti: İzmirin Yunanlar tarafından işgalini önlemek için kuruldu. Bölgenin Türk yurdu olduğunu kanıtlamak için çalışmalar yürüttü.

Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti: Ermeni ve Pontus Rumları'nın bölgedeki faaliyetlerine karşı koymak için Trabzon'da kuruldu.

Bu bilgilerden yola çıkılarak, sözü edilen cemiyetler hakkında çıkarılabilecek ortak özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tek merkezden yönetildikleri
 B) Bölgesel amaçlı kuruldukları
 C) Ermeniler'e karşı oluşturuldukları
 D) İtilaf Devletlerince desteklendikleri

4. Mondros Ateşkes Antlaşması hükümlerini uygulamaya koyan İtilaf Devletleri, bu anlaşmanın 7. maddesini kendi çıkarları doğrultusunda yorumlayarak Anadolu'nun çeşitli bölgelerini işgal etmeye başladılar. Türk halkı, işgallere karşı büyük bir tepki duymaktaydı. Başta İstanbul olmak üzere birçok yerde mitingler düzenlenmekte, işgalleri protesto eden cemiyetler kurulmaktaydı. Osmanlı Hükümeti, İtilaf Devletleri'nin ağır baskısı altında işgallere sessiz kalmaktaydı. Anadolu'nun her yanında haksız işgallere karşı Türk milleti tarafından yerel güçler oluşturulmuştu. Bu güçlerin amacı, düşman birliklerini savunma savaşları yaparak durdurmak veya saldırılarını yavaşlatmaktı. Bu yerel direniş örgütlerine "Kuvâ-yı Milliye" adı verilmekteydi.

Bu tanıma göre Kuvâ-yı Milliye'nin ortaya çıkmasında, aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Milli egemenliğe dayalı devlet kurma isteği
 B) Osmanlı Devleti'nin işgaller karşısındaki tutumu
 C) Anadolu topraklarının düşman tarafından işgal edilmesi
 D) Türk milletinin vatani koruma ve bağımsız yaşama arzusu

5. Misakımillî kararlarına bakıldığında;

- ❁ Vatanın bölünmez bütünlüğünün vurgulandığı
- ❁ Yabancılara tanınan imtiyazlara izin verilmeyeceğinin belirtildiği
- ❁ Uluslararası alandaki haklarımızın dikkate alındığı görülür.

Bu bilgilere göre Misakımillî’de;

- I. Azınlıkların hakları, komşu ülkelerdeki Müslümanlar’ın da aynı haklardan yararlanmaları şartıyla kabul edilecektir.
- II. Siyasi, adli ve mali gelişmemize engel olacak sınırlamalar kaldırılacaktır.
- III. Türk halkının çoğunlukta olduğu yerler, birbirinden ayrılmaz bir bütündür.

maddelerinin kabul edildiği söylenebilir?

- I, II ve III B) I ve II
 C) II ve III D) I ve III

6. Erzurum Kongresi’nde;

- ❁ Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, birbirinden ayrılmaz.
- ❁ Manda ve himaye kabul edilemez.
- ❁ Kuvâ-yı Milliye etken milli irade hakim olacaktır. kararları alınmıştır.

Buna göre Erzurum Kongresi’nde;

- I. Ulusal bağımsızlık
- II. Ülke bütünlüğü
- III. Ulusal egemenlik

kavramlarından hangilerinin vurgulandığı ifade edilebilir?

- A) I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I, II ve III

7.

İLK TBMM KARARLARI

- ❁ Geçici olduğu bildirilerek bir hükümet başkanı tanımak ya da padişah vekili ortaya çıkarmak uygun değildir.
- ❁ TBMM’nin üstünde bir güç yoktur.
- ❁ TBMM yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplamıştır. Meclisten seçilecek ve vekil olarak görevlendirilecek bir kurul hükümet işlerine bakar. Meclis başkanı bu kurulun da başkanıdır.

Tablodaki bilgilere göre TBMM hakkında;

- I. Güçler birliği sistemini benimsemiştir.
- II. Süreklilik göstereceğini ifade etmiştir.
- III. Halkın iradesini ön plana çıkarmış ve bu iradenin üzerinde bir gücün olmadığını belirtmiştir.
- IV. Padişah ve İstanbul Hükümeti ile koordineli çalışacağını ifade etmiştir.

çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

- I, II ve III B) I, II ve IV
 C) Yalnız IV D) II, III ve IV

8. İngiltere, petrol bölgesini ele geçirmek ve Doğu Anadolu’yu işgal etmiş olan Rusya’yla birleşmek amacıyla bu cepheyi açtı. Savaşın ilk yıllarında Osmanlı ordusu bu cephede başarılı savaşlar yaptı. Hatta 29 Nisan 1916’da Kutülamare’de İngiliz General Townshend (Tavzınd) ile on üç bin kişilik kolordusunu tutsak aldı. Bu ağır yenilgiden ders çıkaran İngiltere Basra Limanı’ni askeri hareket için genişletti. Donanımı son derece zayıf olan Osmanlı ordusu, Bağdat’ı ve zengin petrol yataklarını İngilizlere bırakmak zorunda kaldı.

Metinde özellikleri verilen cephe ile ilgili verilen bilgilerin hangisi doğruluk değeri taşımaz?

- A) Osmanlı Ordusu çok önemli bir zafer kazanmıştır.
- B) Cephenin nihai sonucunda bölge İngilizlere bırakılmıştır.
- C) Söz konusu cephenin adı Kanal Cephesidir.
- D) İngiltere’nin cephedeki amacı sadece ekonomik kazanç elde etmek değildir.

1. Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na girmesini fırsat bilen Ermeniler, Hıncak ve Taşnak Cemiyetleri'nin öncülüğünde isyanlarını arttırdı. Özellikle Doğu bölgelerimizde etkili olan Ermeni saldırılarının artması üzerine Osmanlı Devleti 1915'te Tehcir Kanunu'nu çıkardı. Cepheye yakın bölgelerdeki Ermeniler göç ettirilerek daha güvenli olan Suriye ve Lübnan'a yerleştirildi.

Osmanlı Devleti'nin Tehcir Kanunu çıkarıp Ermenileri göç ettirmekle;

- I. Cephe gerisinin güvenliğini sağlamak ve bölge halkını korumak
 II. Ülke içinde huzur ve asayiş temin etmek
 III. Ermeniler'in Anadolu'daki varlıklarına son vermek
 IV. Ermeniler'i ülke sınırları dışına çıkarmak

amaçlarının hangilerine ulaşmayı hedeflediği ifade edilebilir?

- A) I,II ve III
 B) I,III ve IV
 C) I ve II
 D) III ve IV

2.

İttifak Devletleri	
Savaştan Önce	
☼	Almanya,
☼	Avusturya-Macaristan,
☼	.....1.....
Savaş Sırasında Katılanlar	
☼	Osmanlı Devleti
☼	.....2.....

Yukarıdaki tabloda numaralandırılmış olan bölüme yazılması gereken ülke adları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) 1. Fransa
 2. Bulgaristan
 B) 1. İtalya
 2. Bulgaristan
 C) 1. Rusya
 2. Yunanistan
 D) 1. İtalya
 2. Romanya

3. **Zararlı Bir Cemiyet: Etnik-i Eteryâ Cemiyeti**

Yunanistan'dan Anadolu'ya Rum göçmen getirmek, Anadolu'da Rumlar'ın yaşadığı bütün toprakların Yunanistan'a katılmasını sağlamak ve Bizans İmparatorluğu'nu yeniden kurmak en önemli hedefiydi. Mavri Mira ve Pontus Rum Cemiyeti ile ortak çalışmaları vardır.

Bu açıklamaya göre, Etnik-i Eteryâ Cemiyeti'nin "zararlı" cemiyet olarak nitelendirilmesinde, aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Aldığı isim
 B) Kuruluş amacı
 C) Kurulduğu bölge
 D) Kuruluş tarihi

4. İtilaf Devletleri, Osmanlı'ya Mondros Mütarekesi'ni imzalatarak, gizli antlaşmalarla paylaştıkları Osmanlı topraklarını işgal etmek için hukuki dayanağı elde etmiş oldu. Osmanlı Devleti'nin fiilen sona ermesi anlamına gelen bu antlaşma, bir ateşkes antlaşmasından çok savaşı kesin olarak bitiren bir barış antlaşması niteliğindedir. Maddelere bakıldığında, Osmanlı Devleti her türlü işgale karşı açık hâle gelmişti.

Buna göre, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın hangi maddesi Osmanlı Devleti topraklarını doğrudan işgale açık hâle getirmiştir?

- A) İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bir durum karşısında, herhangi bir stratejik noktayı işgal hakkına sahip olacak.
 B) Kömür, akaryakıt ve benzer kaynakları konusunda İtilaf Devletleri'ne satın alma kolaylığı sağlanacak.
 C) Osmanlı Devleti'nin elindeki tüm savaş esirlerini serbest bırakılacak.
 D) Telsiz, telgraf ve kablolar (iletişim hatları) İtilaf Devletleri'nin denetimi altında olacak.

5. **İstanbul Hükümeti Amasya Görüşmeleri'nde alınan hangi kararı kabul etmeyerek ülkenin karar organının üzerindeki otoritesini kaybetmek istemediğini göstermiştir?**

- A) Mebusan Meclisi seçimleri yapılacaktır.
 B) Erzurum ve Sivas Kongresi kararları kabul edilecektir.
 C) Mebusan Meclisi Anadolu'daki bir kentte toplanacaktır.
 D) Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti hukuki bir kuruluş olarak İstanbul Hükümeti'nce tanınacaktır.

6. (I) Rum, Ermeni ve Museviler tarafından kurulan zararlı cemiyetlerin ortak amacı, dağılan Osmanlı İmparatorluğu topraklarından pay almak ve kendi devletlerini kurmaktır. (II) Bu amaçları doğrultusunda Wilson İlkeleri'nin 12. Maddesi'nden yararlanmak arzusuyla buldukları bölgelerde nüfusça çoğunlukta oldukları iddiasında bulunuyorlar hatta sahte nüfus kayıtları düzenlemekten de çekinmiyorlardı. (III) Kurdukları ve destekledikleri Rum ve Ermeni çeteleri ile bölge halkını göçe zorluyorlardı. (IV) Ayrıca, İtilaf Devletleri'yle işbirliği yaparak Osmanlı Devleti'ni zor durumda bırakmayı planlıyorlardı.

Buna göre Rum, Ermeni ve Musevi azınlıkların yaptıkları işgallere hukuki dayanak oluşturmaya çalıştıkları hangi numaralı alanda anlatılmıştır?

- A) IV B) III C) II D) I

7. **Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda:**

- I. Osmanlı Devleti, Çarlık Rusya ve Avusturya - Macaristan İmparatorluğu yıkılmış, bunların yerine milli devletler kurulmuştur.
II. Milyonlarca insan ölmüş, sakat kalmış, ülkelerinden göç etmek zorunda kalmıştır.
III. İmzaladıkları ağır anlaşmalarla mali yükümlülükler altına giren devletler iktisadi bir çöküş yaşamıştır.
IV. Tank, uçak, kimyasal silahlar yüzünde ülkelerin ordularındaki kayıplar artmıştır.

Yukarıdaki verilenlerden hangisi savaş sonunda dünya üzerindeki siyasi haritaların değiştiğine kanıt gösterilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV

8. **Milli Mücadele yıllarında yapılan genelge ve kongrelerde;**

- ✿ İlk kez manda ve himaye reddedilmiştir.
✿ Ülkenin değişik yerlerinde faaliyet gösteren tüm cemiyetler tek çatı altında toplanmıştır.
✿ Milli mücadelenin amaç, gerekçe ve yöntemi açıklanmıştır.

Verilen bilgiler aşağıdaki gelişmeler eşleştirildiğinde, hangisi açıkta kalır?

- A) Erzurum Kongresi B) Havza Genelgesi
C) Sivas Kongresi D) Amasya Genelgesi

9. "Siyasi, adli, ekonomik ve mali bağımsızlığımızı yok etmeye ve sonuç olarak yaşama hakkımızı inkara ve ortadan kaldırmaya yönelik olan Sevr Anlaşması, bizce mevcut değildir"

Bu sözlerine bakılarak Mustafa Kemal hakkında;

- I. Türk halkının bağımsızlığını tamamen elinden alan Sevr Anlaşması'na tepki göstermektedir.
II. Sevr Anlaşması'nın kabul edilemez olduğunu ifade etmektedir.
III. Bu anlaşmayı imzalayanlara sert sözler sarf etmektedir.

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I,II ve III

10. TBMM, bir yandan ülke çapına yayılmış olan işgaller ile mücadele ederken bir yandan da kendisine karşı çıkan isyanları sona erdirmek için çaba gösteriyordu. İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri'nin teşviki ile çıkan isyanlar, Rum ve Ermeni azınlıkların isyanları ile düzenli orduya katılmak istemeyen Kuvâ-yı Milliye şeflerinin isyanları zaten kısıtlı olan kaynakların tükenmesine, Milli Mücadelenin sürece uzamasına, işgallerin yayılmasına neden oluyordu. İsyanın adı kimi zaman Cemil Çeto, kimi zaman Milli aşireti kimi zaman Çerkez Ethem'di. Ama hepsi TBMM'ye ve onun otoritesini ortadan kaldırmaya yönelikti. Bu isyanlar karşısında Hiyaneti Vataniye adlı kanunu çıkaran ve İstiklal Mahkemeleri'ni kuran TBMM, askeri tedbirlerle de isyan ateşini söndürmeye çalışıyordu.

Bu bilgileri okuyan bir kişi hangi seçenekteki sorunun cevabına bu metinden ulaşamaz?

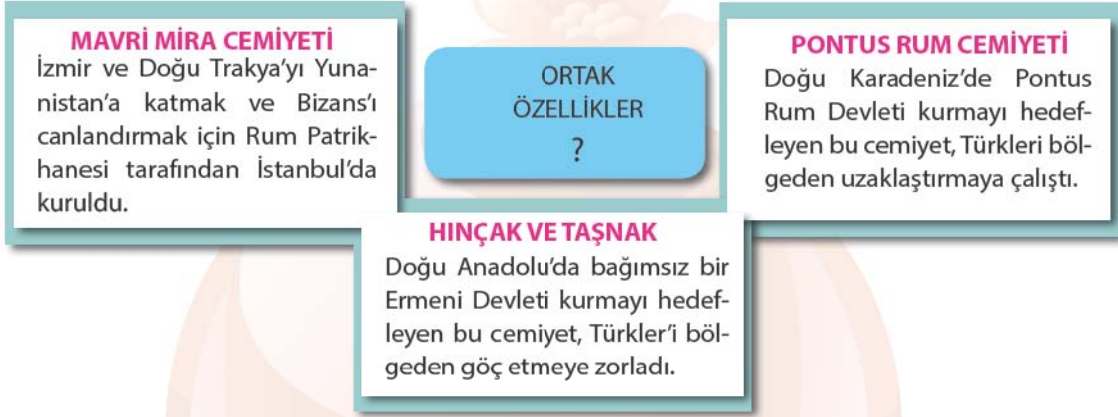
- A) TBMM'ye karşı isyan çıkaran kuvvetler kimlerdir?
B) İsyancıların olumsuz etkileri nelerdir?
C) TBMM isyanlara karşı hangi önlemleri almıştır?
D) İstanbul Hükümetinin desteği ile çıkan isyanların adları nelerdir?

1. Her şeyi vatan için yaptılar. Onlar ilk 8 ay maaş almadılar. Sonra 100 lira oldu maaşları... Bütçe açığının kapanması için maaşlarının yüzde yirmi oranında indirilmesini kabul ettiler... İlk Meclis'in oturumunda uzun süren görüşmelerden sonra, milletvekilleri acıkmıştı... Yemek için oturma ara verildi. Menü tahin helvasıydı...

Yukarıdaki anlatıma bakılarak ilk mecliste görev yapan milletvekilleri hakkında aşağıdaki ifadelerden hangisinin kullanılması doğru olmaz?

- A) Demokratik   B) Vatansever   C) Özverili   D) Fedakar

2. ve 3. Soruları aşağıda verilen bilgilere göre cevaplayınız.

2. Yukarıda cemiyetlerin ortak özellikleri dikkate alındığında "?" ile gösterilen yere hangisinin getirilmesi uygun olmaz?

- A) Kutucukta verilen cemiyetleri "Azınlıklar Tarafından Kurulan Cemiyetler" başlığı altında toplayabiliriz.
B) Anadolu topraklarında bağımsız yeni devletler kurmayı amaçlamışlardır.
 C) Büyük bir devletin himayesi altına girilmesi gerektiğini savunmuşlardır.
D) Türk milletinin bağımsız yaşama hakkına kastetmişlerdir.

3. Yukarıda verilen cemiyetleri kuranlar, Osmanlı toplumu içerisinde yüzyıllarca birlikte yaşamış milletlerdir.

Bu milletlerin Osmanlı toprağı üzerinde yeni devletler kurma isteğini hızlandıran fikir akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milliyetçilik   B) Türkçülük   C) Batıcılık   D) Osmanlıcılık

4.

Almanya Kralı II. Wilhelm: 1871'de güçlü bir birlik oluşturduk. Fransa'nın ulaşamadığı zengin topraklara yayılmamız. Balkan ülkeleri ve Osmanlı Devleti'ni kullanarak Ortadoğu'da etkinlik sağlayabiliriz. Osmanlı ülkesinde yatırımlar yaparak ekonomik yönden nüfuzumuzu sağlarken bir yandan da buraya asker uzmanlar göndererek Osmanlı ile dostane ilişkiler kuruyoruz. Osmanlı Devleti ile daha da yakınlaşmamızı sağlayan Bağdat Demir Yolu Projesi İngiltere'yi rahatsız ediyor.

Yukarıdaki görseldeki bilgilere bakılarak Almanya'nın;

- I. Ortadoğu'da etkin olabilmek için Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumundan yararlanmak
  - II. Sömürgecilik alanlarının genişlemesini sağlamak
  - III. Bağdat Demiryolu Projesi ile Osmanlı'nın petrol bölgelerine ulaşım Fransız sömürgelerine yakınlaşabilmek
- hedeflerinin hangisi yada hangilerine ulaşmak için çabaladığı söylenebilir?**

A) Yalnız I

I ve II

II ve III

D) I ve III

5.

Mondros Ateşkesi sonrasında gerçekleşen işgalleri haritada incelediğimizde;

- I. İtalyanlar Anadolu'da farklı bölgelerde işgal faaliyetinde bulunmuştur.
- II. İngiliz ve Fransızlar, Osmanlı Devleti'nin başkenti işgal etmiştir.
- III. Azınlıklar, Anadolu'da gerçekleşen işgal faaliyetlerine katılmışlardır.
- IV. İç Anadolu Bölgesi'nde işgal faaliyeti olmamıştır.
- V. I. Dünya Savaşı sırasında vaat edildiği gibi Batı Anadolu'nun tamamı İtalya'ya bırakılmıştır.

çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

A) II, III ve IV

B) II, III, IV ve V

I, II ve III

D) I, II, III ve V

6.

"İttihat ve Terakki liderlerine göre Osmanlı Devleti, Almanya'nın yanında savaşa girmelidir. İtilaf Devletleri'ne nispetle ekonomik üstünlüğe sahip Almanya, savaştan zaferle çıkabilir. Almanya'nın savaşı kaybedeceği ihtimalini hiç kimse düşünmek istemez. Almanya, savaşı kazandığında Osmanlı Devleti de son asırda kaybettiği toprakları geri alacaktır."

(Kazım Karabekir - Birinci Cihan Harbine Neden Girdik?)

Kazım Karabekir'in yukarıda verdiği bilgi seçeneklerde verilen hangi sorunun cevabı niteliğindedir?

A) Osmanlı Devleti hangi tarafta yer almıştır?

B) Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'na neden girmiştir?

C) Almanya'nın Osmanlı Devleti'ni savaşa sokmak istemesinin nedenleri nelerdir?

D) İtilaf Devletleri'nin Osmanlı'yı aralarına almak istememelerinin nedenleri nelerdir?

1. ABD'nin savaşa girmesiyle İttifak Devletleri art arda yenilgiler aldılar. Savaştan çekilen ilk İttifak Devleti Bulgaristan oldu. Bulgaristan'ın ayrılması ile müttefikleriyle kara bağlantısı kopan Osmanlı Devleti zor duruma düştü. Bunun üzerine Osmanlı yöneticileri de Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekildi (30 Ekim 1918). Osmanlı Devleti'ni Avusturya ve Almanya izledi. Savaştan istediğini alan İtilaf Devletleri olmuştur.

Bu bilgilere bakılarak hangi seçenekteki yargıya ulaşılması doğru olmaz?

- A) ABD'nin savaşa girmesi İttifak Devletleri için olumlu sonuçlar ortaya çıkarmamıştır.
B) Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi ile Osmanlı Devleti'nin müttefikleri ile coğrafi bağlantısı kalmamıştır.
C) I. Dünya Savaşını ilk terk eden devlet Bulgaristan olmuştur.
D) Osmanlı Devleti savaştan en son çekilen İttifak Devleti olmuştur.

2. **Amasya Genelgesi:** Milletın bağımsızlığını, milletin azim ve kararı kurtaracaktır.

Erzurum Kongresi: Milli kuvvetler etken, milli irade hâkim olacaktır.

Yukarıdaki iki gelişmede hangi kavramın önemi üzerinde durulmuştur?

- A) Milli egemenlik B) Milli ekonomi C) Milli kültür D) Milletlerarası eşitlik

3. I. Dünya Savaşı başlarında Osmanlı yönetiminde bulunan İttihat ve Terakki üyeleri, bir taraftan ülke güvenliğini sağlamaya çalışıyorlar, diğer yandan da devletin savaş sırasında takip politikayı belirlemeye çalışıyorlardı. İttihat ve Terakki Cemiyeti üyelerine göre savaşa mutlaka Almanya'nın yanında girilmeliydi. Savaşa girmesi halinde devletin kapitülasyonlardan kurtulacağı, Almanya'nın desteği ile kazanılan savaş sonucunda son asırda kaybedilen topraklar geri alınabilecekti.

Bu bilgilere bakılarak Osmanlı Devleti'nin savaşa girerek hangi seçenekteki amaca ulaşmayı düşündüğü söylenemez?

- A) Üzerinde var olan ekonomik baskıdan kurtulmak B) Uluslararası siyasette yalnızlıktan kurtulmak
C) Hâkimiyet alanını genişletebilmek D) Sömürge yarışında yer alabilmek

- 4.

1	2	3
Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkesi ile başlayan işgaller karşısında teslimiyetçi bir politika izlemesi.	Mondros Ateşkesi ile başlayan işgaller karşısında mücadele edecek ordu gücünün bulunmaması.	Türk milletinin işgaller karşısında vatansız duygularla hareket etmesi ve bağımsızlığına önem vermesi.

Yukarıda verilen bilgilerin hangilerinde "Kuvâ-yi Milliye'nin Kurulma Sebepleri" doğru olarak verilmiştir?

- A) 1 ve 2 B) 1 ve 3 C) 2 ve 3 D) 1,2 ve 3

5. I. Yenilen devletler, yenilen devletlerden toprak ve savaş tazminatı almayacaktır.
II. Devletlerarası gizli antlaşma yapılmayacak, açık bir diplomasi kullanılacaktır.
III. Devletlerarası sorunları barışçı yollarla çözmek amacı ile uluslararası bir kurul oluşturulacaktır.

Yukarıdaki ilkelerden hangileri İtilaf Devletleri'nin manda ve himaye adı verdikleri bir sistem geliştirmelerine neden olmuştur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III   D) I ve II

6. I. Dünya Savaşı sonucunda, 30 Ekim 1918'de Osmanlı Devleti Mondros Mütarekesi'ni imzalamıştı. Çok ağır şartlar taşıyan bu anlaşmanın maddeleri bağımsız devlet anlayışına uymayan bir içeriğe sahipti. Bazı maddelerin ülke topraklarında yapılacak olan işgallere hukuki zemin hazırlamak için ortaya atıldığı çok açıktı.

Yukarıdaki metinde geçen "yapılacak olan işgallere hukuki zemin hazırlamak" ifadesi Mondros Mütarekesi'nin;

- I. Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için gerekli askerin dışında Osmanlı ordusu terhis edilecektir. Bütün savaş gemilerine, taşıt, araç, gereç, silah ve cephanelere el konulacaktır.
II. Tüm telsiz, telgraf hatlarının kontrolü; Toros tünelleri ve bütün demiryollarının denetimi İtilaf Devletleri tarafından sağlanacaktır.
III. İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir.
IV. Doğudaki altı vilayette (Sivas, Elâzığ, Diyarbakır, Bitlis, Erzurum, Van) karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu illeri işgal edilebilecektir.

maddelerinin hangileri ile örtüşmektedir?

- A) I ve II   B) III ve IV   C) I, III ve IV   D) Yalnız III

7. Milli Mücadele için çok önemli bir aşaması olan Amasya Genelgesi'nde alınan kararlar çok önemli ifadeler taşır. Bu maddeler içinde bir madde var ki, Kurtuluş Savaşı'nın amaç ve yöntemini açıklamanın yanında ilk kez ulusal egemenlikten bahsedilmiştir. Bu maddede kurtarıcı güç olarak Türk milleti ön plana çıkarılmıştır.

Yukarıda özelliklerinden bahsedilen Amasya Genelgesi maddesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

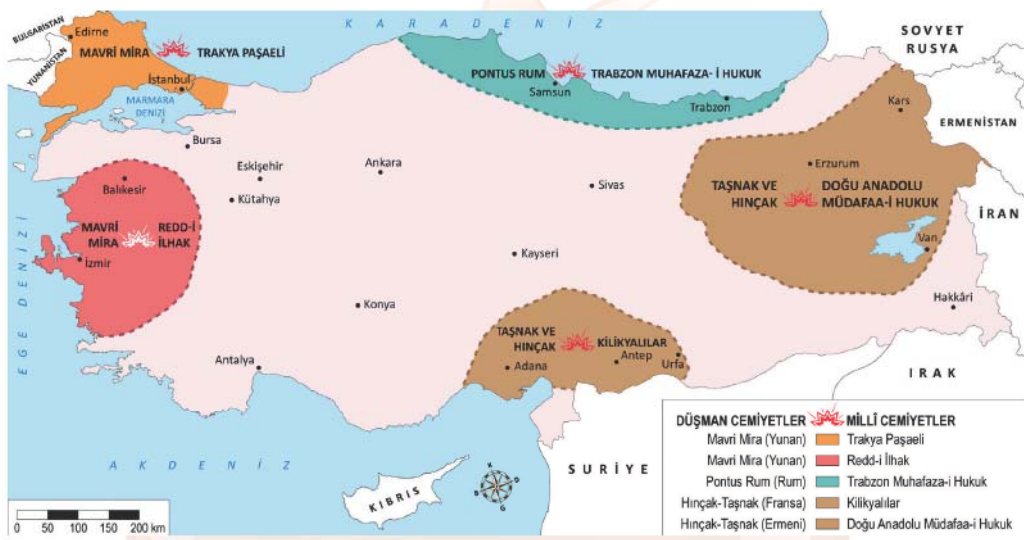
- A) Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
 B) Osmanlı Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.
 C) Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
 D) Milletin içinde bulunduğu durumu dünyaya duyurmak için her türlü baskıdan uzak, milli bir kurul oluşturulmalıdır.

1. “Bu yüce meclisin en yaşlı üyesi kimliğiyle ve Allah’ın yardımıyla ulusumuzun iç ve dış tam istiklali içinde yazgısının sorumluluğunu doğrudan doğruya yüklenip kendisini yönetmeye başladığım bütün cihana duyurarak Büyük Millet Meclisi’ni açıyorum.”

Sinop Milletvekili Şerif Bey’in konuşmasına bakılarak hangi kavram üzerinde özellikle durduğu söylenebilir?

- A) Ulusal birlik ve beraberlik
B) Ulusal bağımsızlık
C) Ulusal ekonomi
D) Ulusal kültür

2.

Yukarıdaki haritaya bakıldığında hangi seçenekteki yargıya ulaşılması doğru olmaz?

- A) İşgallere karşı kurulan millî cemiyetler ve mücadele ettikleri azınlık cemiyetleri
B) İşgallere karşı kurulan millî cemiyetler ve mücadele ettikleri Türklerin kurduğu millî varlığa düşman cemiyetler
C) Millî mücadele yıllarında kurulan yararlı cemiyetler
D) İşgal yıllarında kurulan azınlık cemiyetleri ve millî varlığa düşman cemiyetler

3. (I)Kuvâ-yı Millîye’ye, terhis edilen askerlerin de yer aldığı bu birliklere eli silah tutan kadın-erkek bütün vatansverler katılabiliyordu. (II)Büyük çoğunluğunu sivil halkın oluşturduğu bu birliklerin ihtiyaçları da yine halk tarafından karşılanıyordu. (III)Kuvâ-yı Millîye birlikleri, düzenli ordu kurulana kadar işgalci devletlere karşı mücadele ettiler. (IV)TBMM açıldıktan sonra da meclise karşı çıkarılan isyanların bastırılmasında görev aldılar.

Yukarıdaki bilgilerin hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

4. **Almanya, Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesi ile;**

- I. Yeni cepheleler açarak savaşı geniş alanlara yaymayı ve üzerindeki savaş yükünü hafifletmeyi
- II. Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumundan faydalanarak İngilizlerin sömürgeleriyle bağlantısını kesmeyi
- III. Osmanlı halifesinin dinî gücünden faydalanarak İngilizleri sömürgelerinde zor duruma düşürmeyi planlıyordu.

Yukarıda verilen bilgilerin hangileri Almanya'nın Osmanlı Devleti'nin coğrafi avantajlarını kendi çıkarları için kullanmak istediğini göstermektedir?

- I ve II   B) I ve III   C) II ve III   D) I,II ve III

5. Erzurum Kongresi bölgesel sorunlar için toplanmış olmasına rağmen kongrede bütün yurdu ilgilendiren kararlar alındı.

Aşağıdaki maddelerden hangisi yukarıda verilen anlatıma uygun bir örnek teşkil etmez?

- A) Mebusan Meclisi'nin hemen toplanması ve hükümet işlerinin Meclis tarafından kontrol edilmesi gereklidir.
- B) Temsil Heyeti 9 kişiden oluşur ve Doğu Anadolu'yu temsil eder.
- C) Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.
- D) Yabancı işgal ve müdahalesine karşı Osmanlı Hükümeti vazifesini yapamaz hâle gelirse millet topyekûn direnişe geçecek ve kendini savunacaktır.

6. Mondros Ateşkes görüşmeleri için görevlendirilen Bahriye Nazırı Rauf Bey (Orbay), Ege Denizi'ndeki Limni Adası'nın Mondros Limanı'nda İngiliz Amiral Calthorpe (Kaltorp) ile 30 Ekim 1918'de Mondros Ateşkesi'ni imzaladı.

Antlaşmanın bazı maddeler şöyledir:

1. İç güvenliği sağlayacak kuvvetler dışında Osmanlı orduları terhis edilecek.
2. Toros Tünelleri, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecek.
3. Telsiz, telgraf ve kablolar İtilaf Devletleri'nin denetimi altında olacak.
4. Kömür, akaryakıt vb. kaynaklarda İtilaf devletlerine satın alma kolaylığı sağlanacak.
5. İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bir durum karşısında, herhangi bir stratejik noktayı işgal hakkına sahip olacak

Mondros Ateşkes Antlaşması maddelerini ait olduğu alanla eşleştirdiğimizde hangi seçenek doğru olur?

- A) Siyasi: 1 ; Askeri: 2 ; Ulaşım: 3 ; Ekonomik: 5 ; Haberleşme: 4
- B) Siyasi: 5 ; Askeri: 1 ; Ulaşım: 4 ; Ekonomik: 2 ; Haberleşme: 3
- C) Siyasi: 5 ; Askeri: 3 ; Ulaşım: 4 ; Ekonomik: 2 ; Haberleşme: 1
- D) Siyasi: 5 ; Askeri: 1 ; Ulaşım: 2 ; Ekonomik: 4 ; Haberleşme: 3

MİLLİ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM

Doğu ve Güney Cepheleri

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Tane Tane Test 2

Batı Cephesi

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Tane Tane Test 2

Maarif Kongresi ve Tekalif-i Milliye Emirleri

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Sakarya'dan Büyük Taarruz'a

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Lozan Barış Antlaşması- Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Milli Mücadele

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Ünite Değerlendirme Testi 1

Ünite Değerlendirme Testi 2

Yeni Nesil Test 1

Yeni Nesil Test 2

3. Ünite

Kazanımlar

Doğu ve GÜney Cepheleri

- ⇒ Milli Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrarız.

Batı Cephesi

- ⇒ Milli Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrarız.

Maarif Kongresi ve Tekalif-i Milliye Emirleri

- ⇒ Milli Mücadele'nin zor bir dönemde Maarif Kongresi yapan Atatürk'ün milli ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrarız.
- ⇒ Türk milletinin milli birlik, beraberlik ve dayanışmasının bir örneği olarak Tekalif-i Milliye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz ederiz.

Sakarya'dan Büyük Taarruz'a

- ⇒ Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunuruz.

Lozan Barış Antlaşması - Sanat ve Edebiyat Eserleri'nde Milli Mücadele

- ⇒ Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz ederiz.
- ⇒ Milli Mücadele Dönemi'nin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat ve edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösteririz.

Doğu ve Güney Cepheleeri

Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrarız.

Öğreten Sorular

1

Numaralandırılmış olan cephelerin adlarını ve bu cephelerde kimlerle savaşıldığını bulunuz.

NO	Hangi Cephe?	Kimlerle Savaşıldı?
1	Batı Cephesi	Yunanlar
2	Güney Cephesi	Fransız ve Ermeniler
3	Doğu Cephesi	Ermeniler

2

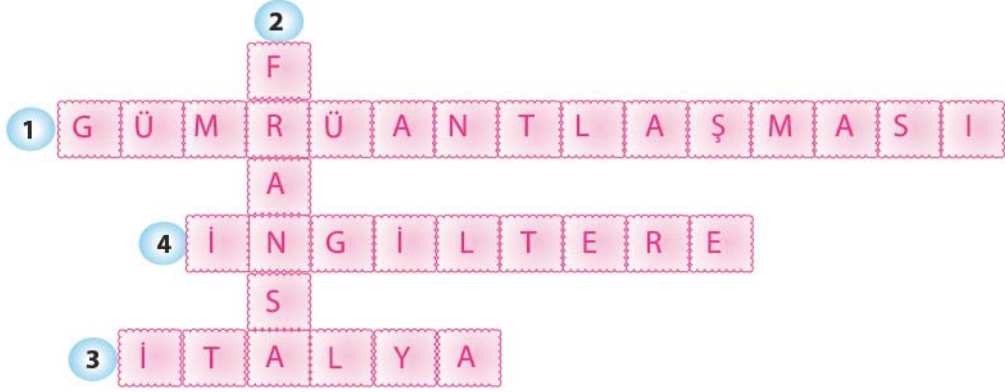
Aşağıdaki metinde boş bırakılan yerleri uygun kelimeler ile doldurunuz.

1. **Mondros**..... Ateşkes Antlaşması'nın 24. maddesine dayanarak Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti kurulması hedeflenmiştir.
2. 3 Aralık 1920 tarihinde Ermeniler ile imzalanan **Gümrü**.... Antlaşması Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin siyasi alandaki ilk başarısıdır.
3. TBMM açıldıktan sonraki dönemde Ermeni saldırıları sona ermeyince 15. Kolordu komutanı **Kazım Karabekir**..... Doğu Cephesi komutanı olarak atanmıştır.
4. I. Dünya Savaşı sırasında özellikle Doğu Anadolu'da sıkça yaşanan Ermeni zulmü üzerine Osmanlı Devleti çıkarmış olduğu **Tehçir (Zorunlu Göç)**.....Kanunu ile olaylara karışanlar başta olmak üzere Ermeniler'i ülke içindeki başka bölgelere göç ettirmiştir.
5. Gümrü Anlaşması sonucunda Ermeniler'den alınan bir miktar silah yoğun çatışmaların yaşandığı **Batı**..... Cephesi'ne gönderilmiştir.

3

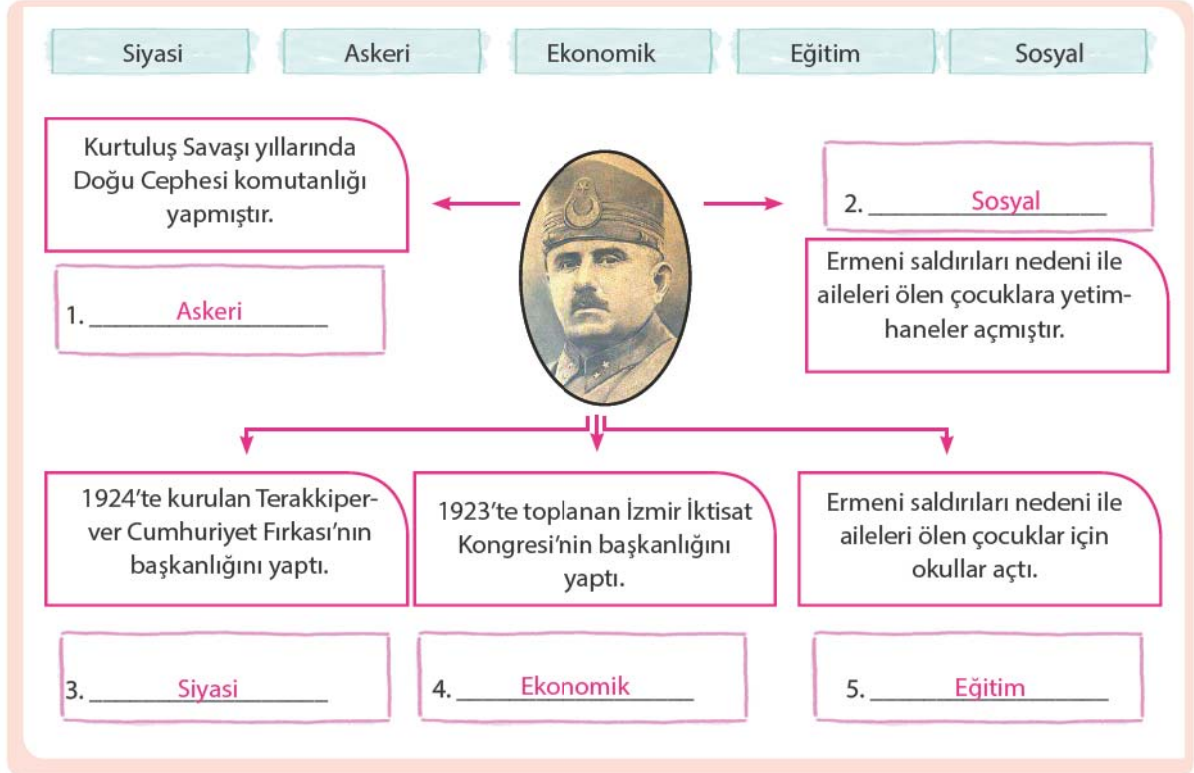
Aşağıdaki bulmacada yer alan soruları doğru şekilde çözünüz.

1. Büyük Millet Meclisi'nin uluslararası alanda imzalamış olduğu ilk antlaşma ve ilk siyasi başarısının adı nedir?
2. Güney Cephesi'nde savaştığımız İtilaf Devleti'nin adı nedir?
3. Güneybatı Anadolu'yu işgal eden, fakat Türk ordusu ile askeri çatışmaya girmeyen işgalci devletin adı nedir?
4. Paris Barış Konferansı'nda İzmir ve çevresinin Yunanlar'a verilmesini sağlayan İtilaf Devleti'nin adı nedir?

4

Kazım Karabekir hakkında verilen bilgilere bakılarak onun hangi alanlar ile ilgili çalışmaları olduğunu bulunuz.

5

Güney Cephesi'nde adını duyuran Milli Mücadele kahramanlarının ile hangi illerdeki mücadeleleri ile ün kazandıklarını görsellerin altındaki boşluğa yazınız.

1	2	3
		
Şahin Bey	Sütçü İmam	Ali Saip Bey
Hangi şehir?	Hangi şehir?	Hangi şehir?
Antep	Maraş	Urfa

TANE TANE ÖĞREN

6

Güney Cephesi'nde yapılan destansı mücadelenin sembol isimlerinden olan Şahin Bey'in Fransız Komutanına yazdığı mektubu okuyarak Şahin Bey'de bulunan özellikleri "✓" ile işaretleyiniz.

Kirli ayaklarınızın bastığı şu toprakların her zerresinde bir damla Türk kanı karışıktır. Her bucağında bir atanın mezarı vardır. Adı belli olmayan zamanlardan beri Türkler bu topraklarda yaşamaktadırlar. Türk bu topraklara bu topraklar da Türk'e ısındı, kaydandı. Sade siz değil, bütün dünya bir araya gelse bizi bu topraklardan ayıramaz. Sonra siz hiç ömrünüzde Türk esir yaşamaz diye duymadınız mı? Namus ve hürriyet için ölüme atılmak ise bize ağustos sıcağında soğuk su içmekten daha tatlı gelir. Sizler canı kıymetli insanlarsınız. Çatmayın bize. Bir an evvel topraklarımızdan savuşup gidin. Yoksa kıyarız canınıza.

1 2 3 4 5

Milliyetçilik Demokratiklik Vatanserverlik Çekimserlik Kararlılık

7

TBMM'nin siyasi alanda gerçekleştirdiği aşağıdaki gelişmeleri doğru bir şekilde eşleştiriniz.

1

İlk kez bir İtilaf Devleti TBMM'nin varlığını tanıdı.

TBMM ile Fransa arasında imzalandı.

Hatay hariç Suriye sınırı çizildi.

Fransa Anadolu topraklarından çekildi.

Antlaşmanın adı nedir?

Ankara Antlaşması

2

İlk kez bir devlet TBMM'yi siyasi olarak tanıdı.

Ermeniler Sevr'deki haklarından vazgeçti.

Doğu sınırı ilk kez çizildi.

Ermeniler Doğu Anadolu'dan çekildi.

Antlaşmanın adı nedir?

Gümrü Antlaşması

3

İlk kez bir Müslüman devlet TBMM'yi tanıdı.

TBMM ile Afganistan arasında imzalandı.

TBMM Afganistan'a subay ve öğretmen gönderdi.

Uluslararası alanda TBMM'nin tanınırlığı arttı.

Antlaşmanın adı nedir?

Afganistan Dostluk Antlaşması

4

İlk kez bir Avrupalı devlet TBMM'yi tanıdı.

TBMM ile Sovyet Rusya arasında imzalandı.

Batum Misakımilli'den verilen taviz oldu.

Rusya Misakımilli'yi kabul etti.

Antlaşmanın adı nedir?

Moskova Antlaşması

1. Türk halkı Kurtuluş Savaşı yıllarında Doğu Cephesi'nde Ermeniler, Güney Cephesi'nde Fransız ve Ermeni birlikleri ve Batı Cephesi'nde ise Yunanlar'a karşı mücadele etmiştir.

Bu mücadelesine bakılarak Türk halkı hakkında;

- I. Bağımsızlığına düşkün II. Milliyetçi
III. İnkılapçı IV. Vatansever

kavramlarından hangisinin kullanılması doğru olmaz?

- A) I B) II C) III D) IV

2. Milli Mücadele Dönemi'nde Doğu ve Güney cephelerinde yaşanan bazı olaylar sonrasında yaşanan gelişmelere ortam hazırlamıştır.

Bu duruma örnek olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Kazım Karabekir'in emrindeki birlikleri terhis etmesi – Doğu Cephesi'ndeki mücadelelerde düzenli orduların kullanılması
B) Güney Cephesi'ndeki mücadelede Türk halkının bitmek tükenmek bilmeyen bir azimle direnmesi – Fransa'nın bölgede kalamayacağını anlayıp Ankara Antlaşması ile bölge topraklarını terk etmesi
C) Türk ordusu savaşın içinde iken Doğu Anadolu'da yaşayan Ermeniler'in isyan ederek Türklere saldırması – Çıkarılan kanunla Ermeniler'in zorunlu göçe tabi tutulması
D) Fransa ile Ankara Antlaşması'nın imzalanması – İlk kez bir İtilaf Devletinin TBMM'nin siyasi varlığını tanıması

3. Fransızlar, Antep, Urfa ve Maraş'ı işgal ederken silahlandırdıkları Ermenileri kullanmışlar, Ermeni birliklerinin bölgede yaptıkları zulüm ve katliamları görmezden gelmişlerdir.

Fransızlar'ın bu şekilde bir tutum içine girerek;

- I. Türk halkının işgallere karşı direnme gücünü kırmak
II. İşgal faaliyetlerini kolaylaştırmak
III. Ermenileri işgalci emellerine alet etmek

amaçlarının hangilerine ulaşmak istedikleri ifade edilebilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

4. "Antlaşma şartlarımızı kabul etmeyen Ermeniler'e karşı taarruz başlattım. Son darbelerden sonra Ermeniler antlaşma şartlarımızı kabul ettiler. Antlaşma şartı olarak 2.000 tüfek, 3 batarya seri ateşli dağ topu ve 40 makinalı tüfeği Ermeniler'den alarak Doğu Cephesi'nin ilk zafer hediyesi olarak Garp (Batı) Cephesi'ne gönderdim. Ermenilerin Sevr Antlaşması'ndaki imzalarını geri aldık. Bugünü, bu uğursuz antlaşmanın yırtıldığı gün olarak kutladık."

(Kazım Karabekir - İstiklal Harbimiz)

Kazım Karabekir'in verdiği bilgilere bakılarak hangi seçenekteki sonuca ulaşamaz?

- A) Ermeniler ile TBMM arasında diplomatik bir gelişme yaşanmıştır.
B) Doğu sınırı son şeklini almıştır.
C) Doğu Cephesi'nden Batı Cephesi'ne askeri bir sevk-yat yapılmıştır.
D) Ermenistan Sevr Barış Antlaşması'ndan vazgeçmek zorunda bırakılmıştır.

5. Kâzım Karabekir Paşa, Milli Mücadele Dönemi'nde bir yandan milletvekili olarak görev yaparken diğer yandan Doğu Cephesi komutanı olarak görev yapmıştır. Ermenileri yenilgiye uğratarak onları Gümrü Antlaşması'nı imzalamak zorunda bırakmış ve doğu illerini işgalden kurtarmıştır. Doğu Anadolu'da, ailesini kaybeden binlerce yetim çocuğa sahip çıkmış, onlar için yurtlar ve okullar açmıştır. Milli Mücadele sonrasında 1924 tarihinde kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kurucuları arasında yer almış, partinin genel başkanlığını yapmıştır. Ancak partisi kısa süre sonra kapatılmıştır.

Bu bilgiler ışığında Kazım Karabekir hakkında;

- I. Askeri ve siyasi görevi bir arada yürütmüştür.
II. Ordunun siyasetten uzak durmasını istemiştir.
III. Doğu Cephesi'nde sosyal sorunlara da el atmıştır.
IV. Cumhuriyet sonrasındaki siyasi girişiminden istediği sonucu alamamıştır.

yargılarından hangilerine varılabilir?

- A) I ve II B) I, II ve III
C) I, III ve IV D) II ve IV

6. Doğu Cephesi'ndeki mücadeleler Ermeniler ile 3 Aralık 1920'de imzalanan Gümrü, Güney Cephesi'ndeki mücadeleler ise Fransa ile 20 Ekim 1921'de imzalanan Ankara Antlaşması ile sona ermiştir. Her iki antlaşma sonucunda işgalci devletler Anadolu topraklarını terk etmek zorunda kalmıştır.

Bu bilgilere bakıldığında TBMM'nin;

- I. Siyasi etkinlik
- II. Güç ve otorite
- III. Anadolu topraklarındaki hâkimiyet

kavramlarının hangilerini artırdığı söylenebilir?

- I, II ve III B) II ve III
 C) I ve III D) I ve II

7. Mustafa Kemal "Millî Mücadele'nin Hazırlık Dönemi" diye tanımlanan süreçte:

- I. Cemiyetleri birleştirilerek milli birliği sağlamıştır.
- II. 23 Nisan 1920'de Millî Mücadele'nin yönetim kurumunu oluşturmuştur.
- III. Başbozuklar olarak adlandırılan askeri birliklerin faaliyetlerine son vermiştir.

Yukarıda numaralandırılan bölümlerdeki sonuçlara ulaşılmasını sağlayan gelişmeler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- I. Sivas Kongresi'nin yapılması
II. TBMM'nin açılması
III. Kuvâ-yı Millîye'nin kaldırılması
 B) I. Sivas Kongresi'nin yapılması
II. Erzurum Kongresi'nin toplanması
III. Kuvâ-yı Millîye'nin kaldırılması
 C) I. TBMM'nin açılması
II. Kuvâ-yı Millîye'nin kaldırılması
III. Sivas Kongresi'nin yapılması
 D) I. Amasya Genelgesi'nin hazırlanması
II. Sivas Kongresi'nin toplanması
III. Kuvâ-yı Millîye'nin kaldırılması

8. **YARGI:** Askeri zaferler siyasi başarıları getirir.

Siyasi başarılarla örnek olarak;

- I. Gümrü Antlaşması
- II. Ankara Antlaşması
- III. Mondros Mütarekesi

gelişmelerinin hangileri gösterilebilir?

- I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I, II ve III

9. "Biliyorsunuz ki, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan beri Ermeniler, gerek Ermenistan içinde gerek sınıra yakın yerlerde Türkleri toptan öldürmekten vazgeçmiyorlardı. 1920'nin sonbaharında Ermeni kıyımı dayanılmaz bir hale geldi. Ermeniler üzerine yürümeye karar verdik. 9 Haziran 1920'de doğu bölgesinde geçici seferberlik ilan ettik."

Mustafa Kemal bu açıklaması ile;

- I. Doğu Cephesi'nde Ermeniler'e karşı yapılan mücadelenin gerekçesini anlatmaktadır.
- II. Ermeni saldırılarının artık kabul edilemez bir hal aldığını belirtmektedir.
- III. Doğu Cephesi'nde savaş için bir hazırlık yapıldığını söylemektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I, II ve III

10. **Güney Cephesi'nde;**

- ✿ TBMM, 6 Şubat 1921 Antep'e olağanüstü gayretinden ötürü Gazi unvanı verdi.
- ✿ Halkın kahramanca direnişinden dolayı Maraş'ın adı TBMM'nin 7 Şubat 1923'te aldığı bir kararla Kahramanmaraş olarak değiştirildi.
- ✿ Urfa, dillere destan direnişinden dolayı 12 Haziran 1924'te Şanlıurfa adını aldı.

Bu bilgilere bakılarak Antep, Urfa ve Maraş halkı hakkında;

- I. Ülkedeki işgal faaliyetleri hakkında İstanbul Hükümeti'nin izlediği politikaya ayak uydurmuşlardır.
- II. Yaşanan işgallere karşı sessiz kalmamışlardır.
- III. Vatanseverlik, cesaret ve kahramanlık örneği sergilemişlerdir.

çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I, II ve III

1. Maraş'a Fransız birliklerinin girişinden sadece iki gün sonra aralarında Ermeniler'in de bulunduğu bazı Fransız askerleri Türk kadınlarının yolunu kesti. "Burası artık Türklerin değildir. Fransız ülkesinde peçe ile gezilmez!" diyerek içlerinden birinin peçesini yırttılar. Olaya ilk olarak müdahale eden kişi çarşı esnafından Çakmakçı Sait oldu. Çakmakçı Sait'in Fransız askerlerinin süngü darbeleri ile yere yığılması üzerine olay yerinde toplanan halk durumu protesto etti. Bu duruma ateşle karşılık verip bazı kişileri yaralayan Fransızlara karşı Sütçü İmam, tabancasıyla ateş açıp olayı başlatan Fransız askerini öldürdü.

Bu bilgilere bakılarak hangi seçenekteki sonuca ulaşılması doğru olmaz?

- A) Güney Cephesi'nde en çetin mücadeleler Maraş'ta yaşanmıştır.
- B) Fransız askerleri Türk halkının manevi değerlerine el uzatmıştır.
- C) Sütçü İmam yaşananlara sessiz kalamamıştır.
- D) Fransızların, yaptıkları Türk halkı tarafından tepki ile karşılanmıştır.

2. Kurtuluş Savaşı'nda Güney Cephesi'ndeki Kuvâ-yı Milliye birlikleri ile Fransız ve Ermenilerden oluşan işgal kuvvetlerine karşı başarılar kazanmıştır. Bu başarılar karşısında daha fazla bölgede kalamayacağını anlayan Fransa imzalanan Ankara Antlaşması ile bölgeden çekilmek zorunda kalmıştır.

Bu bilgilere bakıldığında;

- I. Güney Cephesi'nde düzenli ordular ile mücadele edildiğine
- II. TBMM Hükümetini tanımak zorunda kaldığına
- III. Fransa'nın, Güney Cephesi'nde işgal ettiği yerleri TBMM Hükümetine bıraktığına

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II

3. Fransızlar Maraş Kalesi'ndeki Türk bayrağını indirip Fransız bayrağını çektiler. Bu olay halkın arasında büyük tepkilere neden oldu. Ulu Cami'de toplanan halk hep bir ağızdan "Bayraksız namaz kılınmaz!" diye bağırды. O sırada cami imamı Rıdvan Hoca'nın "Özgürlüğü olmayan bir milletin cuma namazı kılması doğru olamaz!" sözleri ile Maraş halkı yürüyüşe geçti ve kaleye tekrar Türk bayrağı asıldı.

Buna göre Maraş halkı hakkında aşağıdaki kavramlardan hangisinin kullanılması doğru olmaz?

- A) Bağımsızlığına düşkün
- B) Teslimiyetçi
- C) Vatanperver
- D) Milliyetçi

4. "Biz Urfa Sancağı halkı barışsever insanlarız. Bin yıldan beri bu topraklarda hür olarak yaşıyoruz. Topraklarımıza göz dikenleri hep pişman etmişizdir. Şimdiye dek sizin buraya belli süre için geldiğinizi sanıyorduk. Fakat bayraklarımızı indirmeniz, sizin Urfa'yı işgal niyetinde olduğunuzu gösteriyor. Bu kötü niyetinizi gördük ve biz Urfalılar, sizi bu topraklardan atmak için bütün gücümüzle çalışmaya yemin ettik... Biz Onikiler şehirli ve köylü, Türk ve Kürt, yerleşik ve göçebe bütün Urfa halkının hislerine tercümanız. Bizi esir alamazsınız. Alsanız bile bu mücadeleyi durduramazsınız... Size tavsiyemiz, biz Onikilerin ve temsilcisi bulunduğumuz Yüzyirmibinlerin sillesini yemeden ve çok geç olmadan medeni milletlere yakışır bir şekilde Urfalılar'dan özür dileyerek Fransa'ya dönmenizdir."

Urfa direnişine öncülük eden "Onikiler" in, Fransız işgal komutanına gönderdiği bildiri incelendiğinde hangi seçenekteki yargıya ulaşamaz?

- A) Urfa hâlkı işgalleri sona erdirmek konusunda kararlı görülmektedir.
- B) Urfa halkı kötü niyetini anladıktan sonra Fransızlar'ı topraklarından atmak için çaba göstermektedir.
- C) Fransa'nın yaptıkları bölge halkı tarafından kabul görmemektedir.
- D) Türk halkının her durumda barıştan yana bir tutum sergileyeceği belirtilmektedir.

5. Kurtuluş Savaşı'nda Güney Cephesi'nde, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından görevlendirilen subayların yerli halkı teşkilatlandırması sonucu, Fransız ve Ermeniler'e karşı büyük bir direniş gösterildi.

Bu bilgilere bakıldığında;

- I. TBMM, Güney Cephesi'ndeki mücadeleyi önemsemiş ve desteklemiştir.
- II. Güney Cephesi'nde Millî Mücadele, halktan oluşan birlikleri tarafından yapılmıştır.
- III. Bölge halkı yaşanan işgaller karşısında istiklale kavuşmaktan yana tutum sergilemiştir.

yargılarının hangilerine ulaşılabilir?

- I, II ve III
 II ve III
 I ve III
 I ve II

6. Fransa, güney illerindeki direnişler karşısında başarılı olamayacağını anlayınca ateşkes istemişti. 20 Ekim 1921'de TBMM ile Fransa arasında Ankara Antlaşması imzalanmış, savaş sona ermiş ve Güney Cephesi resmen kapanmıştı. Fransız birlikleri Suriye ve Lübnan'a geri çekilmişti. Hatay, Fransa güdümündeki Suriye yönetimine bırakılmış, Hatay dışında bugünkü Türkiye-Suriye sınırı çizilmişti.

Bu bilgilere bakıldığında;

- I. Hatay Türk topraklarının dışında kalmıştır.
- II. Türkiye ile Fransa arasındaki silahlı mücadele dönemi sona ermiştir.
- III. İmzalanan Ankara Anlaşması ile Fransa TBMM'yi tanıyan ilk Avrupalı devlet olmuştur.

çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

- I ve II
 II ve III
 I ve III
 I,II ve III

7. İtalyanlar işgal ettikleri Antalya ve çevresindeki halkla iyi geçindiler. Halkın yaşamına müdahale etmediler. Yol ve hastane yaptırarak halkın üzerinde olumlu bir etki yaratmaya çalıştılar. İkinci İnönü Savaşı'ndan sonra çekilmeye başlayan İtalyanlar, Sakarya Zaferi neticesinde Anadolu'yu tamamen terk ettiler. Anadolu'dan çekilirken silah ve cephanelerinin bir kısmını TBMM'ye bıraktılar.

Yukarıdaki bilgilerin hangi seçenekteki sorunun cevabı olma özelliğini taşıdığı kabul edilebilir?

- A) Kurtuluş Savaşı'nda İtalyanlara karşı cephe açılmasının nedenleri nelerdir?
 B) İtalya, Kurtuluş Savaşı'nda niçin TBMM'nin yanında bir siyaset izlemiştir?
 C) İtalyanlar, Anadolu'yu hangi diplomatik gelişme sonucunda terk etmişlerdir?
 D) İtalyanlar Doğu Anadolu'da nereleri işgal etmişlerdir?

8. "... Milletimiz bölünmeye ve tutsaklığa boyun eğmeyerek bütün maddi ve manevi güçleri varlığını ve yasal haklarını savunmada kararlılığını sürdürecektir ve dayanacaktır. Bu yasal ve yüce kararda milletimizin her yönü ile birlik olduğundan İtilaf Devletlerini uyarmak isteriz. Bu konuda milletimizin yükselen yasal sesini duymak istemeyerek insanlık dışı yolda direnmenin verebileceği sonuç pek acı olabilir."

Güney Cephesi'ndeki direniş hakkında yukarıdaki sözleri kullanan Mustafa Kemal ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi ifade edilebilir?

- A) Türk milletinin işgaller karşısında haklı ve kararlı bir duruş sergilediğini iletmiştir.
 B) Güney Cephesi'nde yapılan mücadeleyi sürdüren düzenli birlikleri durumu hakkında bilgi vermiştir.
 C) Fransa ile aramızda olan sorunun tek çözüm yolunun silahlı mücadele olduğunu belirtmiştir.
 D) Fransa'nın Türk halkının hassasiyet gösterdiği konulara daha dikkatli yaklaşacağına inandığı ifade etmiştir.

Batı Cephesi

Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrarız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki etkinliğin üst tarafında Kurtuluş Savaşı sırasında Batı Cephesi'nde yaşanan olaylar, alt tarafında ise bu olaylara ait özellikler verilmiştir. Hangi olayın, hangi özelliklerle ilgili olduğunu bulup numarasını özelliğin baş tarafındaki boşluğa yazarak doğru biçimde eşleştiriniz.

1

Büyük Taarruz

2

I. İnönü Muharebesi

3

Gediz Muharebeleri

4

Kütahya-Eskişehir Savaşları

5

Sakarya Meydan Muharebesi

3

Bu olay ile Kuvâ-yı Millîye'nin düzenli ordular karşısında başarılı olamayacağı anlaşılmış, düzenli ordunun kurulmasına karar verilmiştir.

2

TBMM'nin kurmuş olduğu düzenli ordular ilk askeri başarısını kazanmış, bu başarı siyasi alandaki başarıların da yaşanmasına olanak sağlamıştır.

5

Bu savaşın kazanılması sonucunda, ilk kez bir İtilaf Devleti TBMM'yi ve Misakımillî'yi tanımıştır.

1

Mustafa Kemal öncülüğündeki Türk ordusu Kurtuluş Savaşı boyunca yapılan bu saldırı ile kesin zafer kazandı. Kurtuluş Savaşı'nın silahlı dönemi sona erdi.

4

Kurtuluş Savaşı'nda Batı Cephesi'nde düzenli orduların aldığı ilk ve tek yenilgidir. Türk ordusu Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmek zorunda kalmıştır.

2

Aşağıdaki bilgilerden yanlış olanların başına "Y", doğru olanların başına ise "D" yazınız.

D

1. Batı Cephesi'nde ilk olarak Kuvâ-yı Millîye, daha sonrasında ise düzenli ordu birlikleri savaşmıştır.

Y

2. I. İnönü Savaşı yeni kurulan düzenli ordunun ilk askerî başarısı oldu. Bu zafer sonrasında İtilaf Devletleri, Paris Barış Konferansı'nı topladı.

D

3. Teşkilat-ı Esasiye Kanunu, egemenliğin kayıtsız ve şartsız millete ait olduğunu vurgulayıp yürütme ve yasama güçlerinin kullanımını TBMM'ye vererek "güçler birliği" ilkesini kabul etmiştir.

D

4. Afganistan Dostluk Antlaşması ile Afganistan, TBMM Hükümeti'ni hukuken tanımış ve Misakımillî'yi tanıyan ilk Müslüman ülke olmuştur.

Y

5. Bursa'nın işgaline kadar işgallerin geçici olacağını düşünen Türk milleti, vatanın elden gitmek üzere olduğunu anladı ve vatan savunmasını fiilen üstlendi.

3

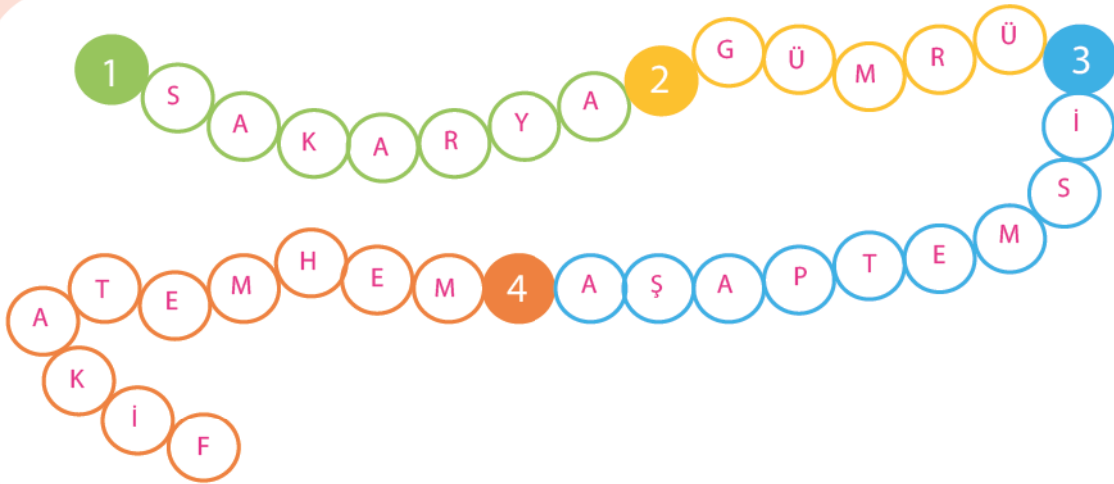
Batı Cephesi'nde yapılan I. İnönü Savaşı'nın ulusal ve uluslararası sonuçlarını doğru olarak eşleştiriniz.

1 İsmet Bey generalliğe terfi etti.	2 Rusya ile Moskova Antlaşması imzalandı.	3 Mehmet Akif'in şiiri İstiklal Marşı olarak kabul edildi.
4 TBMM, Londra Konferansı'na davet edildi.	5 Türk - Afgan Dostluk Antlaşması yapıldı.	6 1921 Anayasası (Teşkilat-ı Esasiye) kabul edildi.
ULUSAL SONUÇLAR		ULUSLARARASI SONUÇLAR
1	3	6
2	4	5

4

Soruların doğru cevaplarını bularak sağdan sola veya soldan sağa doğru yazınız.

1. Türk ordunun Yunanlılar'a karşı yaptığı son savunma savaşının adı nedir?
2. TBMM'nin ilk imzaladığı uluslararası antlaşmanın adı nedir?
3. I. İnönü Zaferi'nin kazanılmasında büyük payı olan Batı Cephesi komutanı kimdir?
4. İstiklal Marşı'nın yazarı kimdir?

5

Mehmet, Ahmet, Mustafa ve Murat sordukları sorunun doğru cevabı olan kayıkla karşı kıyıya geçmek istemektedirler. Adı geçen kişilerin hangi numaralar ile belirtilen kayıklara binmeleri gerektiğini bulunuz.

Ben Murat. Benim bineceğim kayık adını Türk halkının Kurtuluş Savaşı'nda kendi imkânları ile kurduğu ordudan alıyor.

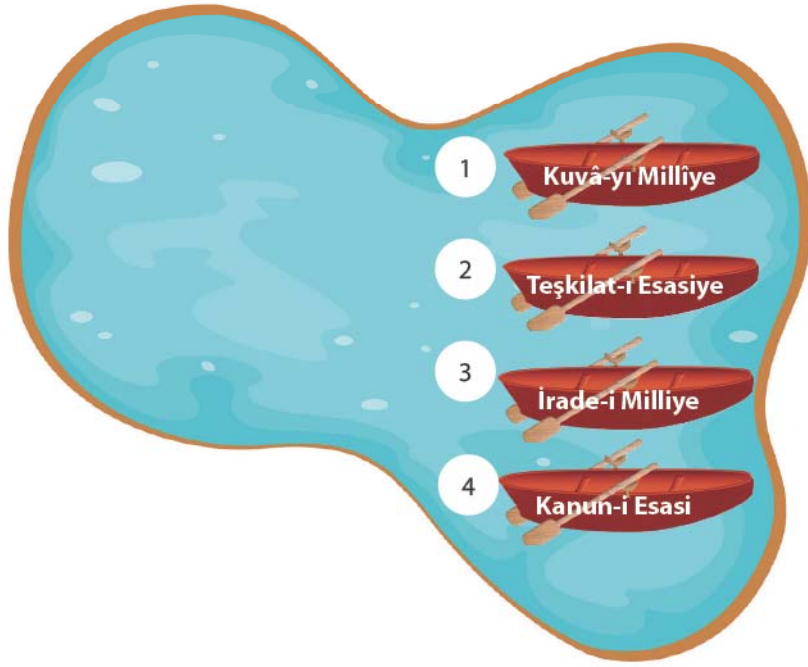
Ben Ahmet. Benim bineceğim kayık adını Büyük Millet Meclisi'nin ilk çıkardığı anayasadan alıyor.

Ben Mehmet. Benim bineceğim kayık adını Sivas Kongresi'nde çıkarılan gazeteden alıyor.

Ben Mustafa. Benim bineceğim kayık adını ilk Osmanlı anayasasından alıyor.

Ahmet

Mustafa

Mehmet

Murat

2

4

3

1

6

Aşağıda Teşkilat-ı Esasiye'nin maddeleri ve yorumları karışık olarak verilmiştir. Maddeler ile yorumlarını doğru şekilde eşleştiriniz.

1921 ANAYASASI (TEŞKİLAT-I ESASİYE) MADDELERİ

1. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
2. Yasama ve yürütme yetkileri milletin tek temsilcisi olan Büyük Millet Meclisi'nde toplanır.
3. Büyük Millet Meclisi'nin başkanı, hükümetin de başkanıdır.
4. BMM seçimleri iki yılda bir yapılır.
5. Dinî hükümlerin yerine getirilmesi; yasaların konması, değiştirilmesi, kaldırılması; antlaşma ve barış yapılması ve savaş kararı verilmesi gibi temel haklar Büyük Millet Meclisi'ne aittir.

MADDELERİN YORUMLARI

- A) Güçler birliği sisteminin varlığından bahsedilmiştir.
- B) Meclis üyelerinin görev sürelerinin ne kadar olduğu ifade edilmiştir.
- C) Büyük Millet Meclisi'nin laik bir yapıya sahip olmadığını kanıtlamıştır.
- D) Meclis Hükümeti Sistemi'nin uygulandığı belirtilmiştir.
- E) Ulusal egemenlik anlayışı ön plana çıkarılmıştır.

1) .E...

2) .A...

3) .D...

4) .B...

5) .C...

7

İstiklal Marşı'mızın iki kıtası verilmiştir. Bu iki kıtadan yola çıkarak İstiklal Marşı ile vurgulanan kavramları "✓" ile işaretleyiniz.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana vaat ettiği, günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

1. Bağımsızlık

2. Vatanseverlik

3. Demokratiklik

4. Milli Egemenlik

1. Batı Cephesi'nde yeni kurulan ve ilk mücadelesini yapan düzenli ordumuz düzenli ordunun, kendisinden üstün olan Yunan ordusuna karşı I. İnönü Savaşı'nı kazanması yurt çapında sevince neden oldu. Çerkez Ethem İsyanı sona erdirildi. Yunan ordusunun ilerleyişi sona erdirildi. Askere alım işleri hızlandı. İtilaf Devletleri, Yunan ordusuna zaman kazandırmak ve Sevr Antlaşması'nı kabul ettirmek için I. İnönü Savaşı'nı kazanan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'ni Londra Konferansı'na davet etti.

Bu bilgilere bakıldığında hangi seçenekteki sonuca ulaşılamaz?

- A) Halkın düzenli orduya güveni arttı.
 B) I. İnönü Savaşı'nı ulusal ve uluslararası alanda önemli sonuçları oldu.
 C) Düzenli ordu ilk askeri başarısını kazandı.
 D) Misakımilli, İtilaf Devletleri tarafından kabul edildi.

2.

Moskova Antlaşması Maddeleri

1. Sovyetler Birliği Misakımilli'yi tanıyacaktır.
2. Sovyetler Birliği kapitülasyonların kaldırılmasını kabul edecektir.
3. İki taraftan birinin tanımadığı uluslararası bir antlaşmayı, diğeri de tanımayacaktır.
4. Batum Gürcistan'a bırakılacaktır.

Yukarıdaki maddelerden hangisi Sovyetler Birliği'nin TBMM'nin ekonomik bağımsızlığını tanıdığını göstermektedir?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4

3. Birinci İnönü Savaşı'nın ulusal ve uluslararası alanda çok önemli sonuçları olmuştur.

Buna göre;

- I. İsmet Paşa'nın generalliğe yükseltilmesi
- II. Afganistan ile Dostluk Antlaşmasının imzalanması
- III. Sovyetler Birliği ile Moskova Antlaşması'nın imzalanması
- IV. TBMM'nin Londra Konferansı'na davet edilmesi

gelişmelerinden hangisi I. İnönü Savaşı'nın uluslararası sonuçlarından biri değildir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

4. ... Ertesi sabah askeri mızıka ile uyandım. Pencereden baktığım zaman bir alay geçiyordu. Önlerinde bayrak tutan kudretli bir asker vardı. Askerler, kıyafetleri eski olmakla birlikte gayet ağırbaşlı görünüyordular. Ne garipti. Adeta bir perde eski başbozukların üzerinden kalkmış aynı sahnede birden bire düzenli bir Türk ordusu meydana çıkmıştı.

Halide Edip Adıvar – Türkün Ateşle İmtihanı

Bu anlatımda Halide Edip Adıvar "başbozuk" tabirini hangi kuvvetler için kullanmıştır?

- A) Osmanlıdan kalan ordular
 B) Kuvâ-yı Millîye Birlikleri
 C) Düzenli ordunun ilk halleri
 D) Azınlıkların oluşturduğu birlikler

NAR TEST

5. "Anadolu'da huzurlu bir çalışma ortamı oluşturabilmek için içtenlikle oluşturulacak herhangi bir girişimi büyük bir sevinçle karşılarız. Bundan ötürüdür ki Londra Konferansı'na katılmak üzere bir barış heyeti oluşturulması fikri, Büyük Millet Meclisi'nin pek uygun görülümüştür. Büyük Millet Meclisi Hükümeti'ni Londra Konferansı'na çağırılmaktaki amaçlarının ne olduğunu, konferansta oluşacak görüşmeler ve konferansın gerçek eğilimi gösterecektir. Anadolu'nun amacı her ne olursa olsun, Misakımillî'deki ilkeleri elde etmektir. Bu amaçların her durumda elde edileceğine Anadolu kuvvetle inanmaktadır."

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri

Bu anlatıma bakıldığında;

- I. TBMM, Londra Konferansı'na Misakımillî ile ilgili kazanımlar elde etmek için katılmıştır.
- II. Anadolu halkı Londra Konferansı'ndan Türk halkı için olumlu sonuçlar elde edeceğine inanmıştır.
- III. İtilaf Devletleri'nin amaçlarının ne olduğunun konferansta anlaşılacağı belirtilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III
 C) II ve III   D) I, II ve III

6. Afganistan ile TBMM Hükümetleri arasında 1 Mart 1921'de Moskova'da "Türk- Afgan Dostluk Antlaşması" imzalandı. Böylece Afganistan, TBMM Hükümeti'ni hukuken tanıdı ve Misakımillî'yi tanıyan ilk Müslüman ülke oldu. Antlaşmaya göre, taraflardan biri saldırıya uğrarsa diğer taraf ona yardım edecekti. TBMM Hükümeti ayrıca Afganistan'a subay ve öğretmen göndermeyi kabul etti.

Bu bilgilere göre TBMM ile Afganistan arasında;

- I. Diplomasi
- II. Eğitim
- III. Hukuk
- IV. Askeri

alanların hangilerinde ikili ilişkilerin geliştirildiği ifade edilebilir?

- A) I, II ve III I, II ve IV
C) II, III ve IV D) II ve IV

7. TBMM, Londra Konferansı'na katılırken şu kazanımları elde etmeyi amaçlamıştır;

- Türk halkının haklı kurtuluş mücadelesini duyurmak
- Misakımillî'yi dünyaya anlatmak
- İtilaf Devletleri tarafından yapılan "Türk tarafı barışa yanaşmıyor." şeklindeki propagandaları çürütmek
- Türk halkının tek yasal temsilcisi olduğunu ispat etmek

Bu amaçlara bakıldığı zaman Londra Konferansı'ndaki TBMM hakkında;

- I. Milli Mücadele'nin sesi olmak istemiştir.
- II. Türk halkını uluslararası alanda temsil edecek tek kurumun kendisi olduğunu belirtmeye çalışmıştır.
- III. Hakkında ortaya atılan asılsız söylemlere cevap vermeye çalışmıştır.
- IV. Kurtuluş Savaşı sonucunda ulaşılmak istenen milli egemenlikle ilgili hedefleri anlatabilmek için çaba göstermiştir.

çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

- I, II ve III B) I, II ve IV
C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

8. I. İnönü ve II. İnönü Zaferleri sonucunda Milli Mücadele'ye, Türk ordusuna ve savaşın kazanılacağına olan inançta artış olduğu gözlemlenmiştir.

Yukarıdaki bahsedilen duruma örnek olarak aşağıdaki gelişmelerin hangisi gösterilemez?

- A) Askere alım işlemlerinde sayıca artış olması
B) Asker kaçaklarında azalma yaşanması
C) Anadolu'nun her yerinden TBMM'ye destek mektupları gelmesi
D) Doğu Cephesi'ndeki askeri birliklerin Batı'ya kaydırılması

9. "Bir gün, aralarında Hakkı Tarık Us'un da olduğu bir grup, Mehmet Akif'i ziyarete gelmişlerdi. Mehmet Akif, bitkin bir halde olduğu için yatağına uzanmıştı. Söz İstiklal Marşı'na gelince konuklardan biri:

- Acaba yeniden yazılsa daha iyi olmaz mı? dedi. Bitkin bir halde yatan Mehmet Akif; birden bire başını kaldırdı ve kesin bir cevap verdi:

- Allah bir daha bu millete İstiklal Marşı yazdırmazın!"

Bu bilgilere göre Mehmet Akif hakkında;

- I. İstiklal Marşı'nın yeniden yazılamayacağını düşünmektedir.
- II. Türk halkının İstiklal Marşı'nın tekrar yazılacağı bir duruma düşmesini istememektedir.
- III. Kendi yazdığı marşın daha iyisinin yazılamayacağına inanmaktadır.

çıkarımlarının hangilerinin yapılması doğru olur?

- A) Yalnız I Yalnız II
C) Yalnız III D) I ve III

1. Yunan ordusuna çok güvenen İtilaf Devletleri Birinci İnönü Savaşı sonrasında alınan yenilgi sonrasında şüpheye düştüler. Hakkındaki şüpheleri ortadan kaldırmak isteyen Yunanlılar tekrar harekete geçseler de ikinci kez yenilmekten kurtulamadılar. Bu yenilgi sonrasında ortaya çıkan sonuçlar Yunanlılar hakkında İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılıklarının olduğunu ve Yunanistan'ın başarılı olamayacağına inanılmaya başlandığını gözler önüne serdi.

Yukarıdaki parçada geçen "Yunanistan'ın başarılı olamayacağına inanılmaya başlandığını gözler önüne serdi." ifadesine kanıt olarak;

- I. İtalyanlar'ın savaştan ümidini keserek Antalya yöresinden askerlerini çekme kararı alması
- II. İngiltere'nin yaşadığı güven kaybına rağmen Yunanistan'a olan desteğini sürdürmesi
- III. Fransa'nın Yunanistan'a bağlı bir mücadeleye bel bağlamayı kesip TBMM ile anlaşma yolları araması

gelişmelerinin hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

2. **İtilaf Devletleri'nin, Londra Konferansı'nda TBMM Hükûmeti'ne şu teklifleri iletmıştır;**

- ✿ İzmir ili Türklere geri verilecektir. Ancak şehirde Yunan kuvvetleri bulunacaktır. Bölgeye Milletler Cemiyeti tarafından Hristiyan bir vali tayin edilecektir.
- ✿ Doğu Trakya, Yunanistan toprağı olarak kalacaktır.
- ✿ Kapitülasyonlar devam edecektir.
- ✿ Doğuda bir Ermeni Devleti kurulacaktır.

İtilaf Devletleri, TBMM Hükûmetine sundukları bu teklif ile;

- I. Ulusal egemenlik   II. Ülke bütünlüğü
III. Bağımsızlık   IV. Demokrasi

kavramlarının hangilerini önemsemediklerin göstermiştir?

- A) I ve II I ve III
 II ve III D) II ve IV

3. Mondros Mütarekesi sonucu Osmanlı ordusunun dağıtılmasına bağlı olarak yaşanan işgallere karşı koymak için kurulan Kuvâ-yı Milliye birlikleri kahramanca mücadele etseler de çeşitli nedenlere bağlı olarak kaldırılmıştır.

Kuvâ-yı Milliye'nin kaldırılmasında düşmanı durduracak askeri yeterliliklerinin bulunmasının etkili olduğunu hangi seçenekteki bilgi gösterir?

- A) Tek bir merkeze bağlı olmayıp emir-komuta zincirine sahip değildir.
 Yeterince askeri bilgi ve donanıma sahip değildir.
C) İhtiyaçlarını halktan karşılamakta ve bu işi kimi zaman zorla yapmaktadır.
D) Suçlu gördükleri kişileri yargılamadan cezalandırmaktadır.

MART TEST

4. **Sovyet Rusya ile yapılan Moskova Antlaşması maddelerine göre Sovyetler Birliği;**

- ✿ Batum'un Gürcistan'a bırakılması şartıyla Misakımillî'yi tanımıştır.
- ✿ Kars, Ardahan ve Artvin Türkiye'ye, Batum Gürcistan'a, Nahçıvan Azerbaycan'a bırakılmasını onaylamıştır.
- ✿ TBMM'nin tanımadığı Sevr Antlaşması'nı tanımadığını açıklamıştır.
- ✿ Çarlık Rusya'sının Osmanlı Devleti ile yaptığı antlaşmaların geçersiz olduğunu kabul etmiştir.
- ✿ Kapitülasyonlardan kendi isteğı ile vazgeçmiştir.

Bu bilgilere bakıldığında Sovyet Rusya hakkında aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi doğru olmaz?

- Misakımillî'yi tam olarak kabul etmiştir.
B) Uluslararası alanda TBMM ile birlikte hareket etmiştir.
C) Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığını onaylamıştır.
D) Osmanlı Devleti ile yapılan siyasi gelişmeleri tanımadığını ilan etmiştir.

5. Aşağıda Mustafa Kemal'in II. İnönü Zaferi üzerine, İsmet Paşa'ya gönderdiği telgraftan bir bölüm verilmiştir.

Batı Cephesi Komutanı ve Genel Kurmay Başkanı İsmet Paşa'ya:

Bütün dünya tarihinde, sizin İnönü Meydan Muharebeleri'nde üzerinize yüklendiğiniz görev kadar ağır bir görev yüklenmiş komutanlar pek azdır. Milletimizin istiklal ve varlığı, dahice idareniz altında görevlerini şerefle yapan komuta ve silâh arkadaşlarınızın kalbine ve vatanseverliğine büyük bir güvenle dayanıyordu. Siz orada yalnız düşmanı değil, milletin makûs talihini de yendiniz. İstilâ altındaki talihsiz topraklarımızla birlikte bütün vatan, bugün en ücra köşelerine kadar zaferinizi kutluyor. Düşmanın istilâ hırsı, azminizin ve vatanseverliğinizin yalçın kayalarına başını çarparak paramparça oldu.

Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Kemal

Bu telgraf ile Mustafa Kemal;

- I. Kazanılan zaferin önemini ortaya koymuştur.
- II. İkinci İnönü Zaferi'nin halk üzerindeki psikolojik etkisine vurgu yapmıştır.
- III. Anadolu'da yaşanan işgalleri sona erdiğini belirtmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I,II ve III

6.

Harp Okulu ve Harp Akademisi'ni bitirdi. Balkan ve Birinci Dünya Savaşlarında görev aldı. Batı Cephesi komutanlığı yaptı. Birinci ve İkinci Zaferleri'nde ordumuzu yönetti. Mudanya ve Lozan Konferansları'nda ülkemizi temsil etti. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı oldu. 1938-1950 yılları arasında cumhurbaşkanlığı yaptı.

Bu bilgilerde İsmet İnönü'nün hangi alandaki çalışmalarına yer verilmemiştir?

- A) Siyasi B) Ekonomik
 C) Askeri D) Diplomatik

7. "Senelerce mücadeleye mecbur olsak bile Yunanlılar'ı Anadolu'dan kovmaya kesin şekilde azmettik. Türkiye Türklerindir! İşte vatanseverlerin prensibi budur. Biz, hukukumuzun müdafaası için mücadeleye devam etmeye karar verdik."

Mustafa Kemal'in bu sözünün gerçekleşmesi yolunda atılmış başarılı adımlara örnek olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Sakarya Savaşı B) I. İnönü Savaşı
 C) Gediz Muharebeleri D) II. İnönü Savaşı

8. Paris Barış Konferansı'nda Yunanistan'a destek olan İngiltere, daha önce İtalyanlar vaat edilen Batı Anadolu topraklarının tarihi bağları ve bölgedeki nüfus çoğunluğu gibi nedenler ile Yunanlılar'a verileceğini açıklamıştır. Yunanlılar, İngiltere'nin de yardımı ile İzmir ve çevresine asker çıkarmış, daha sonra işgal sahalarını Marmara Bölgesi yönünde genişletmiştir.

Bu bilgilere göre;

- I. Yunanlılar, Anadolu'daki faaliyetlerinde dış destek görmüştür.
- II. Yunanlılar'ın Anadolu coğrafyası ile ilgili tarihi emelleri olmuştur.
- III. Anadolu'nun paylaşımı konusunda İtalyanlar'ın lehinde bir değişim yaşanmıştır.

yargılarından hangileri doğru olur?

- A) Yalnız I I ve II
 C) II ve III D) Yalnız III

9. Türk ordularının Doğu Cephesi'nde Ermeniler'e, Batı Cephesi'nde Yunanlar'a karşı kazandığı zaferler Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin .....1..... gücünü ortaya koyarken; bu savaşlar sonucunda imzalanan Gümürü, Moskova gibi barış antlaşmaları ise TBMM'nin .....2..... gücünü gösteriyordu.

Numaralandırılmış olan bölümlere gelmesi gereken kavramlar hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2
A)	Diplomatik	Askeri
B)	Askeri	Ticari
☒ C)	Askeri	Diplomatik
D)	Siyasi	Hukuki

Maarif Kongresi ve Tekalif-i Milliye Emirleri

Millî Mücadele'nin zor bir döneminde Maarif Kongresi yapan Atatürk'ün, millî ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrarız. Türk milletinin millî birlik, beraberlik ve dayanışmasının bir örneği olarak Tekalif-i Millîye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz ederiz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki konuşma Milli Mücadele yıllarında Yunanlılar ile yapılan Kütahya-Eskişehir Savaşları yapıldığı sırada Mustafa Kemal ile dönemin Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey arasında geçmiştir.

Hamdullah Suphi Bey: Paşam!

Mustafa Kemal Paşa: Buyurun.

Hamdullah Suphi Bey: Vaktinizi almayacağız... Öğretmenler Derneği, birkaç gün sonra Ankara'da toplanacak. İki yüzden fazla öğretmen katılıyor. Fakat Fevzi Paşa'yı dinleyince tereddüte düştük. Savaşın yoğunlaşacağı anlaşılan bir sırada böyle geniş bir toplantı size ayak bağı olabilir. Uygun görürseniz erteleyelim.

Mustafa Kemal Paşa: Hayır, hayır, ertelemeyin... Cahillikle, ilkellikle savaş, düşmanla savaştan daha az önemli değildir. Toplantıya katılacağım ve konuşacağım.

Bu konuşmaya bakılarak Mustafa Kemal'in önem verdiği kavramları "✓", mücadele edilmesi gerektiğini düşündüğü kavramları "X" işareti ile işaretleyiniz.

Eğitim

✓

Cahillik

X

Kültür

✓

Geri kalmışlık

X

2

Mustafa Kemal eğitim-öğretime çok önem vermiş ve verdiği bu önemi birçok konuşmasında da belirtmiştir. Mustafa Kemal'in eğitime verdiği önemi belirten sözlerini "✓" işareti ile işaretleyiniz.

"Maarif bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüce bir toplum halinde yaşatır, ya da bir milleti esarete ve sefaletle terk eder."

✓

...Mutluluk hedefine ulaştırmak için iki orduya ihtiyaç vardır. Biri vatanın hayatını kurtaran asker ordusu, diğeri milletin geleceğini yoğuran irfan ordusu.

✓

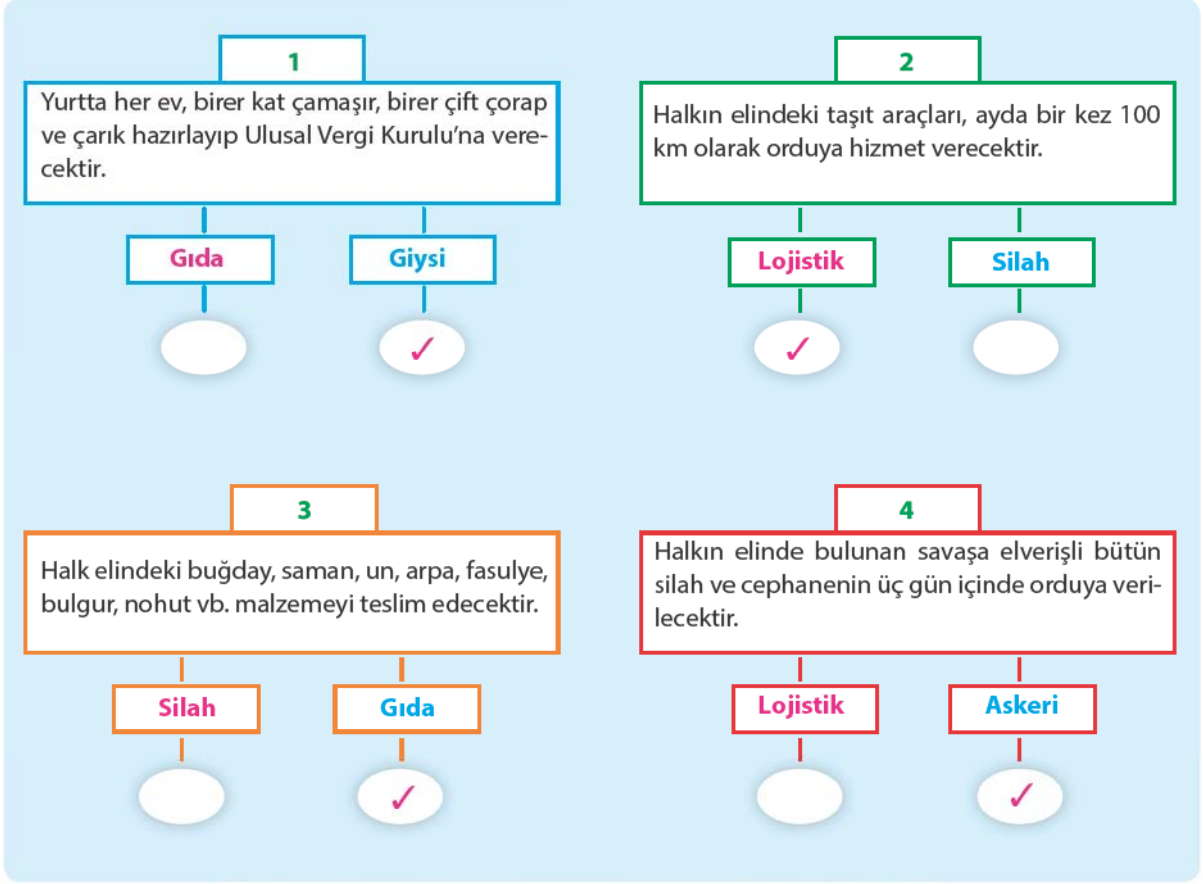

Türkiye'mizi layık olduğu seviyeye yükseltebilmek için mutlaka iktisadımıza birinci derecede önem vermek mecburiyetindeyiz.

✓

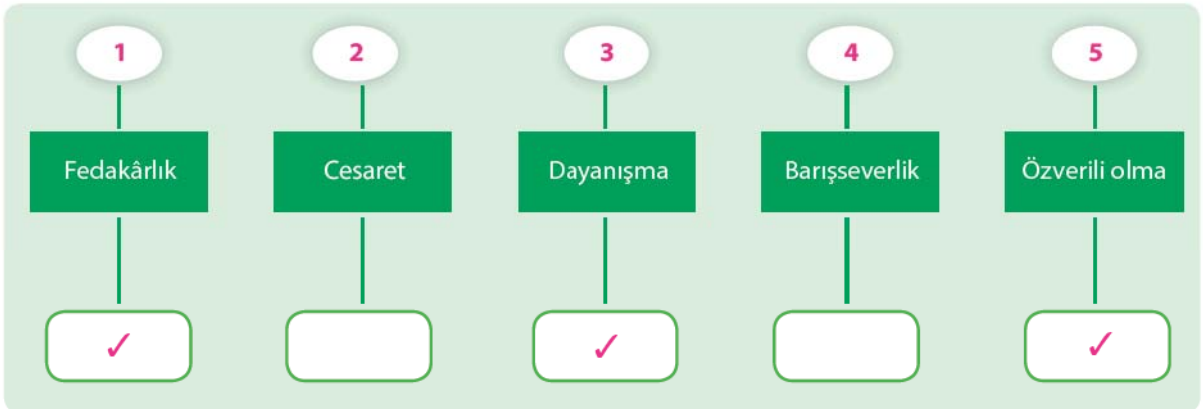
3

Aşağıda Tekalif-i Milliye Emirleri'nin bazıları verilmiştir. Bu emirler ile Türk ordusunun hangi ihtiyacını karşıladığını doğru olarak işaretleyiniz.

4

Tüm yokluklara rağmen Türk ordusuna destek vermesi Türk halkının hangi özelliklere sahip olduğunu gösterir? İlgili kutucukları "✓" işareti ile koyunuz.

1. Milli Mücadele'nin en zor günlerinin yaşandığı bir dönemdi. Cephede istenmeyen gelişmeler yaşıyor, Yunan ordusunun yoğun saldırıları karşısında Türk ordusu zor zamanlar yaşıyordu. Böyle bir ortamda Mustafa Kemal Paşa, Maarif Kongresi'nin toplanması teklifini geri çevirmemiş ve toplantıya katılıp bir konuşma yapmıştır. Ankara'da "Dar'ül-Muallim" (Erkek Öğretmen Okulu) konferans salonunda 180 kişinin katılımıyla toplanan Maarif Kongresi'nde ülkenin geleceğini şekillendirecek kararlar alındı. Türkiye'nin gelecekteki eğitim politikalarının temelleri atılmıştır.

Yukarıdaki anlatıma bakılarak;

- I. Mustafa Kemal eğitime önem veren bir kişiliğe sahiptir.
- II. Yeni Türk Devleti'nde eğitim ve kültür işlerine önem verilmiştir.
- III. Gelecek yıllarda Türk eğitim sisteminde uygulanması düşünülen çalışmalar ile ilgili kararlar alınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. (I) Mustafa Kemal, savaş zamanında bile eğitim işlerini bir ülkenin en önemli konularından biri olarak görmüştür. (II) Cahillikle ve geri kalmışlıkla mücadele etmenin en az düşmanla mücadele etmek kadar önemli olduğunu düşünmüştür. (III) Mustafa Kemal, Türk eğitim sistemi planlanırken millî kültüre sahip çıkılması, Türk kültürüne zarar verilmemesi ve yeniliklerden uzak düşülmemesi gerektiğine vurgu yapmıştır. (IV) Kongrede Mustafa Kemal, çocuklara hiçbir güçlük karşısında baş eğmeyerek tam bir sabır ve dayanıklılık içerisinde çalışmalarını tavsiye etmiştir.

Yukarıda verilen bilgilerin hangi numara ile gösterilen bölümünde Mustafa Kemal'in milli ve çağdaş bir eğitim sistemi hakkındaki hedeflerinden bahsedilmiştir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

3.

Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi

Mustafa Kemal Paşa, Üçüncü Yunan taarruzunun en ateşli zamanında muallim ordusunun gelecek vazifesiyle meşgul bulunuyor. Bu asil ve yüce örnek Türk tarihinin benzeri ender bulunan kıymetli hatıralarından biri olacaktır." Hiç şüphe yok ki bu olay, dünya tarihinde de benzeri belki bulunmayan bir örnektir. Cephede İstiklâl Ordusu Yunanla mücadele ederken, Ankara'da öğretmenler ordusu cehaletle mücadele programını hazırlıyordu. Millî ordu düşmanı, öğretmen ordusu da cehaleti kovacaktı.

Yukarıdaki gazete haberinde yer alan "Millî ordu düşmanı, öğretmen ordusu da cehaleti kovacaktı." ifadesi ile anlatılmak isteneni en doğru şekilde ifadesi hangi seçenekte verilmiştir?

- A) Türk ordusu hem düşmanı yurttan atacak hem de ülkedeki cahilliğe son verecektir.
B) Türk ordusu ülkemizin bağımsızlığını sağlarken, öğretmenler de Türk halkının eğitim ve bilgi seviyesini artıracaktır.
C) Eğitim faaliyetlerine ancak ülke düşmandan temizlendikten sonra gereken ilgi gösterilecektir.
D) Önce Türk halının cehaleti giderilecek, ardından ülkenin bağımsızlığı için mücadele edilecektir.

4.

- Sakarya Savaşı öncesi başkomutanlık görevine getirilen Mustafa Kemal Paşa, ilk iş olarak ordunun ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile Tekalif-i Milliye Emirlerini çıkarmıştır. Her ilde Tekalif-i Milliye Komisyonu kurulmasını sağlayan Mustafa Kemal, emirlerin yerine getirilmesi içinde çeşitli bölgelerde İstiklâl Mahkemeleri kurduştur.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Mustafa Kemal, başkomutan sıfatıyla ilk olarak TBMM'nin yasama yetkisini kullanmıştır.
B) İstiklâl Mahkemeleri'nin kurulması ile yürütme yetkisi yerine getirilmiştir.
C) Mustafa Kemal, yardım malzemelerin toplanması sırasında yaşanacak sorunlara karşı çeşitli önlemler almıştır.
D) Türk halkı, Türk ordusunun eksikliklerinin giderilmesi için yardıma çağırılmıştır.

5. "Yeterli şartlar ve araçlara sahip oluncaya kadar geçecek savaş günlerinde bile dikkatlice hazırlanmış bir milli eğitim programı oluşturmaya ve var olan eğitim teşkilatımızı bugünden daha yararlı bir faaliyetle çalıştıracak ilkeleri hazırlamaya zaman ayırmalı ve çalışmalıyız. ...Silâhıyla olduğu gibi beyniyle de mücadele etmek zorunda olan milletimizin, birincisinde gösterdiği gücü ikincisinde de göstereceğine asla şüphem yoktur."

Mustafa Kemal'in 15 Temmuz 1921'de toplanan Maarif Kongresi'nde yaptığı konuşmaya bakılarak Mustafa Kemal hakkında aşağıdaki-lerden hangisi söylenemez?

- A) Savaş zamanında bile eğitime önem verilmesi gerektiğini söylemektedir.
- B) Milletimizin bağımsızlığı için verdiği askeri mücadeleyi eğitim için de vermesi gerektiğine inanmaktadır.
- Her alanı kapsayan yeniliklerin bir an önce yapılması gerektiğine inanmaktadır.
- D) Milli bir eğitim sistemi oluşturulmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.
6. Kütahya-Eskişehir Savaşı'nda yaşanan başarısızlık TBMM'de karamsarlığa yol açmış ve başarısızlığın sorumlusu aranmaya başlanmıştı. Bazı milletvekilleri ise sorumluluğun Mustafa Kemal'e ait olduğunu belirterek onun ordunun başına geçmesini teklif ettiler. Mustafa Kemal, ordunun başına geçebileceğini ancak ordunun maddi ve manevi gücünü en kısa zamanda yükseltmek için meclisin sahip olduğu bütün yetkilerin üç aylığına kendisine verilmesini istedi. Bu istek TBMM tarafından uygun görüldü ve çıkarılan Başkomutanlık Yasası ile meclisin bütün yetkileri üç aylığına Mustafa Kemal'e devredildi.

Bu bilgilere bakıldığında:

- I. Kütahya-Eskişehir Savaşı'ndaki başarısızlık TBMM içinde sorumlu arayışına neden olmuştur.
- II. Mustafa Kemal, sınırlı bir süre ile Türk halkı adına karar alma ve uygulama yetkisine sahip olmuştur.
- III. Mustafa Kemal, başkomutanlığı kabul ederken kendi menfaatlerini düşünerek çeşitli şartlar öne sürmüştür.
- IV. Meclis içinde Mustafa Kemal'in başkomutan olmasına muhalefet edenler olmuştur.

Çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

- I ve II B) II ve III
- C) III ve IV D) I ve IV

7. 1921 yılının şubat ayında kış, çok sert geçmişti. İnebolu'ya gelen cephanenin cepheye ulaşması gerekmektedir. İnsanın içini bile donduran soğuğa rağmen İnebolu'dan Ankara'ya Türk anaları cephaneye taşımaktaydılar. Bunlardan biri olan Şerife Bacı, kağındaki cephaneyi çocuğunun yorganı ile örttü. Çocuğunu mermi sandıkları arasında gizleyerek üzerini kapattı. Bir süre sonra Şerife Bacı, yoğun tipi yüzünden kafileden koptu. Tipi ve soğuğa rağmen Kastamonu Kışlası'nın önüne kadar gelebildi. Cephaneleri askerlerimize teslim etmesine çok az bir mesafe kala kağınsının üzerinde donarak şehit oldu. Kışladan çıkan askerler, üzerindeki buz kesmiş yorganı kaldırdıklarında bir ağlama sesi duyular. Top güllerinin içinde çuvalların arasında gizlenmiş kundakta bir bebeğin sesiydi bu. Annesi ölmüş, o ise yaşıyordu. Cephaneye de askerlerimize ulaştırılmıştı. (www.serifebaci.com)

Bu bilgilere bakıldığında Şerife Bacı hakkında;

- I. Vatan sevgisi ve bağımsızlık uğruna büyük bir fedakârlık örneği sergilemiştir.
- II. Canı pahasına bile olsa gerekli olan malzemeleri ordumuza teslim etmiştir.
- III. Türk halkı, ordusunun hizmetinde bulunmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
- C) II ve III D) I, II ve III

8.

TEKALİF-İ MİLLİYE EMİRLERİ

- ❁ (2) sayılı buyruğuma göre yurtta her ev, birer kat çamaşır, birer çift çorap ve çarık hazırlayıp Ulusal Vergi Kuruluna verecekti.
- ❁ (4) sayılı buyruğumla eldeki buğday, saman, un, arpa, fasulye, bulgur, nohut, mercimek, kasaplık hayvanlar, şeker, gaz, pirinç, sabun, yağ, tuz, zeytinyağı, çay ve mum stoklarının da yine yüzde kırkına, parası sonra ödenmek üzere el koydum.
- ❁ (10) sayılı buyruğumla halkın elinde bulunan dört tekerlekli yaylı araba, dört tekerlekli at ve öküz arabaları ile kağı arabalarının bütün donatımı ve hayvanları ile birlikte, binek ve topçeker hayvanlar, katırlar, yük hayvanlarının, deve ve eşeklerin yüzde yirmisine el koydum.

Yukarıda verilen maddelere bakıldığında Tekalif-i Milliye Emirlerinin hangi alandaki ihtiyacı gidereceği söylenemez?

- A) Giyecek B) Ulaşım
- C) Yiyecek D) Silah-cephane

Sakarya'dan Büyük Taarruz'a

Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulununuz.

Öğreten Sorular

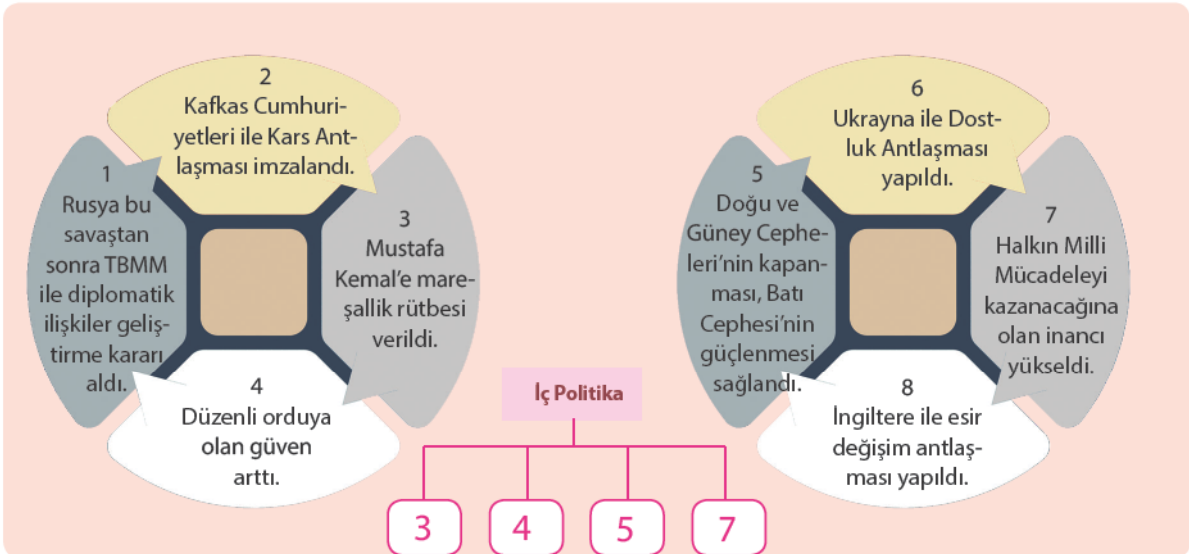
1

Sakarya Meydan Savaşı ile ilgili aşağıda verilen soruların doğru yanıtlarını kutucuğa işaretleyiniz.

- Savaş sonunda Anadolu'dan tamamen ayrılan İtilaf Devleti hangisidir?
 ALMANYA İNGİLTERE
 FRANSA İTALYA
- Savaş sonunda Fransa ile imzalanan antlaşma hangisidir?
 ANKARA MOSKOVA
 KARS SEVR
- Bu savaşta Başkomutanlık yetkisi ile ordunun başında kim yer almıştır?
 İSMET PAŞA M. KEMAL PAŞA
 FEVZİ PAŞA A. FUAT PAŞA
- Hangisi Kars Antlaşması'nı imzaladığımız devletlerden birisi değildir?
 AZERBAYCAN GÜRCİSTAN
 YUNANİSTAN ERMENİSTAN

2

Sakarya Meydan Savaşı'nın sonuçlarından "iç politika"ya ait olanları yazınız.

3

Aşağıdaki tabloyu inceleyerek doğru verilen çıkarımları uygun biçimde işaretleyiniz.

Not: Bu savaşı Türk düzenli ordusu kazanmıştır.

Büyük Taarruz Öncesinde Türk Ordusunun Gücü ile Yunan Ordusunun Gücünün Karşılaştırılması

	Asker sayısı	Tüfek	Makineli Tüfek	Hafif Makineli Tüfek	Top	Kılıç
Türk Ordusu	186.900	98.596	839	2.025	323	5.236
Yunan Ordusu	195.000	130.000	1.002	3.152	344	3.000

ÇIKARIMLAR

	D	Y
Yunan ordusu makineli tüfek varlığı açısından Türk ordusuna göre iki kat daha zengindir.		X
Türk ordusu bünyesindeki asker sayısı Yunan ordusuna göre 8.100 kişi daha azdır.	✓	
Bir savaşın kazanılmasında her durum ve zamanda sayısal üstünlük yeterli bir sebeptir.		X
Yunan ordusu tüm askeri teçhizatlar açısından üstün durumdadır.		X
Ateşli olmayan silahlarda Türk ordusu oldukça üstün durumdadır.	✓	

4

Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın maddeleri ile yorumlarını uygun şekilde eşleştiriniz.

1

Türk ve Yunan kuvvetleri arasındaki çarpışmalar durdurulacak.

2

Yunan işgal kuvvetleri Doğu Trakya'yı 15 gün içinde boşaltacak.

3

TBMM, Doğu Trakya'da 8.000 asker bulundurabilecek.

4

İstanbul ve Boğazlar TBMM Hükümeti'ne bırakılacak.

a

TBMM'ye sınırlandırma getirmiştir.

b

Savaşın askeri kısmını bitiren maddedir.

c

Doğu Trakya savaş yapılmadan ele geçirilmiştir.

d

Osmanlı Devleti hukuken yok sayılmıştır.

1) **b** 2) **c** 3) **a** 4) **d**

1. Mustafa Kemal; "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır." sözüyle orduya yeni bir taktik emri verdi. Türk savunma hattı birkaç noktada geçilse de her mevzide büyük bir kahramanlık örneği gösterilerek düşman askerleri geri püskürtüldü. Kaybedilen her savunma hattının gerisinde yeni savunma hatları oluşturuldu. Bu uygulama sayesinde Yunan ordusunun Anadolu'nun içlerine doğru ilerlemesi durduruldu.

Buna göre, Mustafa Kemal'in düşman karşısında yeni bir strateji geliştirip başarıya ulaşması onun hangi özelliğini gösterir?

- A) Askeri deha
 B) İnkılapçı
 C) Barışseverlik
 D) Çağdaşlık

2. **Sakarya Zaferi'nin ardından;**

✿ 13 Ekim 1921'de TBMM Hükümeti ile Sovyetler Birliği'ne bağlı Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan arasında Kars Antlaşması imzalandı. Böylece doğu sınırimız bugünkü şekliyle kesin biçimde çizilmiş oldu.

✿ TBMM Hükümeti ile Fransa arasında 20 Ekim 1921'de Ankara Antlaşması imzalanmıştır. Fransa, Hatay dışında işgali altında bulundurduğu topraklarımızdan çekilmeyi kabul etti.

Sakarya Meydan Savaşı'nın sonuçları ile ilgili verilen bilgilerden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Türk ordusunun kazandığı askeri başarılar, diplomatik başarıların yolunu açmıştır.
 B) İtilaf grubunda yer alan bir devlet Anadolu'daki işgalini sonlandırma kararı almıştır.
 C) Tüm sınırlar Misakımillî kararlarına uygun biçimde şekillenmiştir.
 D) Sakarya Meydan Savaşı'nın uluslararası sonuçları bulunmaktadır.

- 3.

Savaş ve muharebe demek; yalnız iki ordunun değil, iki milletin bütün varlıklarıyla, bütün maddî ve manevî kuvvetleriyle, birbiriyle karşı karşıya gelmesi ve birbiriyle vuruşması demektir. Bunun içindir ki, bütün Türk milletini cephede bulunan ordu kadar duygu, düşünce ve hareket bakımından savaşla ilgilendirmeliydim. Yalnız düşman karşısında bulunanlar değil, köyünde, evinde, tarlasında bulunan herkes, milletin her ferdi silâhla vuruşan savaşçı gibi kendini görevli sayarak bütün varlığını mücadeleye verecekti.

(Mustafa Kemal, Nutuk)

Buna göre, Mustafa Kemal'in yukarıda anlatıklarından yola çıkılarak;

- I. Topyekûn mücadelenin öneminden bahsetmiştir.
 II. Düşman karşısında milli bilincin diri tutulması gerekliliğini vurgulamıştır.
 III. Düşman karşısında sorumluluğun yalnızca orduya ait olması gerektiğini söylemiştir.

gibi yargılardan hangisi veya hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
 B) I ve II
 C) Yalnız II
 D) I ve III

- 4.

(I) Sakarya Meydan Savaşı'nda Türk ordusu büyük mücadele azmi göstermiştir. Savaş sonunda Türk milletin orduya olan güveni artmıştır. (II) TBMM, Mustafa Kemal'e Sakarya Meydan Savaşı'ndaki üstün başarısı üzerine 19 Eylül 1921'de "Gazi" unvanı vermiştir. (III) Daha sonra ise askerî rütbelelerin en büyüğü olan "Mareşal" rütbesine layık görülmüştür. (IV) Ayrıca; Sakarya Savaşı, sonrasında; İtalyanların Anadolu'dan çekilmesi tamamlandı. Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan ile Kars Antlaşması, Fransa ile Ankara Antlaşması imzalandı.

Buna göre numaralı cümlelerin hangisinde Sakarya Meydan Savaşı'nın uluslararası sonuçları verilmiştir?

- A) IV
 B) III
 C) II
 D) I

5. Sakarya Meydan Savaşı'nda Mustafa Kemal, atından düşerek kaburgasının kırılmasına rağmen zaman zaman ileri mevzilere kadar ateş hattına girdi. Başkomutanın saldırı hâlindeki birliklerin yanında görülmesi ve savaşı ateş hattında bizzat gözetmesi asker ve subayların moralini yükseltti. Mustafa Kemal Paşa, 23 Ağustos - 13 Eylül 1921 tarihleri arasında gerçekleşen Sakarya Meydan Savaşı'nda eşi görülmemiş bir yöntem uygulayarak ordu-millet dayanışması ile büyük bir zafer kazanmıştır. Mustafa Kemal Paşa'nın göstermiş olduğu cesaret ve kahramanlıktan dolayı Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak Paşa ile İsmet Paşa TBMM Başkanlığı'na, Mustafa Kemal'e Gazilik unvanı ve Mareşallik rütbesi verilmesi için yasa teklifi verdiler.

Yukarıdaki metinden yola çıkılarak;

- I. Mustafa Kemal, bu savaşta vatansever, fedakâr ve kararlı kişilik özelliklerini göstermiştir.
- II. Fevzi ve İsmet Paşalar, Türk milleti adına Mustafa Kemal'e minnet borcunu ödemek istemişlerdir.
- III. Mustafa Kemal, Sakarya Meydan Savaşı'nda alışlagelmişin dışında bir savaş taktiği uygulamıştır.
- IV. Mustafa Kemal, öncelikle milli egemenliği ülke yönetimine yansıtacak faaliyetlerde bulunmuştur.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabılır?

- A) I,II ve IV
B) II, III ve IV
C) I,II ve III
D) I ve IV

6. Kurtuluş Savaşı sonunda İtilaf Devletleri ile TBMM arasında Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır.

Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın maddelerinden hangisi Osmanlı Devleti'nin İtilaf Devletleri'nce yok sayıldığını gösterir?

- A) İstanbul ve Boğazlar TBMM Hükümeti'ne bırakılacak.
B) Yunanlılar 15 gün içerisinde Meriç Nehri sınır olmak üzere Doğu Trakya'yı boşaltacak.
C) Yunanlar'ın boşalttığı bölgeye güvenliği sağlamak için 8000 kişilik Türk jandarma birliği gönderilecek.
D) Türk ve Yunan kuvvetleri arasındaki çarpışmalar durdurulacak.

7. Sakarya Meydan Savaşı'ndan sonra İtilaf Devletleri, TBMM Hükümeti'ne 26 Mart 1922 tarihinde bir öneri sundu. Yapılan bu teklife göre; Doğu Trakya ve Edirne Yunanlılar'a bırakılacak, Tekirdağ'a kadar olan yerler Türkiye'ye verilecekti. Doğu'da bir devlet kurulacak, bu devletlerin kurulmasını Milletler Cemiyeti düzenleyecekti. Ayrıca Yunanistan ve Edirne'deki Türk azınlığın haklarını da bu cemiyet belirleyecekti. Boğazlar Türkiye'ye bırakılacak ancak burada asker bulundurulmayacaktı. Kapitülasyonlar yeniden düzenlenecekti. İtilaf Devletleri'nin bu önerilerini Mustafa Kemal Paşa reddetti.

Mustafa Kemal'in itilaf Devletleri'nin bu önerilerini reddetmesinde;

- I. İtilaf Devletleri'nin cephede kaybetmelerine rağmen diplomaside kazanma gayretinde olması,
- II. Sunulan tekliflerin, Türk milletinin ulusal bağımsızlığına aykırı olması,
- III. Verilen öneride egemen devlet anlayışını sınırlayıcı maddelerin yer alması,

gibi durumlardan hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I,II ve III

8. Büyük Taarruz ile Yunanlılar'ı yurdumuzdan çıkaran Türk ordusu, Boğazlar ve İstanbul üzerine yürüyüşe geçti. Fransızlar ve İtalyanlar, savaştan çekilmişti. Yalnız kalan İngiltere, sömürge ve kolonilerinden savaşı sürdürmek için yardım istedi. Ancak İngiliz sömürge devletleri bir savaş durumunda İngiltere'ye yardım etmeyeceklerini bildirdiler. Bunun üzerine İngiltere, TBMM'ye ateşkes önerisinde bulundu. İtilaf Devletleri, TBMM Hükümeti'ni Mudanya'da yapılacak ateşkes görüşmelerine davet ettiler.

Yukarıdaki metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Türk Milleti tam bağımsızlık konusunda kararlı bir tutum sergilemektedir.
B) İtilaf Devletleri arasında görüş birliği devam etmektedir.
C) İngiltere'nin sömürgesi altındaki devletlere karşı otoritesi zayıflamıştır.
D) TBMM adına askeri başarı diplomatik başarıyı getirmiştir.

Lozan Barış Antlaşması- Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Milli Mücadele

Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz ederiz. Milli Mücadele Dönemi'nin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat ve edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösteririz.

Öğreten Sorular

1

Lozan Barış Antlaşması'nın maddeleri kapılara yazılmıştır. Uygun anahtarları bularak kapıları açınız.

Misakimilli kararlarına aykırı bir durumdur.

1

Ekonomik bağımsızlık için önemli bir adımdır.

2

Yabancıların iç işlerimize müdahalesi engellenmiştir.

3

Türkiye'yi daha büyük bir borç ödeme yükünden kurtarmıştır.

4

2

Aşağıda boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yerleştiriniz.

Saltanat

Osmanlı

Mustafa Kemal

İsmet İnönü

Ermeni

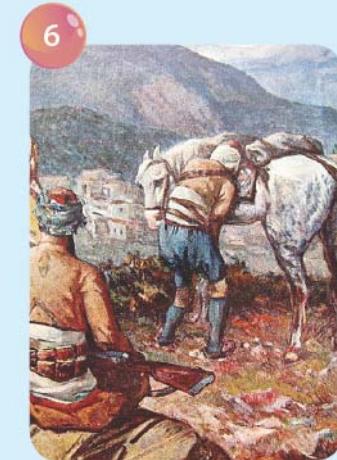
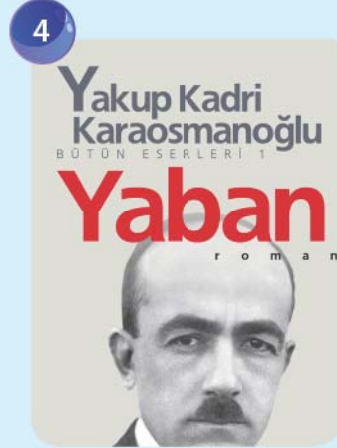
Kapitülasyonlar

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

İtilaf Devletleri, Lozan'da toplanacak Lozan Barış Görüşmeleri'ne TBMM Hükûmeti ile birlikte .....**Osmanlı**..... Hükûmeti'ni de davet etmişlerdi. Bunun üzerine; Türk milletinin tek temsilcisi olarak görüşmelere katılmak isteyen TBMM tarafından .....**saltanat**..... kaldırılmıştır. TBMM Hükûmeti tarafından Lozan Konferansı'na Mudanya Ateşkes Anlaşması sırasında göstermiş olduğu başarılarından dolayı .....**İsmet İnönü**..... görevlendirilmiştir. Lozan'da asla taviz verilmeyecek iki konu tespit edilmişti. Bunlar; Doğu Anadolu Bölgesi'nde planlanan .....**Ermeni**..... Devleti sorunu ile Türk ekonomisinin gelişimine engel olan .....**Kapitülasyonlar**..... olmuştur.

3

Aşağıda verilen eserler Kurtuluş Savaşı'nın hangi alandaki yansımalarına örnektir? Eşleştiriniz.

1. Mudanya Ateşkesi'nin imzalanmasından sonra sıra barış görüşmelerine gelmişti. Lozan'a giden yol Büyük Taarruz'daki başarıdan sonra imzalanan Mudanya Ateşkes Antlaşması ile açılmıştı. Ancak İtilaf Devletleri Lozan Barış görüşmelerine TBMM Hükümeti ile İstanbul'da bulunan Osmanlı Hükümeti'ni de çağırırdı. Bunu yapmalarındaki amaçları ...

Yukarıdaki metnin aşağıdaki cümlelerin hangisi ile devam etmesi uygun olmaz?

- A) ikisi arasında ikilik çıkarıp ortadaki anlaşmazlıktan faydalanmaktı.
 B) Osmanlı Hükümeti'ni etki altına alıp milli birliği bozmaktı.
 C) Türk heyetleri arasında anlaşmazlık oluşturup istedikleri sonuçları almaktı.
 D) TBMM'nin Anadolu'daki varlığını resmen tanımaktı.

2. **Sevr Barış Antlaşması:** Kapitülasyonlardan tüm devletler yararlanacak.

Lozan Barış Antlaşması: Kapitülasyonlar kesin olarak kaldırılacaktır.

Sevr ve Lozan'da alınan iki kararı karşılaştırdığımızda;

- I. Lozan'da; siyasi, ekonomik ve hukuksal ayrıcalıkların sona erdiği belirtilmiştir.
 II. Sevr'deki alınan karar Misakımillî'ye uygundur.
 III. Ülkemiz Lozan'da alınan kararlarla ekonomik bağımsızlık elde etmiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
 B) Yalnız III
 C) I ve III
 D) I, II ve III

3. **TBMM, Sevr Antlaşması ile ülkemizdeki azınlıkları bahane ederek devletin iç işlerine karışılması hedefine, Lozan'daki hangi madde ile son vermiştir?**

- A) Kapitülasyonlar tamamen kaldırılacaktır.
 B) Gayrimüslimler hukuken ve fiilen Türk vatandaşı sayılacaklardır.
 C) Boğazların her iki yakası askerden arındırılacaktır.
 D) Türkiye-Yunanistan sınırı Meriç Nehri kabul edilecek.

4. Lozan Barış Konferansı görüşmelerinde İtilaf Devletleri, 31 Ocak 1923'te Türk heyetine bir barış tasarısı sundular. Türk heyeti bu tasarıya kesinlikle karşı çıktı. İtilaf Devletleri'nin kapitülasyonların devamında ısrar etmesi görüşmelerin 4 Şubat 1923'te kesilmesine neden oldu. İsmet Paşa Türk heyetiyle birlikte Türkiye'ye geri döndü.

Lozan görüşmelerinde Türk heyeti kapitülasyonlar konusunda nasıl bir tutum izlemiştir?

- A) Teslimiyetçi
 B) Uzlaşmacı
 C) Kararlı
 D) Çekingen

5. **Atatürk Lozan Barış Antlaşması ile ilgili;**

"Bu antlaşma (Lozan) Türk ulusuna karşı yüzyıllardan beri hazırlanmış ve Sevr Antlaşması ile tamamlandığı sanılmış, büyük bir suikastın yıkılışını bildirir bir belgedir. Osmanlı tarihinde benzeri görülmemiş bir siyasal zafer yapıtıdır!" demiştir.

Buna göre aşağıdaki maddelerin hangisinin Lozan Barış Antlaşması ile ilgili olduğu söylenemez?

- A) Kapitülasyonlar tamamen kaldırılacaktır.
 B) Gayrimüslimler hukuken ve fiilen Türk vatandaşı sayılacaklardır.
 C) Doğu Anadolu'da iki yeni devlet kurulacak.
 D) Yunanistan verdiği zararlara karşılık Karaağaç'ı savaş tazminatı olarak verecek.

6. **Ünlü tarihçi Arnold Toynbee Lozan Barış Antlaşması ile ilgili düşüncelerini şu sözlerle dile getirmiştir:**

"Hemen hemen her konudaki Türk ulusal istekleri, Lozan'daki müttefikler tarafından kabul edilmiştir. Ve dünya, tarihinde eşî olmayan bir olayla karşılaşmıştır: Yenilmiş, parçalanmış bir ulusun, bu harabe içinden ayağa kalkması ve dünyanın en büyük ulusları ile tam eşit koşullar içinde karşı karşıya gelmesi ve 'Büyük Savaş'ın bu galiplerini dize getirecek her isteğini kabul ettirmesi şaşılacak bir şeydi."

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisinin yapılması doğru olmaz?

- A) Türk tarafı cephede kazandığı askeri zaferi, siyasi zaferle devam ettirmiştir.
- B) Türkiye, Lozan Barış Antlaşması ile hukuksal varlığını diğer devletlere kabul ettirmiştir.
- C) Türkiye, diplomatik alanda uluslararası denklik kavramına önem vermiştir.
- TBMM, Lozan'daki tüm isteklerini Misakımillî'ye uygun şekilde çözmüştür.

7. Halide Edip, "Ateşten Gömlek" eserinde; İzmir'in işgali sırasında eşini ve çocuğunu kaybeden Ayşe'nin önce İstanbul'a gelişini, ardından da Anadolu'ya geçerek Kuvâ-yi Milliye'ye katılımını anlatmaktadır. Bir yanda Yunan işgali ve mezalimi diğer yanda Bolu, Düzce ve Adapazarı ayaklanmaları tarihî gerçeklerle okuyucuya aktarılmıştır. Ayrıca Halide Edip, Kurtuluş Savaşı yıllarında onbaşı, çavuş, başçavuş, rütbelerinde ordu hizmetinde çalıştığı dönemde yaşadıklarını "Türk'ün Ateşle İmtihani" adlı anı kitabında anlatmıştır.

Yukarıdaki metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- Dönemin toplumsal olayları edebiyat eserlerine yansımıştır.
- B) Halide Edip eserlerini şiir türünde kaleme almıştır.
- C) Yazarlar eserlerini kaleme alırken toplumdaki önemli olayları dikkate almazlar.
- D) Halide Edip eserlerinde savaşın ekonomik sonuçlarına dikkat çekmiştir.

8. Kurtuluş Savaşı ortamı ressamın tuvalerine de yansımıştır. Onlar yaptıkları resimlerle savaşın hüznünü, yıkıcılığını yansıtmakla kalmamış, savaşın ne zor şartlarda kazanıldığını da belgelemişlerdir. Bu konuda Hikmet Onat, Halil Dikmen, İbrahim Çallı, Sami Yetik gibi ressamın tarzları farklı olsa da aynı duygularla hareket etmiş kişilerdir.

Yukarıda verilen metin, Kurtuluş Savaşı'nın aşağıdakilerden hangisi üzerine yansımalarına örnektir?

- A) Edebiyat B) Siyaset
- C) İktisat D) Sanat

9. Atatürk, İbrahim Çallı'dan bir resim sergisi açmasını istedi. Sergide, "Zeybekler" adlı bir tablo Mustafa Kemal Paşa tarafından eleştirildi. Atatürk'ün "Biz karnımızı doyuracak ekme bulamıyorduk, bu yağız at nasıl semirmiş böyle!" eleştirisi üzerine Çallı, hemen orada fırça ve boya alarak resimde görünen atı, cılız güçsüz bir ata dönüştürdü.

Yukarıda anlatılan hatıradan yola çıkılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Mustafa Kemal Milli Mücadele Dönemi'nin şartları ile ilgili gerçekçi olunmasını istemiştir.
- B) Kurtuluş Savaşı'nda yaşananlar sanatçılarımıza ilham kaynağı olmuştur.
- C) Milli Mücadele Dönemi'nde ekonomik sıkıntılarla karşı karşıya kalınmıştır.
- D) Kurtuluş Savaşı birçok edebiyat eserimize konu olmuştur.

10. **Aşağıda "Türk'ün Ateşle İmtihani" adlı eserden alınmış bir bölüm verilmiştir.**

Kerem Dede'nin karısı Fatma Nine ile konuştum. "Ah, evladım, dedi, ne oturup da yazı yazıyorsun. Boğazları kesilmiş bir halk için yazı neye yarar? Bu köyün üç bin sığır ve koyunu vardı. Şimdi yaralı kocamla kızıma yedirecek yumurta bile bulamıyorum. Bir tek tavuk kalmadı. Tuz bile yok. Yaprakları, otları kaynatıp yerken insan içine bir parça tuz koyabilse."

Bu parça işgalin hangi alandaki etkisini vurgulamak için verilmiştir?

- A) Siyasi B) Ekonomik
- C) Kültürel D) Eğitim

1. I. Dünya Savaşı'nda Çarlık Rusya, I. Dünya Savaşı sonrasında ise İngilizler ile işbirliği yapan Ermeniler'e Paris Barış Konferansı'nda Doğu'da bağımsız bir Ermeni Devleti kurma vaadinde bulunuldu. Daha sonra Mondros Ateşkes Antlaşması'na Ermeniler için bir madde eklendi. Sevr Antlaşması'na göre ise Doğuda bir Ermeni Devleti kurulması öngörüldü. İngilizler'in büyük bir destek verdiği Ermeniler özellikle Doğu Anadolu'da Türk halkına saldırılarını artırdınca TBMM, Ermeniler'e karşı sefer kararı aldı.

Yukarıdaki bilgilerde;

- I. Ermeniler'e destek veren ülkelerin adları nelerdir?
- II. Ermeniler'e destek veren ülkelerin ulaşmak istedikleri hedefler nelerdir?
- III. TBMM'nin Ermeni Seferi kararı almasına neden olan olaylar nelerdir?

sorularının hangilerinin cevaplarına ulaşılabilir?

- A) I ve II I ve III
- C) II ve III I, II ve III

2. ANKARA ANTLAŞMASI 20 EKİM 1921

- ☁ Her iki taraf bu antlaşmanın imzalanmasından sonra savaşa son vermeyi kabul edecektir.
- ☁ Antlaşmanın imzalanmasını izleyen iki ay içinde sözü geçen hattın güneyine Fransız kuvvetleri ve kuzeyine Türk kuvvetleri çekilecektir.
- ☁ İskenderun ve Hatay bölgesi için Fransa özel bir yönetim rejimi kuracak, buradaki Türk halkına kültürlerini geliştirmek için her tür kolaylık gösterilecek. Türkçe resmi dil olarak kalacaktır.

Bu maddelere bakıldığında hangi seçenekteki sonuca ulaşılması mümkün değildir?

- A) Misakımillî hedeflerinden taviz verilmiştir.
- Anadolu'daki kurtuluş mücadelesi tamamen sona ermiştir.
- C) Türk ve Fransız birlikleri arasında askeri mücadele sona ermiştir.
- D) Hatay Türkiye sınırları dışında kalmış, kültürel açıdan bölgenin Türkiye'ye bağlı olduğu kabul edilmiştir.

3. İtilaf Devletleri, I. İnönü Savaşı sonrasında kendi aralarında var olan sorunları çözmek, Yunan ordusuna vakit kazandırmak, Türk tarafını birbirine düşürerek Sevr Antlaşması'nın küçük değişiklikler ile kabul ettirmek amaçları ile Londra'da bir konferans tertip ettiler. Toplantıya İstanbul Hükümetini resmen davet ederken TBMM'den ise dolaylı yoldan davet ettiler. Mustafa Kemal, resmen davet edilemediği bir toplantıya katılmayacaklarını belirtince TBMM de toplantıya resmen davet edildi. Toplantıda söz hakkı Osmanlı delegesi Tevfik Paşa'ya verince o; "Ben sözü Türk milletinin gerçek temsilcisi TBMM delegesine bırakıyorum." dedi.

Buna göre hangi seçenekteki yargının doğru olduğu ifade edilemez?

- A) İtilaf Devletleri'nin Türk tarafını bölme çabaları sonuç vermemiştir.
- Sevr Antlaşması, İtilaf Devletleri için bu olaydan sonra tekrar gündeme gelmemiştir.
- C) Tevfik Paşa, Anadolu halkının temsilcisi olarak TBMM'yi görmüştür.
- D) TBMM varlığını İtilaf Devletleri'ne kabul ettirmiştir.

4. (I) Batı Cephesi'nde yapılan savaş tam olarak bir Türk-Yunan savaşı değildi aslında. (II) İngiltere bu savaşta Yunanistan'ın savaşta başarılı olacağına inanıyor, gerekli olan siyasi, ekonomik ve askeri her desteği veriyordu. Yunanistan Hükümeti' de, İngiltere'ye bu savaşı kazanacağına dair teminat veriyordu. (III) 1. ve 2. İnönü Savaşları'nın Türk ordusu tarafından kazanılması sonrasında ise İngiltere Yunanistan'la ilgili düşüncelerini sorgulamaya başladı. (IV) Fakat kendi çıkarları doğrultusunda Yunanlılara olan desteğini devam ettirdi.

Yukarıdaki hangi numaralar ile gösterilen bölümler savaşın tam olarak bir Türk-Yunan savaşı olmadığını göstermektedir?

- A) I II C) III D) IV

5. TBMM, Kurtuluş Savaşı'nın bütün şiddeti ile devam ettiği bir dönemde, halkın bağımsızlık konusundaki hislerine tercüman olacak, mücadele konusundaki kararlılığı artıracak bir marş yazılması konusunda yarışma açtı. İlk başta para ödülü olduğu için yarışmaya şiir göndermeyen Mehmet Akif, para ödülünün bir hayır kurumuna bağışlanacağına belirtilmesi üzerine yarışmaya şiir göndermiş ve yarışmayı onun şiiri kazanmıştır.

Mehmet Akif'in İstiklal Marşını yazması onun;

- I. Milliyetçilik
- II. Bağımsızlık
- III. Milli egemenlik

ilkelerinin hangilerine sahip olduğunun göstermektedir?

- I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I,II ve III

6. TBMM, bu girişimle Türk ordusunun silah, cephaneye, ulaşım, gıda, giysi gibi çok önemli ihtiyaçlarını karşılamak istemiştir.

Yukarıdaki bahsedilen girişimin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Teşkilat-ı Esasiye'nin kabul edilmesi
 B) Teklif-i Milliye Emirlerinin yayımlanması
C) Maarif Kongresi'nin yapılması
D) Kanun-i Esasi'nin yürürlüğe girmesi

7.

OLAY	SONUÇ
Mudanya Mütarekesi	?
Büyük Taarruz	?
Maarif Kongresi	?

Yukarıdaki "?" ile gösterilen bölümlere hangi seçenekte verilen bilgi beklenemez?

- A) Kurtuluş Savaşı'nın diplomatik dönemi başlamış, TBMM'nin uluslararası alandaki itibarı artmıştır.
B) Yeni Türk devletinin milli eğitim alanında takip edeceği program belirlenmeye çalışılmıştır.
 C) İtilaf Devletleri ilk kez TBMM'nin varlığını tanımıştır.
D) Yunan ordusu Batı Anadolu'dan atılmıştır.

8. Kütahya-Eskişehir Savaşları devam ederken daha önceden Ankara'da yapılması planlanan Maarif Kongresi'nin ertelenmesi gündeme gelmiştir. Ancak Mustafa Kemal, dönemin Maarif Bakanı Hamdullah Suphi Bey'in önerisini reddetmiş ve toplantıya katılarak konuşma yapmıştır.

Yukarıda anlatılanlar Mustafa Kemal'in hangi kavrama verdiği önemi göstermektedir?

- A) Bağımsızlık E) Eğitim
C) Adalet D) Demokrasi

9. Mudanya Limanı'nda yapılan ve TBMM'yi İsmet Paşa'nın temsil ettiği görüşmelere TBMM'nin yanı sıra İngiltere, Fransa ve İtalya katılmıştır. Yunan temsilcisi ise görüşmelere katılmayıp görüşmeleri bir gemiden takip etmiştir. Toplantıda Yunanistan'ı İngiltere temsil etmiştir.

Yukarıdaki altı çizili bölüme bakıldığında;

- I. Yunanistan, TBMM ile doğrudan diplomatik bir görüşme yapmamıştır.
- II. İngiltere, Yunanistan'ı uluslararası alandaki bir görüşmede temsil etmiştir.
- III. Yunanistan, Mudanya'daki görüşmelerde siyasi olarak yalnız bırakılmıştır.

çıkarımlarının hangilerinin yapılması doğru olmaz?

- A) I ve II B) Yalnız II
 C) Yalnız III D) II ve III

10. Sakarya Savaşı sonunda yaşanan uluslararası gelişmelere bağlı olarak; doğu sınırlarımız bugünkü şeklini almış, Hatay Misakımilli sınırları dışında kalmıştır.

Yukarıdaki metinde bahsedilen uluslararası gelişmeler arasında;

- I. Gümrü Antlaşması'nın imzalanması
- II. Ankara Antlaşması'nın yapılması
- III. Kars Antlaşması'nın imzalanması
- IV. Mudanya Mütarekesi'nin yapılması

maddelerinde verilenlerin hangileri yer alır?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve IV D) II ve III

1. "Millet ve biz yok, birlik halinde millet var! Biz ve millet ayrı ayrı şeyler değiliz. Ve şunu kesin olarak söyleyeyim ki bir millet, varlığı ve bağımsızlığı için her şeye girer ve bu amaç uğrunda her özveriyi yaparsa, başarılı olamaması mümkün değildir. Elbette başarılı olur. Başarılı olamaz ise o millet ölmüş demektir. Şu halde, millet yaşadıkça ve her türlü özveride buldukça başarılı olamaması düşünülemez ve böyle bir şey söz konusu olamaz!"

(Mazhar Müfit Kansu, E.Ö.K. Atatürk'le Beraber, Cilt: II, s. 346)

Buna göre Mustafa Kemal, başarının kazanılmasında aşağıdakilerden hangisini koşul olarak görmektedir?

- A) Manda ve himayenin kabul edilmesini
 B) Milli birlik ve beraberliğin sağlanmasını
 C) Bölgesel direnişlerin devam etmesini
 D) Yönetimde tek kişi egemenliğinin devam etmesini

2. Güney Cephesi'nde Fransızlar'a ve onlarla iş birliği yapan Ermeniler'e karşı sürdürülen mücadele Sakarya Zaferi'nin kazanılmasına kadar devam etti. Bu zaferin ardından Fransızlar, Güney Anadolu topraklarında tutunamayacaklarını görerek 20 Ekim 1921'de TBMM Hükûmeti ile Ankara Antlaşması'nı imzaladılar. Bir süre sonra da işgal altında tuttıkları Adana ve Antep'ten çekildiler.

Buna göre anlatılanlardan yola çıkarak hangisine ulaşılabilir?

- A) Askeri zaferler, siyasi zaferleri beraberinde getirmiştir.
 B) Kurtuluş Savaşı Sakarya Zaferi ile sona ermiştir.
 C) Güney Cephesi'nde düzenli ordumuz mücadele etmiştir.
 D) İşgal bölgelerinde Fransızlar'a Rumlar yardımda bulunmuştur.

3. (I) Mudanya Ateşkes Antlaşması'na göre Türk-Yunan Savaşı sona erecekti. (II) Yunanlılar Trakya'yı 15 gün içinde boşaltacaklar. (III) İstanbul ve Boğazlar TBMM Hükûmeti yönetimine bırakılacak. (IV) Ancak İtilaf Devletleri, barış antlaşması imzalanana kadar buralarda kuvvet bulundurmaya devam edeceklerdi.

Yukarıdaki numaralı cümlelerin hangisinde Osmanlı Devleti'nin hukuken yok sayıldığı görülmektedir?

- A) IV. B) III. C) II. D) I.

4. Ermenistan ile TBMM Hükûmeti arasında 2-3 Aralık 1920'de Gümrü Barış Antlaşması imzalandı. Bu antlaşma ile Kars, Sarıkamış, Kağızman, Kulp ve Iğdır Türkiye'ye bırakıldı. Ermenistan Hükûmeti silah ve cephanelerini Türk kuvvetlerine teslim etti. Ayrıca Sevr Antlaşması'nı geçersiz saydığını ilan ederek Anadolu topraklarına yönelik taleplerinden vazgeçti. Ermenistan'a karşı kazanılan zafer düzenli birliklerimizin askeri alandaki ilk başarısıdır.

Yukarıda verilen metinden yola çıkılarak;

- I. Ermeniler'in Doğu Anadolu üzerindeki iddiaları boşa çıkarılmıştır.
 II. TBMM, uluslararası alanda askeri ve diplomatik başarı elde etmiştir.
 III. Bu antlaşma ile doğu sınırimiz kesinlik kazanmıştır.

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) Yalnız II
 C) II ve III D) I,II ve III

5. Kuvâ-yı Millîye birlikleri büyük fedakârlıklarla yürüttükleri mücadeleye rağmen düzenli Yunan ordusunu durduracak ve Anadolu'dan tamamen söküp atabilecek durumda değildi. Çünkü;

Yukarıdaki metinde boş bırakılan yere hangi cümle getirilirse yanlış bir bilgi verilmiş olur?

- A) genellikle askerî eğitimden yoksun kişilerin oluşturduğu bu birlikler silah ve cephane yönünden yetersizdi.
B) belli bir merkezden emir almadıkları için askerî disiplinden uzaktaydılar.
C) yerel direniş örgütleri olan bu birlikler birbirlerinden habersiz şekilde savaşıyorlardı.
D) düşmana karşı bağımsızlık ruhu ile hareket ediyorlardı.

6. Çekerim çekerim gitmez kadana,
Fransız'ın kurşunu değmez adama,
Dönmezsem haber verin anama...
Kolumu salladım toplar oynadı,
Kara taş içinde çete kaydadı,
Yaşasın Urfalılar teslim olmadı;
Di yeri yeri kumandanlar yeri,
Çetelerim gidiyor dönmüyor geri.

Milli Mücadelenin yaşandığı olayı anlatan şiirden hareketle;

- I. Urfa halkı düşman birliklerine karşı mücadelecî bir tutum sergilemiştir.
II. "Çetelerim" sözcüğü ile düzenli ordu kuvvetleri kastedilmiştir.
III. Mücadelenin yaşandığı şehirde Fransız işgal kuvvetlerinin bulunduğu anlatılmıştır.

gibi yorumlardan hangisi ya da hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II
B) Yalnız II
C) II ve III
D) I, II ve III

7. İnönü Zaferi üzerine Mustafa Kemal Paşa mecliste şu konuşmayı yapar: "Milletimiz bugün bütün mazisinde olduğundan daha çok ümitlidir. Bunu ifade için arz ediyorum... Merhum Namık Kemal demiştir ki: Vatanın bağına düşman dayadı hançerini! Yok, mudur kurtaracak bahtı kara maderini? İşte ben bu kürsüden bu Yüksek Meclis'in Başkanı sıfatı ile diyorum ki: Vatanın bağına düşman dayasın hançerini, bulunur kurtaracak bahtı kara maderini."

(Sabahattin SELEK, Anadolu İhtilali, s. 485.)

Buna göre, Mustafa Kemal ile ilgili;

- I. Duygularını açıklamak için edebi bir eserden faydalandığı,
II. Vatanın kurtarılması noktasında ümitli olduğu,
III. İstanbul Hükümeti ile birlikte hareket edilmesi gerektiğine inandığı,

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) Yalnız III
C) II ve III
D) I, II ve III

NARTEST

8. "Ancak akşam olduğunda Şahin Bey'in 25 - 30 kadar askeri kalmıştı. Atacak kurşunu da kalmayan Şahin Bey, tüfeğini yere çarparak kırdı ve sel gibi üzerine hücum eden düşmanlara karşı yumruklarını sıkarak karşı durdu. Silahsız Şahin Bey'in yanına yaklaşamayan düşman askerleri, uzaktan ateş ederek Şahin Bey'i şehit ettiler. Şahin Bey, Antep'te; istiklal meşalesini tutuşturmuş, on binlerce Şahinler, tutuşturulan bu meşaleyi söndürmemek için var güçleriyle vuruşmaya koşmuşlardır. Antep'liler düşmana tek bir taş vermemek için 11 ay düşmana kan kusturmuşlar ve din için, millet için, vatan için 6.000'den fazla şehit vermişlerdir."

(Hasan İzzettin Dinamo - Kutsal İsyân)

Bu durum Antep savunmasının;

- I. Teslimiyetçi
II. Kararlı
III. Fedakâr
IV. Vatansever

gibi kavramlardan hangileri doğrultusunda gerçekleştiği söylenebilir?

- A) I, II ve IV
B) II, III ve IV
C) II ve III
D) I, II ve III

1 - 2. Soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Kurtuluş Savaşı sürecinde, hakkında yazılmış eserlerde göğüs göğüse çarpışmış pek çok kahramandan bahsedilir. Kara Fatma, Onbaşı Halide, Tayyar Rahime, Kılavuz Hatice, Gördesli Makbule isimleri pek sık zikredilen şahsiyetlerdir. Binbaşı Ayşe de adını hep minnet duygularıyla anmamız gereken kahramanlar arasındadır. 1925 Haziranı sonlarında İstanbul'da Cumhuriyet gazetesi tarafından yapılan görüşmede onun hakkında şu bilgi edinmiş bulunuyoruz; Binbaşı Ayşe, Millî Mücadele'de kocasının en kıymetli birer yadigarı olarak sakladığı ziynetlerini satarak at, mavzer, elbise ve çizme tedarik etmiş ve bu mücadelede, derece derece terfi ederek binbaşılığa kadar yükselmiştir.

- Yukarıda anlatılan metnin içeriğinden hareketle parçaya aşağıdaki başlıklardan hangisi verilebilir?

A) Türkiye'de Kadın Hakları Milli Mücadele'de Türk Kadını

C) Kurtuluş Savaşı ve Düzenli ordu Çanakkale'de Türk Kadını
- Kurtuluş Savaşı'nda Binbaşı Ayşe'nin düşman karşısındaki tutumu göz önüne alındığında onun özellikleri hakkında hangisi söylenemez?

A) Fedakârdır. B) Yurtseverdir. C) Milliyetçidir. D) Teslimiyetçidir.
- Fransız komutan Andre, onuruna verilen baloda bir Ermeni kadınla dans etmek ister. Ancak kadın şehirde Fransız ya da Ermeni bayrağı dalgalanmadıkça buna razı olmayacağını söyler. Bunun üzerine Andre, Maraş kaleindeki Türk bayrağının indirilmesini emreder. Ertesi gün Cuma namazı için Ulu Camide toplanan Maraş halkı kalede bayrağımızın dalgalanmadığını görür. Ulu Cami İmamı Rıdvan Hoca halka "Hürriyeti elinden alınmış bir millet Cuma namazı kılamaz." diye seslenir. Camiden çıkıp kaleye doğru koşan halk; kaleye vardıklarında yere atılmış bayrağımızı bulur, yerden alır, öper ve yeniden kale burcuna asarlar... (www.kahramanmaras.bel.tr)

Yukarıda verilen olaydan yola çıkılarak;

- Rıdvan Hoca ve Maraş halkı vatansever ve mücadeleci bir tutum izlemiştir.
- Ermeniler ve Fransızlar tarafından Türk milletinin manevi değerlerine saldırıda bulunulmuştur.
- Maraş şehrinde Fransızlar ile Rumlar işbirliğinde bulunmaktadır.

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) Yalnız III D) I,II ve III

4.

1 T E Ş K İ L A B E K İ R

2 M A

3 K A Z İ M K A R A T İ E Ş A L

4 B Ü Y Ü K T A S A R R U Z

5 İ S M E T İ N Ö N Ü

E

Aşağıda Milli Mücadele Dönemi olay ve olguları içeren bulmaca verilmiştir.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından hazırlanan ilk anayasamızın adı nedir?
- Sakarya Zaferi'nden sonra Mustafa Kemal'e verilen rütbe nedir?
- Ermeniler'e karşı mücadele veren Doğu Cephesi komutanımızın adı nedir?
- Mudanya Ateşkes Antlaşması hangi savaş sonucunda imzalanmıştır?
- Londra Konferansı'na Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'ni temsilen kim katılmıştır?

Görsel incelediğinde bulmacaya ait soruların hangisinde hata yapıldığına ulaşılır?

- 5 B) 4 C) 3 D) 2

5. "Hatt-ı müdafaa (savunma hattı) yoktur, sath-ı müdafaa (savunma alanı) vardır. O sath (alan) bütün vatan-
dır. Vatanın her karış toprağı milletin kanıyla sulanmadıkça bırakılamaz. Onun için küçük büyük her birlik ilk
durabildiğı noktada tekrar düşmana karşı cephe teşkil edip savaşa devam eder. Yanındaki birliğin çekilmeye
mecbur olduğunu gören birlikler, ona tabi olamaz. Bulunduğı yerde sonuna kadar dayanmaya mecburdur."

Mustafa Kemal'e ait yukarıda verilen sözlerden yola çıkılarak;

- I. Orduya "Ya İstiklal Ya Ölüm" parolası vermiştir.
II. "Topyekûn Mücadele" vurgusu yapmıştır.
III. Kaybedilen her savunma hattının gerisinde yeni savunma hatları oluşturulmasını istemiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşabiliriz?

- I, II ve III B) I ve III C) I ve II D) II ve III

6.

BAŞKOMUTANLIK KANUNU MADDESİ

"Başkomutan, ordunun maddi ve manevi gücünü büyük ölçüde artırmak ve yönetimi bir
kat daha sağlamlaştırmak için TBMM'nin bununla ilgili yetkisini Meclis adına fiili olarak
kullanabilir."

**Başkomutanlık Kanunu'nun yukarıda verilen maddesine uygun olarak yaşanan gelişme hangi seçenek-
te doğru olarak verilmiştir?**

- A) Mustafa Kemal Paşa'nın başkomutanlık süresinin savaş sonuna kadar uzatılması
 B) Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın Tekalif-i Milliye Emirlerini çıkarması
C) Batı Cephesi komutanlığına İsmet Bey'in getirilmesi
D) Mustafa Kemal'in TBMM başkanı olarak seçilmesi
7. Batı Anadolu'yu işgal eden Yunanlar, Eskişehir üzerinden Ankara'ya ulaşarak Anadolu'da başlayan Millî Müca-
dele hareketini sona erdirmek amacıylaydılar. Türk ordusu kendisinden sayıca üstün Yunan ordusunun ilerle-
yişini durdurmayı başararak onları geri çekilmek zorunda bıraktı. Böylece I. İnönü Muharebesi'ni Türk ordusu
kazandı. Zaferin sonuçları ise şöyledir:

1	Türkiye'nin ilk ana- yasası olan Teşki- lat-ı Esasiye Kanunu kabul edildi.	2	Büyük Millet Meclisi orduları Batı Cep- hesi'nde ilk askerî başarısını kazandı.
3	Durumu görüşmek üzere Londra'da bir konferans toplan- ması kararlaştırıldı.	4	Sovyetler Birliği ile TBMM arasında Moskova Antlaşması imzalandı.

Buna göre savaşın sonuçlarını ulusal ve uluslararası açıdan grupladığımızda doğru seçenek hangisidir?

ULUSAL	ULUSLARARASI
A) 1 ve 3	2 ve 4
B) 1 ve 4	2 ve 3
☒ C) 1 ve 2	3 ve 4
D) 2 ve 4	1 ve 3

1. Sakarya Meydan Savaşı'nda Türk tarihinin en kritik anlarından biri yaşanıyordu. Ölüm kalım hâlini alan savaş, sadece cephede değil cephe gerisinde de bütün şiddetiyle devam ediyordu. Anadolu'da bütün imkânlar seferber edilmiş, herkes vatan için yollara düşmüştü. Kadınından erkeğine, yaşlısından gencine herkes bu savaşın içindeydi. Ordumuzun direnişini kıramayan Yunan kuvvetleri geri çekilmek zorunda kaldılar. Cephede kazanılan zaferlerden sonra, İtilaf Devletleri TBMM'ye ateşkes ve barış antlaşması teklif ediyorlardı. Sakarya Zaferi'nden sonra Yunan ordusunu destekleyen sadece İngilizler kaldı.

SORULAR	D	Y
I) Savaş sonunda İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılıkları görülmektedir.	✓	
II) Sakarya'da ordu-millet anlayışı ile düşmana karşı mücadele verilmiştir.		✓
III) Askeri başarılar beraberinde diplomatik başarıları getirmiştir.	✓	
IV) Sakarya Zaferi ile Kurtuluş Savaşı'nın askeri safhası sona ermiştir.		✓

Yukarıda verilen bilgiye göre aşağıdaki soruları yanıtlamaya çalışan bir öğrenci soruların kaç tanesini doğru cevaplamıştır?

- A) 4   3   C) 2   D) 1

2. Kurtuluş Savaşı yapan Türk Ordusunun Batı Cephesi'ndeki amaçları şu iki bölümden oluşur;

I. Bölüm: Düşman ilerleyişi durdurmak, yeni toprak kayıplarını önlemek

II. Bölüm: Düşmanın silahlı kuvvetlerini yok etmek ve elindeki toprakları geri almak

Buna göre Türk Ordusunun amaçları ile yapılan savaşların doğru olarak eşleştirilmesi hangi seçenekte verilmiştir?

	Düşman ilerleyişi durdurmak, yeni toprak kayıplarını önlemek	Düşmanın silahlı kuvvetlerini yok etmek ve elindeki toprakları geri almak
A) Sakarya, Büyük Taarruz		I. İnönü, II. İnönü, Kütahya-Eskişehir
B) I. İnönü, II. İnönü, Kütahya-Eskişehir		Sakarya, Büyük Taarruz
☒ C) I. İnönü, II. İnönü, Kütahya-Eskişehir, Sakarya		Büyük Taarruz
D) I. İnönü, II. İnönü, Sakarya		Kütahya-Eskişehir, Büyük Taarruz

3. "3 - 11 Ekim 1922 tarihleri arasında yapılan görüşmeler sonrasında imzalanan Mudanya Ateşkes Antlaşması ile Osmanlı Devleti'nin hukuken sona erdiği görülür."

Yukarıdaki konuşmayı yapan bir kişinin konuşmasına kanıt olarak sunacağı antlaşma maddesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Doğu Trakya'da Meriç ırmağına kadar olan bölge on beş gün içinde Yunanlılar tarafından terk edilecektir.
- B) İstanbul ve Boğazlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti yönetimine bırakılacaktır.
- C) Barış antlaşması imzalanan kadar İstanbul'da İtilaf Devletleri askerleri bulunacaktır.
- D) Türk ve Yunan savaşı sona erecektir.

4. İstiklal mücadelesi yapan TBMM, bir yandan da yeni devletin yönetim esaslarının belirlenmesi için ..... çıkarıyordu. Türk ordusu ve halkının moral ve motivasyonunun yüksek tutulması amacı ile ..... kabul ediyordu. TBMM, ayrıca varlığını uluslararası alanda kabul ettirmek için ilk kez bir Avrupa devleti ile ..... adı verilen bir belge imzalıyordu.

Yukarıda boş bırakılan bölümlere yazılması beklenmeyen bilgi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Teşkilat-ı Esasiye'yi
B) Moskova Antlaşması
C) İstiklal Marşı
D) Ankara Antlaşması

5.

SAKARYA ZAFERİ SONRASI İTİLAFLI DEVLETLERİNİN DURUMU		
	BEN KİMİM	AÇIKLAMA
1	?	5 Temmuz 1921'de boşaltmaya başladığı Anadolu topraklarını Sakarya Savaşı'ndan sonra tamamen terk etti.
2	?	TBMM Hükümeti ile Ankara Antlaşması'nı imzalayarak İtilaf Devletleri'nden ayrıldı.
3	?	Anadolu'da ellerinde kalan toprakları korumak amacıyla büyük bir savunma hattı oluşturdular.
4	?	Yunanlıların Türk ordusu karşısında başarılı olamayacağını anlayarak olası bir Türk taarruzunu önlemek için barış teklifi ile durumu korumaya çalıştı.

Yukarıda verilen açıklamaları göz önünde bulundurarak "?" ile gösterilen yerlere hangi devletler gelmelidir?

	1	2	3	4
A)	Fransa	İngiltere	İtalya	Yunanistan
B)	İtalya	Fransa	Yunanistan	İngiltere
C)	İtalya	Fransa	İngiltere	Yunanistan
D)	İtalya	Yunanistan	İngiltere	Fransa

6. "Efendiler, açık konuşacağım, beni bağışlayınız; her birinizin olağanüstü yetki ile seçilmesine ve olağanüstü yetkiye sahip bir Meclis'in kurulmasına ve bu Meclis'in memleketin kaderini ele alacak bir nitelik kazanmasına çalışan benim! Bunda başarı sağlamak için en yakın arkadaşlarımla görüş ayrılığına ve çatışmaya düştüm. Bütün hayatımı, varlığımı, bütün şeref ve haysiyetimi tehlikeye attım. Demek oluyor ki, bu benim eserimdir. Ben eserimi alçaltmakla değil yükseltmekle görevliyim. Herhangi bir makama sınırsız yetkiler verilmesini sağlayacak kanunların da tarafı değilim. Fazla bir şey istemem. Bu sözlerden sonra, «Meclis'in hakkını askeri bir yetki ile zorla ele geçirmek» sözünü reddeder ve olduğu gibi söyleyenlere iade ederim. Böyle bir şey söz konusu değildir ve olamaz."

Meclisteki bazı vekillerin "Meclis'in hakkını askeri bir yetki ile zorla ele geçirmek" ifadesi ile Mustafa Kemal'in hangi yetkisini eleştirdikleri ifade edilebilir?

- A) Temsil Heyeti başkanlığı
B) Başkomutanlık
C) TBMM başkanlığı
D) 9. Ordu müfettişliği

ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Atatürk İlkeleri

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Hukuk Alanında Gelişmeler

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Toplumsal Alanda Gelişmeler

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

İlelebet Cumhuriyet

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Siyasi Alanda Gelişmeler

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

Eğitim ve Kültür Alanında Gelişmeler

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

Ekonomi ve Sağlık Alanında Gelişmeler

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

Atatürk İlke ve İnkılaplarının Temel Esasları

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Ünite Değerlendirme Testi 1
Ünite Değerlendirme Testi 2
Yeni Nesil Test 1
Yeni Nesil Test 2

4. Ünite

Kazanımlar

Atatürk İlkeleri

- ⇒ Çağdaşlaşan Türkiye'nin temeli olan Atatürk ilkelerini açıklarız.

Siyasi Alanda Gelişmeler

- ⇒ Siyasi alanda meydana gelen gelişmeleri kavrarız.

Hukuk Alanında Gelişmeler

- ⇒ Hukuk alanında meydana gelen gelişmelerin toplumsal hayata yansımalarını kavrarız.

Eğitim ve Kültür Alanında Gelişmeler

- ⇒ Eğitim ve kültür alanında yapılan inkılapları ve gelişmeleri kavrarız.

Toplumsal Alanında Gelişmeler

- ⇒ Toplumsal alanda yapılan inkılapları ve meydana gelen gelişmeleri kavrarız.

Ekonomi ve Sağlık Alanında Gelişmeler

- ⇒ Ekonomi alanında meydana gelen gelişmeleri kavrarız.
- ⇒ Atatürk Dönemi'nde sağlık alanında yapılan çalışmaları devletin temel görevleri ile ilişkilendiririz.

İlelebet Cumhuriyet

- ⇒ Cumhuriyet'in sağladığı kazanımları ve Atatürk'ün Türk milleti için gösterdiği hedefleri analiz ederiz.

Atatürk İlke ve İnkıplarınının Temel Esasları

- ⇒ Atatürk ilke ve inkıplarını oluşturan temel esasları kavrarız.

Atatürk İlkeleri

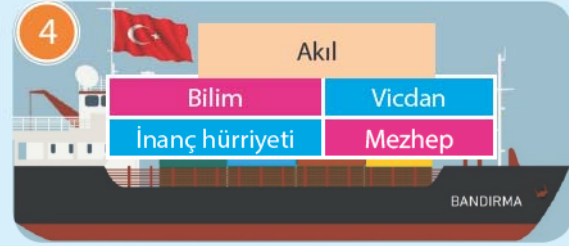
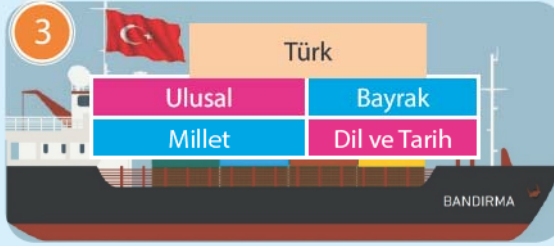
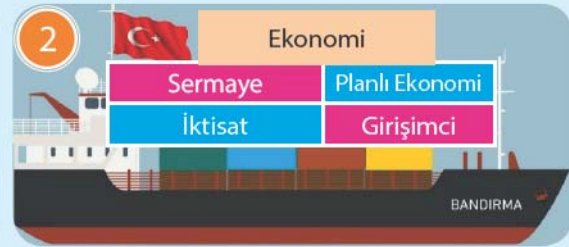
Çağdaşlaşan Türkiye'nin temeli olan Atatürk ilkelerini açıklarız.

Öğreten Sorular

1

Atatürk ilkeleri ile ilkelere ait anahtar kelimeleri doğru şekilde eşleştiriniz.

2

Cep telefonlarında Mustafa Kemal'e ait verilen sözleri uygun ilkeler ile eşleştiriniz.

"Artık hükümet ile millet arasında geçmişteki ayrılık kalmamıştır. Hükümet, millet ve millet, hükümettir."	"Türkiye halkı yüzyıllardan beri bağımsız yaşamış ve bağımsızlığı, yaşamın bir gereği olarak düşünmüş bir kavmin kahraman evlatlarıdır."	"Bize göre; çiftçi, çoban, tüccar, sanatkâr, asker, doktor herhangi bir sosyal müessesede çalışan bir vatandaşın hak, menfaat ve hürriyeti eşittir."	"Memleketimizi medeniyetin gerektirdiği dereceye bir an önce yükseltmek için yalnız millî sermaye yeterli olmaz. Yabancı sermaye ve uzmanlığına da ihtiyacımız vardır."	"İnanmış olduğumuz İslam dinini yüzyıllardan beri alışılmış olduğu üzere, bir politika aracı durumundan kurtarmak ve yükseltmek gerektiği gerçeğini görüyoruz."	"Medeni dünya çok ileridedir. Buna yetişmek, o medeniyet çemberine girmek mecburiyetindediriz."
A	B	C	D	E	F
Laiklik	Cumhuriyetçilik	İnkılapçılık	Halkçılık	Devletçilik	Milliyetçilik
E	A	F	C	D	B

3

Atatürk ilkeleri ile ilgili aşağıda verilen soruların doğru yanıtlarını kutucuğa işaretleyiniz.

Cumhuriyetçiliğin bütünüyle ilkelere arasında yer alan kavramdır?

- Millî egemenlik Sermaye
 İnanç hürriyeti Dinamiklik

Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu'nun açılması doğrudan bu ilke ile ilgilidir?

- Laiklik Halkçılık
 Milliyetçilik İnkılapçılık

Bütün vatandaşların kanun önünde eşit olmasını vurgulayan Atatürk ilkesidir?

- Laiklik Milliyetçilik
 İnkılapçılık Halkçılık

Türkiye'yi durağan bir yapıdan çıkarıp modernleşmesini amaçlayan ilkedir?

- Milliyetçilik Devletçilik
 Halkçılık İnkılapçılık

1. Halkçılık ilkesi sosyal devlet anlayışını benimsemiştir. Halkın gelir ve refah düzeyini yükseltmeyi amaçlar. Tüm vatandaşlar devlet hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir. Halkçılık ilkesi siyasette, kalkınmada, gelir dağılımında, devletin kendi olanaklarını kullanması gibi konularda halkın yararını gözetir. Bu nedenle Halkçılık ilkesi düzenlemeler yapma ve kanunlar çıkarma konusunda devleti görevli kılar. Ayrıca; Halkçılık ilkesi cumhuriyetçidir. Bütün halk sınıflarını Kurtuluş Savaşı'nın etkin gücü olarak harekete geçiren Mustafa Kemal, TBMM'nin açılmasıyla devlet yönetiminde de halkı etkin hâle getirmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün halkçılık ilkesinin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Toplumun faydasına hizmetler yapar ve halkın bütün olarak gelişmesini amaçlar.
B) Halkın asgari geçim düzeyini yükseltmeye çalışır ve sosyal adaleti sağlar.
C) Devlet yönetiminde halkın iradesi yerine kişi egemenliğini esas alır.
D) Devletlerarası ilişkilerde halkın menfaatlerini ön planda tutar.

2. **Mustafa Kemal Atatürk;**

"Egemenlik mutlaka milletin elinde olmalıdır! Şimdiye kadar milletimizin başına gelen bütün felaketler, kendi kader ve yazgısını birisinin eline terk etmesinden kaynaklanmıştır."

(Prof. Dr. Utkan Kocatürk, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, s. 146.)

Atatürk bu sözlerle özellikle hangi ilkenin önemini vurgulamıştır?

- A) İnkılapçılık
B) Devletçilik
C) Cumhuriyetçilik
D) Milliyetçilik

3. Atatürk'e göre millet, aynı kültüre ve birlikte yaşama arzusuna sahip bir topluluktur.

Buradan hareketle, Atatürkçü düşünce Türk milletinin varoluşunu;

- I. Ortak dil
II. Ortak kader
III. Ortak tarih

gibi kavramlardan hangilerine dayandırır?

- A) I, II ve III
B) II ve III
C) I ve III
D) I ve II

- 4.

Atatürk ilkeleri, toplumun ihtiyaçlarını karşılayan ve çağdaş değerlere ulaşmayı sağlayan bir bütünün parçalarıdır. Tam bağımsızlığı ve çağdaşlaşmayı amaçlayan Atatürkçü düşünceyi yansıtır. Atatürk ilkeleri, az gelişmiş milletlerin özgürleşmesi ve demokrasiye geçmesinde en uygun örnektir. Aralarında İnkılapçılık ilkesinin yer alması, toplumun ihtiyaçlarına ve çağın gereklerine göre sürekli yenilenmelerine ve her zaman uygulanabilir olmalarına imkân sağlamıştır.

Buna göre Atatürk ilkeleri ile ilgili olarak aşağıdaki seçeneklerden hangisine ulaşamaz?

- A) Atatürk ilkelerinin medeni değerlere ulaşma hedefi bulunmaktadır.
B) Farklı ülkelere de örnek olması, ilkelere evrensel nitelik kazandırmıştır.
C) Sürekli kendini yenileyebilmesi dinamik bir özelliğinin olduğunu gösterir.
D) İlkeler uygulama alanına geçmemiş, teorik bilgi olarak yerini almıştır.

5. ✿ Cumhuriyetin ilk yıllarında vatandaşın elinde yeterli sermayenin bulunmaması, büyük yatırımların devlet tarafından yapılmasını gerekli kılmıştır.

✿ Bu sistemde devlet, yatırım yapan vatandaşlarını destekler. Vatandaşların yapamadığı büyük yatırımları ise kendisi yapar.

✿ Devletçilik ilkesi ile yeni iş gücü alanları yaratılmış; ekonomik gelişmenin yanında toplumun sosyal ve kültürel düzeyinin yükseltilmesi sağlanmıştır.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle devletçilik ilkesi ile ilgili hangisi söylenemez?

- A) Devletçilik politikası dönemin ihtiyaçlarının getirdiği zorunluluğa dayalı olarak ortaya çıkmıştır.
B) Bu ilkede devlet ve birey birbirini tamamlayıcı kavramlar olarak kabul edilmiştir.
C) İktisadi hayatın gelişmesinin yanında farklı alanlara da olumlu etkisi olmuştur.
D) Devletçilik ilkesi, yabancı yatırımcı çalışmalarını yok sayan bir anlayışa sahiptir.

6. **Atatürk ilkeleri:**

- ❁ Çağının gerisinde kalmış, toplumun ihtiyaçlarına yanıt vermeyen kurumların ortadan kaldırılması, yerine toplumun ihtiyaçlarına yanıt veren ve çağın gereklerine uygun kurumların kurulmasını savunur. Aynı zamanda, yapılanları korumak ve dinamik bir yapıda sürekli gelişmeyi amaçlar.
- ❁ Hiçbir sınıfa, zümreye, aileye ve kişiye ayrıcalık tanınmasını kabul etmez. Bütün vatandaşların devlet hizmetlerinden eşit olarak ücretsiz yararlanmasını amaçlar. Kanunlar önünde bütün vatandaşların eşit görür.
- ❁ Ülkenin bir hanedan tarafından yönetilmesine karşı çıkar. Egemenliğin halka ait olması, vatandaşların ülke yönetimine eşit olarak katılmalarını sağlar. Kişilerin vatandaş olarak hak ve özgürlüklere kavuşmasının yolunu açar.

Yukarıdaki özellikler ile Atatürk ilkeleri eşleştirdiğinde hangi seçenek açıkta kalır?

- Milliyetçilik
- Halkçılık
- Cumhuriyetçilik
- İnkılapçılık

7. Millet; aynı toprak parçası üzerinde yaşayan, ortak bir geçmişe sahip olan ve gelecekte de birlikte yaşama isteğinde olan insan topluluğudur. Atatürk'ün milliyetçilik ilkesinin dayanağı da millettir.

Atatürk'ün milliyetçilik anlayışına göre milleti oluşturan temel unsurlar arasında aşağıdaki kavramlardan hangisi yoktur?

- Ülke birliği
- İrk birliği
- Tarih birliği
- Dil birliği

8. ❁ Mustafa Kemal, İstanbul'dan Anadolu'ya geçerken "Milleti bir bütün hâlinde düşmanın karşısına çıkarmak gerekir." demiştir.
- ❁ Sivas Kongresi'nde yurttaki direniş güçlerini "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı ile bir çatı altında toplamıştır.

Yukarıda verilenlerden yola çıkılarak, Mustafa Kemal'in aşağıdakilerden hangisini hedeflediği söylenemez?

- A) Milli güçleri bütün halinde aynı hedefe yönlendirmek istemiştir.
- B) Milli Mücadele yolunda birlik ve beraberliği sağlamak istemiştir.
- C) Düşman karşısında İstanbul Hükümeti ile birlikte hareket edilmesini vurgulamıştır.
- D) Zorluklar karşısında milletin ortak hareket etmesini amaçlamıştır.

9. **1982 Anayasası 10. Madde:**

Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadır.

Yukarıda verilen Anayasa maddesi hangi Atatürk ilkesi ile doğrudan ilgilidir?

- A) Milliyetçilik
- B) Halkçılık
- C) Devletçilik
- D) Cumhuriyetçilik

10. Bu Atatürk ilkesi; günümüzde geçerliliğini pek koruyamamış bir ilkedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında özellikle iktisadi alandaki hamlelerin devlet tarafından yapılmasını öngörmüştür.

Buna göre hakkında bilgi verilen ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnkılapçılık
- B) Milliyetçilik
- C) Devletçilik
- D) Cumhuriyetçilik

Siyasi Alanda Gelişmeler

Siyasi alanda meydana gelen gelişmeleri kavrarız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda siyasi alanda yaşanan bazı yenilik hareketlerinin sonuçları hakkında bilgiler verilmiştir. Açıklamalardan hareketle verilen olayların isimlerini tespit edip ilgili dairenin içine yazınız.

1. Rejim tartışmaları sona erdi. Hükümet kurmada kabine sistemine geçildi. Hükümet üyeleri tek tek değil, topluca güvenoyuna sunulmaya başlandı.
2. Laik devlet düzenine geçişin ilk adımı atılmış oldu. Osmanlı Devleti resmen sona erdi.
3. Devletin temel kurumlarını ve yetkilerini belirleyen, vatandaşların temel hak ve hürriyetlerini koruma altına alan yeni bir kanunlar bütünlüğü oluşturuldu.
4. Laik devlet olma yolundaki en önemli adım atıldı. Eski rejime dönüş yolları tamamen kapatıldı.
5. Yeni Türk devletinin idari merkezinin neresi olacağı konusundaki belirsizlik ortadan kalktı.

Saltanatın kaldırılması

Ankara'nın başkent olması

Cumhuriyetin ilan edilmesi

Halifeliğin kaldırılması

1924 Anayasası kabulü

2

5

1

4

3

2

Aşağıdaki bilgilerde boşluk bırakılan bölümlere uygun gelen kelimeleri yazınız.

Osmanlı Devleti

Londra Konferansı

Mudanya Ateşkes Antlaşması

İzmir

Saltanat

Diplomatik

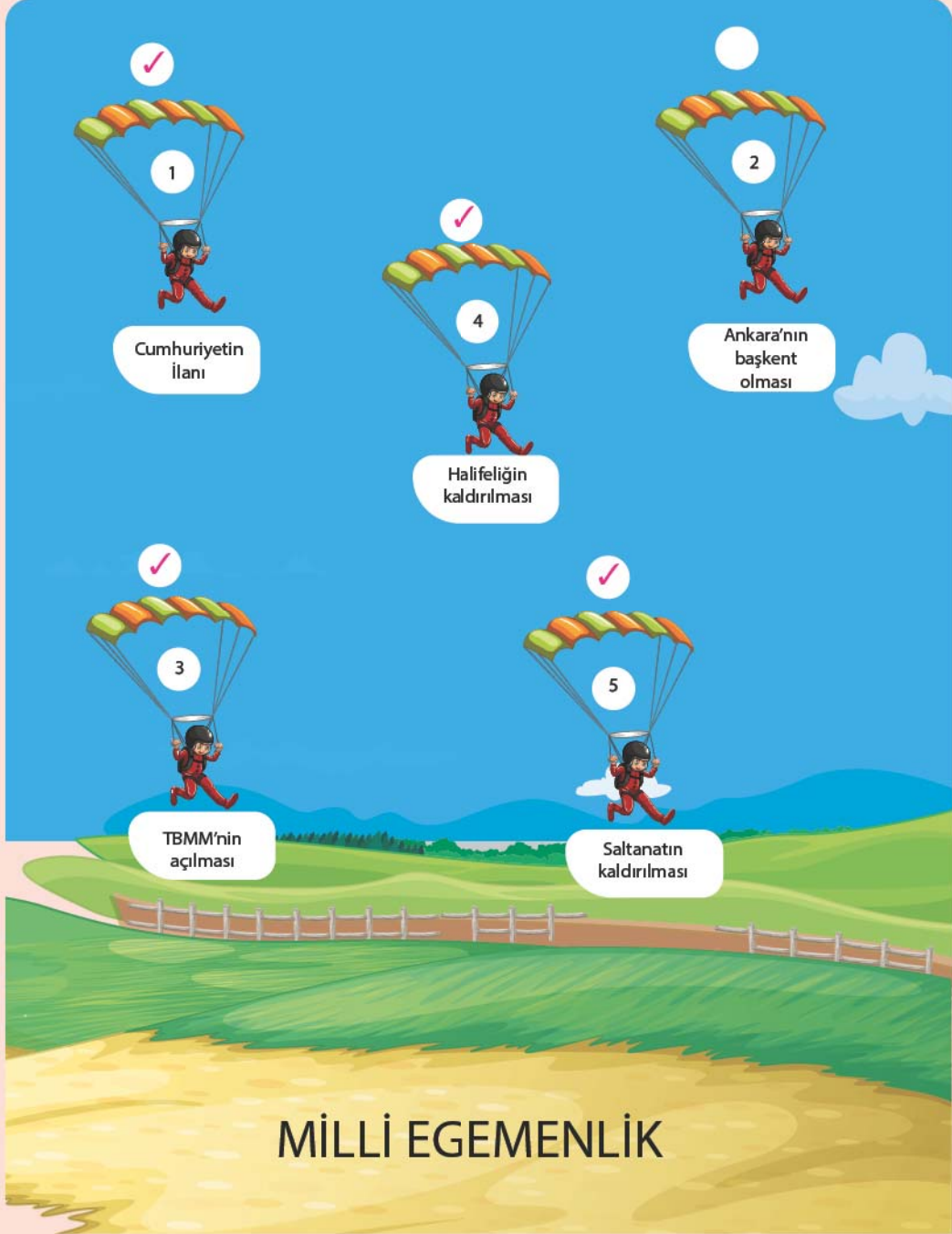
Milli hâkimiyet

İsviçre

Kurtuluş Savaşı'nı bitiren ..... **Mudanya Ateşkes Antlaşması** .....'nın imzalanması sonrasında sıra kalıcı bir barış antlaşmasının imzalanmasına gelmişti. TBMM, barış görüşmelerinin .. **İzmir** ...de yapılmasını teklif etmiş, ancak İtilaf Devletleri görüşmelerin tarafsız bir ülkede yapılmasını istemişlerdi. Sonunda görüşmelerin ..... **İsviçre** .....'nin Lozan kasabasında yapılmasına karar verildi. İtilaf Devletleri görüşmelere hem Osmanlı Devleti'ni hem de TBMM Hükümeti'ni çağırışlardı. Amaçları daha önceki yıllarda I. İnönü Savaşı'ndan sonra yapılan ..... **Londra Konferansı** .....'ndaki gibi Türk tarafını birbirine düşürerek istedikleri antlaşma maddelerinin kabul edilmesini sağlamaktı. Fakat TBMM, İtilaf Devletleri'nin bu oyununu görerek 1 Kasım 1922'de ... **saltanat** .....'ı kaldırarak ... **diplomatik** ... alanda Türk halkının tek yasal temsilcisinin kendisi olduğunu gösterdi. 600 yılı aşkın bir süredir varlığını devam ettiren .... **Osmanlı Devleti** ..... tarihe karışmış oldu. .... **milli hâkimiyet** ..... anlayışının pekişmesi yolunda çok önemli bir adım atılmış oldu.

3

Uçaktan atlayan ve üzerlerinde çeşitli yenilik hamlelerinin yazılı olduğu paraşütçüler "Milli Egemenlik" yazan yere iniş yapacaklardır. Hangi numaralı paraşütçülerin bu alana yapacağı inişler doğru olacaktır? "✓" işareti ile belirtiniz.

Atatürk'e ait sözlerin hangi inkılap ile ilgili olduğunu bulunuz ve işaretleyiniz.

"Artık hükümet ile millet arasında mazideki ayrılık kalmamıştır. Hükümet millettir ve millet hükümettir. Artık hükümet ve hükümet mensupları kendilerinin millettan ayrı olmadıklarını ve milletin efendi olduğunu tamamen anlamışlardır."

Saltanatın kaldırılması

Halifeliğin kaldırılması

Cumhuriyetin ilanı

"Ankara'nın hükümet merkezi olması için saydığınız nitelikleri beni ikna etmeye yetmez. Ben Ankara'yı hükümet merkezi yapmakla büsbütün başka bir hedef güttüm. Türk'ün imkânsız imkân hâline getiren gücünü dünyaya bir kere daha göstermek istedim."

Saltanatın kaldırılması

Başkentin seçilmesi

Halifeliğin kaldırılması

"Osmanoğulları Türk milletinin hâkimiyet ve saltanatını zorla el koymuşlardır. Bu haksız durumu altı yüzyıldan beri sürdürmüşlerdir. Şimdi de Türk milleti kişi egemenliğine yani saltanata isyan ederek idareyi kendi eline almış bulunuyor."

Saltanatın kaldırılması

Cumhuriyetin ilanı

Halifeliğin kaldırılması

"Kutsal ve dini inançlarımızı ve vicdani değerlerimizi, karanlık ve kararsız olan ve her türlü çıkar ve ihtiraslara giriş sahnesi olan politikalar ve politikanın bütün kısımlarından bir an önce kurtarmak, milletin dünya ve ahret mutluluğunun emrettiği bir zorunluluktur."

Saltanatın kaldırılması

TBMM'nin açılması

Halifeliğin kaldırılması

"TBMM'nin haricinde hiçbir makam, milli mukadderata hâkim olamaz. Bütün kanunların düzenlenmesinde, her nevi teşkilatta, idarenin bütün detaylarında, genel eğitimde, iktisadi işlerde milli egemenlik esasları dâhilinde hareket olunacaktır."

Halifeliğin kaldırılması

Cumhuriyetin ilanı

TBMM'nin açılması

5

1924 Anayasası'nın bazı maddeleri ve yorumları aşağıda verilmiştir. Maddeler ile yorumların eşleştirilmesini doğru şekilde yapınız.

1924 ANAYASASI MADDELERİ

1. Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.
2. Türkiye Devleti'nin dini İslam'dır. Resmî dili Türkçedir. Başkenti Ankara'dır.
3. Hâkimiyet kayıtsız ve şartsız milletindir.
4. Seçimler dört yılda bir yapılır. On sekiz yaşını tamamlayan her erkek oy kullanma hakkına sahiptir. Otuz yaşını doldurmuş her erkek milletvekili adayı olma hakkına sahiptir.
5. Türkiye halkına, din ve ırk farkı olmaksızın, vatandaşlık itibarıyla "Türk" ifadesi kullanılır.

YORUMLAR

- a) Kadınlara oy kullanma hakkı verilmemiştir.
- b) Ülke yönetiminde halkın egemen olduğu ifade edilmiştir.
- c) Laik bir yapıya sahip olmadığı görülmüştür.
- d) Türk halkının her açıdan eşit olduğu belirtilmiştir.
- e) Türk Devleti'nin yönetim şeklinin ne olduğu söylenmiştir.

1) ...e....

2) ...c....

3) ...b...

4) ...a.....

5) ...d....

6

Aşağıdaki bilgilerden doğru olanları "D", yanlış olanlara "Y" harfini yazınız.

1

Cumhuriyetin ilanından sonra, Gazi Mustafa Kemal cumhurbaşkanı, İsmet Paşa başbakan, Fethi Bey de meclis başkanı oldu.

D

Y

D

2

1934'te kadınlara da seçme-seçilme hakkını veren madde anayasaya eklenerek siyasal alanda kadın-erkek eşitliği sağlanmış oldu.

D

3

1928'de "Devletin dini İslam'dır." maddesi Anayasa'dan çıkarılmış, böylece milli egemenlik ilkesi güç kazanmış oldu.

Y

4

Halifeliğin kaldırılması, sömürgelerindeki Müslüman halkı halifenin kışkırtacağına inanan Avrupalı devletler ile olan ilişkileri olumsuz etkilemiştir.

Y

5

Saltanatın kaldırılması ile millî egemenlik ilkesinin hayata geçirilmesi yolunda önemli bir adım atıldı.

D

1.

Yukarıda boş bırakılan bölüme yazılması gereken ilkeler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2
☒ A)	Laiklik	Cumhuriyetçilik
☐ B)	Cumhuriyetçilik	Milliyetçilik
☐ C)	Halkçılık	Laiklik
☐ D)	Laiklik	Halkçılık

2. Saltanatın kaldırılmasının iç ve dış gelişmelere bağlı olan nedenleri vardır.

- I. Kurtuluş Savaşı'nı TBMM kazandığı halde Lozan Konferansına İstanbul Hükümetinin de çağırılması
- II. İstanbul Hükümeti ve padişahın Kurtuluş Savaşı sırasında ulusal direnişe karşı olması
- III. Ülke yönetiminde ve barış görüşmelerinde iki ayrı hükümetin bulunmasını uygun olmaması ve bu ikiliğe son verilmek istenmesi
- IV. TBMM'nin açılışından itibaren zaten saltanat olmaksızın ulusal egemenliğin uygulanıyor olması

Buna göre yukarıdakilerden hangisi saltanatın kaldırılmasına neden olan dış gelişmelerden-

- I   B) II   C) III   D) IV

3.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920 günü, Ankara'da açıldı. Meclis, ilk oturumunda Mustafa Kemal Paşa'yı başkan seçti. Mustafa Kemal Paşa bundan sonra ülkeyi kurtarma çalışmalarını Anadolu'nun bu küçük kentinde sürdürdü. Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızın planları bu yoksul kentte hazırlandı. Savaşın başarıya ulaşması için düzenli ordular kuruldu. Bu ordular İnönü'de, Sakarya'da, Dumlupınar'da düşmanı bozguna uğrattı. 30 Ağustos 1922'de kazanılan Başkomutanlık Savaşı ile Kurtuluş Savaşı'mız tamamlandı. Yurdumuz düşmanlardan kurtulduktan sonra 13 Ekim 1923 günü İsmet Paşa ve dört arkadaşı Ankara'nın başkent olması için Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yasa önerisi verdiler. Öneri mecliste oylandı, kabul edildi. Böylece Ankara yeni Türkiye Devleti'nin başkenti oldu.

Buna göre Ankara'nın başkent olarak seçilmesinde;

- I. Siyasi   II. Ekonomik   III. Askeri

özelliklerinin hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II   I ve III
C) II ve III   D) I,II ve III

4.

"Ben Ankara'yı coğrafya kitabından ziyade tarihten öğrendim ve Cumhuriyet merkezi olarak öğrendim. Selçuklu Devleti'nin yıkılması üzerine Anadolu'da kurulan küçük beyliklerin isimlerini okurken birtakım beyliklerin yanında Ahi Cumhuriyeti'ni görmüştüm. Tarih sayfelerinin bana bir Cumhuriyet merkezi olarak tanıttığı Ankara'ya ilk defa geldiğimde o gün gördüm ki orada geçen asırlara rağmen Ankara'da o Cumhuriyet kabiliyeti hâlâ devam ediyor."

Nutuk

Mustafa Kemal'in anlatımına bakılarak;

- I. Ankara tarihte yönetim merkezi olarak görülmüştür.
- II. Ankara'nın başkent seçilmesinde tarihi geçmiş etkili olmuştur.
- III. Ankara'da cumhuriyet merkezi olabilecek bir tarihi birikim olduğu görülmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III
C) II ve III   I, II ve III

5. **Sorun:** Saltanatın kaldırılmasıyla “yeni devlet başkanının kim olacağı ve nasıl belirleneceği” soruları ortaya çıktı. O tarihe kadar devlet başkanlığı görevini Mustafa Kemal “Meclis Başkanı” sıfatıyla yürütmüştü. Ama artık yönetim sisteminin adının ve devlet başkanının daha net bir şekilde belirlenmesi gerekiyordu.

Çözüm: .....

Yukarıdaki çözüm bölümüne yazılması gereken yenilik hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Saltanatın kaldırılması
B) Ankara'nın başkent olması
 C) Cumhuriyetin ilan edilmesi
D) Halifeliğin kaldırılması

7.

Cumhuriyetin İlanının Sonuçları

- 1921 Anayasası'na “Türkiye Devleti'nin idare şekli cumhuriyettir.” maddesi eklendi.
- Ülkede, milli egemenlik ilkesi güçlendi.
- Hükümet üyeleri tek tek değil, topluca güvenoyuna sunulmaya başlandı.
- Meclis başkanlığı ile hükümet başkanlığı birbirinden ayrıldı.

Yukarıdakilere bakılarak hangi seçenekteki sonucun “ülkenin yönetim biçimi belli olmuştur” bilgisini doğrular niteliktedir?

- I   B) II   C) III   D) IV

6. **Halifeliğin Kaldırıldığı 3 Mart 1924'te yapılan yeniliklerle;**

- Bütün eğitim kurumları Millî Eğitim Bakanlığına bağlanarak eğitimde birlik sağlandı.
- Genelkurmay Başkanlığı kurularak ordu siyasetten ayrıldı.
- Toplumsal hayatı dinsel hükümlere göre düzenleyen ve bu düzenin gerektirdiği kuralları koyan bir bakanlık kaldırıldı.

Yukarıda ortaya çıkan sonuçlar ile;

- Erkan-ı Harbiye Vekaleti'nin kaldırılması
- Tevhid-i Tedrisatın kabul edilmesi
- Şeriyeye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması

yeniliklerinin eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak yapılmıştır?

- A) I-a   B) I-c   I-b   D) I-a
II-b   II-a   II-a   II-c
III-c   III-b   III-c   III-b

8. 20 Ocak 1921 tarihinde kabul edilen Teşkilat-ı Esasiye'nin ilk maddesi “Egemenlik kayıtsız, millettindir.” şeklinde belirtilmiştir. Milli Mücadele yıllarında bu madde doğrultusunda hareket edilmeye çalışılmıştır. Milli Mücadele sonrasında ise bu madde doğrultusunda inkılap hamleleri gerçekleştirilmiştir.

Buna göre;

- Saltanatın kaldırılması
- Şeriyeye ve Evkaf Vekaleti'nin kapatılması
- Cumhuriyetin ilan edilmesi
- Halifeliğin kaldırılması

gelişmelerinin hangileri “Egemenlik kayıtsız şartsız millettir.” maddesine uygun olarak yapılan yenilikler arasında yer alır?

- A) I ve II   B) I, II ve III
 I, III ve IV   D) I ve III

MARTE

1.

Yukarıdaki "?" işaretli bölüme yazılması gereken bilgi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Saltanatın kaldırılmasının sonuçları
 B) Halifeliğin kaldırılmasının nedenleri
 C) Cumhuriyetin ilanının nedenleri
 D) Halifeliğin kaldırılmasının sonuçları

2. 27 Ekim 1923'te, Fethi Bey'in istifası ile hükümet krizi çıktı. Yeni hükümetin kurulamaması Meclisi çalışamaz hâle getirdi. Bu sorunun giderilebilmesi için hükümet kurma sisteminin de değiştirilmesi gerekiyordu. Cumhuriyetin artık ilan edilmesi gerektiğini düşünen Mustafa Kemal hemen harekete geçti. 28 Ekim 1923 gecesi Mustafa Kemal ve İsmet İnönü'nün hazırladıkları önerge 29 Ekim 1923'te TBMM'de kabul edilerek cumhuriyet ilan edildi. Cumhuriyetin ilanı ile rejim tartışmaları sona erdi. Hükümet kurmada kabine sistemine geçildi. Meclis başkanlığı ile hükümet başkanlığı birbirinden ayrıldı.

Bu bilgilere göre hangi seçenekteki sonuca ulaşılabilir?

- A) Hükümet krizi, cumhuriyetin ilanına giden süreci hızlandırmıştır.
 B) Mustafa Kemal'e cumhuriyeti ilan etmek için beklediği fırsatı iyi değerlendirmiştir.
 C) Cumhuriyetin ilanı ile güçler ayrılığı yolunda önemli adımlar atılmıştır.
 D) Siyasi alandaki ilk yenilik cumhuriyetin ilan edilmesi ile gerçekleşmiştir.

3.

İnkılabın Adı
Saltanatın Kaldırılması

↓

Gerekçeleri
<ul style="list-style-type: none"> • İtilaf Devletleri'nin Lozan'da yapılacak olan görüşmelere İstanbul Hükümeti'ni de çağırması • Saltanat makamının milli egemenliğe ters düşmesi

↓

Sonuçları
1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Yukarıdaki tablodaki sonuçlar bölümüne hangi seçenekteki bilgi yazılamaz?

- A) Osmanlı Devleti resmen ortadan kalkmıştır.
 B) Osmanlı hanedanının tamamı yurt dışına çıkarılmıştır.
 C) Yönetimdeki iki başlılık sona ermiştir.
 D) Laiklik yolunda ilk adım atılmıştır.

4. "İstanbul dururken Ankara'dan başkent mi olur? Yüzyıllardır başkent olan bir şehir neden bu vazifesine devam etmiyor?" diye sorulara en güzel cevaplardan biri Lozan Antlaşması'nda yer alan "Boğazların her iki yakası askerden arındırılacak" maddesi olabilir. Ayrıca Mustafa Kemal, İstanbul için "Bir geminin topundan telâşa düşecek bir yerde hükümet merkezi olamaz" der.

Bu anlatılanlara bakıldığında İstanbul'un başkent olarak tercih edilmemesinde hangi alanda yaşadığı sıkıntı göz önünde bulundurulmuştur?

- A) İletişim
 B) Ulaşım
 C) Güvenlik
 D) Coğrafi

5. Saltanatın kaldırılması sonrasında TBMM, halifelik makamına, Osmanlı hanedanının en yaşlı üyesi Abdülmecit Efendi'yi seçmişti. Elinden siyasi yetkileri alınmış olan halife yabancı devlet temsilcileri ile görüşmeler yapıyor, kılıç kuşanma törenleri ile padişah gibi davranıyor, bütçeden halifelik kurumuna ayrılan ödeneği az bulduğunu basınla paylaşıyordu. Diğer taraftan bu kurum, cumhuriyetin ilanından memnun olmayanların siyasi emellerine alet olabilecek bir tehlike taşıyordu.

Bu bilgilere göre;

- I. Halifeliğin kaldırılmasını gerekli kılan nedenler nelerdir?
- II. Halifenin dış politika konularına karıştığıının ispatı olan durum nedir?
- III. Halife, bütçeden kendisine ayrılan ödeneği az bulmasını hangi gerekçeye dayandırmıştır?

sorularının hangilerinin cevaplarına ulaşılabilir?

- I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I, II ve III

6. Mustafa Kemal ordunun siyasi konuların dışında tutulması gerektiğini savunmaktadır. 31 Mart İsyânının bastırılması sonrasında "Ordu vazifesini yapmıştır, kıyısına dönmelidir. Bundan sonrasını siyasilere bırakmak en münasibi olur." açıklamasını yapmış, Balkan Savaşlarındaki ağır yenilginin en önemli sebebi olarak ordu içindeki siyasi çekişmelerin olduğuna yakından tanıklık etmiştir. Tüm bu yaşanmışlıklara sahip olan Mustafa Kemal bu yeniliği yaparak ordu ve siyasetin birbirinden ayrılmasını sağlamış, asker olan milletvekillerini ordu veya siyaset arasında tercih yapmak zorunda bırakmıştır.

Mustafa Kemal ordu ve siyasetin birbirinden keskin çizgilerle ayrılması için hangi seçenekte verilmiş olan yeniliğe imza atmıştır?

- A) Erkân-ı Harbiye Vekaleti'nin kaldırılması
 B) Tevhid-i Tedrisatın ilan edilmesi
 C) Şeriye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması
 D) Milli Savunma Bakanlığını kurulması

7.

1924 Anayasasında Değişiklikler

10. Maddedeki değişiklik

Yirmi iki yaşını bitiren kadın, erkek her Türk mebus seçme hakkını haizdir.

11. Maddedeki değişiklik

Otuz yaşını bitiren kadın, erkek her Türk mebus seçilebilir.

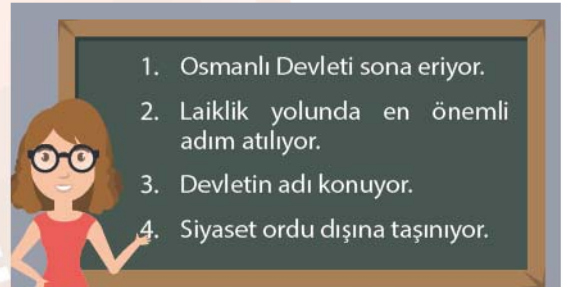
Yukarıdaki değişikliklere bakıldığında;

- I. Siyasal alanda kadın-erkek eşitliği sağlanmıştır.
- II. Milli egemenlik pekiştirilmiştir.
- III. Kadınlar siyasi tercihlerini ülke yönetimine yansıtma hakkı elde etmiştir.

yargılarından hangileri yapılabilir?

- A) I, II ve III B) II ve III
 C) I ve III D) I ve II

8. Bilgen öğretmen, sınavda soru çıkabilecek konularla ilgili ipuçlarını tahtaya yazmakta, bu ipuçlarını not alıp evde çalışan öğrencilerin başarılı olacağını düşünmektedir.

Bilgen hanımın ipuçlarının tamamı ile ilgili sınavda soru sormuş ve bu sorular içinde öğrencilerin en çok doğru cevaplanan soru 1. soru, en az cevaplanabilen soru ise 3. soru olmuştur.

Buna göre öğrencilerin en az ve en fazla başarı elde ettikleri konular hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	En Çok Başarı Elde Edilen Konu	En Az Başarı Elde Edilen Konu
☒	Saltanatın kaldırılması	Cumhuriyetin ilan edilmesi
☐ B)	Halifeliğin kaldırılması	Cumhuriyetin ilan edilmesi
☐ C)	Cumhuriyetin ilan edilmesi	Saltanatın kaldırılması
☐ D)	Ankara'nın başkent olması	Halifeliğin kaldırılması

Hukuk Alanında Gelişmeler

Hukuk alanında meydana gelen gelişmelerin toplumsal hayata yansımalarını kavrarız.

Öğreten Sorular

1

Tablodaki bilgilerin Türk Medeni Kanunu'na ait olanlarını potaya atarak şifreyi çözüünüz.

(K)	(H)
Erkek birden fazla kadınla evlenebilir.	Tek kadınla evlilik esası vardır.

H

(U)	(L)
Kadının da boşanma hakkı vardır.	Sadece erkeğin boşanma hakkı vardır.

U

(K)	(M)
Resmi nikâh zorunluluğu vardır.	Resmi nikâh zorunlu değildir.

K

(T)	(U)
Mirastan erkekler faydalanabilir.	Mirasta eşitlik kavramı vardır.

U

(K)	(V)
Şahitlikte kadın erkek eşittir.	Şahitlikte eşitlik kavramı yoktur.

K

Şifre H U K U K

2

Boşluklara ait kavramları tabloda bularak cümleleri tamamlayınız.

B	M	E	C	E	L	L	E	H	Ğ
F	K	Y	I	L	P	Ğ	Ü	A	T
G	I	E	F	R	U	Ş	N	L	E
H	S	O	S	Y	A	L	R	K	Ş
J	V	T	Ğ	Ş	T	Ö	N	Ç	Ü
T	I	E	N	F	Ğ	T	Ö	I	Ğ
A	Ç	M	Ş	Ğ	N	Ü	R	L	E
B	R	U	F	R	E	S	F	I	U
R	E	K	O	N	O	M	I	K	Ğ

- ✿ Türk Medeni Kanunu, ...İsviçre..... Medeni Kanunu örnek alınarak hazırlanmıştır.
- ✿ Türk Medeni Kanunu ile kadınlar hukuk,.....sosyal.... ve .....ekonomik.... alanlarda kazanımlar elde etmiştir.
- ✿ Medeni Kanun kadın-erkek eşitliğine önem verdiği için .....Halkçılık.....ilkesi ile yakından ilgilidir.
- ✿ Osmanlı Devleti'nde şer'î (dinî) ve ...örfi.. (geleceksel) hukuk kurallarına dayanan bir hukuk sistemi oluşturulmuştu.
- ✿ Osmanlı'nın son döneminde medeni kanun olarak .....Mecelle.....kullanılmıştır.

3

Medeni Kanun'un İsviçre'den örnek alınmasının nedenlerinin yazılı olduğu pankartları işaretleyiniz.

Güncel olması ve sorunlara pratik çözümler bulması.

Türk aile yapısına en uygun medeni kanun olması.

Hukuk kuralları yerine dini kuralları içermesi.

Kadın-erkek eşitliğine önem vermesi.

4

Aşağıdaki bilgilerde boş bırakılan bölümlere yapılan yenilikleri yazınız.

Laiklik

Medeni Kanun

Siyasi

Halkçılık

1. Toplumsal ve ekonomik alanda kadın – erkek eşitliğini sağlamak için 1926 yılında .....Medeni Kanun..... kabul edilmiştir.
2. Hukuk kurallarının dine değil akıl ve mantığa dayalı olması durumu .....Laiklik..... ilkesinin gereğidir.
3. Medeni Kanun içinde ülke yönetimi ile ilgili yani .....siyasi..... alan ile alakalı konular yer almamıştır.
4. Ülke içindeki hukuk kurallarının herkes için eşit olarak uygulanması .....Halkçılık..... ilkesinin bir sonucudur.

1. Türk Medeni Kanunu hazırlanırken Türk milletinin ihtiyaçlarını karşılayacak özellikler taşıyan İsviçre Medeni Yasası örnek alındı. Türk Medeni Kanunu, 17 Şubat 1926 yılında TBMM tarafından kabul edildi.

Bu kanunun bazı maddeleri şunlardır:

- ✿ Kadınlara her mesleğe girme hakkı tanındı.
- ✿ Boşanma hakkı kadına da tanındı. Kadın erkek eşitliği vurgulandı.
- ✿ Kadınlara mahkeme şahitliğinde erkeklerle eşit olma hakkı tanındı.

Bu bilgilerden Medeni Kanun'la kadınların hangi alanda hak elde ettiği çıkarılamaz?

- A) Ekonomik B) Sosyal
C) Hukuksal D) Siyasal

2. Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaş, laik ve demokratik bir yapıya kavuşturulması için toplum hayatının bu ilkelere göre düzenlenmesi gerekiyordu. Mecellenin oluşturmak istenen yeni Türk toplumunun günlük ihtiyaçlarına cevap veremeyeceği anlaşıncaya yeni bir medeni kanun hazırlığına girildi. Bu hazırlık sırasında çağdaş toplumların medeni kanunları incelendi ve İsviçre Medeni Kanunu Türk sosyal hayatına en uygun medeni kanun olarak kabul edildi.

Buna göre, yukarıdaki parçadan yola çıkılarak;

- I. Yeni bir medeni kanun hazırlama gereği toplumsal ihtiyaçtan ortaya çıkmıştır.
- II. Türk toplum hayatına en uygun medeni kanun olarak, İsviçre Medeni Kanunu belirlenmiştir.
- III. Yeni medeni kanunla kadınlara siyasi haklar verilmek istenmiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve III B) II ve III
D) I ve II C) I, II ve III

3. Türk kadını, Medeni Kanun'la toplumsal hayatta sosyal, hukuksal ve ekonomik alanlarda erkeklerle aynı haklara sahip oldu. İş ve aile yaşamında erkeklerin yaptığı bütün meslekleri yapma hakkını elde etti. Aile içindeki statüsü yeniden belirlenen Türk kadını, haklarını her ortamda arama özgürlüğüne kavuştu. Medeni Kanun'un yürürlüğe girmesiyle çağdaş dünya kadınlarının sahip oldukları hakları elde etti.

Buna göre aşağıdaki seçeneklerden hangisi yukarıda anlatılanlarla çelişir?

- A) Tek eşlilik zorunlu kılınarak erkeğin birden fazla kadınla evlenmesi yasaklandı.
B) Mahkemelerde iki kadının şahitliği, bir erkeğin şahitliğine eşit hale geldi.
C) Kadın ve erkeğin miras paylaşımında eşit pay alması sağlandı.
D) Türk kadını çeşitli mesleklerde çalışma hakkı kazandı.

MARTEST

4. ✿ 1921 Anayasası, TBMM tarafından 20 Ocak 1921'de kabul edildi. Bu anayasa, dağılan Osmanlı Devleti'nin yerine yeni bir devletin kuruluşunu sağlayan hukuki metindir.

- ✿ 1921 Anayasası Milli Mücadele döneminde hazırlandı. Milli egemenlik ilkesini esas alan anayasa, ülkenin içinde bulunduğu savaş şartlarını ve acil ihtiyaçları karşılamak üzere kısa bir metne sahipti.

- ✿ Anayasanın esasında kuvvetler birliği sistemi hâkimdi.

Buna göre 1921 Anayasası ile ilgili olarak;

- I. Kurucu anayasa özelliği gösterir.
- II. Milli egemenliğe önem veren anayasa niteliğine sahiptir.
- III. Yasama, Yürütme ve Yargı ayrı kurumlarda toplanmıştır.

gibi öncüllerden hangisi ya da hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız III B) II ve III
C) I ve II D) I, II ve III

5. Bir toplumda erkeklerin elde ettikleri bütün hakların kadınlara da verilmesi ile uygar bir toplumun temellerinin atılacağını öngören Atatürk, bu amaçla çalışmalar başlattı. Böylece yüzyıllardır ihmal edilen kadınlar temel haklarına kavuştu. Ayrıca; Türk kadını, Medeni Kanun'la toplumsal hayatta erkeklerle aynı haklara sahip oldu.

Bu bilgilere göre, Türk Medeni Kanunu'nun Atatürk ilkelerinden hangisi ile yakından ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Milliyetçilik
B) Laiklik
C) Halkçılık
D) Devletçilik

6. Her devletin bir hukuk sistemi vardır. Osmanlı Devleti de dinî kuralları esas alan ve "şer'î hukuk" diye bilinen bir hukuk sistemi geliştirmişti. Çok uluslu bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde her millet kendi dinî inanışlarına göre muamele görüyordu. Dinî kurallara göre çözülemeyen hususlarda ise yöneticiler tarafından oluşturulan "örfi hukuk" kuralları geçerliydi.

Buna göre Osmanlı hukuk sistemi için;

- I. Laik bir özelliğe sahiptir.
II. Hukuk alanında birlik yoktur.
III. Alternatif hukuk kuralları geliştirilmiştir.

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
B) II ve III
C) I ve II
D) I, II ve III

7. Türk Medeni Kanunu'nun kabulü ile Müslüman olanlarla olmayanlar kişilerarası ilişkilerde aynı hukuk kurallarına bağlandı. Patrikhanelerin, din işleri dışındaki hukuki görevleri sona erdi. Erkek ve kadın hukuk önünde eşit oldu. Ayrıca, Medeni Kanun'la millî kimliğin kazanılması alanında da önemli adımlar atılmış oldu.

Verilenlere göre Medeni Kanunun;

- I. Milliyetçilik
II. Halkçılık
III. Laiklik

ilkelerinden hangileri ile uyumlu olduğu söylenebilir?

- A) II ve III
B) I, II ve III
C) I ve II
D) I ve III

8. Aileye ve aile hukukuna büyük önem veren Atatürk; "Türk kadınına bilimsel, ahlaksal, sosyal, ekonomik yaşamda erkeğin ortağı, arkadaşı, yardımcısı ve koruyucusu yapmak şarttır." ifadesiyle Türk kadınına toplumda alması gereken yeri vurgulamıştır.

Aşağıdaki inkıaplardan hangisi Atatürk'ün bu sözü doğrultusunda yapılmıştır?

- A) Türk Dil Kurumu'nun açılması
B) Soyadı Kanun'un kabul edilmesi
C) Medeni Kanun'un kabul edilmesi
D) Halifeliğin kaldırılması

9. Yeni Türk Devleti kurulduktan sonra Mustafa Kemal, Mecelle'yi düzeltmenin mümkün olmayacağı ve yeni bir medeni yasanın hazırlanmasının çok uzun bir zaman alacağı düşüncesiyle Batı medeni kanunları arasından birinin alınması yolunu tercih etti. Sonuçta; Türk Medeni Kanunu, İsviçre Medeni Kanunu örnek alınarak hazırlandı.

Buna göre, İsviçre Medeni Kanunu'nun örnek alınmasında aşağıdaki seçeneklerde verilenlerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Sorunlara pratik çözümler getirmesi.
B) Güncel ve çağdaş özellikler taşıması.
C) Laik ve akılcı bir yapıya sahip olması.
D) Türk aile hayatına uzak olması.

10. (I) Osmanlı'daki medeni kanun olan Mecelle'nin oluşturmak istenen yeni Türk toplumunun günlük ihtiyaçlarına cevap veremeyeceği anlaşılınca yeni bir medeni kanun hazırlığına girildi. (II) Bu hazırlık sırasında çağdaş toplumların medeni kanunları incelendi. (III) İsviçre Medeni Kanunu Türk sosyal hayatına en uygun medeni kanun olarak kabul edildi. (IV) 17 Şubat 1926'da TBMM, çıkardığı kanunla Türk Medeni Kanunu'nu kabul etti.

Buna göre numaralı cümlelerin hangisinde yeni medeni kanunun çıkarılma gerekçesi verilmiştir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

Eğitim ve Kültür Alanında Gelişmeler

Eğitim ve kültür alanında yapılan inkılapları ve gelişmeleri kavrarız.

Öğreten Sorular

1

Bilgi yarışmasına katılan Asya Beren, kendisine yöneltilen sorulara sarıya boyanmış kutucuklardaki cevapları vermiştir. Buna göre Asya Beren'in yarışmada hangi soruları doğru cevapladığını işaretleyiniz.

1. Soru

3 Mart 1924'te kabul edilen, eğitim ve öğretimde birlik sağlanmasına neden olan kanunun adı nedir?

- A) Erkan-ı Harbiye   B) Tevhid-i Tedrisat
C) Kanun-i Esasi   D) Maarif Kanunu

D

Y

2. Soru

Harf İnkılabından sonra okur-yazar oranını artırmak için açılan 16-45 yaş aralığındaki kişilerin gittiği eğitim kurumlarının adı nedir?

- A) Mahalle Mektebi   B) Köy Enstitüleri
C) Halk evleri   D) Millet Mektepleri

D

Y

3. Soru

Türkiye'nin Lozan Konferansı'nda ülke içindeki okullar ile ilgili görüşmeleri reddetmesi hangi ile açıklanabilir?

- A) Devletçilik   B) Halkçılık
C) Milliyetçilik   D) Laiklik

D

Y

4. Soru

Devletin eğitim hizmetlerinin herkes için parasız olması hangi devlet anlayışını yansıtmaktadır?

- A) Sosyal   B) Hukuk
C) Laik   D) Demokratik

D

Y

2

Ayşe, Onur ve Fatma ülkemizde yapılan yenilikleri anlatan bir belgesel izlemektedirler. Bu belgeselde anlatılanlar ile ilgili olarak verdikleri bilgilere bakarak onların hangi inkılaplardan bahsettiklerini bulunuz.

Yapılan yenilik ?	Yapılan yenilik ?	Yapılan yenilik ?
Bu yenilik sayesinde tüm azınlık ve yabancı okullar devlet denetimi altına girdi.	Bu yenilik sayesinde Türkçe daha kolay okunup yazılmaya başlandı.	Bu yenilik sayesinde üniversitelerin akademik kadrosu güçlendirilmiştir.
Bu yenilik sayesinde eğitim öğretimdeki ayrılıklar sona ermiştir.	Bu yenilik sayesinde ülkede okur-yazar oranı artmaya başlamıştır.	Bu yenilik sayesinde araştıran, yenilikleri takip eden yüksek-öğrenim kurumları açılmıştır.
Yapılan yenilik ?	Yapılan yenilik ?	Yapılan yenilik ?
ÜNİVERSİTE REFORMU Fatma	HARF İNKILABI Onur	TEVHİD-İ TEDRİSAT Ayşe

3

Aşağıda verilen Atatürk'e ait sözleri Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu ile eşleştiriniz.

1. "Büyük devletler kuran ecdadımız büyük medeniyetlere de sahip olmuştur. Bunu aramak, tetkik etmek, Türklüğe ve cihana bildirmek bizler için bir borçtur."
2. "Türk çocuklarında kabiliyet her milletinkinden üstündür. Türk kabiliyet ve kudretinin tarihteki başarıları meydana çıktıkça, büsbütün Türk çocukları kendileri için lâzım gelen hamle kaynağını o tarihte bulabileceklerdir."
3. "Zengin sözlüğümüzün toplandığı gün, milli varlığımız en kuvvetli bir dal kazanacaktır. Bizim miliyetçiliğimizin esası dil birliğinin korunmasıyla mümkün olacaktır."
4. "Başka dillerdeki her bir sözcüğe karşılık olarak dilimizde en az bir sözcük bulmak ya da türetmek gerekir. Bu sözcükler kamuoyuna sunulmalı, böylece, yaygınlaşıp yerleşmesi sağlanmalıdır."
5. "Milli duygu ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin milli ve zengin olması, milli duygusunun gelişmesinde başlıca etkindir."
6. "Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır."

Türk Dil Kurumu

3

4

5

Türk Tarih Kurumu

1

2

6

4

Aşağıda verilen açıklamalar ile ilkeleri birbiriyle eşleştiriniz.

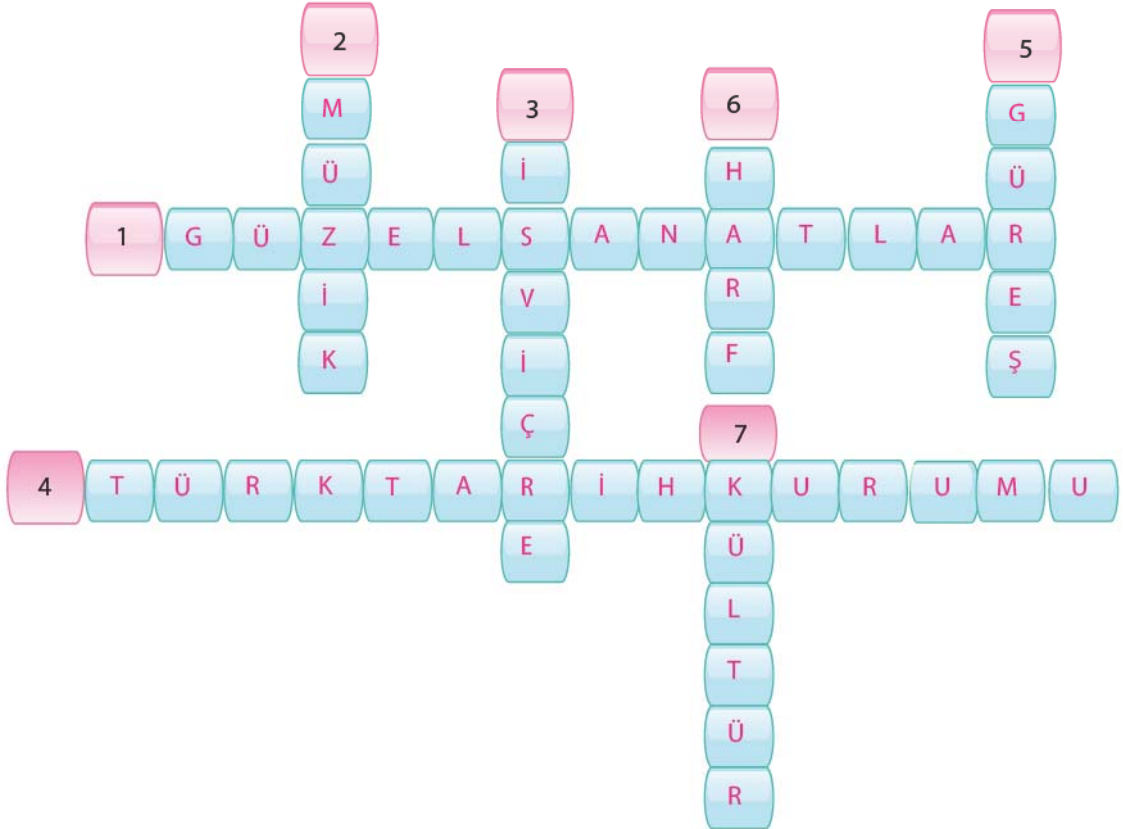
Yapılan Yenilik	İLKELELER			
	Laiklik	Halkçılık	İnkılapçılık	Milliyetçilik
1. Tevhid-i Tedrisat'ın ilanı ile eğitim dini esaslara değil akılcı ve bilimsel esaslara dayandırılmıştır.	✓			
2. Türk Tarih Kurumu'nun kuruluş amaçlarından biri de Türklerin dünya medeniyetine katkısını ortaya çıkarmaktır.				✓
3. 16-45 yaş aralığındaki her vatandaşa Millet Mekteplerinden eğitim alma hakkı tanınmıştır.		✓		
4. Üniversite eğitiminin daha çağdaş hale getirilmesi için üniversite reformu yapılmıştır.			✓	
5. Türk Dil Kurumu Türkçe'nin zenginliğini ortaya çıkarmak için kurulmuştur.				✓

5

Aşağıdaki soruların cevaplarını bulmacada verilen kutucuklara doğru bir şekilde yazınız.

SORULAR

1. Atatürk, "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." ifadesiyle hangi kavramın önemini vurgulamıştır?
2. 1924 yılında açılan Musiki Muallim Mektebi'nde hangi dersin öğretmeni yetiştirilmek istenmiştir?
3. 1933 yılında gerçekleştirilen Üniversite reformunun hazırlayıcısı olan bilim insanı Albert Malche hangi ülkenin vatandaşıdır?
4. Türkler hakkındaki asılsız iddialara cevap vermek amacı ile Atatürk'ün direktifleri doğrultusunda açılan kurumun adı nedir?
5. Mustafa Kemal'in ünlü başpehlivan Kurtdereli Mehmet'e gönderdiği mektup onun hangi spor dalına olan ilgisini göstermektedir?
6. Türk halkının okuma-yazma oranını artırmak için yapılan inkılap nedir?
7. Türk Tarih ve Türk Dil Kurumlarının açılması hangi alanda yapılmış olan yeniliklerdir?

1. Osmanlı Devleti'nin gerileme nedenlerini eğitim sistemindeki sıkıntılarda gören yöneticiler, XIX. yüzyılda eğitim alanında da düzenlemeler yaptılar. Medreselerin yanında, Batılı tarzda eğitim veren mektepler açıldılar. Ancak eski usulde eğitim veren medreseler varlığını devam ettirdi. Mektepler Maarif Vekâleti'ne bağlanırken medreseler Şeriye ve Evkaf Vekâleti tarafından yönetiliyordu. Bunun sonucunda ...

Yukarıdaki cümlelerin hangi seçenekte verilen ifade ile devam etmesi beklenemez?

- A) bir tarafta Batı tarzı modern eğitim veren mektepler diğer tarafta eski tarzda eğitim veren medreseler eğitimde ikiliğe neden oldu.
- B) farklı tarzlardaki bu okullardan mezun olan kişiler zaman içinde gelenekçi düşünce ve çağdaş düşünce denen birbirinden farklı iki zihniyeti ortaya çıkardı.
- C) eğitimde tam olarak bir devlet kontrolü mümkün olmuyordu.
- eğitim faaliyetleri tamamen çağdaş bir anlayışla devam ediyordu.

2. Osmanlı Devleti'nin tanıdığı kapitülasyonlardan yararlanan yabancı devletler ülkenin değişik yerlerinde okullar açmıştı. Bu okullar devletin kontrolü dışında hareket ediyor ve bağlı buldukları devletlerin elçilikleri aracılığıyla yönetiliyordu. Başta Rum ve Ermeniler olmak üzere azınlıkların açtıkları okullar denetlenemiyor, bu okullarda düşmanca bir zihniyetle bölücü ve yıkıcı bir eğitim veriliyordu. Devlet kendi içindeki yabancı okullara ve azınlık okullarına söz geçiremiyor.

Yukarıda metinde geçen "Devlet kendi içindeki yabancı okullara ve azınlık okullarına söz geçiremiyor." ifadesi hangi Atatürk ilkesine tamamen ters bir durumdur?

- A) Devletçilik
- B) Laiklik
- Milliyetçilik
- D) İnkılapçılık

3. Cumhuriyet Dönemi'nde eğitim ve kültür alanında yapılan yenilikler birbirine bağlı olarak yapılmıştır.

Buna örnek olarak;

- I. Yeni Türk Alfabesi'nin kabul edilmesi sonucu ülkedeki okur-yazar oranını artırmak için Millet Mektepleri'nin açılması
- II. 1924'te kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nuna göre çağdaş eğitim hedeflerine ulaşmak için medreselerin kapatılması
- III. Üniversite Reformuna bağlı olarak Dârülfünun kurumunun İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürülmesi

durumlarının hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- I, II ve III

4. Bir Fransız okulunda öğrenci olan Afet İnan, Fransızca tarih kitaplarında Türklerin uygarlık yapıtlarına yer vermediğini ve Türklerden "ikinci dereceden sarı ırktan, istilacı barbar kavim" olarak söz edildiğini Atatürk'e anlatır. Bu anlattıklarını içeren ve Fransızca olarak yazılmış kitabı Atatürk'e göstererek:

– "Bu böyle midir?" diye sormuştur.

Atatürk'ün verdiği cevap şudur:

– "Hayır olamaz, bunun üzerinde meşgul olalım."

Mustafa Kemal'in, Türk Milleti ile ilgili asılsız iddialara cevap vermek için yaptığı çalışma hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Türk Dil Kurumu'nun açılması
- B) İstanbul Üniversitesi'nin açılması
- Türk Tarih Kurumu'nun açılması
- D) Maarif Kongresi'nin toplanması

5. "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür." diyen **Atatürk bu sözü doğrultusunda;**

- I. Türk Tarih Kurumu'nun açılması
- II. Türk Dil Kurumu'nun açılması
- III. Ankara Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nin kurulması

çalışmalarının hangilerinin gerçekleşmesinde önemli görevler üstlenmiştir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

6. Mustafa Kemal Paşa, 9 Ağustos 1928 tarihinde İstanbul Sarayburnu'nda harf inkılabını, Türk milletine şu sözlerle duyurdu: "Yeni Türk harfleri çabuk öğrenilmelidir; vatandaşa, kadına, erkeğe, hamala, sandalcıya öğretiniz. Bunu vatanseverlik ve milli seferberlik olarak biliniz."

Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk alfabesinin çabuk öğrenilmesi konusuna önem vermesi;

- I. Halkın okur-yazarlık oranının kısa sürede artırılması
- II. Toplumun kültürel seviyesinin zaman kaybetmeden çoğaltılması
- III. Eğitim ve öğretim faaliyetlerin yaygınlaşması

hedeflerinden hangilerine ulaşmak istediğini göstermektedir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

7. Osmanlı Devleti zamanından kalan medreseler daha çok dini derslerin verildiği eğitim kurumları idi. Medreseler 11 Kasım 1924'te alınan bir karar ile kapatıldı.

Medreselerin kapatılması ile;

- I. Eğitim ve öğretimin ulusallaştırılması
- II. Eğitimde laikleşme hamlesinin uygulanması
- III. Eğitim ve öğretimde ikilik yaratan bir kurumun kapatılması

uygulamalarından hangilerinin hayata geçirildiği ifade edilebilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

8. 24 Kasım 1928'de Mustafa Kemal Paşa Başöğretmen unvanını almıştır.

Mustafa Kemal'in başöğretmen unvanını alması hangi alandaki çalışmalarının bir sonucudur?

- A) Spor Eğitim
C) Ekonomi D) Siyaset

9. Osmanlı Devleti'nde eğitim, mahalle mektepleri ve medreselerde yapılmıştır. Medreselerde hem dini bilimler hem de pozitif bilimler okutulmuştur. Fatih döneminde açılan Sahn-ı Seman ve Kanuni Sultan Süleyman döneminde açılan Süleymaniye Medreseleri'ndeki eğitime 17. yüzyıldan itibaren devam edilmemiştir. Bu dönemden itibaren medreselerde eğitim bozulmaya yüz tutmuş ve sadece dini bilimler okutulmaya başlanmıştır. 18. yüzyılda Batı örnek alınarak teknik okullar açılmış, 19. yüzyılda ise Avrupa'ya öğrenci gönderilmiştir. Azınlıklar ise kendi okullarını açmışlardır. Tüm bu gelişmeler yaşanırken bir taraftan da medreseler eğitim faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

Buna göre Osmanlı eğitim sistemi hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumsal alanda kültür çatışmasına neden olabilecek bir anlayışa sahiptir.
B) Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi eğitim alanında Batının üstünlüğünün kabul edildiğini gösterir.
C) 17. Yüzyıldan itibaren medreselerdeki eğitim anlayışında çağdaş nitelikte değişimler yaşanmıştır.
D) Ülkede yaşayan azınlıklar kendi eğitim kurumlarını açmıştır.

10. Türkler'in İslamiyet'e geçişi ile birlikte Arapça ve Farsça Türkler arasında kullanılmaya başlanmış, bu dillerden Türkçe'ye bir çok kelime girmiştir. Akıcı ve sade bir dil olan Türkçe yabancı kelimeler yüzünden doğal karakterinden uzaklaşmıştır. Mustafa Kemal Atatürk, işte bu sorunu ortadan kaldırmak amacı ile Türk Dil Kurumu'nun kurmuştur.

Yukarıdaki metinde Türk Dil Kurumu'nun hangi seçenekte verilen kuruluş amacından bahsedilmiştir?

- A) Türkçe'yi yabancı sözcüklerden ve onların etkilerinde arındırmak
B) Türkçe'nin ne derece zengin bir dil olduğunu ortaya koymak
C) Türkçe'yi bilim dili haline getirmek
D) Yazı dili ile konuşma dili arasındaki farklılıkları ortadan kaldırmak

1. “Dünya uygarlık ailesinde saygın yer sahibi olmaya layık Türk milleti, evlatlarına vereceği eğitimi okul ve medrese adında birbirinden büsbütün başka iki cins kuruma bölmeye... katlanabilir miydi? Eğitim ve öğretimde birlik olmadıkça aynı fikirde, aynı düşünüş biçiminde bireylerden oluşmuş bir millet yapmaya imkân aramak boş şeylerle uğraşmak olmaz mıydı?”

Mustafa Kemal Atatürk'ün yukarıdaki sözü hangi seçenekte belirtilen yeniliği zorunlu kılmaktadır?

- A) Erkan-ı Harbiye Vekaleti'nin kaldırılması
 B) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi
 C) Teşkilat-ı Esasiye'nin yürürlüğe girmesi
 D) Misak-ı İktisadi'nin kabul edilmesi

2. 1934 yılında İran Şahı Rıza Şah Pehlevi'nin Türkiye ziyareti sırasında Ahmet Adnan Saygun'a ait Özsoy Operası sergilenmiştir. Bu operayı Mustafa Kemal ve Rıza Şah Pehlevi birlikte izlemiştir. Bu opera Türkiye Cumhuriyeti'nde sergilenen ilk opera olmuştur.

Yukarıda bahsedilen olay Türkiye'nin hangi alanda ilerleme yaşadığının kanıtıdır?

- A) Eğitim B) Sanat
 C) Spor D) Sosyal

3. **Yeni Türk Alfabesi'nin kabul edilmesi ile;**

- I. Okuma-yazma kolaylaşmış ve okur-yazar oranı artmıştır.
 II. Batı medeniyeti ile olan ilişkilerimizin gelişmesinde faydalar sağlanmıştır.
 III. Yazı dili ile konuşma dili arasındaki uyumsuzluk giderilmiştir.
 IV. Basılan kitap sayısında artış yaşanmıştır.

Yukarıdaki sonuçlardan hangileri Türk toplumunun kültürel seviyesinin gelişim gösterdiğine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) I ve IV B) I, III ve IV
 C) II ve III D) I, II ve III

4. Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile azınlık okulları ve yabancı okulların Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanması kararı alınmıştır. Bu okullardan, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaya koyduğu şartları yerine getiren okulların faaliyetlerine devam etmesine izin verilmiş, bu şartları yerine getirmeyen okullar ise kapatılmıştır. Yabancı okullar içinde misyonerlik faaliyetleri yaptığı tespit edilenleri kapatılmıştır. 2 Mart 1926'da çıkarılan Maarif Teşkilatı Hakkındaki Kanun ile devletin izni olmadan okul açılması da yasaklanmıştır.

Buna göre yapılan yenilikler ile;

- I. Yabancı okullar ile azınlık okullarının bağımsız kurumlar gibi hareket etmesi önlenmiştir.
 II. Yabancı okullar ve azınlık okulları devlet denetimine alınarak bunların milli kültürü zedeleyici eğitim yapılarının önüne geçilmiştir.
 III. Yabancı okulların çalışma şartları devlet tarafından belirlenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I, II ve III

5. **Türk Dil Kurumu Mustafa Kemal'in isteği ile 1932 tarihinde açılmıştır. Mustafa Kemal bu kurumu açarak;**

- I. Türk dilindeki sadeleşmeyi sağlamak
 II. Okuma-yazma öğretmek Türk halkının gelişimine katkıda bulunmak
 III. Türk dilinin ne derece zengin bir dil olduğunu ortaya koymak
 IV. Türk diline ait en eski kelimeleri bulup çıkarmak

amaçlarına ulaşmak istemiştir.

Yukarıda hangi numara ile belirtilen amaç Türk Dil Kurumu'na ait olamaz?

- A) I B) II C) III D) IV

6.

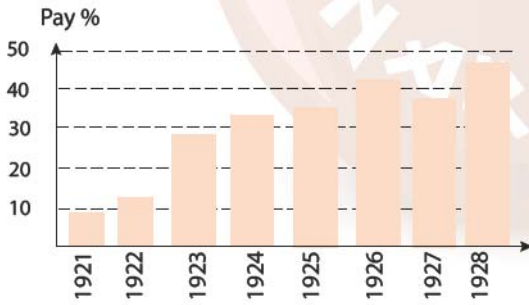

"Ulusal, ince duyguları, düşünceleri anlatan yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak; onları bir an önce, genel son musiki kurallarına göre işlemek gerekir. Ancak bu düzeyde Türk ulusal musikisi yükselebilir, evrensel musikide yerini alabilir."

Bu sözlerine bakılarak Mustafa Kemal ile ilgili olarak hangi çıkarımda bulunulamaz?

- A) Türk müziğinin tamamen Batı müziğini örnek alması gerektiğine inanmaktadır.
- B) Türk müziğinin evrensel müzikler arasına girmesini istemektedir.
- C) Türk müziğinde çağdaşlaşmanın gereğini düşünmektedir.
- D) Türk müziğinin dünyada müzikle ilgili olarak yaşanan gelişmeleri yakından takip etmesini söylemektedir.

7. Aşağıda 1921-1928 yılları arasında devlet bütçesinden eğitime ayrılan pay yaklaşık olarak gösterilmiştir.

Buna göre hangi seçenekte verilen sonuca ulaşılamaz?

- A) Eğitime verilen pay 1928 yılına kadar sürekli artış göstermiştir.
- B) Eğitime en düşük pay cumhuriyetin ilan edildiği yıl ayrılmıştır.
- C) 1921 ile 1923 yılı arasında bütçeden eğitime ayrılan pay iki kat artmıştır.
- D) 1924 ve 1925 yılları arasında çok fazla oransal değişim yaşanmamıştır.

8. Cumhuriyet döneminde ülkemizde görülen bazı gelişmeler şunlardır:

- I. Millet Mektepleri'nin açılması
- II. Yeni Türk Alfabesi'nin kabul edilmesi
- III. Medeni Kanun'un kabul edilmesi
- IV. Türk Dil ve Türk Tarih Kurumları'nın açılması

Bu gelişmelerin hangileri ülkemizin eğitim ve kültür alanında gelişimini sağlamaya yöneliktir?

- A) I,II ve III
- B) II,III ve IV
- C) I, II ve IV
- D) I,II,III ve IV

9. Cumhuriyetin ilk yıllarında medreselerin kapatılmasına, kız - erkek karma eğitim sistemine geçilmesine, yeni alfabenin kabul edilmesine karşı çıkanlar olmuştur.

Bu tür girişimlere muhalif olan kişilerin;

- I. Çağdaşlık
- II. Yenilik
- III. Geleneksellik
- IV. İlerleme

kavramlarının hangilerine karşı oldukları söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I, II ve IV
- C) I, III ve IV
- D) Yalnız III

10. "Sanat, güzelliğin ifadesidir. Bu ifade söz ile olursa şiir, nağme ile olursa müzik, resim ile olursa ressamlık, yontma ve oyma ile olursa heykeltıraşlık, bina ile olursa mimarlık olur. Sanatkâr da toplumda uzun mücadele ve gayretlerden sonra alnında ışığı ilk hisseden insandır."

Hangi seçenekte verilen çalışma Mustafa Kemal'in yukarıdaki sözü doğrultusunda yapılmamıştır?

- A) Sanayii Nefise Mektebi, Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüştürüldü.
- B) Cumhuriyet'in Onuncu Yılı Kutlamaları için "İnkılap Sergisi" adıyla resim sergisi düzenlendi.
- C) Beden Eğitimi dersi zorunlu hale getirildi.
- D) Ankara'da Musiki Muallim Mektebi (Müzik Öğretmen Okulu) açıldı.

Toplumsal Alanda Gelişmeler

Toplumsal alanda yapılan inkılapları ve meydana gelen gelişmeleri kavrarız.

Öğreten Sorular

1

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Avrupa ile uyumu sağlamak amacıyla birtakım yenilikler yapmıştır. Takvim, saat, ölçü ve tartı gibi alanlarda gerçekleştirilen yenilikleri boşluklara yazınız.

ESKİ		YENİ
Çeki, okka, dirhem		Gram, Kilogram .....
Kulaç, arşın, endaze		Metre .....
Alaturka saat		Alafranga Saat .....
Arap rakamları		Uluslararası Rakamlar .....
Hicri takvim		Miladi Takvim .....
Hafta sonu tatili (Cuma)		Pazar .....

2

Aşağıda "Soyadı Kanunu" ile ilgili verilen bilgilerden doğru olanları işaretleyiniz.

Ağa, hacı, hafız, hoca, molla, efendi, bey, beyefendi, paşa, hanım, hazretleri gibi unvanların ve lakapların kullanılması yasaklanmıştır.

1

✓

Osmanlı Devleti'nde kişilerin soyadı yoktu. Kişiler; aile düzeyinde kullanılan birtakım dinsel, sosyal, asalet kaynaklı unvan ve lakaplarla biliniyordu.

5

✓

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Soyadı Kanunu ile imtiyaz ve sınıf farklılıklarını ortadan kaldırmayı amaçlamıştır.

2

✓

Soyadı Kanunu siyasi alanda yapılmış bir inkılaptır.

3

Soyadı Kanunu ayrıcalık ve imtiyazları ortadan kaldırması açısından Laiklik ilkesi ile doğrudan ilgilidir.

4

3

Aşağıda "Seçme ve seçilme hakkı" ile ilgili verilen tabloyu inceleyiniz. Yapılan yorumlarda doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" harfini yazınız.

Seçme ve Seçilme Hakkı Hangi Ülkede Ne Zaman Verildi?		
1906 Finlandiya	1920 ABD	1944 Fransa
1913 Norveç	1921 İsveç	1945 İtalya
1915 Danimarka	1930 Güney Afrika (Beyaz kadınlar)	1947 Arjantin
1917 Rusya - Hollanda Kanada	1931 İspanya	1952 Yunanistan
1918 İngiltere - Almanya - Avusturya	1993 Brezilya	1971 İsviçre
1919 Belçika	1934 Türkiye	2005 Kuveyt

D

Türk kadını seçme ve seçilme hakkını birçok medeni ülkeden daha önce elde etmiştir.

D

Medeni Kanunu örnek aldığımız ülke, Türkiye'den daha sonra seçme ve seçilme hakkı vermiştir.

D

Güney Afrika'da seçme seçilme hakkı verilirken ırk ayrımı yapılmıştır.

Y

Fransa, İtalya ve Yunanistan ülkemizden daha önce kadınlara siyasi hakkını vermiştir.

D

İngiltere, Almanya ve Avusturya kadınlara seçme ve seçilme hakkını I. Dünya Savaşı yıllarında vermiştir.

1. Dünya nüfusunun yarısını kadınlar oluşturmaktadır. Kadınların ekonomik ve kültürel alanlarda yetişmesi, söz ve karar sahibi olması dünya medeniyetine önemli katkılar sağlayacaktır. İşte bunun için kadının yasalar karşısında erkeklerle eşit haklara sahip olması gereklidir. Türk kadını Atatürk sayesinde dünyadaki birçok ülkeden önce sosyal, siyasal ve ekonomik haklarını elde etmiş ve kullanmaya başlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kadınların siyasi alanda kazandığı haklar arasında yer alır?

- A) Resmi nikâh zorunluluğun olması
 B) Seçme ve seçilme hakkının verilmesi
 C) Soyadı Kanunu'nun kabul edilmesi
 D) Karma eğitimin kabul edilmesi

2. Türk kadınlarının siyasal hayatta etkin görevler üstlenmelerini isteyen Atatürk, bunu sağlamak için çalışmalar başlattı. İlk aşamada 1930 yılında kadınlara, belediye seçimlerine katılma hakkı verildi. Daha sonra kadınların muhtarlık seçimlerine katılması sağlandı (1933). Son olarak 1934'de anayasada yapılan bir değişiklikle Türk kadınına milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanındı.

Yukarıda verilenlerden yola çıkılarak;

- I. Türk kadınları önce yerel sonra genel seçimlerde siyasi haklarını kullanmıştır.
 II. Türk kadınlarının elde ettiği haklar millî egemenlik kavramının pekiştirilmesi açısından önemlidir.
 III. Türk kadını ülke yönetiminde söz sahibi olmuştur.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
 B) I ve III
 C) I ve II
 D) Yalnız II

3. Bu kurumların başında bulunan kişiler asıl dinin kendileri tarafından temsil edildiğini söyleyerek toplumsal parçalanmalara neden oluyor, insanların dinî duygularını kullanarak maddi kazanç elde etmeye çalışıyorlardı. Ayrıca inkılaplara karşı çıkarak cumhuriyet rejiminin ülkemizde yerleşip güçlenmesini önlemek istiyorlardı.

Parçada anlatılan kurumların zararlarını önlemek amacıyla hangi inkılap gerçekleştirilmiştir?

- A) Cumhuriyet ilan edilmiştir.
 B) Saltanat kaldırılmıştır.
 C) Çok partili hayata geçilmiştir.
 D) Tekke ve zaviyeler kapatılmıştır.

4. "Uluslararası Çalışma Organizasyonu'nun (ILO) Sözleşme ve tavsiye kararlarında, "Avrupa Topulukları Hukukunda Cinsiyete Dayalı Ayrım" yasaklanmıştır. Yani kadın sırf cinsiyetinden dolayı haklarından mahrum edilemeyecek ya da hakları kısıtlanamayacaktır. Aynı şekilde erkek de cinsiyeti nedeniyle üstün ve ayrıcalıklı konuma getirilemeyecektir."

(Türkiye Cumhuriyeti Tarihi- II. Cilt, S.92)

Buna göre, Türkiye Cumhuriyeti'nin yaptığı;

- I. Medeni Kanunun kabul edilmesi
 II. Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi
 III. Takvim, saat ve ölçülerde değişikliğe gidilmesi
yeniliklerin hangileri uluslararası hukuk ile benzer düşündüğünü gösterir?

- A) I ve III
 B) I ve II
 C) I ve II
 D) Yalnız II

5. Osmanlı Devleti'nde kişilerin soyadlarının olması özellikle resmi işlerde karışıklığa sebep oluyordu. Kişiler; aile düzeyinde kullanılan birtakım dinsel, sosyal, asalet kaynaklı unvan ve lakaplarla veya doğum yerleri ile birbirinden ayrılmaya çalışılıyordu. Hem resmi işlerde çıkan problemi çözmek hem de sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir toplumsal yapı oluşturmak amacıyla TBMM tarafından Soyadı Kanunu kabul edildi.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Soyadı Kanunu'nun çıkarılma amaçları arasında yer almaz?

- A) Resmi işlerdeki isim karışıklığının önüne geçmek.
B) Toplumsal hayatta kişiler arasındaki eşitliği sağlamak.
C) Milli egemenlik anlayışını güçlendirmek.
D) Memleket içerisinde milli birlik ve beraberliği sağlamak.

6. ✿ Soyadları, ahlaka aykırı olmayacak ve sosyal eşitsizlik yaratacak vurgular içermeyecekti.
✿ Ağa, hacı, hafız, hoca, molla, bey, beyefendi, hanım, hanımefendi, paşa, hazretleri gibi unvanların resmî kullanımı yasaklandı.
✿ Her Türk öz adından başka soyadını da taşımaya mecburdur ve soyadları Türkçe olmak zorundadır.

Buna göre Soyadı Kanunu ile toplumda;

- I. Eşitlik   II. Çağdaşlık
III. Millilik   IV. Gelenekçilik

gibi kavramlardan hangilerinin yerleşmesi amaçlanmıştır?

- A) I, II, III ve IV   B) II, III ve IV
C) III ve IV   D) I ve III

7. Tekke ve zaviyeler, Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde İslam dininin birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularını halka işlemişler ve toplumla devlet arasında uzlaştırıcı bir rol üstlenmişlerdi. Ancak bu kurumlar zamanla uzlaştırıcı rolünden uzaklaşmaya, birlik ve beraberlik duygusunu zayıflatmaya başladılar. Bu kurumlardaki görevliler, kendi menfaatleri için halkın dinî duygularını istismar eder hâle geldiler. Hatta Millî Mücadele yıllarında yabancı ajanlar, bazı tekkelere sızmış ve bu tekke yöneticileri üzerinden halkı isyana teşvik etmişlerdi. Bu gelişmeler üzerine Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması Hakkındaki Kanun çıkarılarak tekke ve zaviyeler kapatıldı (1925).

Buna göre, tekke ve zaviyeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Zamanla kuruluş amaçlarından uzaklaşmıştır.
B) Yöneticileri kendi çıkarları için halkın dini duygularını kullanmışlardır.
C) Laik toplum düzeninin sağlanması açısından önemli işleve sahiptirler.
D) Kurtuluş Savaşı'nı engellemeye çalışan gruplar tekeleri araç olarak kullanmışlardır.

8. Osmanlı Devleti'nde kişilerin kimliklerinin saptanmasında büyük güçlüklerle karşılaşılıyordu. Kişiler isimlerinin, lakaplarının ve bulunduğu yerlerin aynı olması yüzünden karıştırılıyordu. Özellikle okul, tapu, miras, vergi toplama, askerlik ve devlet kurumları tarafından yürütülen diğer işlerde bu benzerlik ciddi sorunlara yol açıyordu. Bu tür sorunların çözümü için TBMM'de 1934'te kabul edilen Soyadı Kanunu ile herkesin bir soy isim alması zorunlu hale gelmiştir.

Yukarıda verilen metinde aşağıdaki soruların hangisinin cevabı yer almaz?

- A) Kimlik tespiti yapılmasında yaşanan zorluklar hangi problemleri ortaya çıkarmıştır?
B) Osmanlı toplumunda kişilerin kimliklerinin saptanmasında zorluk yaşanmasının sebepleri nelerdir?
C) Resmi işlerdeki karışıklıklar çıkarılan hangi yasa ile çözüme kavuşturulmak istenmiştir?
D) Soyadı seçilirken hangi kurallara uyulması istenmiştir?

1. Fransa seyahatine Mustafa Kemal'le birlikte Binbaşı Selahattin ve Fethi Bey de katılır. Bu onun Batı Avrupa ile ilk temasıdır. Tatsızlık daha yolda başlar. Fes takan Selahattin Bey, yolda alay konusu olur. Manevralar esnasında yabancı ataşelerden bir albay, Mustafa Kemal'in mesleki görüşlerine katılmakla beraber, onun başını göstererek der. "Ne diye bu tuhaf başlığı giyersiniz, başınızda bu oldukça kafanıza kimse itibar etmez." der. Bu olaylar onun üzerinde kalıcı bir etki bırakır. Mevcut kılık ve kıyafetle Türklerin uygar dünyada ciddiye alınmadığına kanaat getirir. Bu olay 15 yıl sonra ..... yol açacaktır.

(Abdurrahman Çaycı, Gazi Mustafa Kemal, Hayatı ve Eseri)

Buna göre, parçanın bütünü düşünüldüğünde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) Halifeliğin kaldırılmasına
 B) Şapka inkılabının yapılmasına
 C) Soyadı Kanununun kabul edilmesine
 D) Uluslararası ölçü birimlerinin kullanılmasına

2. Osmanlı toplumunda insanlar dinlerine, milletlerine, mesleklerine, kentli ya da köylü oluşlarına göre giyinir ve başlık takardı. Bu durum insanların Müslüman, Hristiyan ve Yahudi dinlerinden hangisine mensup olduğunun hemen anlaşılmasına neden oluyordu. Cumhuriyet döneminde Mustafa Kemal, 24 Ağustos 1925'te Kastamonu'ya yaptığı gezide şapka devriminin ilk işaretini başında taşıdığı şapkayı halka göstererek vermiştir. Halkta olumlu tepkiler görülmesi üzerine 25 Kasım 1925'te TBMM'de Şapka Kanunu kabul edilmiştir.

Buna göre yukarıda verilenlerden yola çıkılarak;

- I. Osmanlı toplumunda kılık-kıyafet alanında birlik yoktur.
 II. Osmanlı halkı dini inanca göre kıyafet tercihinde bulunmaktadır.
 III. Mustafa Kemal yapmayı planladığı inkılap hareketi için halkın nabzını yoklamıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- I, II ve III
 I ve II
 I ve III
 II ve III

3. "Birtakım şeyhlerin, dedelerin, seyitlerin, çelebilerin, babaların, emirlerin arkasından sürüklenen, alın yazılarını ve canlarını falçıların, büyücülerin, üfürükçülerin, muskacıların ellerine bırakan insanlardan oluşmuş bir topluluğa, uygar bir ulus gözüyle bakılabilir mi?" (Mustafa Kemal Atatürk)

Aşağıdaki inkılaplardan hangisi Atatürk'ün yukarıdaki sözü doğrultusunda gerçekleştirilmiştir?

- A) Saltanatın kaldırılması
 B) Cumhuriyetin ilanı
 C) Tekke ve zaviyelerin kapatılması
 D) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulü

4. Osmanlı Devleti Dönemi'nde okka, dirhem, çeki, kile gibi ağırlık birimleri ile kulaç, arşın gibi uzunluk ölçüleri kullanılmaktaydı. Bunların hesaplanması bölgeler arasında farklılıklar göstermekteydi. TBMM'nin 1 Nisan 1931 tarihinde kabul ettiği bir kanun ile eski ölçü birimleri kaldırılarak, Batılı devletlerin de kullandığı yeni ağırlık ve ölçü birimleri kabul edildi. Okka yerine kilogram; kulaç, arşın yerine metre kullanılmaya başlandı. Böylece uluslararası ticarete ve ülke içindeki uygulamalarda büyük kolaylıklar sağlandı.

Yukarıda verilenlerden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Osmanlı toplumunda ölçü birimlerinde birlik bulunmamaktadır.
 B) TBMM gerçekleştirdiği yenilikle Avrupalı devletler ile uyumu sağlamıştır.
 C) Yeni ölçü birimlerinin kullanılması ekonomik alanda kolaylıklar getirmiştir.
 D) Yapılan yenilik hukuk devleti anlayışının güçlenmesine katkıda bulunmuştur.

5. "Kurtuluş Savaşımız zaferle sonuçlandıktan sonra, Meclis'te seçim kanunu görüşülürken Milletvekili Tunalı Hilmi Bey'in her 50.000 kadın ve erkeğin bir milletvekili seçilmesi yani, kadınların da sayılması teklifi bazı Meclis üyelerinin ayaklarını yere vurmaları ile protesto edilmiştir." (Türkiye Cumhuriyeti Tarihi- II. Cilt, S.95)

Yukarıdaki protestoculara Mustafa Kemal Atatürk yapacağı hangi inkılap ile karşılık verecektir?

- A) Takvim, saat ve ölçülerde değişiklik yaparak
 B) Kadınlara seçme ve seçilme hakkı vererek
 C) Cumhuriyeti ilan ederek
 D) Medeni Kanunu kabul ederek

6. Çıkarılan yasalar ile;

- ❁ 26 Aralık 1925'te iki ayrı kanunla uluslararası saat sistemi ve miladi takvim kabul edildi.
- ❁ 20 Mayıs 1928'de uluslararası rakamlara geçilmesi kabul edildi.
- ❁ 26 Mart 1931'de uzunluk ölçüsü olarak metre, ağırlık ölçüsü olarak kilogram kabul edildi.
- ❁ 1 Haziran 1935'te hafta sonu tatili, cuma gününden pazar gününe alındı.

Bu yapılan yeniliklerle ilgili olarak;

- I. Batılı devletlerle uyumun sağlanması hedeflenmiştir.
- II. Uluslararası ticaretteki karışıklıklara çözüm bulunmuştur.
- III. Toplum içerisinde zaman ve ölçü gibi uygulamalardaki farklılıklara son verilmiştir.
- IV. Topluma milli bir kimlik kazandırılmak istenmiştir.

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız IV
- B) I ve IV
- C) I ve II
- D) I,II ve III

7. Osmanlı Devleti'nde halk çeşitli lakap ve unvanlar kullanıyordu. Ayrıca soyadı kullanılmaması resmî işlemlerde büyük karışıklıklara yol açıyordu. Bu sorunu gidermek için Cumhuriyet Dönemi'nde, 1934'te Soyadı Kanunu kabul edildi. Kanuna göre herkes bir soyadı olmak zorundaydı. Alınacak soyadları Türkçe olacaktı. Soyadları, ahlaka aykırı olmayacak ve sosyal eşitsizlik yaratacak vurgular içermeyecekti.

Buna göre Soyadı Kanunu aşağıdaki Atatürk ilkelerinden;

I. Milliyetçilik	II. Devletçilik
III. Halkçılık	IV. İnkılapçılık

hangileri ile ilişkilendirilebilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I, III ve IV
- D) I, II ve III

8. Türk kadını, Milli Mücadele Dönemi'nde gösterdiği fedakârlıkla tüm dünyaya örnek olmuştur. Atatürk, Türk kadını için "Kadınlar sosyal hayatta erkeklerle beraber yürüyecek, birbirlerinin yardımcısı olacaklardır." demiştir. Atatürk, kadınlar hakkında eşitlikçi bir bakış açısına sahipti. Bu nedenle, Cumhuriyet Dönemi'nde kadın haklarının gelişmesine bizzat öncülük etmiştir.

Buna göre aşağıdaki inkıpların hangisi yukarıdaki parçayı destekler nitelikte değildir?

- A) Mirasta kadın erkek eşitliğinin sağlanması.
- B) Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi.
- C) Okullarda karma eğitim modelinin uygulanması.
- D) Herkesin bir soy isim almasının sağlanması.

9. Atatürk, kadın - erkek eşitliğini uluslararası bir hukuk kuralı hâline getiren İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, İnsan Hakları Sözleşmeleri henüz ortada yokken 1934'te Türk kadınına ülkesinin yönetimine katılma hakkını tanımıştır. Bununla birlikte kadınlara seçme ve seçilme hakkı; Fransa'da 1944, İtalya'da 1945, Japonya'da 1950, Yunanistan'da 1952, Belçika'da 1960, İsviçre'de 1971'de verildi. Bu durum, Türk kadınına verilen önemi ortaya koymaktadır.

Yukarıdaki parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı hangisidir?

- A) Türk kadını erkeklerle aynı dönemde siyasi haklarını kazanmıştır.
- B) Türk kadını birçok gelişmiş Avrupa ülkesindeki kadınlardan daha önce seçme ve seçilme hakkı elde etmiştir.
- C) Dünyada kadınlara seçme ve seçilme hakkını ilk Türkiye vermiştir.
- D) Türkiye'de kadınlara sadece siyasi alanda haklar verilmiştir.

Ekonomi ve Sağlık Alanında Gelişmeler

Ekonomi alanında meydana gelen gelişmeleri kavrarız. Atatürk Dönemi'nde sağlık alanında yapılan çalışmaları devletin temel görevleri ile ilişkilendiriz.

Öğreten Sorular

1 İzmir İktisat Kongresi'nde alınan kararların yazılı olduğu şişeler ile yorumların yazılı olduğu topları eşleştiriniz.

<p>2</p> <p>Ham maddesi yurt içinde yetişen veya yetiştirilebilen sanayi dalları kurulmalıdır.</p>	<p>1</p> <p>Devlet, özel sektörün gerçekleştiremediği girişimleri kendisi yapacaktır.</p>	<p>4</p> <p>Türk vatandaşları, yerli mali kullanımına teşvik edilmelidir.</p>	<p>3</p> <p>Küçük atölye üretimden, büyük fabrikalara geçilmelidir.</p>
<p>1</p> <p>Devletçilik ilkesinin uygulamaya konulacağını gösterir.</p>	<p>2</p> <p>Dış ülkelere olan bağımlılık önlenmek istenmiştir.</p>	<p>3</p> <p>Seri üretime geçilmesi kararlaştırılmıştır.</p>	<p>4</p> <p>Ülke içerisinde üretilen malların tüketilmesi teşvik edilmiştir.</p>

2 Cumhuriyetin ilk yıllarında tarım alanında yapılan çalışmalara "✓" işareti koyunuz.

Tohum ıslahı yapıldı.	Tarım kredi kooperatifleri kuruldu.	Eti Bank kuruldu.	Atatürk Orman Çiftliği açıldı.

3

Cumhuriyetin ilk yıllarında ekonomi ve sağlık alanlarında yapılan faaliyetleri gruplandırınız.

1 1920'de Yeşilay Cemiyeti kurularak alkollü içki, sigara ve uyuşturucu maddelerle mücadele edilmeye başlandı.

3 1927'de çıkarılan Teşvik-i Sanayi Kanunu ile özel sektörün sanayi kurmasına yardımcı olundu.

5 1932'de serum üretimi kendi ülkemize yetecek seviyeye getirildi.

2 Yeraltı zenginliklerimizi ortaya çıkarmak ve madenleri işlemek için MTA kuruldu.

4 Salgın hastalıklarla mücadele etmek ve bilimsel çalışmalar yapmak için Ankara'da Hıfzıssıhha Enstitüsü kuruldu.

6 Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ülkemizin kalkınması amacıyla kabul edildi.

4

Aşağıda boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yerleştiriniz.

Hıfzıssıhha

Aşar

Sosyal

Kabotaj

Misak-ı İktisadi

- 1) İzmir İktisat Kongresi'nde yapılan çalışmalar sonucu ..... **Misak-ı İktisadi** ..... kabul edilmiştir.
- 2) Cumhuriyet Dönemi'nde benimsenen ..... **sosyal** ..... devlet anlayışı gereği sağlık hizmetlerine önem verildi.
- 3) ..... **Aşar** ..... vergisinin kaldırılmasıyla çiftçi kesiminin ekonomik açıdan rahatlaması amaçlanmıştır.
- 4) 1 Temmuz 1926'da kabul edilen ..... **Kabotaj** ..... Kanunu ile Türk kara sularında yolcu ve yük taşıma hakkı sadece Türk denizcilerine verildi.
- 5) 1930'da çıkarılan ..... **Hıfzıssıhha** ..... Kanunu ile sıtma, verem, frengi, menenjit ve çiçek gibi bulaşıcı hastalıklara karşı planlı ve programlı bir şekilde mücadele edilmiştir.

1. Bir ülkenin gerçek anlamda bağımsız olabilmesi, hem siyasi hem de ekonomik açıdan bağımsız olmasına bağlıdır. Savaş meydanlarında kazanılan zaferler, bir ülkenin bağımsızlığına giden yolu açabilir ama geleceğini garanti altına almaya yetmez. Ekonomik bağımsızlığa kavuşamayan devletlerin uzun süre bağımsız yaşaması da mümkün değildir.

Buna göre;

- I. Lozan'da kapitülasyonların kaldırılması konusunda kararlı olunması,
- II. İzmir'de Türkiye İktisat Kongresi'nin toplanması,
- III. Refik Saydam tarafından Hıfzıssıhha Müessesesi'nin kurulması

gibi çalışmalardan hangileri ekonomi alanında yapılmış faaliyetler arasındadır?

- A) I ve III I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

2. Türkiye İktisat Kongresi'nde alınan kararlardan bazıları şunlardır:

- ✿ Türk milleti, büyük fedakârlıklarla sahip olduğu millî bağımsızlığından ödün vermeyecektir.
- ✿ Türkler hangi meslekte olursa olsunlar birbirlerini candan severler.
- ✿ Ham maddesi yurt içinde yetişen veya yetiştirilebilen sanayi dalları kurulmalıdır.

Buna göre alınan kararla ilgili olarak;

- I. Kazanılan bağımsızlıktan taviz verilmeyeceği vurgulanmıştır.
- II. Sadece benzer meslek grubunda olanlar birbirleri ile dayanışma içinde olacaktır.
- III. İşlenmemiş ürün bakımından dışa bağımlılığı önlemek amaçlanmıştır.

gibi yargılardan hangisi ya da hangileri anlatılmak istenmiştir?

- A) II ve III B) I ve II
 I ve III D) I, II ve III

- 3.

"Siyasî ve askerî zaferler ne kadar büyük olursa olsunlar, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazsa meydana gelen zaferler devamlı olamaz, az zamanda söner."

(Mustafa Kemal Atatürk)

Atatürk yukarıdaki sözü ile aşağıdakilerden hangisini vurgulamak istemiştir?

- A) Askerî başarı kazanmak için ekonominin güçlü olması gerektiğini
 Tam bağımsızlık için ekonomik bağımsızlığın da sağlanması gerektiğini
C) Ekonominin gelişmesi için ithalatın artırılması gerektiğini
D) Ekonominin güçlü olan devletlerin savaşta başarılı olabileceğini

- 4.

Türkiye'de millî ekonominin kuruluş gelişmesinde Türkiye İktisat Kongresi önemli bir yere sahiptir. Kongrede, Türk ekonomisi ile ilgili önemli kararlar alınırken ekonomik bağımsızlığın özenle korunacağı, yurdumuzun yer altı ve yer üstü kaynaklarından yararlanılacağı vurgulandı. Özel sektörün desteklenmesi ve devlet eli ile bir bankanın kurulması fikri benimsendi. Diğer yandan Türk çiftçisine kredi verilmesi, işçilerin çalışma şartlarının iyileştirilmesi de alınan kararlar arasındaydı.

Buna göre kongrede alınan kararların Atatürk ilkelerinden hangisi ile yakından ilgili olduğu söylenemez?

- A) Devletçilik B) Milliyetçilik
C) Halkçılık D) Laiklik

- 5.

1925 yılında cumhuriyet yönetimi, Atatürk'ün "efendi" olarak nitelendirdiği köylünün durumunu iyileştirmek için aşar vergisini kaldırdı. Böylece Türk çiftçisi sırtındaki önemli bir yükten kurtulmuş oldu.

Buna göre çiftçiler için yapılan bu yenilik Atatürk ilkelerinden hangisi ile yakından ilgilidir?

- Halkçılık B) Cumhuriyetçilik
C) Devletçilik D) Laiklik

6. Atatürk tarımda köklü bir reform yapılmasından yanaydı. Atatürk'ün: "Türkiye'nin gerçek sahibi ve efendisi köylüdür." sözü bu amacı işaret ediyordu. Bu nedenle planlı ve modern bir tarım politikasına geçilmesini ve böylece Türk köylüsünün çağı yakalamasını istedi.

Buna göre aşağıdaki seçeneklerden hangisi Atatürk'ün tarımdaki gelişim amacını destekler nitelikte değildir?

- A) Tohum ıslah (iyileştirme) istasyonlarının kurulması.
B) Tarımda eski yöntemlerin kullanılmaya devam edilmesi.
C) Çiftçilerin traktör ve makine kullanmaya teşvik edilmesi.
D) Tarımın bilimsel yollarla yapılması için teknik eleman yetiştirilmesi.

7. Osmanlı Devleti'nde deniz ticareti ve ulaşımı yabancılar ve azınlıkların tekelindeydi. 1 Temmuz 1926'da yürürlüğe giren Kabotaj Kanunu ile Türk denizlerinde yük ve yolcu taşıma hakları yerli sermayeye devredildi. Aynı doğrultuda yabancıların elinde bulunan limanlar satın alınarak millileştirildi.

Buna göre Kabotaj Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti;

- I. Egemen devlet
II. Bağımsız devlet
III. Demokratik devlet

anlayışlarından hangilerini benimsemiştir?

- A) II ve III
B) I,II ve III
C) I ve III
D) I ve II

8. Atatürk; "Milletimizi tam güvenlik içinde yaşatmak ülkümüz olduğu gibi onun sağlığına özen göstermek ve mevcut imkânlarımız oranında toplumsal dertlerine çare bulmak da hükümetimizin görevlerindedir." diyerek devletin halk sağlığıyla ilgili görevlerine dikkat çekmiştir.

Buna göre aşağıdaki kurumlardan hangisi Atatürk'ün bu sözü doğrultusunda kurulmuştur?

- A) Atatürk Orman Çiftliği
B) Hıfzıssıhha Müessesesi
C) Maden Tetkik Arama Enstitüsü
D) Tarım Kredi Kooperatifi

9. 1930'da çıkarılan Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile sıtma, verem, frengi, menenjit ve çiçek gibi bulaşıcı hastalıklara karşı planlı ve programlı bir şekilde mücadele edilmiştir. Salgınlar karşı kampanyalar yapılarak bulaşıcı hastalıklara karşı âdeta savaş açıldı. Bu hastalıkların teşhis ve tedavisi, devlet tarafından gerçekleştirildi. Verem hastalığının tedavisi için sanatoryum hastaneleri kuruldu. Yurdun en ücra yerlerine sağlık hizmetleri götürülme-ye çalışılarak vatandaşın en temel hakkı olan sağlık hakkından yararlanması sağlanmaya çalışıldı.

Yukarıda verilen parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşılamaz?

- A) Bulaşıcı hastalıklarla mücadele edebilmek için hangi yasa çıkarılmıştır?
B) Hastalıklarla mücadelede hangi sağlık personelleri görev üstlenmiştir?
C) Devlet, toplumun sağlık hakkını koruma konusunda ne gibi çalışmalar yapmıştır?
D) Salgınlar karşı mücadelede hangi yöntemler izlenmiştir?

10. Türkiye İktisat Kongresi, yeni Türk Devleti'nin izleyeceği ekonomik program ve kalkınma hedeflerini belirlemek amacıyla toplandı. Kongreye ülkenin her yerinden çeşitli meslek gruplarından 1135 temsilci katıldı.

Türkiye İktisat Kongresi'ne farklı meslek gruplarından kişilerin katılmasının nedenleri arasında;

- I. Farklı meslek kesimlerinin fikrini almak
II. Her meslek dalından eşit miktarda gelir elde edilmesini sağlamak
III. Ekonomik kalkınmayı bütüne yaymak

gibi amaçlardan hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve III
B) II ve III
C) I, II ve III
D) I ve II

1. Atatürk, Orman Çiftliği'nin şimdiki yerini seçtiği zaman, arazinin verim durumu hakkında yerli ve yabancı uzmanların görüşünü istemişti. Davet edilen uzmanların verdikleri raporlar içinde bu topraklar üzerinde herhangi bir tarım faaliyetinin yapılamayacağını iddia edenler oldu. Hatta bazıları burası için; "Ya sabır tükenir ya da para tükenir" dediler. Ancak Atatürk tüm bu açıklamalara rağmen bu kurak yerden vazgeçmedi ve burayı uygulamalı tarımın yapılabildiği yeşil bir alana dönüştürmeyi başardı.

Yukarıda verilen metinde Atatürk'ün kişilik özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Teşkilatçılığı Kararlılığı
C) Liderliği D) İnkılapçı

2. İktisat Kongresi'nden Sonra Açılan Fabrikalardan bazıları:

- ✿ Vagon Fabrikası (1938)
✿ Bursa Süt Fabrikası (1934)
✿ Karabük Demir-Çelik Fabrikası (1939)
✿ Kırıkkale Barut Fabrikası (1939)

Yukarıdaki bilgilerden yola çıkılarak açılan kuruluşların hangi alanla ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Ulaşım B) Gıda
C) Savunma D) Bankacılık

3. 1929'da başlayan "Dünya Ekonomik Krizi" Türkiye ekonomisini önemli ölçüde etkiledi. Krizin etkisiyle yatırımlar iyice azaldı. Bunun üzerine devlet bir taraftan özel sektörü desteklemeye devam ederken diğer yandan da temel tüketim malzemelerine ve ağır sanayiye yönelik yatırımları kendisi yapmaya başladı. Özel girişimin yeterli sonuç vermemesi nedeni ile devletin önyak olduğu bir ekonomi politikasının izlendi.

Metinde anlatılan sorunlar Atatürk ilkelerinden özellikle hangisi ile çözüme kavuşturulmak istenmiştir?

- A) Halkçılık B) Milliyetçilik
C) Devletçilik D) Laiklik

4.

Cumhuriyetin ilk yıllarına ait yukarıdaki afişin amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) İthal ürün kullanmaya teşvik etmek
B) Yerli malı kullanımını özendirmek
C) Dış alım miktarını artırmak
D) Dış sermaye desteğini artırmak

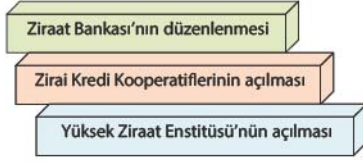
5.

İzmir İktisat Kongresi, Türk heyetinin Lozan Konferansı'nı terk ederek yurda döndüğü sırada, ülkenin birçok yerinden gelen ziraatçı, sanayici, tüccar ve işçi temsilcilerinden oluşan 1135 delege ile Kuruluş Savaşı'nın noktalandığı İzmir'de 17 Şubat 1923'te toplandı.

İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması devletin özellikle hangi alana önem verdiğini gösterir?

- A) Ekonomi B) Eğitim
C) Sağlık D) Ulaşım

6.

Yukarıdaki tabloya göre yenilikler hangi alanda yapılmıştır?

- A) Sanayi B) Madencilik
C) Sağlık D) Tarım

7.

Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı yıllarında hastalıklar; sağlıksız ortam, yoksulluk, göç, savaş zararları yüzünden ülkenin her tarafına yayılmıştı. Hastalıkların ciddi boyutlara ulaşmasını önlemek için TBMM'de çıkarılan bir yasa ile "Sağlık Bakanlığı" kuruldu. Sağlık kuruluşları yaygınlaştırıldı. Sağlık personelinin sayısı artırıldı. Zorunlu görev uygulaması ile ülkenin dört bir yanına doktor gönderildi. Salgın hastalıklara karşı savaş başlatıldı.

Yapılan bu çalışmalardan yola çıkılarak;

- I. Düzenli bir sağlık politikası oluşturulmak istendiğine
II. Sağlık sorunlarına önem verildiğine
III. Halk sağlığının korunmasının amaçlandığına

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II I, II ve III
C) II ve III D) I ve III

8.

Cumhuriyetin ilk yıllarında tarım uzmanı yetiştirmek için Ankara'da "Yüksek Ziraat Enstitüsü" kuruldu. Köylüye fidan ve kaliteli tohum yardımı yapıldı. Karadeniz Bölgesi'nde çay, Akdeniz Bölgesi'nde turunçgiller, Isparta'da gül gibi farklı tarım ürünleri üretilmeye başlandı. Ayrıca modern tarım aletlerinin kullanımı teşvik edildi.

Yukarıda anlatılanlara göre;

- I. Tarımsal verim artırılmak istenmiştir.
II. Tarım ürünlerindeki dışa bağımlılığın azaltılması hedeflenmiştir.
III. Geleneksel tarım metotları kullanılmıştır.
IV. Yetiştirilecek ürünler için bölgelerin iklim özelliklerine dikkat edilmiştir.

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve IV B) II ve III
 C) Yalnız III D) I ve IV

9.

Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizde kapitülasyon antlaşmalarının etkisiyle deniz taşımacılığı ve ticareti yabancıların eline geçmişti. 1 Temmuz 1926'da kabul edilen Kabotaj Kanunu ile Türk kara sularında yolcu ve yük taşıma hakkı sadece Türk denizcilerine verildi. Bu yasaya göre akarsularında, göllerinde, Marmara Denizi ile Boğazlar'da, bütün kara sularında ve kara suları içinde kalan körfez, liman, koy ve benzeri yerlerde, makine, yelken ve kürekle hareket eden araçları bulundurma; bunlarla mal ve yolcu taşıma hakkı Türk yurttaşlarına verildi.

Buna göre Kabotaj Kanunu ile Türk Devleti;

- I. Egemen devlet
II. Bağımsız devlet
III. Milli ekonomi
IV. Milli kültür

anlayışlarından hangileri konusunda elini güçlendirmiştir?

- A) I ve IV B) I ve III
C) II ve III I, II ve III

10. **Misak-ı İktisadi Kararları:**

- ✿ Türkiye halkı tüketimini kendi ürünü ile karşılamaya çalışır. Zaman, varlık ve ithalatta israftan kaçar.
- ✿ Hırsızlık, yalancılık, riya ve tembellik en büyük düşmanımızdır.
- ✿ Güçlü bir bedene sahip olmak için, binicilik, nişancılık, avcılık, denizcilik gibi faaliyetlerde vücudunu geliştirir.

Verilen kararlardan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İthal ürün kullanımı özendirilmiştir.
B) Toplumda tasarruf bilinci oluşturulmaya çalışılmıştır.
C) Sağlıklı bir beden için spor faaliyetlerine önem verilmiştir.
D) Toplumca kabul edilmeyen huy ve davranışlara karşı çıkılmıştır.

İlelebet Cumhuriyet

Cumhuriyet'in sağladığı kazanımları ve Atatürk'ün Türk milleti için gösterdiği hedefleri analiz ederiz.

Öğreten Sorular

1

Nutuk'un özelliklerinin yazdığı kavramlar ile açıklamaları eşleştiriniz.

Nutuk

1. Kişisel yazışmalar, telgraflar, genelgeler, kongre tutanakları, TBMM tutanakları, dönemin gazeteleri gibi belgelere dayanılarak yazılmıştır.
2. İngilizce, Almanca ve Fransızca başta olmak üzere pek çok dile çevrilip okunması bunun en büyük kanıtıdır.
3. Osmanlı Devleti'nin düştüğü hataların neler olduğunu gözler önüne sererek bu hataların tekrarlanmaması, tarihten ders alınması amacına hizmet etmektedir.
4. Osmanlı Devleti'nin son zamanlarını, Milli Mücadele yıllarını, 1927 yılına kadar yaşanan gelişmeleri ilk elden anlatan bir eserdir.
5. Mustafa Kemal Atatürk tarafından, kimsenin etkisi altında kalmadan objektif bir bakış açısı ile şekil-de kaleme alınmıştır.

1

Güvenilirlik

2

Evrensellik

4

Tarihsellik

5

Tarafsızlık

3

Öğreticilik

2

Aşağıda 10. Yıl Nutkunda alınmış bölümleri bizlere aktaran öğrenciler verilmiştir. Öğrencilerin okuduğu bölümlerin hangi Atatürk ilkesi ile ilgili olduğunu altında verilen kutucuğa doğru olarak işaretleyiniz.

	<p>1.</p> <p>Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli, Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir.</p>		<p>2.</p> <p>Türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir. Çünkü Türk milleti milli birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmıştır.</p>
☒ Cumhuriyetçilik ☐ Halkçılık	☐ Devletçilik ☐ Laiklik	☒ Milliyetçilik ☐ Laiklik	☐ Devletçilik ☐ Cumhuriyetçilik
	<p>3.</p> <p>Milletimizi, en geniş, refah, vasıta ve kaynaklarına sahip kılacağız.</p>		<p>4.</p> <p>"Türk milletinin yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda, elinde ve kafasında tuttuğu meşale, müspet ilimdir..."</p>
☐ Cumhuriyetçilik ☒ Devletçilik	☐ İnkılapçılık ☐ Laiklik	☐ Cumhuriyetçilik ☐ Devletçilik	☐ İnkılapçılık ☒ Laiklik

3

Aşağıda verilen boşluklara Atatür'ün kişilik özelliklerinden uygun olanlarını yazınız.

İleri görüşlülük

Yenilikçilik

Çok yönlülük

Kararlılık

- Atatürk'ün, askerlikten tarihe, dile, yurttaşlık bilgisi ve geometriye kadar değişik alanlarda çeviriler yapmış, kitaplar yazmıştır. Bu onun **çok yönlülük** özelliğinin göstergesidir.
- Mustafa Kemal çok iyi bir gözlem ve muhakeme yeteneğine sahiptir. Olayların gidişatına bakarak ortaya çıkacak sonuçları önceden bilmektedir. Bu anlatılanlar onun **ileri görüşlülük** özelliğini göstermektedir.
- Kurtuluş Savaşı yıllarında "Para yok." diyenlere "Bulunur sırasıyla", "Düşman çok." diyenlere "Yenilir." diyerek cevap vermiştir. Bu onun **kararlılık** özelliğinin göstergesidir.
- Atatürk "Yaptığımız ve yapmakta olduğumuz inkılapların amacı Türkiye halkını tamamen medeni bir toplum hâline ulaştırmaktır." ifadelerini kullanmıştır. Bu onun **yenilikçilik** özelliğinin göstergesidir.

1. Mustafa Kemal "Nutuk"ta 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışından TBMM'nin açılmasına, Cumhuriyet'in ilanından yapılan inkılaplara kadar geçen yaklaşık dokuz yıllık süreci ayrıntıları ile anlatır.

Buna göre aşağıda verilen olayların hangisi hakkında Nutuk'ta bilgi verildiği söylenemez?

- A) Sivas Kongresi'nin yapılması
B) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi
C) İstiklal Marşı'nın kabul edilmesi
D) Kutül Amare Zaferi'nin kazanılması

2. Nutuk, Türkiye gibi sömürgeci ülkelere karşı bağımsızlık mücadelesi yapmış olan mazlum milletlere kurtuluş yolunu gösteren temel eser olmuştur. Ayrıca Nutuk dünyadaki birçok dile çevrilmiş ve defalarca basılmıştır.

Yukarıda verilen bilgiler Nutuk'un hangi özelliğe sahip olduğunu göstermektedir?

- A) Bilimsellik
B) Güvenirlik
C) Evrensellik
D) Objektiflik

3. "1919 yılı Mayısının 19'uncu günü Samsun'a çıktım."

Mustafa Kemal'in Nutuk'un hemen başında yer alan bu sözü hangi olayın başlangıcı olarak kabul edilmektedir?

- A) Trablusgarp Savaşı
B) Çanakkale Savaşı
C) Kurtuluş Savaşı
D) Balkan Savaşları

4. "... Mustafa Kemal Atatürk, ülkesini hürriyet ve demokrasiye kavuşturmak uğrunda savaşıyor başarı kazanan büyük Türk önderi hakkındaki engin duygularımı ve hayranlığımı iletmek isterim. Atatürk'ün hayatı ve eseri yalnız Türkiye için değil, dünyanın bütün hür milletler için ilham kaynağı olmaya devam edecektir."

(Bekir Tünay - Atatürk ve Liderlik)

Yukarıdaki anlatıma bakılarak Atatürk hakkında;

- I. Yaptıkları ile başka milletlere de örnek olmuştur.
II. Türk halkının bağımsızlık mücadelesinin liderliğini yapmıştır.
III. Türkiye'de demokrasinin hakim olması için mücadele etmiştir.

Çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5. Mustafa Kemal, genç bir tıp öğrencisine hitaben: "Evlat müsterih ol. Gençlikle iftihar ediyor ve gençliğe güveniyorum." dedikten sonra "Azınlıkta kalsak da mandayı kabul etmeyeceğiz. Parolamız tektir ve değişmez: 'Ya istiklal, ya ölüm!'" güvencesini verir. Askerî tıbbiyeli üniforması ile Sivas Kongresi'ne katılan bu genci alnından öper ve şöyle der: "Vatanın bütün ümidi ve geleceği genç neslin anlayış ve enerjisine bağlanmıştır." Yine 1919'da Kurtuluş Savaşı başlarında: "Biz her şeyi gençliğe bırakacağız. Geleceğin ümidi, ışıklı çiçekleri onlardır. Bütün ümidim gençliktedir." diyen yine Atatürk'tür.

(Ahmet Mumcu, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, s. 224)

Yukarıda verilen bilgilere bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mustafa Kemal, Türk gençliğine olan güvenini ifade etmiştir.
B) Kurtuluş Savaşı yıllarında tam bağımsızlık hedefi doğrultusunda hareket edilmiştir.
C) Mustafa Kemal ülkenin kurtarılması için sadece gençliğe güvenmektedir.
D) Sivas Kongresi'ne vatansever gençlerde katılmıştır.

6.

Olay 1

Anafartalar Savaşı'nda da cephanesi bittiği için geri çekilmek isteyen askerlere "Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimizi başka kuvvetler ve başka kumandanlar alabilir." diyerek onların direnme azmini artırmış ve savaşın gidişatını değiştirmişti.

Olay 2

Sakarya Savaşı sırasında, düşmanın şiddetli saldırıları karşısında, Türk savunma hattında yer yer kırılmalar yaşanıyordu. Bunu gören Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, askerlerimizin direnme azmini ve inancını artırabilmek için Mehmetçiklerin kalbine dokunan şu sözleri haykırdı: "Hatt-ı müdafaa yoktur, sath-ı müdafaa vardır. O sath, bütün vatanıdır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk edilemez." Bu konuşma sonrası Türk ordusu büyük bir zafer kazanmıştır.

Yukarıdaki anlatılanlara bakıldığında Mustafa Kemal hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İyi bir siyasetçi ve devlet adamıdır.
- B) Etkili bir hitabet ustası olarak emri altındaki birlikleri etkilemiştir.
- C) Onun yaptığı heyecan ve ilham verici konuşmaları, dinleyici kitlenin ikna edilmesinde ve harekete geçirmesinde çok etkili olmuştur.
- D) Karşısındaki kişileri kendine inandırmakta zorluk yaşamamıştır.

7.

(I) "Sayın Baylar, sizi günlerce işgal eden uzun ve ayrıntılı demecim (Nutuk), en nihayet mazi olmuş bir dönemin öyküsüdür. (II) Bunda, milletim için ve gelecek evlatlarımız için dikkat ve uyanıklığı davet edebilecek bazı noktalar açıklayabilmişsem kendimi mutlu sayacağım. (III) Baylar, bu demecimle, millî hayatı sona ermiş sayılan büyük bir milletin bağımsızlığını nasıl kazandığını, bilim ve fennin en son esaslarına dayalı millî ve çağdaş bir devleti nasıl kurduğunu anlatmaya çalıştım. (IV) Bugün ulaştığımız sonuç, yüzyıllardan beri çekilen millî felâketlerden uyanışın ve kutsal vatanın her köşesini sulayan kanların bedelidir. Bu neticeyi, Türk gençliğine emanet ediyorum.

Yukarıdaki numaralandırılmış olan bölümlerin hangisinde Kurtuluş Savaşı ve sonrasında yapılan yeniliklerden bahsedilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

8.

GENÇLİĞE HİTABE

"Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklalini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. ...Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaait bir mahiyette tezahür edebilir. ... Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. ...Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Gençliğe Hitabe okunduğunda hangi sorunun cevabına ulaşılamaz?

- A) Gençliğe Hitabe hangi kaynak kitabın içinde yer almaktadır?
- B) Atatürk'e göre, Türk gençliğinin temel vazifesi nedir?
- C) Atatürk cumhuriyet ve bağımsızlığı savunma gerekliliği ortaya çıkınca gençlerden nasıl davranmasını istemektedir?
- D) Atatürk, Türk gençlerinin ülke savunmasında nasıl sıkıntılar ile karşılaşabileceğini söylemiştir?

9.

Türk halkı bağımsızlığını korumak için her zaman yan yana, kol kola hareket etmelidir. Düşmanlarına karşı öncelikle kendi içinde dayanışma halinde olmalıdır. Yüzyıllarca Türk halkını birbirine düşürerek içerden yıkmaya çalışan Avrupalılar'ın üzerimizde oynayacağı oyunlara müsaade etmemelidir.

Yukarıda özellikle üzerinde durulan kavram hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Millî egemenlik
- B) Millî kültür
- C) Millî birlik ve beraberlik
- D) Çağdaşlık

Atatürk İlke ve İnkılaplarının Temel Esasları

Atatürk ilke ve inkılaplarını oluşturan temel esasları kavrarız.

Öğreten Sorular

1

Atatürk İlke ve İnkılaplarının dayandığı temel esaslar ile açıklamaları eşleştiriniz.

5

2

3

4

6

1

1

2

3

4

5

6

Milli Mücadele'nin kazanılmasındaki en büyük etken birlik duygusudur. Aynı çatı altında ve aynı duygu etrafında birleşmiş bir milleti hiçbir kuvvet yıkamaz, esir alamaz.

Millî Mücadele'nin hazırlık aşamasında "Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez." ilkesi Millî Mücadele'nin temel hedeflerinden biri olmuştur.

Yarını inşa edecek ilhamı ve yolumuzu aydınlatacak ışığı mazimizde buluruz. Atatürk, Türk çocuklarına bu bilinci kazandırabilmek için birçok çalışma yapmıştır.

İnsanlık sürekli değişim içindedir. On yıl öncesinin sistemleri bile çağın ihtiyaçlarına cevap veremez hâle gelebilir. Bu değişime ayak uyduramayan toplumlar yok olmaya mahkûmdurlar.

Atatürk, millet iradesinin üzerinde bir güç kabul etmemiş ve millet iradesini esas alan bir yönetim oluşturmayı temel gaye edinmiştir. "Hâkimiyet kayıtsız, şartsız milletindir." sözü bu doğrultuda söylenmiştir.

Millî Mücadele'nin kazanılmasındaki en büyük etken birlik duygusudur. Aynı çatı altında ve aynı duygu etrafında birleşmiş bir milleti hiçbir kuvvet yıkamaz, esir alamaz.

Millî Mücadele'nin hazırlık aşamasında "Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez." ilkesi Millî Mücadele'nin temel hedeflerinden biri olmuştur.

Yarını inşa edecek ilhamı ve yolumuzu aydınlatacak ışığı mazimizde buluruz. Atatürk, Türk çocuklarına bu bilinci kazandırabilmek için birçok çalışma yapmıştır.

İnsanlık sürekli değişim içindedir. On yıl öncesinin sistemleri bile çağın ihtiyaçlarına cevap veremez hâle gelebilir. Bu değişime ayak uyduramayan toplumlar yok olmaya mahkûmdurlar.

Atatürk, millet iradesinin üzerinde bir güç kabul etmemiş ve millet iradesini esas alan bir yönetim oluşturmayı temel gaye edinmiştir. "Hâkimiyet kayıtsız, şartsız milletindir." sözü bu doğrultuda söylenmiştir.

2

Aşağıda verilen inkılapları gerçekleştirildiği alana göre "✓" sembolü koyarak sınıflandırınız.

	SIYASİ	SOSYAL	EKONOMİK	HUKUK	EĞİTİM	SAĞLIK
Cumhuriyetin ilanı	✓					
Soyadı Kanunu'nun kabulü		✓				
Harf İnkılabının gerçekleştirilmesi					✓	
Demir-çelik fabrikası kurulması			✓			
Sanatoryumların açılması						✓
Medeni Kanun'un kabulü				✓		
Ankara'nın başkent seçilmesi	✓					
Tekke ve zaviyelerin kapatılması		✓				
Hıfzıssıhha Müessesesi'nin açılması						✓
Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkarılması			✓			
Tevhid-i Tedrisat'ın kabul edilmesi					✓	
Saltanatın kaldırılması	✓					
Halifeliğin kaldırılması	✓					
İş Bankası'nın açılması			✓			
Türk Ceza Kanunu'nun Kabulü				✓		

1. Türkiye’de siyasal ve ideolojik bir bağımsızlık anlayışından hareketle bilim ve aklın ağır bastığı bir toplum oluşturmak ve bu yoldan Türk milletine çağdaş medeniyet içinde sosyal ve tarihsel kişiliğini kaybetmeden hak ettiği yeri kazandırmak ülkü ve çabasına Atatürkçülük denir. Atatürkçülük; Türk milletinin bugün ve gelecekte tam bağımsızlığa, huzur ve refaha sahip olmasını, devlet yönetiminde millet egemenliğinin temel alınmasını öngörür.

Buna göre yukarıda verilen bilgiler Atatürk ilkelerinden;

- I. Milliyetçilik
- II. Laiklik
- III. Cumhuriyetçilik
- IV. İnkılapçılık

hangileri ile yakından ilgilidir?

- A) I, II ve III I, II, III ve IV
C) II ve III D) I ve II

2. Atatürk, Türk Tarih ve Türk Dil Kurumları’nı kurmuş, çalışmalarına katılmış, kurumların çalışmalarını sürdürmeleri için mirasının büyük bir bölümünü bu kurumlara bırakmıştır. Atatürk bu anlayışı ile insanların aralarında anlaşmak ve ortak mutlulukları yolunda çalışmak için ihtiyaç duydukları kültür ortaklığının kuvvetli bir adımını atmıştır.

Atatürk bu çalışmaları ile;

- I. Milli kültürü geliştirmek
- II. Milli tarih bilinci kazandırmak
- III. Milli egemenliği pekiştirmek
- IV. Milli bir dil oluşturmak

gibi eylemlerden hangilerini hedeflemiştir?

- A) I ve II I, II ve IV
C) I, II ve III D) I ve IV

3. Atatürk ilkeleri, Türk ulusunun aklın ve bilimin önderliğinde medeni toplumlar düzeyinin üstüne erişmesini, uluslararası alanda bağımsız, eşit ve onurlu olarak demokratik kurallar içinde mutlu bir yaşam sürmesini amaçlamaktadır.

Yukarıdaki parçadan hareketle Atatürk ilkeleri ile ilgili verilen özelliklerden hangisine ulaşamaz?

- A) Çağdaşlaşmayı hedefler.
B) Toplumun huzur ve refahını artırmayı amaçlar.
C) Bağımsızlığı temel alır.
 D) Saltanat yönetimine sıkı sıkıya bağlıdır.

4. Osmanlı Devleti’nin yıkılmasına neden olan; son dönemlerdeki toprak kaybı, ülkedeki azınlıkların isyanları, ekonominin iflas etmesi, halkın sosyal ve ekonomik yönden geri kalması vb. faktörler Atatürk ilkelerinin doğuşuna zemin hazırlamıştır.

Buna göre Atatürk ilkeleri ile ilgili olarak;

- I. Türk milletinin ihtiyaçlarından ortaya çıkmıştır.
- II. İlkeler siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmelerin sonucunda oluşmuştur.
- III. Kaynağı tamamıyla Batı kültürüdür.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- I ve II B) I ve III
C) Yalnız II D) I, II ve III

5. **Atatürk’ün;** “Milletimizi medeniyet nimetlerine kavuşturmaya çalışacağız ve bunu yapmaya mecburuz.” sözü **Atatürk ilkelerinin dayandığı temel esaslardan hangisi ile yakından ilgilidir?**

- A) Tam bağımsızlık
 B) Çağdaşlaşma ideali
C) Ulusal egemenlik
D) Milli tarih bilinci

6. Atatürk bir konuşmasında; "Vatanımız, Türk milletinin eski ve yüksek tarihi ve topraklarının derinliklerinde varlıklarını koruyan eserleri ile yaşadığı bugünkü siyasi sınırlarımız içindeki yurttur. Vatan hiçbir kayıt ve şart altında ayrılık kabul etmez bir kütledir." demiştir.

Bu söz Atatürk ilkelerinin dayandığı temel esaslardan hangisi ile yakından ilgilidir?

- A) Milli kültür
B) Ülke bütünlüğü
C) Egemenliğin halka ait olması
D) Akılcılık

7. Atatürk ilke ve inkılaplarının ulaşmak istediği sonuç millî sınırlarımız içinde millî birlik duygusuyla kenetlenmiş uygar bir toplum oluşturmak, ayrıca milletler arasında kardeşçe bir insanlık hayatı meydana getirmektir. Atatürk'ün idealist kişiliğini de yansıtan bu büyük hedef, Atatürk ilke ve inkılaplarının somut hedefleridir.

Aşağıdakilerden hangisi Atatürk ilke ve inkılaplarının hedefleri arasında yer almaz?

- A) Hem yurttan hem de dünyada barışı sağlamak.
B) Türkiye Cumhuriyeti'ni sonsuza kadar korumak ve savunmak.
C) Milli menfaatlerinden çok bireysel çıkarlarını düşünmek.
D) Çok çalışmak ve ülke çıkarlarını korumak.

8. Millî birlik ve beraberliğin sağlanması, milleti oluşturan bireyleri millî kültür değerleri ile birbirine bağlamakla olur. Millî tarih bilinci ve millî dilin oluşturulması, kültürel bağın en önemli unsurlarıdır. Bu bağ millî kimliğin, bağımsızlığın ve bölünmez bütünlüğün güvencesidir.

Buna göre;

- I. Türk Dil Kurumu'nun kurulması
II. İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması
III. Türk Tarih Kurumu'nun açılması

gibi çalışmalardan hangileri yukarıda anlatılanlar doğrultusunda yapılmıştır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) Yalnız II
D) I, II ve III

9. Atatürk'e göre; "Toplumda en yüksek özgürlüğün, en yüksek eşitlik ve adaletin devamlı şekilde sağlanması ve korunması ancak ve ancak tam ve gerçek anlamıyla millî egemenliğin kurulmuş olmasına bağlıdır. Bundan dolayı özgürlüğün de, eşitliğin de, adaletin de dayanak noktası millî egemenliktir. Çünkü milletin egemen olmadığı bir yerde, ne özgürlükten, ne insan haklarından, ne eşitlikten, ne de adaletten söz edilemez, hepsi yok olur gider."

Yukarıda verilen parça Atatürk ilkelerinin dayandığı temel esaslardan hangisi ile yakından ilgilidir?

- A) Tam bağımsızlık
B) Milli birlik ve beraberlik
C) Egemenliğin halka ait olması
D) Milli tarih bilinci

10. Atatürk'ün ve Atatürkçülüğün en önemli esaslarından biridir. Zira Milli Mücadele adını verdiğimiz büyük savaş her şeyden önce bu ilkenin gerçekleşmesi için yapılmış ve sonunda başarıya ulaşılmıştır. Çünkü esas olan, hürriyetine kastedilen Türk milletinin varlığını sürdürüp sürdürememe sorunudur. Bu nedenle Milli Mücadele'nin parolası "Ya istiklal ya ölüm!" olmuştur.

Verilen metinden hareketle Atatürk ilkelerinin dayandığı temel esaslardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Bağımsızlık ve özgürlük
B) Millî kültürün geliştirilmesi
C) Millî egemenlik
D) Çağdaşlık

1. Atatürk'ün Onuncu Yıl Nutku, O'nun Türk milletine olan inancını, bağlılığını göstermesi bakımından oldukça önemlidir: "Daha az zamanda daha büyük işler başaracağız. Bunda da muvaffak olacağımıza şüphem yoktur. Çünkü Türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir. Çünkü Türk milleti millî birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmiştir." demiştir.

Atatürk'ün bu sözü ile aşağıdaki ilkelerden hangisi arasında bağlantı kurulabilir?

- A) Devletçilik
B) Halkçılık
C) Milliyetçilik
D) Laiklik

2. İtilaf Devletleri, Lozan Barış Görüşmeleri'ne TBMM'nin yanında Osmanlı Hükümetini de davet etmişlerdi. Bu şekilde hareket ederek Türk tarafını ikiye bölmeyi ve ortaya çıkacak tartışmadan yararlanarak Sevr Antlaşması'nı kabul ettirmeyi amaçlıyorlardı. Bu gelişme üzerine TBMM, Osmanlı Hükümeti'nin varlığını hukuken sona erdirmek için harekete geçti.

Bu hareketin sonucu olarak TBMM aşağıdaki eylemlerden hangisini gerçekleştirmiştir?

- A) Cumhuriyeti ilan etmiştir.
B) Saltanatı kaldırmıştır.
C) Ankara'yı başkent ilan etmiştir.
D) Medeni Kanunu kabul etmiştir.

3. "Selçuklu yönetiminin parçalanması üzerine Anadolu'da kurulan küçük hâkimiyetlerin adlarını okurken çeşitli beylikler arasında bir de Ankara Cumhuriyeti'ni görmüştüm. Kitap sayfalarının bana bir cumhuriyet merkezi olarak tanıttığı Ankara'ya ilk defa geldiğim o günde gördüm ki orada geçen yüzyıllara rağmen hâlâ o cumhuriyet yeteneği sürüyor."

(Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, www.atam.gov.tr)

Bu sözle Atatürk, Ankara'nın başkent seçilmesindeki hangi faktörü vurgulamıştır?

- A) Coğrafi faktör
B) Ekonomik faktör
C) Tarihi faktör
D) Askeri faktör

4. Halife Abdülmecit'in devlet başkanı gibi hareket etmesi ve Musul sorununun yaşandığı bugünlerde ordu komutanlarından bazılarının halifeye bağlılık bildirmesi nedeniyle konunun bir an önce çözülmesi gerekiyordu. Ayrıca Halifelik, siyasal açıdan cumhuriyetçi ve laik yönetim biçimiyle bağdaşmıyordu. Yaptığı toplantıda yakın arkadaşlarının fikirlerini de aldıktan sonra Mustafa Kemal süreci başlatmıştır. Böylece 3 Mart 1924'te halifelik kaldırılmıştır.

Buna göre halifeliğin kaldırılmasıyla;

- I. Demokratik ve laik toplum düzeninin oluşturulması yolunda önemli bir adım atılmıştır.
II. Devlet sisteminde var olan ikilik sonlandırılmıştır.
III. Devletin rejim sorunu ortadan kalkmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III
B) I ve III
C) I ve II
D) I, II ve III

5. Çağdaş değerler üzerine kurulan Türkiye Cumhuriyeti, eğitim alanında yaşanan sorunları ortadan kaldırmak için 3 Mart 1924 tarihinde Tevhidi Tedrisat (Eğitim ve Öğretimin Birleştirilmesi) Kanunu ile ülke sınırları içinde faaliyet gösteren bütün okulları Millî Eğitim Bakanlığı'na bağladı. Yabancı okulların denetiminin bakanlık müfettişleri tarafından yapılması kararlaştırıldı. Türkçe, tarih ve coğrafya derslerinin Türk öğretmenler tarafından ve Türkçe okutulması şartı getirildi.

Buna göre aşağıdaki seçeneklerde verilenlerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ülke içerisinde eğitimdeki ikiliğe son verilmiştir.
B) Kültür çatışması engellenmeye çalışılmıştır.
C) Eğitime millî, laik ve çağdaş bir nitelik kazandırılması hedeflenmiştir.
D) Hukuk alanında birlik sağlanması amaçlanmıştır.

6. (I) Türkler, tarih boyunca birçok alfabe kullanmıştır. Bunların en önemlileri İslamiyet öncesi Türk toplulukları tarafından kullanılan Kök Türk ve Uygur alfabeleridir. (II) Türkler, İslamiyet'i kabul ettikten sonra Arap alfabesini kullanmaya başlamışlardı. Arap kökenli harflerin okuma ve yazmada doğurduğu güçlükler ve Türkçenin ses yapısına uygun olmaması, okuma yazma bilenlerin sayısının hep düşük kalmasına yol açmıştır. (III) Atatürk, Latin alfabesine geçilmesini istiyordu. Bunun için özellikle Latin alfabesini incelemek ve Arap alfabesinden Latin alfabesine geçişi sağlamak için bir komisyon kuruldu. (IV) Sonuç olarak; yapılan çalışmalardan sonra Mustafa Kemal, 8 Ağustos 1928'de İstanbul Gülhane Parkı'nda halka hitap ederek harf inkılabını halka anlattı.

Buna göre numaralı alanların hangisinde harf inkılabının yapılmasındaki gerekçeleri verilmiştir?

- A) IV B) III C) II D) I

7. Atatürk, 13 Kasım 1937 tarihinde Sivas'a bir çalışma ziyaretinde bulunmuştu. Bu ziyaret sırasında Sivas Lisesine de uğrayan Atatürk, geometri dersinin işlendiği bir sınıfta bir öğrencinin geometrik terimleri Arap diliyle anlatmasına karşılık, yapılan işlemin yanlış olduğunu ifade etmiş ve bu terimlerin Türkçe karşılıklarını öğrencilere tek tek açıklamıştır. Atatürk daha sonra Arapça yazılan ve okullarda okutulan "Geometri Kılavuzu" adlı kitabı bizzat kendisi hazırlayarak çoğaltılıp okullara dağıtılmasını istemiştir. Bugün okuduğumuz geometri kitaplarındaki terimler Atatürk tarafından bilim dünyasına kazandırılmıştır.

Yapılan bu çalışmadan yola çıkılarak Atatürk'ün aşağıdaki kavramlardan hangisine önem verdiği söylenebilir?

- A) Milli birlik B) Milli egemenlik
C) Milli kültür D) Milli ekonomi

8. Atatürk'ün önerileriyle üniversite sisteminin yeniden düzenlenmesi için 1932 yılında İsviçre'den Albert Malche Türkiye'ye davet edilerek ondan konu ile ilgili bir çalışma yapması istendi.
- 9 Ocak 1936'da Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi öğretime başladı. Fakültede dil, tarih, coğrafya, arkeoloji, antropoloji ve Anadolu medeniyetleri gibi alanlarda dersler verildi.
- Türkçe'yi yabancı dillerin etkisinden kurtarıp geliştirerek bilim dili hâline gelmesini sağlamak ve aydınların dili ile halkın dili arasındaki açığı kapatmak için 1932'de Türk Dil Kurumu kuruldu.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdaki alanlardan özellikle hangisinde çalışma yapıldığı söylenebilir?

- A) Eğitim- Kültür B) Ekonomik
C) Siyasi D) Sağlık

9.

Bazı ülkelerde Kadınların Milletvekili Seçilme Hakkını Elde Etme Tarihleri

Türkiye	1934
Fransa	1944
Çin	1949
Yunanistan	1952
İsviçre	1971

Yukarıdaki tabloyu incelediğimizde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Dünyada kadınlara seçme ve seçilme hakkını ilk kez Türkiye vermiştir.
- B) Türkiye birçok Avrupalı devletten daha önce kadınlara seçme ve seçilme hakkı vermiştir.
- C) Dünyada kadınlara seçme ve seçilme hakkını en son İsviçre vermiştir.
- D) Seçme ve seçilme hakkı kadınlara ekonomik alanda verilen bir hakktır.

1. Yeni Türkiye'nin eski Türkiye ile hiçbir ilgisi yoktur. Osmanlı Hükûmeti tarihe geçmiştir. Şimdi yeni bir Türkiye doğmuştur. Gerçi millet değişmemiştir. Aynı Türk unsuru bu milleti oluşturuyor. Ancak yönetim biçimi değişmiştir. Ankara'da millî hükûmet kurulmadan önce İstanbul'da bir sultan ve bunun bir hükûmeti vardı. Bu hükûmet biçimi, millete istekli olduğu bağımsızlık ve hürriyeti vermeye yeterli değildir. Millet ölmek istemiyor, yaşamak ve bunun için de ne gerekiyorsa onu yapmak istiyordu. İşte bunun içindir ki üç yıldan beri yönetim biçimini değiştirdi, yukarıda açıkladığım bir meşrutî hükûmete karşılık, doğrudan doğruya millettten çıkan bir hükûmeti kabul etti. Bu yeni hükûmet (TBMM Hükûmeti), millet tarafından görevlendirilmiş ve aynı zamanda hem yürütme gücüne hem de yasama gücüne sahip milletvekillerinden oluşur."

(Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri)

Yukarıdaki anlatıma bakılarak hangi seçenekteki sonuca ulaşamaz?

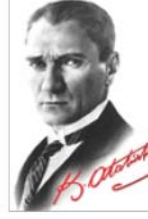
- A) Saltanat kaldırılmış, Osmanlı Devleti tarihe karışmıştır.
B) Meşrutiyet yerine doğrudan millî egemenliğe dayalı bir yönetim anlayışına geçilmiştir.
C) TBMM Hükûmeti güçler birliği ilkesini kabul etmiştir.
D) İnkılaplar hız kesmeden devam etmiştir.

2. Mustafa Kemal, Amasya Genelgesi'ndeki "Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." anlayışını Kurtuluş Savaşı'nın başarıya ulaşabilmesi için tek yöntem olarak görüyordu. Ona göre bağımsızlığı Türk halkı kendi sağlayacak ve ülke yönetimini de eline alacaktı. Mustafa Kemal, millet egemenliğini amaç edinmiş, Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde millî iradeyi hâkim kılarak yeni kurulan devletin temel dayanağı yapmıştır. Savaş sonrasındaki yıllarda yapılan inkılap hamlelerinde de bu temel dayanağa uygun hareket etmiştir.

Aşağıda verilen inkılap hamlelerinden hangisi millî iradenin yeni Türk devletin temel dayanağı haline getirildiğine kanıt oluşturmaz?

- A) Cumhuriyetin ilan edilmesi
B) Halifeliğin kaldırılması
C) Medeni Kanun'un kabul edilmesi
D) Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi

3.

"Bir yurdun en değerli varlığı, yurttaşlar arasında iyi geçinme ve çalışkanlık duygusu ve kabiliyetlerinin olgunluğudur. Millet varlığını korumak için bütün yurttaşların canlarını ve her şeylerini derhâl ortaya koymaya karar vermiş olmaları; bir milletin en yenilmez silah ve korunma vasıtasıdır. Bu sebeple; Türk milletinin idaresinde ve korunmasında, millî birlik, millî duygu, millî kültür en yüksekte göz diktiğimiz idealdir."

Mustafa Kemal'in yukarıdaki sözü Atatürk ilke ve inkılaplarını tamamlayan temel esaslardan hangisiyle daha fazla ilgilidir?

- A) Ülke bütünlüğü
B) Millî birlik ve beraberlik
C) Egemenliğin millete ait olması
D) Millî kültürün geliştirilmesi

NAZAR TEST

4. Aşağıdaki tabloda cumhuriyetin ilk yıllarında sağlık alanında yaşanan gelişmeler verilmiştir.

Yıllar	Hekim	Hemşire	Sağlık Memuru	Ebe
1928	1078	130	1059	377
1929	1090	164	1189	397
1930	1182	202	1268	400
1931	1123	223	1224	429
1932	1188	216	1246	421
1933	1211	257	1306	402

Yukarıdaki tabloya bakılarak;

- I. Doktor sayısındaki artış sürekli olmamıştır.
II. Hemşire sayısındaki artış devamlı olmuştur.
III. Cumhuriyetin ilk yıllarında sağlık personelinin sayısında değişimler yaşanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

5. Sorma bana oymağımı boyumu,
Beşbin yıldır millet gibi yaşarım...
"Deme bana Oğuz, Kayı, Osmanlı,
Türk'üm, bu ad her unvandan üstündür...

Deme bana "Oğuz, Kayı, Osmanlı...
Türk'üm, bu ad her unvandan üstündür...
Yoktur Özbek, Nogay, Kırgız, Kazanlı,
Türk milleti bir bölünmez bütündür...

Ziya Gökalp

Atatürk'ün etkilendiği şairlerden biri olan Ziya Gökalp'in şiirinde Atatürk ilkelerinin hangisi vurgulanmıştır?

- Milliyetçilik B) Cumhuriyetçilik
 C) Halkçılık D) Devletçilik
6. Aşağıdaki tabloda hukuk alanında yaşanan gelişmelere yer verilmiştir.

HUKUK ALANINDA GELİŞMELER	
SÜREÇ	1924 Şeriye Mahkemeleri kaldırıldı.
	1925 Ankara Hukuk Mektebi açıldı.
	1926 Medeni Kanun kabul edildi (İsviçre'den uyarlandı).
	1926 Ceza Kanunu kabul edildi (İtalya'dan uyarlandı).
	1926 Borçlar Kanunu kabul edildi (Almanya'dan uyarlandı).
	1928 Devletin dini İslam'dır, hükümü anayasadan çıkartıldı.
SONUÇ	.....?.....

Yukarıdaki tabloda yer alan sonuç bölümüne aşağıdakilerden hangisi yazılamaz?

- A) Hukuk alanında yenilikler yapılırken farklı ülkelerin hukuk sistemlerinden yararlanılmıştır.
B) Hukuk sisteminde ve anayasada laiklik yolunda adımlar atılmıştır.
 C) Bütün bu inkılaplarla birlikte Türk hukuk sistemi çağdaş Avrupa hukuk sistemlerinden daha üstün bir düzeye getirilmiştir.
D) Hukuk alanında gerekli olan yetişmiş eleman ihtiyacının karşılanmasına yönelik eğitim kurumu açılmıştır.

7.

"İzmir İktisat Kongresi'nde alınan kararlar, millî bağımsızlığını kazanan milletimize ekonomik bağımsızlığın yolunu açmıştır. Artık denizlerde Türk yapımı gemilerimiz bizim bayrağımızı dalgalandıracak. Kara

yollarımızda bizim otomobillerimiz, demir yollarında bizim trenlerimiz seyredecek. Hava sahamız Türk yapımı jetler, uçaklar ve hava araçlarıyla donanacak. Yerin altında madencilerimiz, üstünde çiftçilerimiz, sanatkârlarımız, işçilerimiz, fabrika ve sanayi kuruluşlarımızı inşa edecekler. Tüccarlarımız ticarethaneleri ve bankalarıyla kâinata yeni bir Türk dünyası oluşturacaklar. Ve biz, Türkiye'nin çocukları ekonomi alanındaki zaferlerimizle dünyada barışı yeniden inşa edeceğiz."

(Afet İnan, İzmir İktisat Kongresi)

Kazım Karabekir'in konuşmasında bahsettiği cumhuriyet dönemi ekonomik hamlelere örnek olarak;

- I. Kabotaj Kanunu'nun kabul edilmesi
- II. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'nün kurulması
- III. Ziraat Bankası'nın kurulması
- IV. Kayseri'de Uçak ve Motor Fabrikası'nı hizmete açılması

gelişmelerinin hangileri gösterilebilir?

- A) I, II ve III C) I, II ve IV
 B) I, II ve IV D) I, II, III ve IV

8. Türkiye'de;

- ✿ 1930'da ilk kadın belediye başkanı seçildi.
- ✿ 1930'de ilk kadın yargıçlar atandı.
- ✿ 1931'de ilk kadın cerrahî çalışmaya başladı.

Yukarıdaki anlatıma bakılarak Türk kadının hangi alanda boy gösterdiği ifade edilemez?

- A) Siyasi B) Hukuki
 C) Sağlık D) Eğitim

- 1920'de Sağlık Bakanlığı kuruldu.
1924'te Ankara, İstanbul, Sivas, Trabzon, Erzurum ve Diyarbakır'da Numune Hastaneleri açıldı.
1930'da Umum Hıfzıssıhha Kanunu ile verem, sıtma, kolera, veba, tifo, çiçek, menenjit, kızamık ve trahom gibi bulaşıcı hastalıklara karşı mücadele başlatıldı.
Tıp Fakülteleri, hemşirelik okulları açıldı.

Bu bilgilere bakıldığında hangi seçenekteki sonuca ulaşamaz?

- A) Sağlık alanındaki çalışmalar milliyetçilik ilkesi doğrultusunda yapılmıştır.
B) Türk milletinin sağlığını tehdit eden bulaşıcı hastalıklarla mücadele edildi.
C) Devlet sağlık alanında da önemli çalışmalar yürütmüştür.
D) Sağlık personeli ihtiyacını karşılamak üzere okullar açılmıştır.
2. "Siyasî ve askerî zaferler ne kadar büyük olursa olsunlar, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazsa meydana gelen zaferler devamlı olamaz, az zamanda söner."

Mustafa Kemal'in yukarıdaki sözünde "iktisadi zafer olarak" nitelendirilen ve ekonomik bağımsızlığın sağlanması yolunda atılan adımlara örnek olarak;

- I. Duyun-u Umumiye İdaresinin kaldırılması
II. Lozan konferansında kapitülasyonların kaldırılması
III. Azınlıkların Türk vatandaşlığına kabul edilmesi

gelişmelerinin hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III
3. Yeni Türk devletinde önem verilen konulardan biri de laik bir anlayışa geçişi sağlamaktır. Bu doğrultuda bazı yenilikler yapılmıştır.

Buna göre laiklik ilkesi ile bağlantısı olan;

- I. Saltanatın kaldırılması
II. Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi
III. Medeni Kanun'un kabul edilmesi

gelişmelerin ilgili oldukları alanlar hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Siyasi	Hukuk	Eğitim
B)	Hukuk	Eğitim	Siyaset
C)	Eğitim	Siyaset	Hukuk
☒	Siyasi	Eğitim	Hukuk

4. Türkçe'nin kendi benliğine, güzelliğine ve zenginliğine kavuşmasını sağlamak
Harf İnkılabı'ndan sonra halka yeni alfabeyi ve okuma yazmayı öğretmek
Türkler'in dünya siyasi ve kültür mirasına katkılarını tespit etmek

Yukarıdaki amaçlar ile aşağıdaki kurum adlarının eşleştirilmesi sonucu hangi seçenek açıktadır?

- A) Türk Dil Kurumu
B) Millet Mektepleri
C) Türk Tarih Kurumu
 D) İstanbul Üniversitesi

5.

TEŞVİK-İ SANAYİ KANUNU

1927 yılında gelişmeyi hızlandırmak amacıyla, on beş yıl süreli olarak hazırlandı. Yasaya göre, uygun görülen işletmelere karşılıksız arazi verilecek, kazanç ve gümrük vergilerinden başışıklık tanınacak, şirketlerin özel haberleşme hatları kurmalarına yardımcı olunacaktı. Özendirilen girişimlerde kural olarak Türkler çalıştırılacak, yalnız yönetici ve muhasebecileri yabancı olabilecekti. Nitelikli iş gücü gerektiğinde; ülke dışından Türkler'e aynı işi öğretmek amacıyla kısa süreli olarak yabancı işçi getirilebilecekti.

Yukarıdaki metne bakıldığında;

- I. Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılmasının amaçları nelerdir?
- II. Yurt dışından getirilecek yabancı işçilere hangi şartlar doğrultusunda izin verilmiştir?
- III. Teşvik-i Sanayi Kanunu'na göre sanayicilere nasıl bir kolaylık sağlanacaktır?

sorularından hangilerinin cevaplarına ulaşılabilir?

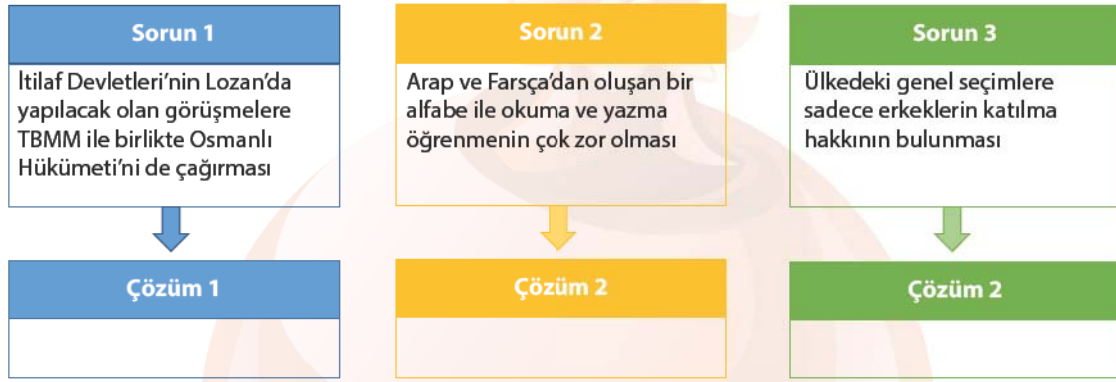
A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

6.

Yukarıdaki sorunlara uygun çözümlerin neler olduğu hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	Çözüm 1	Çözüm 2	Çözüm 3
A)	Cumhuriyet ilan edilmiştir.	Yeni Türk Alfabesi kabul edilmiştir.	Türk kadınına belediye seçimlerinde oy kullanma hakkı verilmiştir.
☒	Saltanat kaldırılmıştır.	Yeni Türk Alfabesi kabul edilmiştir.	Türk kadınına milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır.
C)	Saltanat kaldırılmıştır.	Tevhid-i Tedrisat yürürlüğe girmiştir.	Türk kadınına belediye seçimlerinde oy kullanma hakkı verilmiştir.
D)	Halifelik kaldırmıştır.	Millet Mektepleri açılmıştır.	Türk kadınına milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır.

7. Aslında bu ilke zorunluluk sonucunda ortaya çıkmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında halkın elinde yeterli sermaye olmaması, büyük yatırımların devlet eliyle yapılmasını zorunlu kılmış, bu da Atatürk'ün bu ilkesinin doğmasına zemin hazırlamıştır.

Yukarıda ortaya çıkma nedenlerinden bahsedilen Atatürk ilkesinin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A) Milliyetçilik

 Devletçilik

C) Halkçılık

D) İnkılapçılık

8. Meclis ilk açıldığında öncelikli olarak duvarlarına daha sonra da hazırlanan anayasaya: "Egemenlik kayıtsız, şart-sız milletindir." ilkesi yazılmıştır.

Yukarıda verilen bilgi Atatürk ilke ve inkılaplarını tamamlayan temel esas ile ilgilidir?

A) Tam bağımsızlık

 Egemenliğin millete ait olması

C) Milli kültürün geliştirilmesi

D) Milli birlik ve beraberlik

1.

Öğretmen tahtada yandaki görselde yer alan Mustafa Kemal Atatürk'e ait olan nüfus cüzdanını göstermiş ve sonrasında öğrencilere şu soruları yönlendirmiştir:

1. Türkiye Devleti'nin rejim sorunu ortadan kalkmış mıdır?
2. Resmi işlerdeki karışıklığı sonlandıracak olan soyadı kanunu kabul edilmiş midir?
3. Arap rakamları yerine uluslararası rakamlara geçilmiş midir?
4. Ülkede başbakanın kim olduğu belirlenmiş midir?

Yukarıda verilen görsel incelendiğinde öğrencilerin hangi numaralı soruya "evet" yanıtını vermesi beklenmez?

- A) 1   B) 2   C) 3   4

2 - 3. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Saruhan milletvekili Vasıf Çınar'ın Tevhidi Tedrisat yasa tasansı ile ilgili görüşü şöyledir: "Bir milletin kültür ve millî eğitim siyasetinde, milletin fikir ve duygu bakımından birliğini sağlamak için, öğretim birliği, en doğru, en bilimsel, en çağdaş ve her yerde yararları görülmüş bir ilkedir... Bir millet fertleri ancak bir eğitim görebilir. İki türlü eğitim bir memlekette iki türlü insan yetiştirir." (Prof. Dr. Turhan Feyzioglu, Atatürkçülük, s. 160.)

2. Buna göre; Saruhan milletvekili Vasıf Çınar'ın yukarıdaki sözünden yola çıkılarak;

- I. Eğitimde ikilik; toplumda farklı kültürlerde yetişmiş bireyler meydana getirir ve bu durum kültür çatışmasına sebep olabilir.
- II. Eğitimdeki farklılıklar, toplumdaki birlik ve beraberliği zedeler.
- III. Eğitimde birlik olmayışı parçalanmış ve amaç birliğinden uzak olan öğretim sisteminin oluşmasına neden olur.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   I, II ve III   D) II ve III

3. Vasıf Çınar'ın "Bir millet fertleri ancak bir eğitim görebilir. İki türlü eğitim bir memlekette iki türlü insan yetiştirir." sözüyle vurgulamaya çalıştığı eğitimde ikilik sorunu aşağıdaki inkılapların hangisi ile çözüme kavuşmuştur?

- A) Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun kabul edilmesi   B) Medeni Kanun'un kabulü
 C) Tevhid-i Tedrisat Yasası'nın çıkarılması   D) Yeni harflerin kabulü

4. Milliyetçilik, hiçbir yabancı unsura ayrıcalık tanımaz. Öncelikle yerli ve millî olanı korur. Millî menfaatleri ön planda tutar. Millî kültürü korumak ve geliştirmek için milliyetçiliğin temel esaslarındandır.

Yukarıdaki metinde belirtilen “millî kültürü korumak ve geliştirmek” amacı doğrultusunda yapılan çalışmalar arasında;

- I. Türk Tarih Kurumunun açılması
- II. Hıfzısıhha Enstitüsünün kurulması
- III. Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin açılması

faaliyetlerinin hangileri belirtilebilir?

- A) I ve II I ve III II ve III I, II ve III

5 - 6. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

1 Çiftçinin ürettiği ürün üzerinden alınan ve halkın ödemekte zorlandığı Aşar vergisi 1925'te kaldırıldı.

2 Traktör kullanımını özendirici girişimlerde bulunulmuş ve örnek çiftlikler kurulmuştur.

3 Karadeniz Bölgesi'nde çay, Akdeniz Bölgesi'nde turuncgiller, Isparta'da gül gibi farklı ürünler üretilmeye başlandı.

4 Çiftçilere ucuz ve kolay kredi sağlandı ve köylünün ürünlerini daha kolay satılması için kooperatifçilik desteklendi.

5. Yukarıda verilen tüm çalışmalar göz önüne alındığında Cumhuriyetin ilk yıllarında hangi alanla ilgili çalışmalar yapıldığı söylenebilir?

- A) Sanat B) İktisat C) Sanayi D) Tarım

6. Yukarıda verilen çalışmalardan hareketle;

- I. 1. Kutucuktaki bilgide, Halkçılık ilkesi doğrultusunda bir inkılap gerçekleştirilmiştir.
- II. 2. Kutucuktaki bilgide, ziraat alanında makineleşme ve verimin artırılması amaçlanmıştır.
- III. 3. Kutucuktaki bilgide, yeni yetiştirilecek ürünlere ait bölgelerin coğrafi özelliklerine dikkat edilmemiştir.
- IV. 4. Kutucuktaki bilgide, ürünlerin pazarlanması konusunda girişimde bulunulmuştur.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- I, II ve IV B) II, III ve IV C) I, II ve III D) I, II, III ve IV

7. Halkçılık, herkesin devlet imkânlarından eşit faydalanmasını öngörür. “..... devlet” anlayışının bir sonucu olarak devletin halka hizmet götürmesini gerekli kılar. Bu yönüyle de devletçilik ilkesinin tamamlayıcısıdır.

Yukarıda boş bırakılan yere hangi seçenekteki kavram yazılırsa metin tam olarak doğru olur?

- A) Laik B) Demokratik C) Sosyal D) Hukuk

8. 3 Mart 1924'te yapılan yeniliklerin sonuçlarından biri de ordunun siyasi faaliyetlerin dışında tutulmasına yönelik bir adım atılması olmuştur.

Yukarıda bahsedilen gelişmenin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Halifeliğin kaldırılması B) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi
 C) Erkan-ı Harbiye Vekaleti'nin kaldırılması D) Şer'iye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması

DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi – Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Tehditler

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Ünite Değerlendirme Testi 1
Yeni Nesil Test 1

5. Ünite

Kazanımlar

Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar

- Atatürk Dönemi'ndeki demokratikleşme yolunda atılan adımları açıklarız.

Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi

- Mustafa Kemal'e suikast girişimini analiz ederiz.

Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Tehditler

- Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik tehditleri analiz ederiz.

Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar

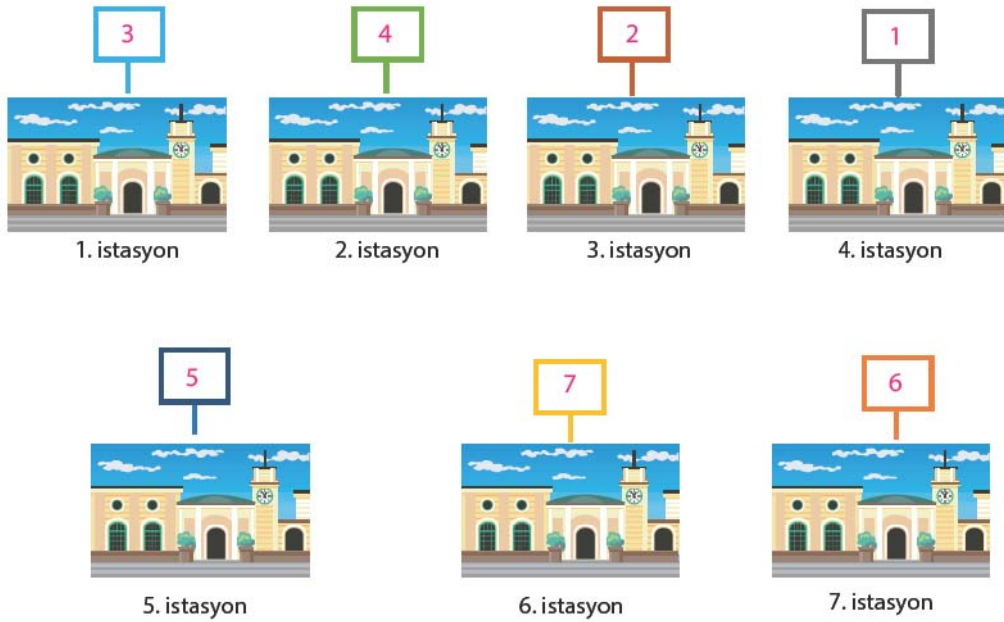
Atatürk Dönemi'ndeki demokratikleşme yolunda atılan adımları açıklayınız.

Öğreten Sorular

1

Demokrasi metrosunun duracağı istasyonlar karışık olarak verilmiştir. Bu istasyonları kronolojik olarak sıralayınız.

2

Aşağıdaki tabloda I. meclisteki milletvekillerinin mesleki dağılımı verilmiştir.

I. Meclisteki Milletvekillerinin Mesleki Dağılımı							
Asker	60	Diplomat	2	Mühendis	2	Çiftçi	42
Yüksek Memur	38	Öğretmen	13	Hakim ve Savcı	17	Tüccar	36
Yönetici	44	Bankacı	3	Avukat	29	Din Adamı	49
Belediye Başkanı	7	Gazeteci	11	İşçi	1	Aşiret Reisi	5
Üniversite Hocası	4	Doktor	16	Diğer Memur	27	Mesleği Bilinmeyen	31

Yukarıdaki Meslek dağılımına göre yapılan değerlendirmelerin doğru olanları "✓", yanlış olanları ise "X" ile işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME		Doğru	Yanlış
1	İlk TBMM'de farklı meslek dallarında yer alan milletvekilleri görev yapmıştır.	✓	
2	Mecliste görev yapan milletvekillerinin arasında en fazla rastlanan meslek dalı din adamlığıdır.		X
3	Mesleği belli olmayan milletvekili sayısı alanı eğitim olan meslek dallarının toplamından fazladır.	✓	
4	Tarım sektörü ile uğraşan vekil sayısı ticaret ile meşgul olan vekillerden sayıca daha azdır.		X
5	Yönetici olarak adlandırılan vekillerin birçoğu aslında devlet memurluğu yapmaktadır.		X

3

Aşağıdaki bilgilere bakarak parti adı yazan araçları doğru garajlara park ediniz.

<p>Türkiye'nin ilk muhalefet partisidir.</p> <p>1</p> <p>Ekonomide liberallizmi savundu.</p>	<p>Türkiye'nin ilk siyasi partisidir.</p> <p>2</p> <p>Ekonomide devletçiliği savundu.</p>	<p>Türkiye'nin ikinci muhalefet partisidir.</p> <p>3</p> <p>Ekonomide liberallizmi savundu.</p>
--	---	---

1. Mustafa Kemal ülkede demokratikleşmeyi sağlamak ve millî iradeyi egemen kılmaya yönelik yenilikler yapmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda bahsedilen yeniliklerden biri olamaz?

- A) TBMM'nin açılması
 B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılması
 C) Saltanatın kaldırılması
 D) Kadınlara seçme ve seçilme haklarının verilmesi

2. Millî Mücadele yıllarında meclis içinde farklı fikirleri savunan gruplar yer almasına rağmen partileşmeye gidilmemiştir.

İlk mecliste parti olmaması;

- I. Önceliğin ülkedeki işgallerin sona erdirilmesine verilmesi
 II. Siyasi çekişmelerle kaybedilecek bir zamanın olmaması
 III. Meclis içinde herkesin aynı fikirlere sahip olması
 IV. Meclis içindeki partileşmelere İtilaf Devletleri'nin sıcak bakmaması

durumlarının hangilerinin etkili olduğu ifade edilebilir?

- I ve II
 B) I ve III
 C) II ve IV
 D) III ve IV

3. Türkiye'de çok partili hayata geçilmek istenmesinin nedenleri arasında;

- I. Hükümet'in denetlenmesi için ortam oluşturmak
 II. Meclis içinde farklı fikirlerin temsil edilmesini sağlamak
 III. Millî egemenliğin pekişmesini sağlamak
 IV. Cumhuriyet yönetiminin ve demokrasinin güçlenmesini sağlamak

gibi hedeflere ulaşmak vardır.

Yukarıda verilen amaçların hangisi ülkeyi yönetenlerin keyfi davranışlarına izin vermek için düşünülmüş bir çaredir?

- I
 B) II
 C) III
 D) IV

4. Mustafa Kemal Paşa, temelini Sivas Kongresi'nde oluşturulan Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ne dayandırdığı Halk Fırkası'nı 9 Eylül 1923'te kurdu. Cumhuriyetin ilanından sonra Cumhuriyet Halk Fırkası adını alan bu siyasi oluşum, ülkeyi 1923-1950 yılları arasında yönetti. Tüm inkılapların yapılması, ülkedeki siyasi rejimin güç kazanması, dış politikadaki önemli gelişmelerin büyük çoğunluğunun Türkiye'nin çıkarlarına uygun bir şekilde çözüme kavuşturulması bu partinin yönetimi altında gerçekleştirilmiştir.

Buna göre;

- I. Kurtuluş Savaşı'nda ülkenin kurtarılması için mücadele eden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti siyasi bir partiye dönüşmüştür.
 II. Türkiye'deki ilk siyasi partinin kurucusu Mustafa Kemal'dir.
 III. Cumhuriyet Halk Fırkası, ülkedeki yenilik hamlelerinin gerçekleştirilmesinde çok önemli bir rol oynamıştır.
 IV. Cumhuriyet Halk Fırkası dış politikadaki tüm gelişmeleri Türkiye lehinde çözülmesini sağlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- I, II ve III
 B) I, II ve IV
 C) II, III ve IV
 D) I, II, III ve IV

5. "Millî egemenlik temeline dayanan ve özellikle cumhuriyet yönetimine sahip bulunan ülkelerde siyasi partilerin varlığı doğaldır. Türkiye Cumhuriyeti'nde de, bir diğerini denetleyici partilerin kurulacağına şüphe yoktur."

(Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri)

Atatürk'ün yukarıdaki sözünde geçen "denetleyici partiler" ifadesine örnek olabilecek partiler;

- I. Cumhuriyet Halk Fırkası
 II. Serbest Cumhuriyet Fırkası
 III. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

partilerinin hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II
 B) I ve III
 C) II ve III
 D) Yalnız II

6. Cumhuriyet Halk Fırkası'nın kuruluşundan kısa bir süre sonra parti içinde görüş ayrılıkları çıkmaya başladı. Yapılan bazı yenilik hamlelerine ve bunların yapılış şekillerine yönelik eleştiriler nedeni ile parti içinde yeni bir muhalif grup oluştu. Muhalif grubun içinde yer alan, Millî Mücadele'nin önemli çabalar göstermiş ve başarılar elde etmiş isimlerinden Kâzım Karabekir, Ali Fuat (Cebesoy), Rauf Bey (Orbay), Refet Bey (Bele) ve Adnan Bey (Adıvar) Halk Fırkası'ndan istifa ederek Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası adıyla yeni bir parti kurdular (17 Kasım 1924). Partinin genel başkanlığına Kâzım Karabekir getirildi.

Bu bilgilere bağlı olarak hangi seçenekteki sonuca ulaşılması doğru olmaz?

- A) Türkiye'de çok partili siyasi hayata geçiş yapılmıştır.
- B) Ülkemizde ilk çok partili hayat denemesi çok uzun sürmemiştir.
- C) Cumhuriyet Halk Fırkası'nın uyguladığı politikalar parti içinde rahatsızlıklara ve partiden kopmalara neden olmuştur.
- D) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın başkanı Millî Mücadele'de Doğu Cephesi komutanlığını yapmıştır.

7. Ekonomide liberal, eğitimde milli esasları savunan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın programında "Her türlü inanca ve fikre saygılı olunduğu" ifadesinin vurgulanması, zamanla yenilik karşıtlarının ve dini istismar eden kişilerin partinin içine dolmasına neden oldu. Partinin bazı üyelerinin rejim karşıtı bir isyan olan Şeyh Sait İsyanı ile bağlantılı olduğunun ortaya çıkması üzerine parti 3 Haziran 1925'te kapatıldı.

Yukarıda anlatılanlar Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılmasında;

- I. Cumhuriyet
II. Devletçilik
III. Laiklik
IV. İnkılapçılık

ilkelerinin hangilerine karşı yapılan faaliyetlerin etkili olduğunu göstermektedir?

- A) I ve II
B) I,II ve III
 C) I, III ve IV
D) II, III ve IV

8. 1930 yıllara gelindiğinde ülkede yenileşme hareketlerinin büyük bir çoğunluğu yerine getirilmedi. Fakat 1929 Dünya İktisadi bunalımının Türkiye üzerinde de olumsuz etkileri olmuştu. Halkın alım gücü yükseltilememiş, bu durum halk arasında hoşnutsuzluk yaratmıştı. Uygulanan iktisadi politikalar meclis içinde görüş ayrılıklarına neden olmuştu. Ayrıca ülkede demokrasinin yerleşmesini hızlandırmak, hükümetin faaliyetlerini denetim altında tutmak için yeni bir parti kurulması gerekiyordu. İşte böyle bir ortamda yukarıda bahsedilen sorunlara çözüm üretebilmek için Mustafa Kemal Paşa, yakın arkadaşı Ali Fethi Bey'e 12 Ağustos 1930 tarihinde Serbest Cumhuriyet Fırkası adı verilen yeni bir parti kurdurdu.

Yukarıdaki anlatıma bakılarak Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasında hangi alandaki sorunlara çözüm bulma isteği etkili olmamıştır?

- A) Siyasi
B) Ekonomik
 C) Askeri
D) Sosyal

9. Türkiye'nin ikinci muhalefet partisi olan Serbest Cumhuriyet Fırkası kuruluşundan kısa bir süre sonra rejim ve laiklik karşıtları ile dolmaya başladı. Bunda kısa sürede iktidara gelme çabaları ve bu çabalar nedeniyle partiye üye olmak isteyen kişilerin araştırma yapılmadan üyeliklerinin kabul edilmesi etkili olmuştur. Partinin adı çeşitli toplumsal olaylara da karışmıştır. Özellikle 4 Eylül 1930'da düzenlenen ve Ali Fethi Bey'in konuşma yapacağı İzmir mitingi sırasında yaralananlar ve ölenler olmuştur. Bu gerilime Serbest Cumhuriyet ve Cumhuriyet Halk Fırkası taraftarların arasındaki sürtüşme neden olmuştur. Mustafa Kemal, bu yaşananlardan çok demokrasinin sekteye uğramaması için her iki partiye de uyarılarda bulundu. Siyasi gerilimi artıran yaklaşımlardan uzak durulması gerektiğini söyledi. Bu açıklamadan kısa bir süre sonra Ali Fethi Bey partiyi kapadığını açıkladı.

Bu anlatılanlara bakıldığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Mustafa Kemal, yaşanan gerginlikten çok partili hayatın zarar görmemesini istememiştir.
- B) Çok partili siyasi hayata geçişin ilk denemesi başarılı olmamıştır.
- C) Serbest Cumhuriyet Fırkası yöneticileri partinin büyüme sürecini kontrol edememişlerdir.
- D) İzmir Mitingi'nde yaşanan olaylar Serbest Cumhuriyet Fırkasının kapatılmasında önemli rol oynamıştır.

Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi – Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Tehditler

Mustafa Kemal'e suikast girişimini analiz ederiz.
Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik tehditleri analiz ederiz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki metinde Mustafa Kemal'e suikast girişimi hakkında bilgi verilmiştir.

MUSTAFA KEMAL'E SUİKAST GİRİŞİMİ

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılmasından sonra yeniliklere karşı olanlar, siyasi yoldan ulaşamadıkları amaçlarını Mustafa Kemal'e suikast yaparak elde etmek istediler. Onlara göre yeni rejimin varlığını sürdürmesi Mustafa Kemal'e bağlıydı. O ortadan kaldırılsa Cumhuriyet idaresi ile gelen tüm yenilikler de ortadan kalkacaktı. Plana göre suikast, o sırada bir yurt gezisine çıkmış olan Mustafa Kemal'in İzmir'e geleceği 15 Haziran 1926 günü yapılacaktı. Daha sonra suikastı gerçekleştirenler limanda kendilerini bekleyen bir motorla Yunanistan'ın Sakız Adası'na kaçacaklardı. Ancak 14 Haziran'da Balıkesir'den İzmir'e doğru yola çıkması beklenen Mustafa Kemal'in hareketini bir gün ertelemesi onların bu planlarını suya düşürdü. Motoruyla suikastçıları Sakız'a kaçırarak olan Giritli Şevki erteleme haberini alınca "Acaba öğrendiler mi?" diye düşünerek kuşkuya kapıldı. Kuşkusu giderek korkuya dönüşünce de İzmir valisine giderek suikastı haber verdi. İzmir valisi derhâl Gazi Mustafa Kemal'i bilgilendirdi. Suikastçılar gece yarısı düzenlenen bir operasyonla silahlarıyla yakalandılar. İstiklal Mahkemesi'nde yargılanıp gerekli cezaya çarptırıldılar. Cumhuriyet'e yönelik bir tehdit olarak ortaya çıkan Atatürk'e suikast girişimi Türk milleti tarafından nefretle karşılanmıştır. Mustafa Kemal de "Benim naçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır; fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır." demiştir.

Aşağıda verilen açıklamalardan doğru olanlara "✓" yanlış olanlara "X" sembolünü koyunuz.

AÇIKLAMA

D

Y

1	Mustafa Kemal'e yönelik yapılması planlanan suikastın gerçek hedefi cumhuriyet yönetimi ve onun getirdiği yeniliklerdir.	✓	
2	Mustafa Kemal'in yurt gezisindeki planında yaptığı değişiklik suikastçıların telaşa kapılmasına sebep olmuş ve planlarını suya düşürmüştür.	✓	
3	Suikastçılar gerçekleştirmek istedikleri eylem sonrasında yurt içinde başka bir şehre kaçmayı hedeflemişlerdir.		X
4	Mustafa Kemal'e yönelik yapılması planlanan suikast karşısında Türk halkının büyük tepki göstermesi, Türk milletinin inkılaplara bağlılığını gösterir.	✓	
5	Mustafa Kemal, suikast girişimi sonrası yaptığı konuşmada; Türkiye Cumhuriyeti'nin sonsuza dek yaşayacağını vurgulamıştır.	✓	
6	Mustafa Kemal'e yönelik yapılması planlanan suikast sonrasında suçluların "İstiklal Mahkemesi'ne çıkarılması, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal devlet özelliğini gösterir.		X

3

Araçlarda yer alan soruların cevaplarını bularak plakalara uygun şekilde yazınız.

1

Takrir-i Sükûn

2

İngiltere

3

T. C.F

4

Musul Meselesi

5

İstiklal

1. Mustafa Kemal'e yapılan suikast girişimi sonrası bu girişim Türk milleti tarafından nefretle karşılanmıştır. Öldürme girişiminin öğrenilmesi tüm yurtda büyük bir öfke dalgasının yükselmesine neden oldu. Pek çok yerde kınama mitingleri yapıldı.

Bu durum Türk Milletinde;

- I. İlke ve İnkılaplara
- II. Cumhuriyet değerlerine
- III. Saltanat makamına

gibi kavramlardan hangilerine olan bağlılığı gösterir?

- A) I ve III I ve II
- C) Yalnız II D) I,II ve III

2.

“Alçak girişimin, benim şahsımdan ziyade kutsal cumhuriyetimize ve onun dayandığı yüksek ilkelerimize yönelik bulunduğuna şüphe yoktur. Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır fakat Türkiye Cumhuriyeti sonsuza kadar yaşayacaktır.”

Mustafa Kemal yukarıdaki sözü hangi olay sonunda söylemiş olabilir?

- A) Şeyh Sait isyanı B) Kubilay olayı
- C) İzmir suikast girişimi D) Musul meselesi

3. İzmir Suikastı girişimi sonrası Atatürk; “Boşa çıkarılan suikast teşebbüsünden sonra vatandaşlarımdan aldığım mektup ve telgraflar beni çok mutlu etti. Bu elim olayın benim şahsımdan ziyade cumhuriyetimize ve onun prensiplerine yönelik olduğuna şüphe yoktur.”

Buna göre, Atatürk girişilen suikastın hangisine yönelik olduğunu vurgulamamıştır?

- A) Cumhuriyetin temel değerlerine
- B) Yapılan inkılaplara
- C) Tekalif-i Milliyet Emirlerine
- D) Milli egemenlik kavramına

4. İzmir'deki suikast planının açığa çıkması sonrası yakalanan suikastçılarla görüşen Atatürk, onlarla yaptığı konuşmada şöyle demiştir: “Ben şahsen intikamdan hoşlanan bir adam değilim. İş mahkemeye aktarılmıştır. Bunun sonucunu beklemek lazımdır. Bu işe karışmaya hakkım yoktur.”

Buna göre, Atatürk için;

- I. Hukuka bağlı kalacağını vurgulamıştır.
- II. Yargı kararını beklemenin doğru olduğunu belirtmiştir.
- III. Sağduyulu bir davranış sergilemiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
- C) II ve III   D) I, II ve III

5. Atatürk, İzmir'de kendisini ziyaret eden suikastçı heyetine hitaben yaptığı konuşmasında duygularını; “Ben ölürsem yüce milletimizin beraber yürüdüğümüz yoldan asla ayrılmayacağına eminim; bununla müsterihim! Düşmanlarımız, düşünebildikleri iğrenç çarelere istedikleri kadar girişsinler. Onların bu hareketleri bizim inkılap ateşimizi söndüremez!” sözleriyle dile getirdi.

Atatürk'ün yukarıdaki sözünden yola çıkılarak onunla ilgili;

- I. Cumhuriyete ve inkılaplara karşı bağlılık konusunda Türk milletine güvenmektedir.
- II. Her türlü engelleme ve müdahaleye rağmen inkılaplar konusunda kararlı olduğunu vurgulamıştır.
- III. Kendisi öldüğünde cumhuriyet değerlerinin de sonlanacağını belirtmiştir.

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III B) I ve III
- C) I ve II D) II ve III

6. İngiltere ile Türkiye arasındaki görüşmelerde bir türlü çözümlenemeyen Musul meselesinin Milletler Cemiyeti'ne götürüldüğü günlerde Şeyh Sait isyanı patlak vermişti. İngiltere işte tam da bu sırada böyle bir isyanı teşvik ederek Musul'u topraklarına katmaya hazırlanan Türkiye'nin dikkatini başka bir noktaya çekmeyi başarmıştı. Aynı zamanda bu isyan sayesinde İngiltere, Türkiye'yi henüz siyasi istikrara kavuşmamış ve kendi topraklarında bile huzuru sağlayamayan bir ülke olarak gösterip Milletler Cemiyeti'ni etkilemek istemiştir. Bütün bu olayların sonucunda İngiltere, ülkemizi uluslararası alanda zor durumda bırakmış ve Musul sorunu istediği şekilde sonuçlandırmıştır.

Yukarıdaki parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Musul meselesi, Misakımilli kararlarına uygun şekilde çözüme kavuşmuştur.
- B) Ülke içinde yaşanan bir sorun, dış politikayı olumsuz etkilemiştir.
- C) Şeyh Sait, Musul'un Türkiye'ye ait olduğunu vurgulamıştır.
- D) Askeri başarı beraberinde siyasi başarıyı getirmiştir.

7. Saltanatın ve halifeliğin kaldırılması, cumhuriyetin ilanı gibi inkılaplar bazı çevreler tarafından tepkiyle karşılanmıştı. Bu ortam içinde bir süreden beri doğu illerini dolaşarak cumhuriyet aleyhine propagandalarda bulunan Şeyh Sait, 13 Şubat 1925'te Genç (Bingöl) iline bağlı Piran köyünde ayaklandı. Hükümet, 4 Mart 1925'te meclisten Takrir-i Sükun (Huzur ve Güvenliği Sağlama) Kanunu adıyla bir sıkıyönetim yasası çıkardı ve İstiklal Mahkemeleri tekrar kuruldu. Bu isyan İngiltere'nin işine çok yaradı, çünkü Şeyh Sait İsyanı ile uğraşan Türkiye, Musul üzerindeki haklarından vazgeçmek zorunda kaldı.

Verilen parçada aşağıdaki soruların hangisinin cevabına ulaşamaz?

- A) Şeyh Sait Ayaklanması hangi ülkenin menfaatlerine katkıda bulunmuştur?
- B) Şeyh Sait İsyanı nerede ve ne zaman ortaya çıkmıştır?
- C) TBMM, isyana karşı ne gibi tedbirler almıştır?
- D) İstiklal Mahkemeleri isyancılara hangi cezaları vermiştir?

8. Şeyh Sait İsyanı'nın önemli bir sonucu da bazı üyelerinin isyanla bağlantılı oldukları gerekçesi ile Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılmasıdır (3 Haziran 1925). Böylece çok partili siyasal yaşamın ilk denemesi başarısızlıkla sonuçlanmış, ülkenin henüz çok partili yaşama hazır olmadığı anlaşılmıştır.

Yukarıda verilenlere göre Şeyh Sait İsyanı;

- I. Demokrasi kültürüne
II. Mecliste farklı fikirlerin yer almasına
III. Halifeliğin kaldırılmasına

gibi öncüllerden hangilerine engel teşkil ettiği söylenebilir?

- A) I ve III
B) I, II ve III
C) I ve II
D) II ve III

9.

Durum: 1

15 Temmuz 2016 günü Türk ordusunun içine sızmış, demokrasiyi özümsememiş terör örgütü mensupları tüm demokratik kuralları hiçe saydılar. Anayasal düzeni yıkarak ayrı bir hükümet kurmak istediler. Millî iradeyi yok sayarak yönetime zorla el koymaya çalıştılar.

Durum: 2

Cumhurbaşkanının bir TV kanalına cep telefonu ile bağlanarak yaptığı çağrıya Türk Milleti uydu; halk egemenliğine, bağımsızlığına, vatanına, bayrağına sahip çıkarak sokaklara döküldü. Ellere şanlı Türk bayrağını alıp darbecilerin toplarına, tüfeklerine, tanklarına, uçaklarına karşı direndi.

Yukarıdaki durumlardan yola çıkılarak;

- I. Cumhuriyet yönetimi ve millî irade yok sayılmak istenmiştir.
- II. Türk halkı, gerçekleştirilmek istenen darbe girişimine karşı mücadeleci bir tutum sergilemiştir.
- III. Ülkemiz tarihinde sadece 15 Temmuz 2016'da darbe girişimi olmuştur.

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşamaz?

- A) I, II ve III
B) I ve III
C) I ve II
D) Yalnız III

1. Türk milletinin yaratılışına en uygun yönetim şekli olarak cumhuriyeti gören Mustafa Kemal, bu yönetim şeklinin demokrasi içinde gelişeceği inancındaydı ve çok partili yaşama geçişi önemli görüyordu. Çünkü; çok partili yaşamda .....

Parçanın bütünlüğü düşünüldüğünde yukarıdaki boşluğun hangisi ile devam etmesi uygun olmaz?

- A) halkın görüşleri meclise daha iyi yansiyacaktır.
B) mecliste farklı düşüncelerin temsil edilmesi imkânı oluşacaktır.
C) ülke içerisinde tek tip düşünceye sahip insan sayısı artacaktır.
D) halk arasında demokrasi kültürü canlanacak ve gelişecektir.

2. Kiraz öğretmeni, Sosyal Bilgiler dersi yazılı sınavında öğrencilerinden "Çok Partili Yaşama Geçiş Denemeleri" ile ilgili verilen soruyu doğru şekilde işaretlemelerini istemiştir.

BİLGİ	D	Y
- Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk siyasi partisi olan Cumhuriyet Halk Fırkası 1930'lu yıllarda devletçi ekonomik modeli savunmuştur.		
- Şeyh Sait Ayaklanması sonucunda kapatılan siyasi parti; Serbest Cumhuriyet Fırkası'dır.		
- Serbest Cumhuriyet Fırkası demokrasi tarihimizin ilk muhalefet partisidir.		
- Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası; Kazım Karabekir, Rauf (Orbay), Refet (Bele) ve Ali Fuat (Cebesoy) tarafından kurulmuştur.		

Buna göre cevabın doğru olabilmesi için tablo aşağıdakilerden hangisi gibi işaretlenmelidir?

A)

D	Y
✓	
✓	
✓	
✓	

B)

D	Y
	✓
✓	
✓	
	✓

C)

D	Y
✓	
	✓
	✓
✓	

D)

D	Y
	✓
	✓
	✓
✓	

3. Cumhuriyet Halk Fırkası'nın kuruluş amacı, parti tüzüğünde "Millî hâkimiyetin halk tarafından ve halk için uygulanmasına rehberlik etmek ve Türkiye'yi uygar bir devlet hâlinde yükseltmek ve Türkiye'de bütün kuvvetlerin üstünde kanunun koruyuculuğunu hâkim kılmaya çalışmak." şeklinde ifade edilmiştir.

Bu açıklamadan yola çıkılarak partinin kuruluş amaçları arasında;

- I. Ülkeye halk iradesini halk için getirmek
II. Ülkenin çağdaşlaşmasına katkıda bulunmak
III. Türk demokrasi hayatı içinde yalnızca tek parti olarak devam etmek

gibi hedeflerden hangileri yer alır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I,II ve III

4. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kurucuları Mustafa Kemal ile anlaşmazlığa düştükten sonra Cumhuriyet Halk Fırkası'ndan ayrılarak görüşlerini farklı bir partide dile getirmek istemişlerdir. Mustafa Kemal de "Millî egemenlik esasına dayanan ve bilhassa cumhuriyet idaresine sahip olan memleketlerde siyasi partilerin mevcudiyeti tabiidir" diyerek arkadaşlarının bu girişimine olumlu bakmıştır. O, konuyla ilgili bir başka sözünde "Bizim meclisimizde de iki parti olmalı, hükümeti denetleme sistemi kurulmalı ve medenî ülkelerin parlamentolarına benzemeliyiz." demiştir.

Buna göre Atatürk ile ilgili aşağıdaki seçeneklerden hangisi söylenemez?

- A) Atatürk'ün yeni kurulan parti konusundaki tutumu; demokrasiye bağlılığını göstermektedir.
B) Atatürk, meclis içerisinde mevcut iktidar partisinden denetlenmesi gerektiğini düşünmektedir.
C) Yönetimde farklı fikirlerin temsil edilmesini önemli görmektedir.
D) İktidar partisinden çalışmalarına muhalefetlik etmenin doğru olmayacağını düşünmektedir.

5. ❁ Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın bazı üyelerinin 1925 yılı başlarında çıkan Şeyh Said İsyanı ile ilişkili oldukları anlaşıldı. Bunun üzerine rejim için tehlike oluşturduğuna karar verilen bu parti, dini siyasete alet ettiği gerekçesiyle 3 Haziran 1925'te Bakanlar Kurulu kararıyla kapatıldı.

- ❁ Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurucusu Fethi Bey çıktığı bir yurt gezisi sırasında cumhuriyet ve inkılap karşıtı gösterilerle karşılandı. Bunun üzerine Fethi Bey kontrolü kaybetmekte olduğunu gördü ve 17 Kasım 1930'da partisini kapattı.

Yukarıda verilen iki durum değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- Ülkemiz çok partili demokratik hayata henüz hazır değildir.
- B) Ülkemizdeki tüm inkılaplar başarıyla uygulanmıştır.
- C) İki parti de kurucuları tarafından kapatılmıştır.
- D) İnkılaplar gerçekleşirken toplumun tamamı yeniliklere sahip çıkmıştır.

6.

Yukarıda "?" ile gösterilen yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilebilir?

- A) Tam bağımsızlık
- B) Millî ekonomi
- C) Ülke bütünlüğü
- Millî irade

7. Cumhuriyet ve demokrasi ile yönetilen ülkelerin en önemli özelliği vatandaşların tercihleri doğrultusunda yaşamalarının mümkün olmasıdır. Cumhuriyet yönetiminin amacı millî iradenin ve milletin farklı görüşlerinin önündeki engelleri kaldırarak çoğulculuğun önünü açmaktır. Çoğulculuk, vatandaşların farklı görüşlerini temsil eden partiler arasında seçim yapabilmesi, farklı düşüncelerin yönetimde söz sahibi olabilmesi anlamına gelmektedir.

Bu amaçla Atatürk döneminde;

- I. Cumhuriyet Halk Fırkası
- II. Serbest Cumhuriyet Fırkası
- III. Demokrat Parti

gibi siyasi oluşumların hangilerinin kurulduğu söylenemez?

- A) I ve II
- B) II ve III
- Yalnız III
- D) I ve III

NARTE

8. Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında yaşanan savaşlar ve kurtuluş savaşının olağanüstü şartları ülkede yönetim boşluğunun oluşmasına neden oldu. Millî egemenlik ve eşitlik esasına göre kurulan cumhuriyetin yönetiminin yaygınlaştırması, halkın üzerinde etkisi olan nüfuz sahibi kişilerin rahatsız olmasına neden oldu. Bu kişiler, uygun zamanı bulduklarında isyan çıkarttılar. İsyancılar halkın dinî inançlarını ve bölgesel farklılıklarını da kullanmak istediler. Hatta cumhuriyetin kurucusu olan Atatürk'ü öldürme girişiminde dahi bulundular. Ülkede demokrasinin gelişmesini engellediler. Çok partili hayatın kesintiye uğramasına neden oldular.

Buna göre;

- I. Şeyh Sait Ayaklanması'nın yaşanması
- II. İzmir'de Mustafa Kemal'e suikast girişiminin planlanması
- III. Menemen Olayı'nda Asteğmen Kubilay'ın şehit edilmesi

gibi durumların hangileri yukarıda anlatılanlar ile yakından ilgilidir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- I, II ve III
- D) I ve III

1. Mustafa Kemal Paşa, ülkede ulusal egemenlik anlayışını hâkim kılmak, ülkeye cumhuriyet rejimi ve demokrasiyi yerleştirmek istiyordu. Bu amaçla TBMM'yi açmış, ilk maddesi "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" olan 1921 Anayasası'nı yürürlüğe sokmuş, saltanatı kaldırmış ve cumhuriyeti ilan etmişti. Şimdi sıra diğer demokrasi ilkelerinden biri olan ve farklı fikirlerin mecliste tartışılmasını hükümetin yaptığı icraatları farklı bir bakış açısı ile değerlendirilmesini sağlayacak bir ortam oluşturmaktaydı.

Demokrasinin gereği olan ve yukarıdaki metinde bahsedilen durum hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Kadınlara siyasi haklarının verilmesini temin etmek
B) Medeni Kanun'un kabul edilmesini sağlamak
C) Çok partili siyasi hayata geçişi sağlamak
D) Halifeliğin kaldırılması ile ilgili kanunu çıkarmak

2. Mecliste milletvekillerce birçok grup oluşturulmuştu ama herhangi bir siyasi parti kurulmamıştı. Bu farklı gruplar; Millî Mücadele'nin devam ettiği dönemde şahsi fikirlerini bir tarafa bırakarak birlikte hareket etmiş, Misakımillî hedefleri doğrultusunda vatanın kurtarılmasını öncelikli hedef olarak belirlemişlerdi.

Bu bilgilerde bahsedilen milletvekillerinin vatanın kurtarılmasına öncelik vermesi onların;

- I. Milli egemenlik
II. Milli bağımsızlık
III. Milliyetçilik
IV. Demokrasi

kavramlarını daha öncelikli hedef olarak gördüklerinin kanıtıdır?

- A) I ve II
B) I, II ve III
C) II ve III
D) II, III ve IV

- 3.

Sevgili öğrenciler Mustafa Kemal bir konuşmasında şöyle demiştir; "Artık hükümet ile millet arasında mazideki ayrılık kalmamıştır. Hükümet millettir ve millet hükümettir. Artık hükümet mensupları kendilerinin millettan ayrı olmadıklarını ve milletin efendi olduğunu tamamen anlamışlardır."

Öğretmenin bahsettiği konuşmayı dikkatli olarak okuduğumuzda;

- I. Cumhuriyetin ilan edildiği
II. Ülke yönetiminde halkın söz sahibi olmaya başladığı
III. Siyasi alandaki tüm yeniliklerin hayata geçirildiği

yargılarından hangilerine ulaşmamız mümkün olur?

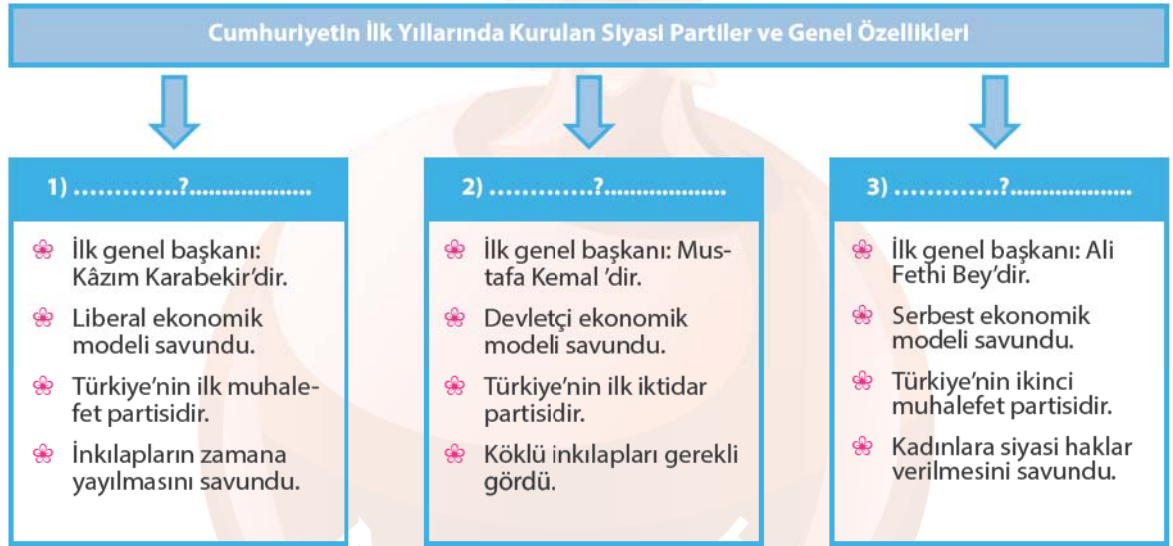
- A) I, II ve III
B) II ve III
C) I ve III
D) I ve II

4. Mustafa Kemal Atatürk bir konuşmasında Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nı şu sözleri ile eleştirmiştir; "Parti, dinsel düşünce ve inançlara saygılıdır." sözlerini ilke edinip bayrak gibi kullanan kişilerden, iyi niyet beklenebilir miydi? Bu bayrak, yüzyıllardan beri bilgisizleri, bağnazları ve boş inançlara saplanmış olanları aldatarak özel çıkarlar sağlamaya kalkışmış kimselerin taşıdıkları bayrak değil mi idi?"

Yukarıdaki konuşmasına bakıldığında Mustafa Kemal Atatürk'ün Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nı hangi konularda eleştirdiği ifade edilebilir?

- A) İktidar partisi ile aynı siyasi düşüncelere sahip olmaması
B) Partinin inkılaplara karşı olanlar ile dolması ve halkın dini duygularının sömürülmesine alet olması
C) Parti üyelerinin ülkeyi bölmeye yönelik olarak faaliyet gösterenlerle birlikte hareket etmesi
D) Yapılan inkılapların hızı ve zamanı hakkında olumsuz eleştiriler yapıyor olması

5.

Tablolardaki bilgiler ile siyasi parti adlarının doğru olarak eşleştirilmesi hangi seçenekte yapılmıştır?

	I	II	III
A)	Cumhuriyet Halk Fırkası	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Serbest Cumhuriyet Fırkası
B)	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Cumhuriyet Halk Fırkası	Serbest Cumhuriyet Fırkası
C)	Serbest Cumhuriyet Fırkası	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Cumhuriyet Halk Fırkası
D)	Cumhuriyet Halk Fırkası	Serbest Cumhuriyet Fırkası	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

6. Şeyh Said İsyanı, daha önceki dönemlerde yaşanan isyan faaliyetlerinde görülmeyen ve onlardan farklılık gösteren birtakım özellikler taşır. Bu isyan, bütün ülkeye yayılmaya çalışılmış ve çağdaşlaşma faaliyetlerine karşı yapılmış bir harekettir. Bu hareketin temelinde çağdaş, demokratik ve her türlü dini yaşayışa eşit mesafede yaklaşan Türkiye Cumhuriyeti'ni ortadan kaldırıp saltanata ve hilafete geri dönme düşüncesi vardır.

Yukarıdaki anlatılanlara bakılarak Şeyh Said İsyanı ile;

- I. Cumhuriyetçilik   II. İnkılapçılık
III. Halkçılık   IV. Laiklik

ilkelerinin hangilerinin ortadan kaldırılmak istendiğine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III   B) II, III ve IV   C) I, II ve IV   D) I, II, III ve IV

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

Türkiye'nin Dış Politika Esasları

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Dış Politikada Yaşanan Gelişmeler – Misakımillî'nin Son Zaferi

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2
Ünite Değerlendirme Testi 1
Ünite Değerlendirme Testi 2
Yeni Nesil Test 1

6. Ünite

Kazanımlar

Türkiye'nin Dış Politika Esasları

- Atatürk Dönemi Türk dış politikasının temel ilkelerini ve amaçlarını açıklarız.

Dış Politikada Yaşanan Gelişmeler

- Atatürk Dönemi Türk dış politikasında yaşanan gelişmeleri analiz ederiz.

Misakımillî'nin Son Zaferi

- Atatürk'ün Hatay'ı ülkemize katmak konusunda yaptıklarına ve bu uğurda gösterdiği özveriye kanıtlar gösteririz.

Türkiye'nin Dış Politika Esasları

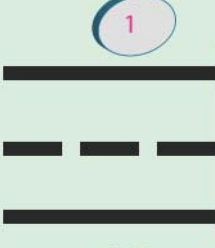
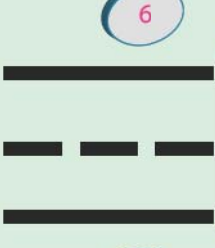
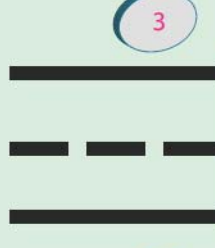
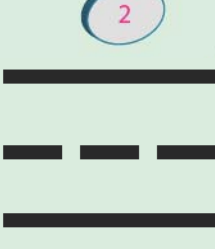
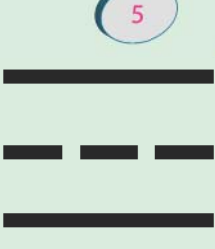
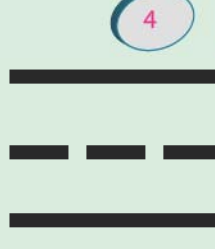
Atatürk Dönemi Türk dış politikasının temel ilkelerini ve amaçlarını açıklarız.

Öğreten Sorular

1

Türk Dış Politikası ile ilgili bilgilerin yazıldığı uçakların inmesi gereken hava limanlarını doğru olarak eşleştiriniz.

 <p>1</p> <p>Türkiye siyasi, askerî, ekonomik vb. alanlarda kendi iradesiyle ve kendi menfaatlerine göre hareket edebilen bir ülkedir.</p>	 <p>2</p> <p>Atatürk, dış politikada gerçekleşmeyecek hayaller peşinde koşmak yerine mevcut şartların gereklerine göre hareket etmiştir.</p>	 <p>3</p> <p>Türk dış politikası değişen şartları iyi analiz etmeyi ve bu şartlar altında en doğru adım atmayı hedefler.</p>
 <p>4</p> <p>Türkiye kendisine dostça yaklaşan ülkelerle iyi geçinmiş, düşmanca yaklaşımlara ise gereken karşılığı vermiştir.</p>	 <p>5</p> <p>Ülke menfaatlerinin gerektirdiği şekilde hareket etmek, Atatürk'ün dış politikadaki temel ilkelerinden biri olmuştur.</p>	 <p>6</p> <p>Türkiye yayılcı bir politika takip etmemiş, devletlerarasındaki sorunların diplomasi ile çözülmesinden yana olmuştur.</p>
 <p>1</p> <p>Tam bağımsızlık</p>	 <p>6</p> <p>Bariçlık</p>	 <p>3</p> <p>Akılcılık</p>
 <p>2</p> <p>Gerçekçilik</p>	 <p>5</p> <p>Milli Menfaatleri Esas Alma</p>	 <p>4</p> <p>Mütekabiliyet</p>

2

Türk Dış Politikası ile ilgili bilgilerin paylaşıldığı aşağıdaki metinde boş bırakılan yerleri uygun kelimeler ile doldurunuz.

Düÿn-u Umûmiye

Osmanlı Devleti'nden

Kapitülasyonlar

Mütekabiliyet

Diplomatik

Ermeni Yurdu

Lozan Barış Antlaşması

İngiltere

...**Lozan Barış Antlaşması**.....Türk dış politikası açısından bir dönüm noktası olmuştur. Bu antlaşma ile **kapitülasyonlar** ve **Düÿn-u Umûmiye** Teşkilatı kaldırılarak, yabancı devletlerin Türkiye'nin iç işlerine karışmalarının önüne geçilmiş hem de "ekonomik bağımsızlık" yolunda önemli bir adım atılmıştır. Tüm bunlar, Türkiye'yi "tam bağımsız bir dış politika takip etme" imkânına kavuşturmuştur. Türkiye, Lozan görüşmelerinde intikam peşinde koşmamış; ulusların karşılıklı barış, refah ve huzurdan yana olmuştur. Bize dostça yaklaşıncı dostça karşılık vermiş, sert bir tavır takınıldığında ise aynen karşılık vermekten çekinmemiştir. Yani dış politikadaki **mütekabiliyet** esasına uygun davranmıştır. Lozan Antlaşması'nda, **Osmanlı Devleti'nden** kalan azınlık ve dış borçlar sorunu gibi birçok sorun çözüme kavuşturulmuştur. Lozan Barış Görüşmeleri'nde takındığı tavır Türkiye'nin var olan sorunların çözümünde **diplomatik** yöntemleri kullandığını göstermektedir. Bu görüşmeler sırasında Türkiye kapitülasyonlar ve **Ermeni Yurdu** konularında taviz vermemiş, diğer konularda ise karşılıklı görüşmeler yapıp sonuca ulaşılmasına yardımcı olmaya çalışmıştır. Görüşmeler **İngiltere**'nin uzlaşmaz tutumuna rağmen Türkiye'nin gayretleri sayesinde barış ile sonuçlanmıştır.

3

Aşağıdaki cümleler doğru ise başında boş bırakılan bölüme "D", yanlış ise "Y" harfini yazınız.

	D	Y
1 Bağımsızlığı her şeyin üzerinde tutmak ve Türkiye'nin milli çıkarlarını esas almak, dış politikanın temel ilkelerinden olmuştur.	D	
2 Millî sınırlarımız içinde Türkiye'nin güvenliğini sağlayıp sınırlarımızı genişletmek için mücadele etmek Türk dış politikanın bir başka ilkesi olmuştur.		Y
3 Türkiye, Lozan Antlaşması'ndan sonra da samimi, açık ve iyi niyetli siyasetini devam ettirmiş ve düşmanlıkları yok edip dostlukları inşa edecek bir dış politika takip etmiştir.	D	
4 II. Dünya Savaşı öncesinde saldırgan politika takip eden Almanya ve İtalya ile iyi ilişkiler kuran Türkiye savaşa bu ülkeler ile birlikte girmek için girişimlerde bulunmuştur.		Y
5 Mustafa Kemal, suikast girişimi sonrası yaptığı konuşmada; Türkiye Cumhuriyeti'nin sonsuza dek yaşayacağını vurgulamıştır.	D	
6 Atatürk Dönemi'nde Türkiye dış politikada, önce Lozan Antlaşması ile çözüme kavuşturulamayan sorunların çözümüne odaklanmış, daha sonra da yeni bir dünya savaşı tehlikesine karşı ülkesinin güvenliğini sağlamaya yönelik çalışmalarda bulunmuştur.	D	

1. Atatürk, uluslararası ilişkilerde Türkiye'nin istiklaline ve toprak bütünlüğüne saygı duyan devletlerle iyi ilişkiler kurmaya önem vermiştir. Komşu ülkelerin toprak bütünlüğüne hiçbir zaman saldırıda bulunmayı düşünmemiştir. Sorunların çözümünde öncelikli olarak diplomasi yolunu kullanmayı tercih eden Türkiye savaşı en son çare olarak düşünmüştür.

Yukarıdaki metinde anlatılanlar hangi iki dış politika esası hakkında bilgi vermektedir?

- A) Gerçekçilik – Barışçılık
 Tam bağımsızlık – Barışçılık
 C) Akılcılık – Gerçekçilik
 D) Tam bağımsızlık – Akılcılık

2. Büyük hayaller peşinden koşan, yapamayacağımız şeyleri yapar gibi görünen sahtekâr insanlardan değiliz. Büyük ve hayalî şeyleri yapmadan yapmış gibi görünmek yüzünden bütün dünyanın düşmanlığını... bu memleketin ve milletin üzerine çektik.”
 (www.atam.gov.tr)

Mustafa Kemal Atatürk yukarıdaki sözleri ile Türk dış politikasının hangi temel ilkesini işaret etmektedir?

- A) Hukuka bağlılık
 B) Millî menfaatleri esas alma
 Gerçekçilik
 D) Türk ve dünya kamuoyunu dikkate almak

3. “Ben harpçi olamam. Çünkü harbin acıklı hallerini herkesten iyi bilirim. Harp zaruri ve hayati olmalı... Öldüreceğiz diyenlere karşı, ölmeyeceğiz diye harbe girebiliriz. Lâkin millet hayatı tehlikeye uğramadıkça harp bir cinayettir.”

Yukarıdaki sözüne bakılarak Mustafa Kemal hakkında;

- I. Barışsever bir kişiliğe sahiptir.
 II. Hiçbir durumda savaşı tercih etmemektedir.
 III. Halkın hayatı tehlikeye girdiğinde savaşın zorunlu bir durum haline geldiğini ifade etmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II I ve III
 C) II ve III I, II ve III

4. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine denk gelen Mustafa Kemal, devletin iktisadi, siyasi, mali kıscası her yönden dışa bağımlı yönetimlerini görmüştür. Bu yönetimlerin uyguladığı yanlış politikalar nedeniyle devletin yıkılışına şahit olmuştur. Osmanlı'nın hatalarından ders alan Mustafa Kemal, gerek Millî Mücadele süresince Batılı devletlerle yapılan görüşmelerde gerekse Lozan Barış görüşmeleri sonrasında ülkesinin istiklaline ilkesine gölge düşürebilecek her konuda kararlı davranmıştır.

Yukarıdaki anlatılanlara bakıldığında Türk dış politikası hakkında;

- I. Yaşanmış tecrübelerden çıkarılan dersler doğrultusunda şekillenmiştir.
 II. Tam bağımsızlık esasına göre hareket edilmiştir.
 III. Yapılan diplomatik görüşmelerde tam bağımsızlık esastan taviz verilmemesi anlayışı benimsenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II I ve III
 C) II ve III I, II ve III

5. “Bugün vardığımız barışın ebedi barış olacağına inanmak safdillik olur. Bu o kadar önemli bir gerçektir ki, ondan bir an bile gaflet, milletin hayatını tehlikeye sokar. Şüphesiz hukukumuzda, şeref ve haysiyetimize saygı gösterildikçe mukabil saygıda asla kusur etmeyeceğiz. Fakat, ne çare ki, zayıf olanların hukukuna saygının noksan olduğunu veya hiç saygı gösterilmediğini çok acı tecrübelerle öğrendik. Onun için her türlü ihtimallerin gerektireceği hazırlıkları yapmakta asla gecikmeyeceğiz.”

Atatürk'ün sözünde altı çizili olarak verilen bölümde Türk dış politikasının hangi esası üzerinde durulmuştur?

- Müttekabiliyet
 B) Millî menfaatleri esas alma
 C) Tam bağımsızlık
 D) Gerçekçilik

6. Yeni Türk Devleti geçmişten kalan sorunların esiri olmamış, Türkiye'nin çıkarlarının gerektirdiği şekilde tüm ülkelere dostluk ve işbirliği eli uzatmıştır. Türkiye'nin kısa bir süre öncesine kadar bağımsızlık mücadelesi verdiği Batılı devletlerle husumeti devam ettirmeyerek, barış döneminin sunduğu imkânlardan azami ölçüde yararlanmaya çalışması ve bu ülkelerle gelecekte çok daha kuvvetlenecek ilişkilerin sağlam temellerini atması bunun en somut örneğidir.

Bu bilgilere bakıldığında;

- I. Türkiye dış politikasını zamana ve değişen şartlara göre düzenlemiştir.
- II. Türkiye geçmişte takılıp kalan bir politika takip etmemiştir.
- III. Türkiye gerçekçi ve akılcı bir dış politika takip etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

8. Türkiye ile Sovyet Rusya arasında 16 Mart 1921'de imzalanan Moskova Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmanın bir maddesinde şöyle denmektedir;

☁ Türk ve Rus ulusları kendi geleceğine kendisi karar verecektir.

Türkiye bu madde ile dış politikadaki hangi temel esasa uygun hareket etmiştir?

- A) Akılcı ve gerçekçi olmak.
B) Yapıcı ve barışçı davranmak.
C) Diğer devletlerin iç işlerine karışmamak, kendi işlerimize karşılmasına da fırsat vermemek.
D) Dış politikanın iç teşkilata uygun olmasını sağlamak.

7. Uzun yıllar süren savaşlardan çıkan genç Türkiye Cumhuriyeti'nin karşılıklı saygıya verdiği değer de dış politikanın her alanına yansıtılmış, tüm sorunlar diplomasi ve müzakereler yoluyla karşılıklı çıkarlar gözetilerek çözülmeye çalışılmıştır. Türk-Yunan sorunlarından Musul meselesine, Hatay'dan Boğazlar konusuna kadar birçok meselelerin diplomasi yoluyla çözüme kavuşturulması Türk dış politikasının ..... esasına verdiği önem kadar, dönemin şartları ışığında uygulanan gerçekçi diplomasinin de en çarpıcı örneklerini teşkil etmiştir.

Yukarıdaki metinde boş bırakılan bölüme yazılması gereken dış politika esası hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Karşılıklılık
B) Barışçılık
C) Bağımsızlık
D) Akılcılık

Yukarıdaki yap-bozdaki hangi parçaya Türk dış politikasına uygun olmayan bir esas yazılmıştır?

- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

Dış Politikada Yaşanan Gelişmeler – Misakımillî'nin Son Zaferi

Atatürk Dönemi Türk dış politikasında yaşanan gelişmeleri analiz ederiz. Atatürk'ün Hatay'ı ülkemize katmak konusunda yaptıklarına ve bu uğurda gösterdiği özveriye kanıtlar gösteririz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki açıklamalarda doğru yargılarda bulunan futbolcu şutunu gole çevirmiştir. Buna göre gol değeri kazanan şutları işaretleyiniz.

1. Lozan'da dış borçların Osmanlı'dan ayrılan diğer devletlere de paylaşılması, TBMM açısından siyasi ve ekonomik başarıdır.

2. Şeyh Said İsyanı ile Musul bölgesini kaybetmemiz, bir iç meselenin dış politikayı olumsuz etkilediğine örnek olarak verilebilir.

3. Devletlerarasında nüfusun yer değiştirmesi anlamına gelen "mübadele" kavramı Türkiye ile Romanya arasında olmuştur.

4. Türkiye Yabancı Okullar konusunda dış müdahaleye izin vermemiştir. Böylece iç işlerine karışılmasını engellemiştir.

2

Aşağıda verilen kitaplardaki bilgileri "Balkan Antantı" ve "Sadabat Paktı" olarak çantalara gruplayınız.

1.

Türkiye, Batı sınırındaki ülkeler ile yayılmacı devletlere karşı bir araya geldi. Bu çalışmaların bir sonucu olarak Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya sınırlarını korumak amacıyla bu antlaşmayı imzaladılar.

2.

Türkiye ile Hatay meselesi olan Suriye, bu antlaşmaya katılmamıştır.

3.

Bulgaristan yayılmacı bir politika izlediği ve komşularından toprak talebinde bulunduğu için bu antlaşmaya katılmamıştır.

4.

Türkiye ülke ve bölge güvenliğinin sağlanması için doğu sınırındaki komşularıyla işbirliğini geliştirmeye çalıştı. Türkiye, İran, Irak ve Afganistan temsilcileri bu antlaşmayı imzaladılar.

3

Aybüke hanım "Atatürk Dönemi Türk Dış Politikasında Yaşanan Gelişmeler" ile ilgili TV'de haber izlemektedir. Konu ile ilgili doğru bilgiler veren haberleri işaretleyiniz.

Yabancı okullar sorunu, Musul meselesi, Dış borçlar ve Nüfus mübadelesi Lozan Konferansı'nda çözüme kavuşmuş konulardır.

Nüfus mübadelesi sorunu; İstanbul'da yaşayan Rumlar ile Batı Trakya'da yaşayan Türkler mübadele dışında tutularak çözüldü.

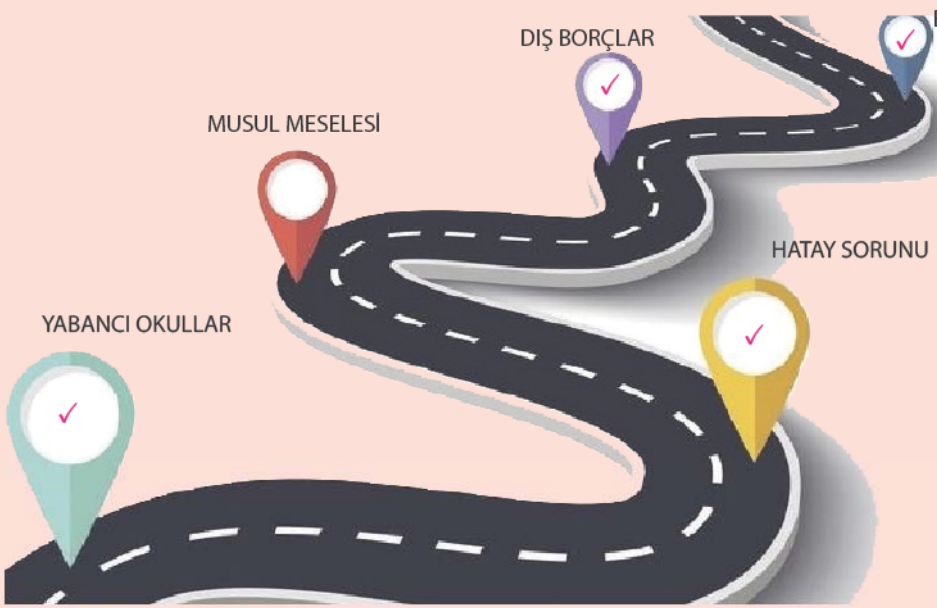
Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile boğazlardaki egemenlik hakkı Türkiye'ye verilmiştir.

Sınırlarını uluslararası güvenceye kavuşturmak ve uluslararası barışa etkin bir şekilde katkıda bulunmak isteyen Türkiye; Milletler Cemiyeti'ne 1932'de üye oldu.

1926 Ankara Antlaşması ile Musul'un Irak'a bırakılması meselenin Misakımilliye uygun şekilde çözüldüğünü gösterir.

4

Dış politikada Türkiye için olumlu sonuçlanan konulara "✓" işareti koyunuz.

YABANCI OKULLAR ✓

MUSUL MESELESİ

DIŞ BORÇLAR ✓

BOĞAZLAR ✓

HATAY SORUNU ✓

MUSUL MESELESİ

1. Türkiye, 1930'lu yıllarda doğu ve batı sınırlarını teminat altına aldı ve bazı komşu devletlerle sosyal, ekonomik ve siyasal alanlarda iş birliğine gitti. Türkiye, diplomatik girişimlerini sürdürüp Montrö Sözleşmesi'ni imzalayarak Boğazlar'daki Türk egemenliğini yeniden sağladı. Ayrıca bir Türk toprağı olan Hatay yine diplomatik görüşmeler sonucunda anavatana bağlandı.

Buna göre Türkiye ile ilgili olarak;

- I. Dış politikadaki sorunları savaşla değil diplomasi yoluyla çözmeye çalışmıştır.
- II. Misakımillî'yi gerçekleştirmeye yönelik adımlar atmıştır.
- III. Sınırları korumak için bütün komşu devletlerle işbirliği yapmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II Yalnız III
C) II ve III I ve III

2. Lozan'da yalnızca son birkaç yılın sorunları değil yüzyılların getirdiği sorunlar masaya yatırılmıştır. Batıların gözünde "hasta adam" sayılan Osmanlı Devleti algısı yok edilmiştir. Yeni Türk devleti, bağımsızlığını cephelerdeki askerî zaferleriyle ve Lozan'daki diplomatik başarısıyla tüm dünyaya onaylatmıştır. Yüzyıllardır Osmanlı Devleti'nin sömürülmesinin bir aracı olan kapitülasyonlar ve Avrupalı emperyalist ülkelerin Osmanlı gelirlerine el koyma aracı olan Düyûn-u Umumiye kaldırılarak ekonomide bağımsızlık gerçekleştirilmiştir.

Buna göre Lozan Barış Antlaşması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Lozan Barış Antlaşması, savaş meydanlarındaki zaferlerin diplomasi ile taçlandığı aşamadır.
B) Lozan, Türkiye'nin savaş alanlarında elinden alınmak istenen bağımsızlığının masa başında dünyanın en güçlü devletlerine kabul ettirildiği antlaşmadır.
C) Lozan Barış Antlaşması, dış politikadaki tüm sorunların Misakımillî'ye uygun şekilde sonuçlandığı bir antlaşmadır.
D) Lozan Barış Antlaşması ile ekonomik alanda bağımsızlık sağlanmıştır.

3. 16 Aralık 1925'te yapılan toplantıda Milletler Cemiyeti, Musul'un Irak'a bırakıldığını ilan etti. Türkiye kararı tepkiyle karşıladı. İngiltere ile ilişkiler gerildi ve yeni bir savaşın eşğine gelindi. Savaş hazırlıklarına başlanacağı sırada iç politikada yaşanan olumsuz gelişmeler ve iç güvenlik sorunları yaşatan olayların ortaya çıkması nedeniyle Türkiye, Milletler Cemiyeti'nin kararını kabul etmek zorunda kaldı.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle;

- I. İç politik olayların getirdiği mecburiyetten dolayı Misakımillî'den taviz verilmek zorunda kalmıştır.
- II. Ülke içerisinde yaşanan iç sorun dış politikada olumsuz sonuçlar doğurmuştur.
- III. Milletler Cemiyeti, Musul konusu ile ilgili Türkiye lehine karar almıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II I ve III
C) II ve III I,II ve III

4. Türk Hükûmeti; 26 Eylül 1925'te bir genelge hazırlayarak yabancı okullarda Türk dili, tarih ve coğrafya gibi derslerin Türkçe olarak Türk öğretmenleri tarafından okutulması ve Türk müfettişlerce denetlenmesi esasını kabul etti. Yabancı okullar bu genelgeye uymak istemediler. Fransa ve papalığın soruna dâhil olması üzerine Türkiye, sadece bu okulları kendisine muhatap olarak aldığını belirtti. Genelgeye uymak istemeyen bazı okullar kapandı. Geri kalanlar da kapanmamak için kuralları kabul ettiler ve böylece sorun çözüldü. Ancak bu olay Türk - Fransız ilişkileri yanında ABD ve diğer Avrupa Devletleriyle olan ilişkileri de olumsuz etkiledi. Buna rağmen Türkiye, konuyu kendi iç sorunu sayarak uygulamalarına devam etti.

Türkiye, Yabancı okullar konusunda;

- I. Kararlı
- II. Bağımsızlıktan ödün vermeyen
- III. İç işlerine müdahaleyi reddeden

tutumlarından hangilerini sergilemiştir?

- A) I, II ve III I ve III
C) II ve III I ve II

5. Lozan Barış Antlaşması'ndan kalan sorunlardan biri de Osmanlı borçları meselesi idi. Fransa, Osmanlı Devleti'nden en çok alacaklı olan devletti. Lozan'da bu sorun ele alınmış olmasına rağmen çoğunluğunu Fransızların oluşturduğu alacaklılarla Türkiye arasında yapılan müzakereler 1928'de sonuçlandı. Lozan Barış Antlaşması ile Osmanlı Devleti'nin 161.603.833 liralık dış borcundan Türkiye'nin payına 105.559.623 lira düşmüştü. Ödenecek borcun miktarı ve eşit taksitlerle ödemesi formüle bağlandı. Türkiye 1954'e kadar bütün borçlarını ödedi.

Yukarıdaki metinden hareketle Türkiye ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Dış borçlar konusunu Fransa ile diplomatik ilişkiler kurarak çözmeye çalışmıştır.
- B) Osmanlı'dan kalan borçlar yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne ekonomik yük getirmiştir.
- C) Dış borçların ödenmesi konusunda uygun yöntemler belirlemeye çalışmıştır.
- D) Osmanlı'dan kalan borçların tamamını Türkiye üstlenmiştir.

6. Hatay Meselesi, Türk-Fransız ilişkilerini etkileyen bir meseleydi. Türkiye, Hatay'ı 1921'de imzalanan Ankara Antlaşması ile Fransa güdümündeki Suriye'ye bırakmıştı. Fransa'nın yaklaşan Alman tehlikesine karşı bölgeden çekilmesi üzerine Türkiye bölgenin kendisine bağlanması için tamamen diploması çizgisi içinde kalan bir politika izlemiştir. Sonuçta ise 1939'da Hatay Meclisi'nin aldığı karar ile Hatay Türkiye'ye bağlanmıştır.

Bu bilgilere göre hangi seçenekteki yargıya ulaşamaz?

- A) Türkiye, Hatay konusunda kararlı bir tutum sergilemiştir.
- B) Hatay, Türkiye ve Fransa arasında imzalanan Ankara anlaşmasına konu olmuştur.
- C) Hatay Meselesi Türkiye'nin uyguladığı akılcı politikalar sonucunda Misakımillî'ye uygun bir şekilde çözülmüştür.
- D) Türkiye Lozan'dan kalan sorunların tamamını kendi çıkarlarına uygun bir şekilde çözüme kavuşturmuştur.

7. Lozan Antlaşması'nda, Türkiye'nin Boğazlar üzerindeki egemenlik haklarını sınırlayıcı hükümler yer alıyordu. Boğazların uluslararası bir komisyon tarafından yönetilmesi, Türkiye'nin egemenlik haklarına zarar veriyordu. Ancak ilerleyen yıllarda Almanya ve İtalya'nın saldırgan politikaları, Türkiye'nin güvenliği açısından Lozan Antlaşması'nın Boğazlarla ilgili hükümlerinin gözden geçirilmesini gerekli kıldı. İsviçre'nin Montrö kentinde Boğazlarla ilgili kararları görüşmek üzere yeni bir konferans toplandı. Bunun üzerine Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Boğazlar'ın yönetimi Türkiye'ye bırakılmıştır.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle;

- I. Dünyadaki yeni siyasi gelişmeler Boğazlar konusunda Türkiye'nin elini güçlendirmiştir.
- II. Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Misakımillî kararlarına aykırı sonuçlar ortaya çıkmıştır.
- III. Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Türkiye boğazlardaki egemenlik hakkını güçlendirmiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II I ve III
- C) II ve III I ve II

8. Milletler Cemiyeti; I. Dünya Savaşı'nın galipleri tarafından uluslararası sorunları barışçı yollarla çözmek, uluslararası hukuku işler kılmak, uluslararası iş birliğini geliştirmek böylece barış ve güvenliği korumak amacıyla kurulmuştu. Türkiye, Milletler Cemiyeti'ne katılmakta acele etmemiştir.

Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne katılmakta acele etmemesinin sebepleri arasında;

- I. Uluslararası sorunları diplomatik değil askeri yollarla çözmek istemesi
- II. Milletler Cemiyeti'nin daha çok İngiltere ve Fransa'nın çıkarlarını koruması
- III. Milletler Cemiyeti'nin Musul konusunda taraflı davranarak Türkiye'nin aleyhinde kararlar alması

gibi durumlardan hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II I ve III
- II ve III I,II ve III

1. (I) Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra sınırların yeniden çizildiği bölgelerden biri de Balkanlar'dı. 1933'ten sonra Avrupa'da askeri ve siyasi yeni gelişmeler oldu. (II) Özellikle Almanya ve İtalya'nın hızla silahlanarak Balkanlar ve Orta Doğu'ya yönelik saldırgan politikalar izlemesi, Balkan devletlerinin bir araya gelmesinde etken oldu. (III) Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya'nın katılımıyla 1934'te Balkan Antantı'nı imzaladı. (IV) Balkan Antantı ile üye devletlerin sınırları güvence altına alındı, bölge barış ve güvenliğe kavuştu.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerin hangisinde, Balkan Antantı'nın kurulma gerekçesi verilmiştir?

- A) IV   B) III   II   D) I

2. İtalya'nın Doğu Akdeniz ve Orta Doğu'ya yönelme politikası yanında Habeşistan'a saldırması Türkiye'nin doğu sınırlarının da güvence altına alınmasını gerekli kıldı. 8 Temmuz 1937'de Tahran'daki Sadabat Sarayı'nda Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında Sadabat Paketi adı verilen bir dostluk antlaşması imzalandı. Buna göre taraflar birbirlerinin iç işlerine karışmamayı ve taraf ülkelere saldırma amacını taşıyan girişimlere katılmamayı taahhüt ederek dostluk ilişkilerini devam ettirmeyi kararlaştırdılar.

Yukarıdaki metinde aşağıdaki soruların hangisinin cevabına ulaşamayız?

- A) Sadabat Paketi'nin oluşumunu gerekli kılan gelişmeler nelerdir?
B) Sadabat Paketi hangi devletler tarafından imzalanmıştır?
C) Sadabat Paketi'ne katılan ülkeler antlaşmadaki hangi koşulları kabul etmiştir?
 D) Sadabat Paketi kaç yılına kadar geçerliliğini sürdürmüştür.

3. 15 Mart 1923'te Adana'da yaptığı konuşmada "Kırk asırlık Türk yurdu, düşman elinde esir kalmaz! diyen Mustafa Kemal, Hatay'ın Türkiye için önemli bir millî mesele olduğunu belirtmişti.

Buna göre Mustafa Kemal, Hatay konusunda;

- I. Kararlı
II. Bağımsızlığa düşkün
III. Çekingen
IV. Milliyetçi

gibi tutumlardan hangilerini göstermiştir?

- A) I, II ve III   B) II, III ve IV
 C) I, II ve IV   D) II ve III

4. Almanya'nın Avusturya'yı işgalinden sonra, Avrupa'da güçler dengesi bozuldu. Avrupa'daki bu gelişmeler Türkiye ile ilişkileri geliştirmek isteyen Fransa'nın, Hatay konusundaki tutumunu yumuşatmasına neden oldu. Fransa çeşitli sebeplerle geciktirdiği Hatay seçimlerine izin verdi. Yapılan seçimler sonrasında kurulan Hatay Meclisi, bağımsızlık ilan ederek Hatay Cumhuriyeti'ni kurdu. Bağımsızlıkla yetinmeyen Hataylılar Türkiye'ye katılmak istiyorlardı. Avrupa'daki gergin durum Fransa'nın bu isteği kabul etmesini sağladı. 23 Haziran 1939'da Fransa ile Türkiye arasındaki bir antlaşmayla Hatay'ın Türkiye'ye katılması kabul edildi.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Hatay Sorunu, Misakımillî'ye uygun şekilde çözülmüştür.
B) Avrupa'da yaşanan siyasi gelişmeler Hatay'ın anavatan katılımını kolaylaştırmıştır.
 C) Atatürk, Hatay'ın Türkiye'ye katılımını bizzat görmüştür.
D) Hatay halkı Türkiye'ye katılma konusunda kararlı davranmıştır.

MARTE

5.

Yukarıdaki harita incelendiğinde Sadabat Pakiti ile ilgili olarak;

- I. Türkiye'nin Doğu sınırını ilgilendirdiği
- II. Bölgesel amaçlı oluşturulduğu
- III. Liderliğini Türkiye'nin yaptığı

gibi yorumlardan hangileri yapılabilir?

- A) I, II ve III
B) II ve III
C) I ve II
D) II ve III

6.

Hatay'la ilgili gazete haberi incelendiğinde;

- I. Hatay'ın kurtulmasında Atatürk'ün büyük katkısı olduğu
- II. TBMM'nin askeri bir zafer kazandığı
- III. Hatay Sorunu'nun savaş yapılarak çözüldüğü

yorumlarından hangisi yapılamaz?

- A) I, II ve III
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

7.

Lozan Barış Antlaşması'na göre, Türkiye Boğazların her iki tarafında on beşer kilometrelik alanda asker ve silah bulunduramıyordu. Boğazlar, Türkiye'nin başkanlığındaki uluslararası bir komisyonca yönetiliyordu.

Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalamasıyla Boğazlar Komisyonu kaldırılarak yetkileri Türkiye'ye bırakıldı, Boğazlar'ı silahlandırma engeli kalktı. Boğazların savunması Türkiye'ye bırakıldı.

Buna göre;

- I. Montrö Boğazlar Sözleşmesi, Türkiye'nin Boğazlar ile ilgili kısıtlamalarını kaldırmıştır.
- II. Lozan'da Boğazlar'ın komisyonca yönetilmesi, Türkiye'nin egemenlik haklarına aykırıdır.
- III. Lozan'da pürüzlü bırakılan sorun çözülmüş, Türkiye'nin jeopolitik önemi daha da artmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve III
B) I, II ve III
C) II ve III
D) I ve II

MARTİST

8.

Atatürk, 1 Kasım 1936'da Hatay Meselesi ile ilgili olarak şunları söylemiştir: "Ben toprak büyütme heveslisi değilim; barış bozma alışkanlığım yoktur; ancak antlaşmaya dayanan hakkımızın isteyicisiyim. Onu almazsam edemem. Büyük Meclisin kürsüsünden milletime söz verdim. Hatay'ı alacağım... Milletim benim dediğime inanır. Sözümü yerine getiremezsem onun huzuruna çıkamam, yerimde kalamam. Ben şimdiye kadar yenilmedim, yenilemem; yenilirsem bir dakika yaşayamam."

(Arı İnan, Düşünceleriye Atatürk, s. 133.)

Buna göre Atatürk ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Hatay'ın anavatanı katılması konusunda kararlı bir tutum sergilemektedir.
- B) Hatay Meselesi'nin çözümü konusunda kendisinde sorumluluk hissetmektedir.
- C) Dış politikada yaşanan bu sorunu barışçıl yollarla çözmeye gayretindedir.
- D) Ülke topraklarını genişletip yayılmacı bir siyaset izlemektedir.

1. "Londra Konferansı'na giden delegeler heyeti Başkanı ve Dışişleri Bakanı Bekir Sami Bey, kendiliğinden İngiltere, Fransa ve İtalya diplomatlarıyla temas ve görüşmelerde bulunarak, her biriyle ayrı ayrı birtakım sözleşmeler imzalamış bulunuyordu. Bekir Sami Bey'in İngiltere ile imzaladığı bir sözleşme gereğince, elimizde bulunan bütün İngiliz esirlerini geri verecektik. Buna karşılık, İngilizler de bize, kendi ellerinde bulunan esirlerimizi iade edeceklerdi. Yalnız, Türk esirleri arasında Ermeniler'e ve İngiliz esirlerine zulüm veya kötülük yapmış olduğu iddia edilenler serbest bırakılmayacaktı. Hükümetimiz, elbette böyle bir sözleşmeyi kabul edip onaylamazdı."

Mustafa Kemal Atatürk

İngiltere'nin tüm Türk esirler serbest bırakmaması Türk dış politikasındaki hangi esasa aykırı bir uygulamadır?

- A) Gerçekçilik
 B) Mütekabiliyet
 C) Türk ve dünya kamuoyunu dikkate alma
 D) Barışçılık

2.

İsmet İnönü, Lozan Konferansı'nın hemen başında şu sözleri sarf etmiştir; "Bütün medeni milletler gibi hürriyet ve istiklal istiyoruz. Sizlerle eşit şartlar da bir görüşme gerçekleştireceğiz."

İsmet İnönü'nün bu sözlerine bakıldığında;

- I. Türk tarafının toplantıdan ne beklediğini açıkça ortaya koymuştur.
 II. Türkiye'nin bağımsızlık isteğini dile getirmiştir.
 III. Türkiye'nin diğer devletler ile eşit haklara sahip olduğunu ifade etmiştir.

çıkartmalarının hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
 B) I ve III
 C) II ve III
 D) I, II ve III

3. Lozan Barış Konferansı'nda Boğazlar'ın yönetimi başkanının Türk olduğu uluslararası bir komisyona bırakıldı. Boğazlar'ın iki yakasında on beş kilometrelik alan silahsızlandırıldı. Bu durum, Türkiye'nin egemenlik haklarını zedeliyordu. 1930'larda Avrupa'da bir silahlanma yarışı başladı. Aynı dönemde Almanya, İtalya ve Japonya'nın yayılmacı politikaları ve işgalleri, Boğazlar açısından bir tehdit oluşturuyordu. Türkiye, yeni bir dünya savaşı tehlikesine dikkat çekilerek Boğazlar'ın durumunu yeniden düzenlemek için konferans isteğinde bulundu. Milletler Cemiyetinin de girişimiyle İsviçre'nin Montrö kentinde toplanan konferans, 20 Temmuz 1936'da Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanması ile sonuçlandı. Böylece, Lozan'ın pürüzlü bıraktığı ve jeopolitik öneme sahip Boğazlar, tamamen Türk egemenliğine geçmiş oldu.

Yukarıda verilen bilgilere bakıldığında;

- I. Türkiye dünya siyasetinde değişen şartları milli çıkarlar doğrultusunda iyi değerlendirmiştir.
 II. Boğazların Türk egemenliğine geçmesi tam bağımsızlık ilkesi ile bağlantılıdır.
 III. Dünyada yaşanan gelişmeler Boğazların güvenliğini tehdit eden bir hale dönmüştür.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
 B) II ve III
 C) I ve III
 D) I ve II

4. Türkiye'nin, yabancı okulları Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlayarak denetim altına alması ve kanunlara uymayan okulları kapatmaya başlaması, bazı Avrupalı devletlerin tepkisine neden olmuştur. Fransa'nın başını çektiği bu ülkeler, yabancı okullarla ilgili düzenlemelerin birlikte gözden geçirilmesini istemişler ancak Türkiye bu isteği reddetmiştir.

Türkiye'nin yabancı okullar konusundaki düzenlemelerde dış baskılara izin vermemesi hangi dış politika esası ile ilgilidir?

- A) Tam bağımsızlık
 B) Gerçekçilik
 C) Mütekabiliyet
 D) Akılcılık

5. Türkiye, coğrafi konumu ve izlediği dış politika ilkeleri ile özellikle Balkanlar ve Orta Doğu coğrafyasında barış ortamının sağlanmasında etkili olmuştur.

Yukarıdaki anlatıma örnek olarak;

- I. Sadabat Pakti'nin yapılması
- II. Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin yapılması
- III. Balkan Antantı'nın imzalanması

gelişmelerinin hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

7.

Balkan Antantı'nı gösteren haritaya bakıldığında;

- I. Türkiye'nin Balkan Antantı'na üye olan ülkelere tamamı ile sınırı bulunmamaktadır.
- II. Bulgaristan, Balkan Antantı'na üye olmamıştır.
- III. Türkiye, doğu sınırlarını güvence altına almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

NARTEST

6. Türkiye'nin özellikle İngiltere ile yaşadığı Musul ve Yunanistan ile yaşadığı mübadele sorunlarının çözümünde diplomatik yolları tercih etmesi ve barışçıl bir politika izlemesi Batılı devletlerin takdirini kazanmıştı. Türkiye'nin barışçı yaklaşımını önemseyen Milletler Cemiyeti, İspanya'nın önerisi ve Yunanistan'ın desteğiyle Türkiye'yi Milletler Cemiyeti üyeliğine davet etti. Türkiye, bu teklifi kabul ederek 18 Temmuz 1932'de Milletler Cemiyeti'ne üye oldu.

Türkiye Milletler Cemiyeti'ne üye olarak;

- I. Sınırlarını uluslararası güvenceye kavuşturmak
- II. Uluslararası barışa etkin bir şekilde katkıda bulunmak
- III. Uluslararası sorunların çözümünde sadece kendi çıkarlarına uygun davranmak

hedeflerinin hangilerine ulaşmak istediği savunulabilir?

- I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

8. Mustafa Kemal 1932'de Amerikalı General Mc Arthur ile yaptığı görüşmede şunları söyler; "Almanya, ilk olarak kaybettiği toprakları isteyecek, Çekoslovakya, Polonya ve Fransa'ya saldıracaktır. Ardından Sovyetler'e girecektir. Nazi'lerin ilk hedefi komünizmi yeryüzünden kaldırmak olduğuna göre önce İngiltere ve ardından siz Amerikalılar savaşa gireceksiniz. Bu savaşta Almanya yenilir. Çünkü bunların buz çöllerine girmiş Alman ordusu, ardından da onlara saldıran İngiltere ve Amerika'yla başa çıkamaz. Ancak, Amerika ve İngiltere, Ruslar ile birlik olup Almanya'yı yeryüzünden silinmeye kalkarsanız, işte o zaman savaştan kazançlı çıkan Rusya olur. Yürür, yürür, ta Avrupa'nın kalbine kadar girer."

Mustafa Kemal'in yukarıda belirttiği durumların aynen gerçekleşmesi onun hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu göstermektedir?

- A) İleri görüşlülüğü B) Çok yönlülüğü
C) Barışçılığı D) Milliyetçiliği

1. Dünya barışını korumak, dünyadaki tüm devletlerin haklarını savunmak için kurulmuş olan Milletler Cemiyeti, kısa bir süre sonra büyük devletlerin, özellikle de İngiltere'nin güdümüne girdi. Cemiyet barışı koruma görevini yerine getirmek bir tarafa dursun, güçlü devletlerin çıkarlarını korumaktan başka bir şey yapmadı. Uluslararası sorunların çözümünde taraflara eşit yaklaşmadı. Bu durum, Türkiye ve diğer devletlerin cemiyete duydukları güven duygusunun sarsılmasına sebep oldu.

Yukarıdaki anlatıma bakılarak Milletler Cemiyeti'nin sergilediği tutum hakkında;

- I. Taraflı
- II. Güvenilir
- III. Eşitlikçi
- IV. Adaletsiz

kavramlarının hangileri kullanılabilir?

- A) I, II ve III
- C) II, III ve IV

- I ve IV
- D) I, II, III ve IV

2. Türkiye, Musul Meselesi'nin çözümünde bölge halkının oylarıyla belirlenmesi yönünde bir teklif sunmuştu. Fakat İngiltere, Milletler Cemiyeti içindeki gücünü kullanarak, "Bölge halkının cahil olduğu ve sınır işlerinden anlamayacağı" şeklinde bir itirazda bulundu. Türkiye Milletler Cemiyeti'ne üye olmadığı için Türkiye'nin öneri ve itirazları dikkate alınmadı.

Bu bilgilere bakıldığında;

- I. Türkiye Musul Meselesi'nin çözümünde halkın kararına saygı duyulmasını istemiştir.
- II. İngiltere, Musul halkının kendi geleceği ile ilgili karar alması fikrine saygı göstermemiştir.
- III. Milletler Cemiyeti'nin aldığı kararlarda Türkiye'nin etkisi olmamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- C) II ve III

- I ve III
- D) I, II ve III

3. II. Dünya Savaşı öncesi Avrupa devletleri arasındaki rekabet ortamı artmıştı. I. Dünya Savaşı'nın sonuçlarından memnun olmayan Almanya ve İtalya dünyada kendileri için yeni bir düzen kurmak istiyorlar ve bu amaçlarına ulaşmak için de saldırgan bir tutum sergiliyorlardı. Bu ortamdan faydalanan Türkiye, 1936'da Montrö Sözleşmesi'yle Boğazlar Komisyonu'nun kaldırılmasını sağlamış, 1939'da ise Hatay'ın anavatanına katılmasını gerçekleştirmiştir.

Buna göre Türkiye hakkında;

- I. Dış politikada Misakımilli'ye uygun girişimlerde bulunmuştur.
- II. İkinci Dünya Savaşı'ndan istediği sonuçları alarak çıkmıştır.
- III. Dünyada oluşan siyasi ortamı kendi çıkarlarına uygun bir şekilde değerlendirmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- C) II ve III

- I ve III
- D) I, II ve III

4. **Türkiye;**

- 1932'de Milletler Cemiyeti'ne girmiş;
- 1934'te Balkan Antantı'na imza atmış
- 1937'de Sadabat Paketi'nin kuruluşuna öncülük etmiştir.

Bu gelişmelere bakıldığında Türkiye hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Barış temelli bir dış politika takip etmiştir.
- B) Bölgesel barışın korunmasına katkı sağlamıştır.
- C) Dış politikada başka ülkelerle işbirliği içinde olmuştur.

- Ulusal ilişkilerini geliştirmiştir.

5. "Akıl, mantık ve zekâ ile hareket etmek bizim en belirgin özelliğimizdir."

Atatürk'ün yukarıdaki sözü dönemin hangi dış politika esasları arasında yer alır?

- A) Milli menfaatleri esas alma B) Tam bağımsızlık
C) Gerçekçilik Akılcılık

6. Türkiye Milletler Cemiyeti'ne 1932 tarihine kadar üye olmamıştır. Türkiye'nin Cemiyetin takip ettiği taraflı tutumdan en fazla rahatsız olan devletlerden biri de Türkiye idi. Özellikle ..... sorununda cemiyetin takip ettiği İngiliz yanlısı politika, Türkiye'yi fazlasıyla rahatsız etti. Bu nedenle Türkiye uzun süre cemiyete mesafeli durdu ve üyelik başvurusunda bulunmadı.

Yukarıda boş bırakılan yere hangi bilgi yazılmalıdır?

- A) Hatay B) Yabancı okullar
 Musul D) Nüfus Mübadelesi

7.

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

İstanbul ve Çanakkale Boğazları, Türkiye başkanlığındaki "Uluslararası Boğazlar Komisyonu" tarafından yönetilecek; Boğazlar'ın her iki yakası askerden arındırılacak.

MONTRÖ BOĞAZLAR SÖZLEŞMESİ

Boğazlar'ın yönetimi Türkiye'ye devredilecek. Askerden arındırılmış bölge kaldırılacak. Türkiye buralarda askerî tedbir alabilecek.

Yukarıdaki tablolara bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türkiye'nin egemen devlet anlayışına zarar veren uygulamalara son verilmiştir.
B) Türkiye Lozan'dan kalan bir sorunu Misakımilliye uygun bir şekilde çözüme kavuşturmuştur.
C) Boğazlar'ın ve Türkiye'nin güvenliğini tehdit eden bir durum ortadan kaldırılmıştır.
 Boğazlar Komisyonu'nun başkanı ve tüm üyeleri Türkler'den oluşmuştur.

8. Yunanistan, başta İstanbul olmak şartıyla Türkiye'de kalan Rumlar'ın Yunanistan'a gönderilmesini engellemek ve bu Rum nüfusu kullanarak Anadolu üzerindeki emellerini gerçekleştirmek istiyordu.

Yunanistan'ın hangi sorunun çözümü sırasında takındığı uzlaşmaz tutum yukarıda verilen bilgileri doğrular niteliktedir?

- A) Hatay Meselesi
B) Boğazlar Meselesi
 Nüfus Mübadelesi Sorunu
D) Musul Sorunu

NARTEST

9. Misakımilli sınırları içinde yer alan Musul hakkında, Lozan Barış Görüşmeleri'nde bir sonuç alınmamıştı. Sorunun çözümü Türkiye ve İngiltere arasında yapılacak olan görüşmelere bırakılmıştı. Musul konusunda Türkiye ve İngiltere arasında ikili görüşmelerin yapıldığı sırada, İngilizler'in de kışkırtmasıyla Şeyh Sait İsyanı çıkmıştı. Türkiye'yi iç siyasette meşgul eden bu olay Musul'un İngiliz mandasındaki Irak'a bırakılmasında etkili olmuştur.

Mustafa Kemal Atatürk'ün hangi seçenekte verilen sözü yukarıdaki olayı özetler nitelikte değildir?

- A) Dış siyaset, bir toplumun iç kuruluşu ile sıkı şekilde ilgilidir. Çünkü iç kuruluşa dayanmayan dış siyasetler, daima kötü duruma sürüklenirler.
B) Bir toplumun iç kuruluşu ne kadar kuvvetli, sağlam olursa, dış siyaseti de o oranda güçlü ve sağlam olur.
 Artık yeni Türkiye'nin devlet siyaseti, milli sınırları içinde, egemenliğine dayanarak bağımsız yaşamaktır. Hareket kuralımız budur!
D) Dış siyaset, iç kuruluş ve iç siyasete dayandırılmak zorunludur; yani iç kuruluşun kaldıramayacağı genişlikte olmamalıdır. Yoksa hayali dış siyasetler peşinde dolaşanlar, dayanak noktalarını kendiliğinden kaybederler.

1. 20 Temmuz 1936'da Montrö Boğazlar Sözleşmesi imzalandı. Bu antlaşmaya göre:

- Boğazlar Komisyonu kaldırıldı. Komisyonun görev ve yetkileri Türkiye'ye bırakıldı.
- Boğazların savunması Türkiye'ye bırakıldı.
- Yabancı ticaret gemilerinin Boğazlardan geçişi serbest bırakıldı.
- Savaş gemilerinin geçişi için bazı sınırlamalar getirildi.

Buna göre Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile;

- Türkiye'nin Boğazlar üzerindeki egemenliğini sınırlayıcı hükümler kaldırılmıştır.
- Türkiye'nin boğazlar konusundaki söz hakkı artmıştır.
- Boğazlar konusu Misakımillî'ye uygun biçimde çözüme kavuşmuştur.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) I, II ve III   D) II ve III

2. Aşağıdaki haritada Balkan Antantı'na üye olan ülkeler verilmiştir.

Yalnızca haritayı incelediğimizde;

- Balkan Antantı'na tüm Balkan devletleri katılmıştır.
- Balkan Antantı, Türkiye'nin Batı sınırı ile yakından ilgilidir.
- Balkan Antantı, II. Dünya Savaşı'ndan sonra dağılmıştır.
- Balkan Antantı oluşumu, Yunanistan'ın girişimleri ile gerçekleşmiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) I, II ve IV   B) I, III ve IV   C) I, II ve III   D) II, III ve IV

3. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmesinde dış borçlardan kurtulma isteği de etkili olmuştu. Ancak savaşın kaybedilmesi sonucu Osmanlı Devleti bu borçlardan kurtulamadığı gibi daha fazla borçlanmak zorunda kalmıştı. Milli Mücadele'nin başarıya ulaşmasından sonra Lozan'da başlayan görüşmelerde Osmanlı borçları gündeme gelmişti. Borç miktarının yeniden hesaplanması ve borçların nasıl ödeneceğinin belirlenmesi konularında sert tartışmalar yaşanmıştır. Türkiye Lozan'da, Osmanlı borçlarının sadece Türkiye'ye yüklenmesinin doğru olmadığını, Osmanlı Devleti'nden ayrılan devletlere de bu borçların pay edilmesi gerektiğini savunmuştur.

Buna göre Osmanlı'dan kalan borçlar, Türkiye ile diğer devletler arasında özellikle hangi alanda sorun oluşturmuştur?

- A) Toplumsal Ekonomik C) Kültürel D) Askeri

4. "Bu, benim şahsi sorunumdur. Durumu Fransa büyükelçisine daha başlangıçta açıkça ifade ettim. Dünyanın bu durumunda böyle bir sorunun, Türkiye ile Fransa arasında silahlı bir anlaşmazlığa sürüklenmesi kesinlikle mümkün değildir. Fakat ben, bunu da hesaba kattım ve kararımı vermiş bulunuyorum. Şayet ufukta, bu yolda binde bir ihtimal belirirse Türkiye Cumhurbaşkanlığı'ndan ve hatta Büyük Millet Meclisi üyeliğinden çekileceğim ve bir fert olarak bana katılacak birkaç arkadaşla beraber Hatay'a gireceğim. Oradakilerle el ele verip mücadeleye devam edeceğim." (Atatürk, 1937)

Buna göre Atatürk'ün, Hatay konusunda;

- I. Kararlı bir tutum izlediği,
II. Hatay'ın bağımsızlığı için gerekirse savaşabileceği,
III Mücadele vermek için makamından dahi vazgeçebileceği

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) I, II ve III D) II ve III

5. **Atatürk'e göre, millî dış siyasetin dayandığı ilkeler şunlardır:**

- Dış politika, millî politikaya uygun olmalıdır.
- Millî politikada bağımsızlıktan asla ödün verilmemelidir.
- Misakımillî Kararları'na uygun olmalıdır.
- Türk kamuoyunu dikkate almalıdır.
- "Yurtta barış, dünyada barış" ilkesine dayanmalıdır.
- Uluslararası ilişkilerde eşitlik ilkesi benimsenmelidir.

Millî dış siyasetin ilkeleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangi bu ilkeler doğrultusunda gerçekleşmiş bir olay değildir?

- A) Fransa ile yapılan diplomatik mücadeleler sonucu Hatay'ın Türkiye'ye bağlanması.
B) Doğu sınırını muhafaza etmek için Türkiye'nin Sadabat Paktı'na üye olması.
C) Montrö Boğazlar Sözleşmesi Boğazlar'daki egemenliğin Türkiye'ye devredilmesi.
D) 1926 Ankara Antlaşması ile Musul'un İngiliz mandasındaki Irak'a bırakılması.

6. Mustafa Kemal Atatürk "Kırk asırlık Türk yurdu düşmana bırakılamaz." diyerek Hatay'ın yabancı bir devletin egemenliğinde bırakılmayacağını savunmuştur.

Mustafa Kemal bölgenin Türk yurdu iddiasını aşağıdaki unsurların hangisine dayandırmıştır?

- A) Türk nüfusunun bölgede çoğunluğu oluşturması
B) Bölgenin Mondros Ateşkes Antlaşması'na göre haksız yere işgal edilmesi
C) Milli Mücadele'nin ilk direnişinin Hatay'a bağlı Dört Yol mevkiinde yapılmış olması
D) Hatay'ın Fransızlar tarafından 1936 yılında Suriye'ye bırakılması

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

Atatürk'ün Vefatı ve Yankıları

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

İnsan Eserleriyle Yaşar

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Yeniden Sarsılan Dünya – II. Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Tane Tane Test 2

Demokrasi Yolunda Güçlü Adımlar

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Ünite Değerlendirme Testi 1

Ünite Değerlendirme Testi 2

Yeni Nesil Test 1

Yeni Nesil Test 2

7. Ünite

Kazanımlar

Atatürk'ün Vefatı ve Yankıları

- Atatürk'ün ölümüne ilişkin yansıma ve değerlendirmelerden hareketle onun fikir ve eserlerinin evrensel değerine ilişkin çıkarımlarda bulunuruz.

İnsan Eserleriyle Yaşar

- Atatürk'ün Türk Milleti'ne bıraktığı eserlerinden örnekler veririz.

Yeniden Sarsılan Dünya - II. Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri

- Atatürk'ün İkinci Dünya Savaşı öncesi tespitleri ve girişimleri Türkiye'nin savaşta izlediği denge siyaseti ile ilişkilendiririz.
- İkinci Dünya Savaşı'ndaki gelişmelerin ve bu savaşın sonuçlarını Türkiye'ye etkilerini analiz ederiz.

Demokrasi Yolunda Güçlü Adımlar

- Türkiye'de çok partili siyasi hayata geçişi hızlandıran gelişmeleri, demokrasinin gerekleri açısından analiz ederiz.

Atatürk'ün Vefatı ve Yankıları

Atatürk'ün ölümüne ilişkin yansıma ve değerlendirmelerden hareketle onun fikir ve eserlerinin evrensel değerine ilişkin çıkarımlarda bulununuz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilen açıklamalardan doğru olanları işaretleyerek cep telefonuna ait "PIN Kodu"nu bulunuz.

1 Atatürk, vasiyetinde mal varlığının bir bölümünü Türk Dil ve Türk Tarih Kurumu'na bağışlamıştır. Bu durum onun Türk kültürüne verdiği önemi gösterir.

2 Atatürk, son günlerinde hasta ve yorgun olmasına rağmen Hatay Meselesi ile yakından ilgilenmiştir. Bu durum onun fedakâr ve vatansever olduğunu gösterir.

3 Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatından sonra 18 Kasım günü Hindistan'da "Kemal Günü" ilan edilmesi evrensel değerlere sahip olduğunu gösterir.

4 Atatürk'ün ölümünün ardından II. Cumhurbaşkanı olarak Celal Bayar göreve gelmiştir.

5 UNESCO'nun 1981'de çıkardığı derginin Kasım sayısını Atatürk'e ayırması onun evrensel bir kişilik olduğunu göstermektedir.

6 Atatürk'ün vefatı üzerinde yerel ve yabancı basında geniş yer edinmesi onun teşkilatçı kişilik özelliğini gösterir.

2

Aşağıdaki gazetelerde yer alan sözlerde Atatürk'ün hangi kişilik özelliklerinin vurgulandığını bularak gazetelerin altındaki boşluğa yazınız.

İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK

BARIŞSEVERLİK

EVRENSELLİK

HABER

"Görüşü o kadar keskin ve sıhhatli idi ki olayların gidişi, halkın duyguları ve Türkiye'nin dış münasebetlerle ilgili ihtiyacı hakkındaki sezileri şaşılacak bir şekilde doğru çıkardı." (İngiltere Eski Büyükelçisi)

HABER

"Atatürk'ün hayatı ve eseri yalnız Türkiye için değil, dünyanın bütün hür ulusları için de ilham kaynağı olmaya devam edecektir." (Chiang Kai-shek, Çin Devlet Başkanı)

HABER

İdare ettiği dış politika Türkiye'yi Batı devletlerinin dostluk çerçevesi içine koydu ve eski düşmanlardan yeni dostlar yaptı." (Times gazetesi-Londra)

1

İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK

2

EVRENSELLİK

3

BARIŞSEVERLİK

3

Aşağıdaki kutucuklarda yer alan bilgileri okuyunuz. Yapılan çalışmalarda Türk milletinin Atatürk'e karşı hissettiği duyguları "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

Atatürk, Doğu Anadolu'da bir üniversite kurmak gerektiğini düşünüyordu. Onun bu isteğinden hareketle 1957 yılında Erzurum'da öğretime başlayan üniversiteye Atatürk Üniversitesi adı verilmiştir.

Atatürk tarafından 1926 yılında kurulan Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü adını almıştır. 1982 yılında ise bu enstitü Gazi Üniversitesi'ne dönüştürüldü.

Hatay'da 1922 yılında açılan üniversite Mustafa Kemal Üniversitesi ismi verilmiştir.

Ülkemizde açılan birçok okula Mustafa Kemal Atatürk ismi verilmiştir.

1. Doktorları Atatürk'ün kesinlikle yoğun çalışmalarını bırakıp dinlenmesini tavsiye etmişlerdi. Ancak o günlerde Hatay Meselesi kritik bir aşamada idi. Dünya basınında Fransa'nın Hatay'dan çekilirken Hatay'ı Suriye'ye bırakacağı yönünde haberler çıkıyordu. Bu gelişmeler üzerine Atatürk, doktorların tavsiyelerine uymayarak Hatay sınırına yığınak yapmış olan askerî birlikleri teftişe gitti. Dinlenmesi gerekirken Hatay Meselesi ile yakından ilgilenirdi. Adana ve Mersin'de askerî manevraları izledi. Fakat beş gün süren bu yorucu gezi sağlığının iyice bozulmasına sebep oldu.

Buna göre; sağlık sorunlarına rağmen Atatürk'ün Hatay Meselesi ile yakından ilgilenmesi ondaki hangi kişilik özelliğini yansıtır?

- A) İnkılapçı Vatansever
C) İleri görüşlü D) Örgütleyici

2. Milletimiz, Atatürk'ün yaşadığı dönemde kaldığı mekânları müzeye dönüştürmüştür. Ayrıca ona olan borcunu ödemek istercesine ülkemizdeki en büyük yapılara, caddelere, okullara ve bazı üniversitelere Atatürk'ün adını veya unvanlarını vermiştir.

Buna göre, Türk Milleti Atatürk'e karşı;

- I. Bağlılığını göstermek istemiştir.
II. Minnet borcunu ödemek istemiştir.
III. Hatırasını yaşatmak istemiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- I, II ve III B) II ve III
C) I ve II D) I ve III

3. Türk milleti Atatürk'ü anlama ve onun ilke ve inkılaplarını yaşatma konularında da sorumluluk hissetmektedir. Bu nedenle Atatürk'ü genç nesillere öğretmeye özel bir önem vererek onun fikirlerini ve yaptıklarını okullarında ders olarak okutmaktadır.

Aşağıda verilen derslerden hangisi bu duruma örnek gösterilebilir?

- A) Fen Bilimleri
B) Matematik
 C) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
D) Coğrafya

4. Batılı bir gazeteci Atatürk için; "Kemal Atatürk'ün karakterinin bir cephesini göstermek itibarıyla bir noktayı hatırlatmak isterim. Bize savaşlarından birini anlatıyordu. Birdenbire durdu: 'Görüyorsunuz ya, birçok zaferler kazandım. Fakat bunların en büyüğünden sonra bile her akşam, savaş alanlarında ölen bütün askerleri düşünerek içimde derin bir keder duyuyorum.' dedi.

Batılı gazeteci bu demecinde Atatürk'ün hangi yönünü vurgulamıştır?

- A) Askeri deha
B) Vatansever
 C) İnsan sevgisi
D) Teşkilatçı

5. **Falih Rıfki Atay Doğu ülkelerini ziyareti sırasında yaşadıklarını şu sözlerle aktarmıştır:**

"1943'te Hindistan'a gittiğimizde Müslüman ve Hindu gençler:

– Aman, gazetelerde Atatürk'ün yaptıklarını anlatınız! Bizi kimse dinlemez, onu ise dinlemeyen olmaz, diyorlardı.

Buna göre, Atatürk için;

- I. Evrensel bir lider olduğu,
II. Fikirlerinin yaşadığı dönem içinde sınırlı kaldığı,
III. Kişiliğine ülke sınırları dışında dahi itibar edildiği,

gibi yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II Yalnız II
C) I ve III D) I, II, ve III

6. Tunus, Cezayir, Hindistan, Pakistan ve diğerleri... Onlar, hem Anadolu'nun Millî Mücadelesi'nde hem de bu mücadelenin başkomutanı Mustafa Kemal Atatürk'te kendi geleceklarını görmüşlerdir. Bu nedenle Atatürk'ün vefatı Millî Mücadele'yi yakından takip eden bu ülkeleri derinden etkilemiştir.

Bu metinden hareketle Atatürk için;

- I. Türkiye sınırlarını aşan bir liderdir,
- II. Sömürge altındaki mazlum milletlere örnek olmuştur,
- III. Yalnızca askeri yönü örnek alınmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) II ve III
B) I ve III
C) I ve II
D) I,II ve III

8. UNESCO 1981'de çıkardığı derginin Kasım sayısını Atatürk'e ayırmıştır.

Bu olay Atatürk'ün hangi yönünü ortaya koymaktadır?

- A) Milliyetçi
B) Idealist
C) Evrensel
D) Yenilikçi

7. Atatürk önderliğinde başlayan Türk Kurtuluş Savaşı başarıya ulaşınca onun büyük zaferi dünyada çığır açmış, ezilen halklara örnek olmuş ve sömürgeciliğin sonunu hazırlamıştı. Ölümü de aynı şekilde yankı uyandırmış, bu defa sadece dünyanın doğusu değil batısı da bu haber karşısında büyük yasa boğulmuştu. Onun tarih sahnesine çıkışı da dünyadan ayrılışı da sınırları aşan bir etki yaratmıştı. Birçok ülke, bayrağını yarıya indirirken İran'da millî yas ilan edildi. Hindistan'da 18 Kasım'da özel kuruluşlar ve kamu kuruluşları Atatürk'e ve Türk halkına saygı gösterisi olarak kapatıldı.

Yukarıdaki metinden hareketle;

- I. Türk Kurtuluş Savaşı ile Atatürk, mazlum milletlere ilham kaynağı olmuştur.
- II. Atatürk yaşadığı zaman içerisinde emperyalizme karşı büyük mücadele vermiştir.
- III. Vefatından sonraki tepkiler sadece yurt içi ile sınırlı kalmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

9.

Gazete haberinde, Türk Milleti'nin ulu önderine karşı;

- I. Derin sevgisi
- II. Ebedi bağlılığı
- III. Vefatına duyulan üzüntüsü

gibi durumlardan hangileri vurgulanmıştır?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

İnsan Eserleriyle Yaşar

Atatürk'ün Türk Milleti'ne bıraktığı eserlerinden örnekler veririz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda Atatürk'ün eserleri ile bu eserler hakkında verilen bilgiler verilmiştir. Eserler ile ilgili verilen bilgilerin başında yazan rakamı ilgili kitabın üzerindeki dairenin içine yazınız.

BİLGİLER

1. Mustafa Kemal Atatürk tarafından kaleme alınan bu eser Arapça ve Farsça üzerine kurulmuş olan terimler nedeni ile öğrencilerin anlama ve öğrenmelerinin olumsuz etkilenmesini engellemek için yazılmıştır. 44 sayfalık kitapta boyut, uzat, yüzey, düzey, çap, yarıçap vb. gibi terimler Atatürk tarafından türetilip konmuştur.
2. 3'ncü Süvari Tümen Komutanı Tuğgeneral Suphi Paşa'nın komutası altında kurulan bir süvari tugayına eğitim ve manevralarına katılan Mustafa Kemal, bu eserini yazmış; süvari, bölük, alay, tugay eğitim ve manevralarını anlatmıştır.
3. 1919 – 1927 yılları arasındaki gelişmeleri anlattığı bu eserde Osmanlı Devleti'nin son zamanları, Milli Mücadele dönemleri ve 1927 yılına kadar yapılan inkılaplara yer verilmiştir. Bu eser Mustafa Kemal'in Türk Gençliği'ne seslendiği "Gençliğe Hitabe" ile bitirilmiştir.
4. Mustafa Kemal, subayların arazide yetiştirilmesini amaçlayan, tatbikatın önemini vurgulayan bu eserini, 1911'de 5'inci Kolordu Harekât Şube Müdürü iken yazmıştır.
5. Bu kitabı oluşturan belgeler, Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaş ve uygar devletlerarasındaki yerini ancak bilinçli ve özgür düşünceli yurttaşlar yetiştirmekle alabileceği gerçeğini gören Atatürk'ün, bu amaçla 1929 sonbaharı ile 1930 Ocak ve Şubat aylarında yazmış olduğu yazılardır.

2

Aşağıdaki bilgilerde boş bırakılmış olan yerlere verilen kelimelerden uygun olanları yazınız.

Çok yönlü

Türkiye Cumhuriyeti

Medeni Bilgiler

Nutuk

askerlik

Geometri

1. Mustafa Kemal hem asker hem devlet adamı hem de fikir adamıdır. Bu özellikler onun .....**çok yönlü**..... bir insan olduğunu göstermektedir.
2. Atatürk, "Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir." diyerek .....**Türkiye Cumhuriyeti**.....'ni "en büyük eseri" olarak algıladığını övünç duyarak ifade ediyordu.
3. Askerlik hayatının ilk yıllarından başlamak üzere birçok eser yazmıştır. Bu eserlerin en kapsamlı olanı.....**Nutuk**..... Milli Mücadele yıllarının en önemli kaynak kitabı durumundadır.
4. Atatürk, toplumdaki bireylerin vatandaşlık bilincini geliştirmek için .....**Medeni Bilgiler**..... adlı eseri oluşturmuştur.
5. Mustafa Kemal Atatürk, mesleğinin ilk yıllarından itibaren .....**askerlik**..... ile ilgili birikimlerini Takrımın Muharebe Talimi, Cumalı Ordugâhı, Tabiye Tatbikat ve Seyahati ve Bölüğün Muharebe Talimi adlı eserlerinde toplamıştır.
6. Mustafa Kemal'in 1937 yılında Sivas Lisesi'ni ziyareti sırasında tahtada olan öğrencinin sürekli Arapça ve farsça terimleri kullanmasından etkilenecek yazdığı kitabın adı .....**Geometri**.....dir.

3

Aşağıdaki bilgilerde verilen yanıtların doğru olan cevaplarını takip ederek hangi çıkışa ulaşılacağını bulunuz.

Mustafa Kemal, askeri tecrübelerini eserlerine de yansıtmıştır.

Doğru

Yanlış

Mustafa Kemal'in yazdığı Nutuk, İngilizce'den Almanca'ya birçok dile çevrilmiştir.

Mustafa Kemal, kitap yazmaya devlet başkanı olduktan sonra başlamıştır.

Doğru

Yanlış

Doğru

Yanlış

1. Çıkış

2. Çıkış

3. Çıkış

4. Çıkış

✓

1. Mustafa Kemal Atatürk'ün yazdığı eserlere bakıldığında askerlikten, siyasete, eğitimden, vatandaşlık bilicine kadar pek çok alana hakim olduğu görülmektedir.

Yukarıda verilen bilgiler Atatürk'ün hangi özelliğe sahip olduğunu göstermektedir?

- A) Çok yönlülük
 B) İleri görüşlülük
 C) Evrensellik
 D) Milliyetçilik

2. Mustafa Kemal Atatürk, yaşamının her döneminde kitapla bütünleşmiştir. Bu okuma sevgisinin kendisine sağladığı bilgi birikimini zaman zaman yazmaya dönüştüren Atatürk, yaşamının farklı dönemlerinde farklı konularda kitaplar yazmıştır. Yazdıkları gerek güncelliği, gerekse yol göstericiliği açısından bugün dahi tartışmasız gerçekleri içermektedir. "O'nun günümüzden 80 - 90 yıl önce yazdığı bu kitapların günümüzde hâlâ geçerliliğini korumaktadır.

(www.ata.tsk.tr)

Yukarıdaki metinde yer alan altı çizili bölüm Mustafa Kemal'in;

- I. İleri görüşlülük
 II. Akılcılık
 III. Teşkilatçılık

özelliklerinin hangilerine sahip olduğunu göstermektedir?

- A) I ve II
 B) I ve III
 C) II ve III
 D) I, II ve III

3. Osmanlı döneminden kalan kitaplarda ve öğretim yöntemlerinde Arapça ve Farsça tabirlerin olması, öğrenme ve anlama gücünü yaratıyordu. Atatürk 1937'de ölümünden yaklaşık bir buçuk yıl önce geometri terimlerini kendi el yazısıyla Türkçeye çevirmiş ve bu güçlükleri ortadan kaldırmıştır.

Atatürk'ün geometri terimlerini kendi el yazısıyla Türkçeye çevirmesi hangi ilke ilgili bir durumdur?

- A) Halkçılık
 B) Milliyetçilik
 C) Devletçilik
 D) Laiklik

4. Mustafa Kemal öğrencilik yıllarından bu yana yazmaya, güzel konuşmaya ve güzel söz söylemeye meraklı olan bir kişidir. Bunun en belirgin örneklerinden biride Nutuk'tur. Nutuk, Atatürk'ün dile, yazma becerisine ve de etkili konuşma yeteneğine sahip olmasını ortaya koyması açısından çok önemli bir yapıttır. Atatürk Büyük Nutuk'u, Cumhuriyet Halk Fırkası'nın II. Kurultay'ında, 6 günde ve toplam 36 saatte okuyarak bitirmiştir.

Mustafa Kemal'in birçok eser yazması ve etkili bir konuşma yeteneğine sahip olması;

- I. Askeri deha
 II. Edebi yetenek
 III. Hitabet gücü

kavramlarının hangilerine sahip olduğunu kanıtlar?

- A) Yalnız I
 B) I ve II
 C) I ve III
 D) II ve III

5.

10. YIL NUTKU

"Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir."

Mustafa Kemal ATATÜRK GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklalini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mustafa Kemal ATATÜRK

Yukarıdaki bilgilere bakıldığında Mustafa Kemal hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) En büyük eser olarak Türkiye Cumhuriyeti'ni görmektir.
 B) Cumhuriyeti korunmasını Türk gençliğinin en önemli vazifesi olarak görmektir.
 C) Cumhuriyet haricinde diğer eserlerini önemsememektedir.
 D) Cumhuriyetin kuruluşunu Türk halkının kahramanlığı sayesinde olduğunu ifade etmektedir.

6. Hayatının büyük bir kısmını savaş meydanlarında ve bu meydanların ön saflarında geçiren Atatürk, Türk savunmasının bel kemiğini oluşturan subayların ve askerlerin iyi bir eğitmen geçmelerini, savaşta ve barışta, her zaman güçlü, olgun, kuvvetli ve kararlı olmaları gerektiğini düşünmüştür. İşte bu düşünceden yola çıkan Mustafa Kemal Atatürk askerlik mesleğindeki tecrübelerini aktarabilmek için birden fazla eser kaleme almıştır.

Aşağıdakilerden hangi Mustafa Kemal Atatürk'ün mesleki tecrübelerini aktarmayı sağlayacak tarzda eserlerinden biri değildir?

- A) Takımın Muharebe Talimi
B) Cumali Ordugâhı
C) Birinci Ta'biye Meselesinin Hâlli
D) Medeni Bilgiler

7. Aşağıda Atatürk'ün çeşitli eserlerinden alınmış bölümler verilmiştir.

1. "Karşımızdaki düşmanı vurmak için ona taarruz etmek gerekir. Arazinin ve tümenlerin durumuna göre düşmanın sağ kanadına taarruz etmek uygundur. Tümenlerin hepsini cepheye sevk edemeyiz. Düşmanın sol kanadına taarruz için ise arazi müsait değildir."
2. Türk halkı, istibdat ve esaret zincirlerini parçalayabilmek için iç ve dış düşmanlar karşısında hayatını ortaya attı; sayısız fedakârlıklara katlandı; muvaffak oldu; ancak ondan sora hürriyetine sahip oldu. Bu sebeple hürriyet Türkün hayatıdır.

Yukarıdaki eserlerde Atatürk'ün hangi alanlardaki bilgi birikiminin ön plana çıktığı söylenebilir?

- A) Hukuki – Askeri
B) Askeri – Tarihi
C) Siyasi – Ekonomik
D) Hukuki – Tarihi

8. Öğrencilik yıllarından başlayarak hitabet ve güzel yazılar kaleme almaya ilgi duyan, bu konularda yetenekli olan Mustafa Kemal Atatürk'ün kitap, söylev ve demeç, söyleşi, gazete makalesi, hatıra ve günlüklerden oluşan pek çok yazılı eseri de vardır. Bunlardan bazılarını kendi adı ile kitap olarak yazmıştır. Bazıları başka isimler tarafından derlenerek yayına sunulmuştur. Bazıları da çeşitli kurumlar tarafından isimsiz olarak yayımlanmıştır.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Mustafa Kemal'den günümüze birçok alanda eser kalmıştır.
- II. Mustafa Kemal'in tüm eserleri kendi adı ile basılmamıştır.
- III. Mustafa Kemal'in yazmaya olan merakı öğrencilik yıllarında başlamıştır.

çıkartmalarının hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

9. Atatürk'ün bu kitapta yer alan fikir ve düşünceleri birçok kitap ve makaleye kaynak teşkil etmiştir. Bu fikir ve düşünceler, toplumdaki bireylerin yurttaşlık bilincinin gelişmesine önemli katkı sağlamıştır. Prof. Dr. Afet İnan'ın imzasıyla çıkmış olmasına rağmen, kitabın orijinal metinleri Atatürk'ün el yazıları ile çıkmıştır. Bu konuda Prof. Dr. Afet İnan şunları söylemiştir: "Bu kitap benim ismimle çıkmış olmasına rağmen, Atatürk'ün fikirleri ve telkinlerinden mühlhem olduğunu ve üslubunu tamamen kendisine ait olduğunu tarihi hakikatleri belirtmek bakımından bana düşen bir ödev telakki ediyorum."

Yukarıda hakkında bilgiler paylaşılan kitabın adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Zabıt ve Kumandan İle Hasbihâl
B) Medeni Bilgiler
C) Geometri
D) Ta'lim ve Terbiye-i Askeriye Hakkında Nokta-i Nazarlar

Yeniden Sarsılan Dünya – II. Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri

Atatürk'ün İkinci Dünya Savaşı öncesi tespitleri ve girişimleri Türkiye'nin savaşta izlediği denge siyaseti ile ilişkilendiririz. İkinci Dünya Savaşı'ndaki gelişmelerin ve bu savaşın sonuçlarının Türkiye'ye etkilerini analiz ederiz.

Öğreten Sorular

1

II. Dünya Savaşı'nda yer alan ülkeleri "Mihver Devletler" ve "Müttefik Devletler" olarak gruplandırınız.

2

İpek Öğretmen öğrencilerine II. Dünya Savaşı ile ilgili bir soru sormuştur. Bu soruya doğru cevap veren öğrencileri işaretleyiniz.

1	2	3	4
Milletler Cemiyeti'nin İngiltere yanlısı tutum izlemesi	Almanya'nın saldırgan politikalar izlemesi	ABD'nin Habeşistan'a saldırması	Japonya'nın Mançurya'ya saldırması

İl. Dünya Savaşı'nın sebepleri nelerdir?

3

II. Dünya Savaşı sırasında Türkiye'nin aldığı önlemlerin yazılı olduğu kutucukları işaretleyiniz.

1		2		3		4	
	Bir milyona yakın erkek, savaşa girme olasılığı nedeniyle askere alındı.		Kentlerin hava saldırısından korunması için karartma uygulandı.		Mihver Devletler grubunda doğrudan savaşa girildi.		Milli duyguları incitecek nitelikte yayınlar yapılması yasaklandı.

4

Aşağıda II. Dünya Savaşı'nda Türkiye'nin izlediği dış politikayı anlatan bir metin verilmiştir. Bu metinden hareketle soruları cevaplayınız.

Türkiye barışçı dış politikası gereği II. Dünya Savaşı'nda tarafsız kalarak kendisini savaş dışında tutmaya çalıştı. Bununla birlikte güvenliğini sağlamak üzere dostluk ve ittifak antlaşmaları yapmayı da ihmal etmedi. Türkiye özellikle 1943 yılından itibaren ABD, İngiltere ve SSCB'nin kendi yanlarında savaşa girmesi yönündeki ısrarlı girişimleriyle uğraşmak zorunda kaldı. Onların bu baskısından kurtulmak için her defasında askerî bakımdan eksiklikleri bulunduğunu söyledi. Türkiye, II. Dünya Savaşı sırasında tarafsızlık politikası izlemesine rağmen ancak savaş sonrasında kurulacak uluslararası sistemin dışında kalmak istemiyordu Bu nedenle Yalta Konferansı'nda alınan kararla uyarak 1945'te Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etti. Böylece Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın kurucu üyeleri arasında yer almaya hak kazandı. Türkiye fiilen katılmamış olsa da savaşın olumsuz etkilerini yakından hissetti. Savaşın ortaya çıkardığı ağır ekonomik şartların etkisiyle ülkemizde sanayi ve tarım üretiminde önemli düşüşler yaşanırken dış ticaretimiz de geriledi.

AÇIKLAMA	D	Y
1) Türkiye II. Dünya Savaşı konusundaki dış politikasında denge siyaseti izlemiştir.	✓	
2) II. Dünya Savaşı, savaşa sadece fiilen katılan ülkeleri olumsuz etkilemiştir.		X
3) Türkiye, uluslararası arenada söz sahibi olabilmek için Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etmiştir.	✓	
4) Türkiye, II. Dünya Savaşı'ndan yalnızca ekonomik alanda olumsuz etkilenmiştir.		X
5) Türkiye'nin II. Dünya Savaşı karşısında aldığı tedbirlerden biri de dostluk ve ittifak antlaşmalarıdır.	✓	

1. "II. Dünya Savaşı boyunca Türk dış politikası hem savunmacı hem de tarafsız bir çizgide olmuştur."

Yukarıdaki konuşmayı yapan bir kişi bu tezi desteklemek için;

- I. Savaşın başında ABD, İngiltere ve SSCB'nin kendi yanlarında savaşa girmesi yönündeki ısrarlı girişimlerine Türkiye'nin olumsuz yanıtlar vermesi
- II. Türkiye'nin sınır güvenliğini sağlamak üzere dostluk ve ittifak antlaşmaları yapması
- III. Türkiye'de bir milyona yakın erkeğin savaşa girme olasılığı nedeniyle askere alınması

gibi durumlardan hangilerini kullanabilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I, II ve III
D) I ve III

2. Atatürk; 1936 yılında Sir Percy Loraine'e söylediği demeçte: "Sayın Büyükelçi, tehlike vardır, büyümektedir. Avrupa semaları üzerinde kara bulutlar her gün daha ziyade yoğunlaşmaktadır. Benim değerlendirmelerime göre dört beş seneye varmayacak, İtalya ile Almanya birleşip, başınıza İkinci Dünya Harbi felaketini çıkaracaklar." demiştir. Ve gerçekten de birkaç yıl sonra yeni bir dünya savaşının ayak sesleri duyulmaya başlamıştır.

Bu durum Atatürk'ün kişilik özelliklerinden daha çok hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Yenilikçilik
B) Teşkilatçılık
C) Idealistik
D) İleri görüşlülük

- 3.

Yukarıdaki gazete haberi incelendiğinde;

- I. Almanya'nın Polonya'yı ilhak ettiği,
- II. İngiltere ve Fransa'nın aynı ittifakta yer aldığı,
- III. Savaşın tüm dünyaya yayıldığı

gibi yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) I, II ve III
D) II ve III

4. 1930'lu yıllarda Avrupa'da belirmeye başlayan savaş olasılığı Türkiye tarafından da yakından takip edildi. Peşi sıra meydana gelen savaşlardan büyük yıkımla çıkan yeni Türk Devleti'nin tek amacı, olası bir savaşın dışında kalmak, toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını korumaktı. Ancak stratejik konumundan dolayı Türkiye, savaş süresince Müttefik ve Mihver Devletler'in baskılarına maruz kaldı. Dönemin yöneticileri bu baskılar karşısında serüvenci bir dış politikadan uzak durarak olası bir Müttefik veya Mihver zaferine karşılık Türkiye'nin güvenliğini korumayı uygun buldular.

Metinden hareketle Türkiye için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yeni savaş ihtimaline karşı ülke çıkarlarını koruyan bir politika izlenmiştir.
B) Türkiye, dünya üzerinde bulunduğu konumdan dolayı her iki savaş grubunun da dikkatini çekmiştir.
C) Dış politikada hayalperest değil akılcı ve gerçekçi hareket edilmiştir.
D) Türkiye, savaş süresince yayılmacı bir siyaset takip etmiştir.

5.

I. Almanya
II. İngiltere
III. Japonya
IV. ABD
V. Fransa
VI. İtalya

Yukarıdaki devletleri "Mihver" ve "Müttefik" olarak grüpladığımızda hangi seçenek doğru olur?

Mihver	Müttefik
A) I, II ve III	IV, V ve VI
☒ I, III ve VI	II, IV ve V
C) I, III ve V	II, IV ve VI
D) II, IV ve V	I, III ve VI

6. 18 Ocak 1940'ta Meclis'te kabul edilen Milli Koruma Kanunu hükümete geniş yetkiler verirken her türlü ekonomik faaliyetin devlet kontrolü altına alınmasını sağladı. Hükümet, istediği takdirde her türlü malın fiyatını, kalitesini ve türlerini belirleyebildiği gibi üretimi aksatan işletmelere de el koyma yetkisine sahipti. Ayrıca fiyatlarda sebepsiz yere meydana gelen her türlü yükselme, mal stoklama ve spekülasyon yasaklanmıştı.

Hükümet, Milli Koruma Kanunu ile;

- I. Karaborsacılığı önleme
- II. Haksız kazancı engelleme
- III. Vurgunculuğu artırma

gibi durumlarından hangisi ya da hangilerini amaçladığı söylenemez?

- A) I ve II
B) II ve III
C) Yalnız III
D) I ve III

7.

(I) Savaş yıllarında ülke gelirlerinin önemli bir kısmı savunmaya harcanmış, yatırımlar azalmıştır. (II) Halkın büyük bir kısmı köylerde yaşadığı ve ülke ekonomisi büyük oranda tarımsal üretime dayandığı için II. Dünya Savaşı'nın olumsuz etkisi köylerde daha fazla hissedilmiştir. (III) Genç nüfusun silah altına alınması sonucu tarımsal üretimde önemli oranda azalma görülmüştür. (IV) Tarımsal üretimde bilimsel yöntemler kullanılması için Köy Enstitüleri açılmıştır. Arazisi olmayan veya mevcut arazisi ihtiyacını karşılamayan köylüye toprak dağıtmak için Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu çıkarılmıştır.

Buna göre, numaralı alanların hangisinde tarımsal üretimi artırmak için yapılanlardan bahsedilmiştir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

8.

1. Dünya Savaşı yıllarında 1914-1918 arası süreçte buğday üretimi %47, koyun sayısı ise %45 azalmıştı. Türk toplumunun daha hafızasından silinmeyen bu dönemlerin ardından dünyayı kasıp kavuran II. Dünya savaşı ise Türkiye'yi iç politikada zor bir dönemece getirmişti. Ölçsüz baskılara rağmen savaş dışında kalmayı başaran Türkiye 'de yaşanan ani fiyat artışları ülkeyi zor duruma sokmuştur.

Yukarıda anlatılan durumdan yola çıkılarak Türkiye'nin II. Dünya Savaşı'ndan özellikle hangi alanda etkilendiği vurgulanmıştır?

- A) Kültürel
B) Eğitim
C) Ekonomik
D) Dini

9.

"II. Dünya Savaşı yıllarında dört yanı ateşle çevrilen Türkiye bu dönemde gerek iç gerekse dış politikasını savaşın dalgalanmalarına göre günü güne ayarladı ve savaşa girmekten kurtuldu." Savaş dışında kalan ve böylece insanını yok olmaktan kurtardı. Sonraki dönemde savaş yılları ile ilgili İnönü kendisini "millete çayı (şeker yerine) kuru üzümle içirmek" ile suçlayan birine şu cevabı vermektedir: "Ama çocuğunu babasız bırakmadım."

Buna göre, II. Dünya Savaşı'nda Türkiye için;

- I. Diplomaside milli çıkarları düşünmemiştir.
- II. Dünya savaşına fiilen girmeyerek insan varlığını korumuştur.
- III. Savaş sürecinde ekonomik sıkıntılar çekmiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I, II ve III
D) I ve III

1.

Yukarıdaki gazetede II. Dünya Savaşı'nda ülkemizin aldığı tedbirle ilgili bir habere yer verilmiştir.

Gazetede ülkemizin savaştan özellikle hangi alanda etkilendiği vurgulanmıştır?

- A) Kültürel
B) Siyasi
C) Ekonomik
D) Toplumsal

2.

ABD, İngiltere ve SSCB gelecekte kurulacak dünya düzeninin esaslarını belirlemek amacıyla Kırım'ın Yalta şehrinde bir araya geldiler. 4-11 Şubat 1945 tarihleri arasında toplanan Yalta Konferansı'nda savaştan sonra dünya barışını korumak üzere Birleşmiş Milletler adıyla uluslararası bir teşkilatın kurulmasına karar verildi. Teşkilatın oluşturulacağı San Francisco Konferansı'na katılabilmek için de 1 Mart 1945 tarihine kadar Almanya ve müttefiklerine savaş ilan etme şartı getirildi. Türkiye, İkinci Dünya Savaşı sırasında tarafsızlık politikası izlemesine rağmen savaş sonrasında kurulacak uluslararası sistemin dışında kalmak da istemiyordu. Bu nedenle Yalta Konferansı'nda alınan karara uyarak 23 Şubat 1945'te Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etti. Böylece Birleşmiş Milletler Teşkilatının kurucu üyeleri arasında yer almaya hak kazandı.

Bu bilgilere bakılarak aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşılamaz?

- A) Türkiye, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'na hangi ülkenin daveti üzerine katılmıştır?
B) ABD, İngiltere ve SSCB'nin Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nı kurmak istemesindeki amaç nedir?
C) O dönem için Birleşmiş Milletler Teşkilatı'na üye olabilmenin koşulu nedir?
D) Türkiye, uluslararası arenada yer edinebilmek için hangi devletlere savaş ilan etmiştir?

3.

Atatürk bir konuşmasında dünyadaki gelişmeler için şunları söylemiştir: "Pek yakında dünya vaziyeti, mütareke senelerinden daha çok ciddi olacak ve karışacaktır. İkinci büyük bir harp karşısında kalacağız. Bunun neticesinde dünyanın vaziyeti ve dengesi bütünüyle değişecektir." Nitekim çok geçmeden beklenen oldu ve 1 Eylül 1939'da Almanya'nın Polonya topraklarına girmesiyle birlikte İkinci Dünya Savaşı başladı.

Bu bilgilere bakıldığında Atatürk hakkında;

- I. Gelişmelere bakarak olayların sonuçlarını doğru tahmin etmiştir.
II. İleri görüşlü bir kişi olduğunu göstermiştir.
III. Askeri yeteneğini gözler önüne sermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I,II ve III

4.

Atatürk, II. Dünya Savaşı ile ilgili olarak; "Çok geçmeden Avrupa'da bir fırtına kopacak. Bu müthiş fırtına dünyanın her tarafına yayılacak ve insanlık genel bir savaş felaketinin bütün kötülükleri ile bir kere daha karşılaşacak. Bu tehlikeli durumda tarafsız kalmak ve devlet gemisini bu fırtına ortasında hiçbir engele çarptırmadan yöneterek savaş dışında kalmaya çabalamak, bizim için yaşamsal önem taşımaktadır." demiştir.

Buna göre Atatürk, yeni bir savaş karşısında ülkemizin;

- I. Yayılımcı
II. Dengeli
III. Gerçekçi

gibi politikalarından hangisi ya da hangilerini izlemesini tavsiye etmiş olamaz?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

5.

.....?.....

Türkiye’de II. Dünya Savaşı öncesinde başlayan sanayi yatırım programları hayata geçirilemedi. Savaş yıllarında yeni fabrikalar kurmak ve mevcutları genişletmek için gerekli olan makineler ve yedek parçalar ülkeye getirilemedi. Yaşanan bu eksiklikler İkinci Beş Yıllık Sanayi Planı’nın hayata geçirilmesini de engelledi.

Yukarıda “?” ile boş bırakılan yere hangisinin getirilmesi uygun olur?

- A) II. Dünya Savaşı’nın eğitime etkisi
 B) II. Dünya Savaşı’nın ekonomiye yansımaları
 C) II. Dünya Savaşı’nın kültüre etkisi
 D) II. Dünya Savaşı’nın sebepleri

6. Türkiye II. Dünya Savaşı’na fiilen katılmamış olsa da savaşın olumsuz etkilerini yakından hissetmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümleyi destekler nitelikte değildir?

- A) Ülkemizde sanayi ve tarım üretiminde önemli düşüşler yaşanması.
 B) Erkek nüfusun büyük oranda silah altında olması sebebiyle nüfus artış hızının düşmesi.
 C) Türkiye’nin, Birleşmiş Milletler Teşkilatı’na üye olması.
 D) Savaş günlerinde güvenliği sağlamak amacıyla geceleri karartma uygulanması.

7. Türkiye her ne kadar II. Dünya Savaşı’na fiilen girmemiş olsa da sürekli üzerinde esen savaş rüzgârlarından fazlasıyla etkilenmiştir. Altı yıl süren ve tüm dünyada etkili olan bu savaş, Türkiye’nin siyasi, sosyal ve ekonomik alanda etkilenmesine sebep olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi II. Dünya Savaşı’nın Türkiye’ye olumsuz etkileri arasında gösterilemez?

- A) Temel gıda maddelerindeki fiyat artışı.
 B) Çok partili demokratik hayata geçişin hızlanması.
 C) Sanayi ve tarımdaki üretimin düşmesi.
 D) Karaborsa ve haksız kazancın artması.

8.

II. Dünya Savaşı’nın sonlarına doğru dünyadaki demokratik yönetimleri güçlendirmeye ve yaygınlaştırmaya yönelik uluslararası politikalar hız kazanmıştır. Almanya ve İtalya’da görülen totaliter (baskıcı) rejimlerin uyguladığı yayılcı politikalar dünyayı büyük bir savaşa sürüklemiştir. Bu tehlikenin bir daha yaşanmaması için demokratik yönetimlerin güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılmasının gerekliliği anlaşılmıştır.

Bu gereklilik doğrultusunda Türkiye’de aşağıdakilerden hangisi gerçekleştirilmiştir?

- A) Varlık vergisi çıkarılmıştır.
 B) Milli Koruma Kanunu yürürlüğe girmiştir.
 C) Çok partili hayata geçilmiştir.
 D) Köy Enstitüleri açılmıştır.

9.

Türkiye, II. Dünya Savaşı’nda tarafsızlık ve denge politikası ile savaşın dışında kaldı ancak birçok olumsuzluğu beraberinde yaşadı.

- Sivil halkın ve kentlerin hava saldırısından korunması için karartma uygulandı.
- Bir milyona yakın erkek, savaşa girme olasılığı nedeniyle askere alındı.
- Temel tüketim maddelerinin fiyatlarında büyük artışlar olurken üretim azaldı.

Buna göre II. Dünya Savaşı Türkiye üzerinde;

- I. Toplumsal
 II. Askeri
 III. Ekonomik

alanlarının hangilerinde etki bırakmıştır?

- A) I ve III B) I, II ve III
 C) I ve II D) II ve III

Demokrasi Yolunda Güçlü Adımlar

Türkiye'de çok partili siyasi hayata geçişi hızlandıran gelişmeleri, demokrasinin gerekleri açısından analiz ederiz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki koşucular Türkiye'nin çok partili hayata geçişi ile ilgili bilgiler vermiştir. Doğru bilgi veren koşucular bitiş çizgisine varacaklardır. Buna göre doğru ve yanlış bilgi veren koşucuların numaralarını ilgili yerlere yazınız.

1

Türkiye'de Atatürk döneminde yapılan çok partili hayat denemelerinde istenen sonuçlara ulaşılamamıştır.

Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuad Köprülü ve Refik Koraltan tarafından kurulan Demokrat Parti'nin başkanlığına Adnan Menderes getirildi.

2

3

Çok partili hayata geçişi hızlandıran uluslararası etkenlerden biri de Türk halkının yaşadığı sıkıntılar nedeni ile iktidarı sorumlu tutmasıdır.

1946 yılında Türkiye'de 10'dan fazla yeni siyasi parti kuruldu. Aynı yıl Türkiye'de ilk kez çok partinin katıldığı seçim yapıldı.

4

5

II. Dünya Savaşı sonrası Türkiye'nin tek partiyle yönetiliyor olması, Batılı ülkelerle ilişkilerini geliştirmesinin önünde bir engel olmuştur.

Atatürk'ün vefatından sonra kurulan ilk muhalefet partisi 1946 yılında kurulmuş olan Demokrat Parti'dir.

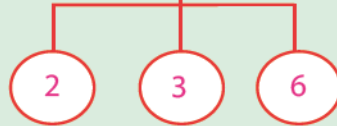
6

DOĞRU

YANLIŞ

2

Aşağıdaki sporcular Türkiye'nin çok partili hayata geçişinde etkili olan iç ve dış etkenlerden bahsetmişlerdir. Sporcuların belirttiği etkenleri iç ve dış olarak gruplandırarak ilgili yerlere doğru olarak yazınız.

II. Dünya Savaşı'nı demokrasiyle yönetilen ABD, İngiltere ve Fransa'nın başını çektiği ülkeler kazandı. Türkiye'nin de bu blok içerisinde yer almak istemesi ve demokrasiye verdiği önem, çok partili sisteme geçişi hızlandırdı.

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, yaptığı konuşmalarında demokratik sistemdeki en önemli eksikliğin muhalefet partisinin olmamasından kaynaklandığını sıkça dile getirmiştir ve "Tek partili sisteme son verme zamanı gelmiştir." demiştir.

Türkiye, savaş sonucunda yeni oluşan dünyada Batı değerler ve devletler sisteminde yer almak ve Birleşmiş Milletler'in kurucu üyesi olarak demokratik değerlere önem vereceğine dair verdiği sözleri tutması gerekmektedir.

Altı yıl süren ve tüm dünyada etkili olan II. Dünya Savaşı, Türkiye'nin sosyal ve ekonomik alanda büyük sorunlar yaşamasına neden olmuştu. Ve halk bu sorunların sebebi olarak tek parti iktidarını görüyordu.

Sovyet Rusya'nın tehditlerine karşı Batılı devletlerle yakınlaşma ihtiyacı hisseden Türkiye'nin yönetim yapısını Milletler Cemiyeti'ne üye olan bir ülke olarak uluslararası anlaşmalara uygun hâle getirmesi gerekiyordu.

Sosyal ve ekonomik durumun özellikle savaş nedeniyle kadar kötüye gitmesi karşısında bazı tedbirler alınmaya çalışılmış, ama pek yararlı olmamıştı. Bu duruma çare olarak yeni partiler ve yeni programlar gerekiyordu.

**İÇ
NEDENLER**

**DIŞ
NEDENLER**

1. Atatürk, çok partili hayata geçilmesini demokrasi- nin önemli bir gereği olarak görmüş, Cumhuriyet Halk Fırkası'nın kurarak partileşme yolunda ilk adı- mını atmıştı. Sonrasında onun açtığı yolda Terakki- perver Cumhuriyet Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası kurulmuştu. Fakat Terakkiperver Cumhuri- yet Halk Fırkası Şeyh Said isyanı ile bağlantılı oldu- ğu için kapatılmıştı. Serbest Cumhuriyet Fırkası ise partinin kısa sürede cumhuriyet karşıtları ile dolması üzerine kurucusu Ali Fethi Bey tarafından faaliyetlerine son verilmesi ile siyasetten çekilmiş- ti. Atatürk döneminde bir daha parti açılması giri- şiminde bulunulmadı.

Bu bilgilere bakıldığında aşağıdakilerden han- gisi söylenemez?

- A) Atatürk'ün yaşadığı dönemde çok partili hayata geçi- lememiştir.
- B) Türkiye'de demokratik yaşam tam olarak gerçekleş- memiştir.
- C) Hükümetin denetlenmesi için oluşan ortam devam ettirilmmiştir.
- D) Atatürk çok partili hayata geçişin öncülüğünü yap- mıştır.

2. II. Dünya Savaşı'nın koşulları nedeniyle savunma harcamalarında yaşanan artış, bazı temel ihtiyaç mallarının yokluğu ve hayat pahalılığı gibi etken- ler, özellikle dar gelirli vatandaşları oldukça olum- suz bir şekilde etkilemiştir. Sıkıntıları hafifletmek için her ne kadar birçok tedbir alınmış olsa da, savaşın yıkıcılığı karşısında bu tedbirler başarılı olamamıştır. Savaş döneminde oluşan bu olumsuz ortam, vatandaşlar arasında tek parti yönetimine yönelik hoşnutsuzluğu artırmış ve bu hoşnutsuz- luk çok partili hayata geçişin iç dinamiğini oluştur- muştur.

Yukarıdaki metinde II. Dünya Savaşı sonrası çok partili hayata geçişte etkili olan hangi alan- daki nedenlerden bahsedilmiştir?

- A) Askeri
- B) Ekonomik
- C) Kültürel
- D) Siyasi

3. Türkiye'de çok partili siyasi hayata geçişi hızlandı- ran ulusal ve uluslararası nedenler ortaya çıkmıştır.

Buna göre;

- I. Türkiye'nin demokratik anlayışın hâkim olduğu Batılı ülkelere yaklaşma isteğinin bulunması
- II. 20 yıldan fazla süren tek parti iktidarından hoş- nutsuzlukların olması
- III. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün savaşın zorunlu kıldığı şartlar ortadan kalktığında çok partili sisteme geçişin destekleyicisi olacağını vurgulaması
- IV. Birleşmiş Milletler Antlaşması'nı kabul eden Türkiye, bu antlaşmanın demokratik ilkelerine uygun davranmak zorunda olması

durumlarının çok partili hayata geçişi hızlan- dıran ulusal ve uluslararası nedenler olarak eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	Ulusal	Uluslararası
A)	I ve II	III ve IV
B)	I ve III	II ve IV
☒ C)	II ve III	I ve IV
D)	II ve IV	I ve III

4. Türkiye'de;

- ☼ 18 Temmuz 1945'te, Nuri Demirağ'ın başkanlı- ğında Millî Kalkınma Partisi kuruldu.
- ☼ 7 Ocak 1946'da Celal Bayar'ın başkanlığında Demokrat Parti kuruldu.
- ☼ 1946'da Demokrat Parti'den başka on üç parti daha kuruldu.

Bu bilgilere göre;

- I. Türkiye'de çok partili hayata geçiş sağlanmıştır.
- II. Ülkede demokrasinin gelişmesi için önemli adımlar atılmıştır.
- III. Millî Kalkınma Partisi'nin kurulması ile Türki- ye'de ilk kez çok partili siyasi hayata geçiş res- men gerçekleşmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I,II ve III

5. 7 Haziran 1945 tarihinde CHP milletvekilleri Adnan Menderes, Celal Bayar, Fuat Köprülü ve Refik Koral-tan "Anayasa'nın millî egemenlik ilkesine işlerlik kazandırılmasını ve parti işleyişinin demokratik ilkelere uygun olarak yürütülmesini" içeren taleplerini parti grubuna verdiler. Dörtlü Takrir diye tarihe geçen bu talepleri CHP Genel Başkanı ve aynı zamanda Cumhurbaşkanı İsmet İnönü parti içi muhalefet hareketi olarak tanımladı. Talepte bulunan milletvekillerine "Muhalefeti parti içinde yapmasınlar. Teşkilatlarını kursunlar, karşımıza geçsinler ve ayrı parti olarak mücadeleye girsinler." diye karşılık verdi.

İsmet İnönü'nün "Muhalefeti parti içinde yapmasınlar. Teşkilatlarını kursunlar, karşımıza geçsinler." sözünün hayata geçirildiğinin göstergesi olan gelişme hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulması
B) Demokrat Parti'nin kurulması
C) Milli Kalkınma Partisi'nin kurulması
D) Adalet Partisi'nin kurulması

6. ABD başkanı Truman'ın kendi adı ile anılan doktrini, II. Dünya Savaşı sonrasında Rus yayılmacılığının önüne geçmek için Türkiye'nin içinde olduğu bazı ülkelere yardım edilmesini öngörüyordu. ABD'nin bu yeni yaklaşımı, Türkiye'deki tek parti yönetimi ile bir tezatlık oluşturmaktaydı. Nitekim, ABD kongresinde, Truman Doktrini görüşmeleri sırasında önemli tartışmalar çıkmıştır. Yardımın amacının baskıcı rejimlere karşı demokrasiyi korumak olduğunu söyleyen kimi delegeler, yapılacak yardımın Türkiye'deki tek parti rejimini daha da güçlendireceğini, bu nedenle Türkiye'nin yardım dışında bırakılmasını savundular.

Bu bilgilere bakıldığında Türkiye'nin başka ülkeler tarafından:

- I. Demokrasinin hayata geçirilmesi
II. Ülkede farklı siyasi fikirlerin hâkim olması
III. Bağımsız devlet anlayışına uygun davranılması
- konularının hangileri açısından yeterli seviyeye ulaşmamış olarak görüldüğünü kanıtlamaktadır?**

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

7. Aşağıdaki tabloda II. Dünya Savaşı sonrasında Türkiye'de kurulan siyasi partiler verilmiştir.

1945 – 1950 Yılları Arasında Kurulan Partiler	
Milli Kalkınma Partisi	Yalnız Vatan İçin Partisi
Demokrat Parti	Türk Muhafazakâr Partisi
Liberal Demokrat Parti	Serbest Demokrat Partisi
Türkiye Sosyalist İşçi Partisi	Toprak Emlak ve Serbest Teşebbüs Partisi
Çiftçi ve Köylü Partisi	Millet Partisi
İslamî Koruma Partisi	Türkiye İşçi ve Çiftçi Partisi

Bu tabloya bakıldığında Türkiye'de;

- I. Milli irade
II. Egemen devlet anlayışı
III. Demokrasi

kavramlarının hangilerinin gelişim gösterdiğine ulaşılabılır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

8. 1946'da yılında genel seçimi Cumhuriyet Halk Partisi kazandı. Demokrat Parti meclise 65, bağımsız adaylar ise 7 milletvekili sokmayı başardılar. 1950'de yapılan genel seçimleri ise Demokrat Parti kazandı ve iktidar oldu. Böylece demokrasinin en önemli unsurlarından biri olan çok partili hayat, sağlıklı bir şekilde işlemeye başladı. Demokrat Parti 1954 ve 1957 yıllarında yapılan genel seçimleri de kazandı. Demokrat Parti, 27 Mayıs 1960 askerî müdahalesi ile iktidardan indirilene kadar ülkeyi kesintisiz on yıl yönetti.

Buna göre hangi seçenekteki yargıya ulaşılmaması mümkün olmaz?

- A) Cumhuriyet tarihinin ilk çok partili genel seçimini Cumhuriyet Halk Partisi önde bitirmiştir.
B) 1946 seçimleri TBMM'de farklı düşüncelerin temsil edilmesine olanak sağlamıştır.
C) Demokrat Parti'nin iktidardan inmesi sonrasında yerine Cumhuriyet Halk Partisi geçmiştir.
D) 1960 yılında yaşanan askerî müdahale halkın egemenliğini hiçe sayan bir gelişme olmuştur.

1. Atatürk'ün hastalığının ilerlediği bir dönemde doktorlar ona yoğun çalışma temposunu bırakmasını ve dinlenmesini tavsiye ettiler. Ancak o günlerde Hatay meselesi kritik bir aşamada idi. Dünya basınında Fransa'nın Hatay'dan çekilirken Hatay'ı Suriye'ye bırakacağı yönünde haberler çıkıyordu. Bu gelişmeler üzerine Atatürk, doktorların tavsiyelerine uymayarak Hatay sınırına yığınak yapmış olan askerî birlikleri teftişe gitti. Adana ve Mersin'de askerî manevraları izledi. Fakat beş gün süren bu yorucu gezi sağlığının artık düzelenmeyecek biçimde bozulmasına sebep oldu.

Bu anlatıma bakılarak;

- I. Mustafa Kemal ülke meselelerini kendi sağlığından daha çok önemsemiştir.
- II. Mustafa Kemal fedakârca bir tavır sergilemiştir.
- III. Mustafa Kemal sağlığın bozulmasına neden olacak çalışmalar içinde bulunmuştur.

çıkarımlarının hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2.

Yukarıdaki tarih şeridinde bakıldığında;

- I. Türkiye'de çok partili hayata geçiş sağlanmıştır.
- II. Birden çok partinin katılımı ile seçim yapılmıştır.
- III. Demokrat Parti iktidara gelerek ülke yönetimini ele geçirmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

3.

Yukarıdaki gazete haberleri incelendiğinde;

- I. Atatürk'ün vefatından sonra Cumhurbaşkanlığı seçiminin yapılacağı,
- II. Atatürk'ün vefatından sonra basında yer aldığı
- III. Atatürk'ün naaşının İstanbul'a defnedildiği

gibi yorumlardan hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) I, II ve III
D) II ve III

4.

- I. Dünya Savaşı'nı sonlandıran antlaşmaların barış dönemini başlatması beklenirken süreç bu doğrultuda gelişmemiş, hatta bir asker ve yazar olan David Fromkin'in deyiimiyle "barışa son veren barış antlaşmaları" imzalanmıştır.

I. Dünya Savaşı sonrasında imzalanan barış antlaşmaları için "barışa son veren barış antlaşmaları" denmesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangileri yer almaz?

- A) Antlaşmaların karşılıklı çıkarlar yerine sadece galip devletlerin çıkarlarına hizmet eder şekilde hazırlanması
- B) I. Dünya Savaşı sonrası imzalanan anlaşmalarda sadece Osmanlı'ya karşı çok ağır şartlar öne sürülmesi
- C) İmzalatılan barış antlaşmalarında yenik devletlere itiraz hakkı tanınmaması
- D) Savaşın galip devletlerinin; bütün suçları yenilen devletlere yüklemiş, intikam hırsıyla onları acımasızca ezmeye çalışmış olması.

5.

“Çok geçmeden Avrupa’da bir fırtına kopacak. Bu müthiş fırtına dünyanın her tarafına yayılacak ve insanlık genel bir savaş felaketinin bütün kötülükleri ile bir kere daha karşılaşacak. Bu tehlikeli durumda tarafsız kalmak ve devlet gemisini bu fırtına ortasında hiçbir engele çarptırmadan yöneterek savaş dışında kalmaya çabalamak, bizim için yaşamsal önem taşımaktadır.”

Mustafa Kemal Atatürk’ün yukarıdaki anlatımında Türk Devleti’ne;

- I. Savaşta tarafsız ülkeler içinde yer alınması
- II. Savaşın dışında kalınması
- III. Ülkemize saldırı olsa da karşılık verilmemesi

tavsiyelerinin hangilerinde bulunmuştur?

- I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I, II ve III

6. II. Dünya Savaşı öncesinde Almanya ağır tazminat borcuyla karşı karşıya bırakılmış, sanayi çökmüş, ticaret durma noktasına gelmişti. Her geçen gün artan ve kontrol edilemeyen fiyatlar nedeni ile halkın alım gücü yok olmuştu. Toplumsal huzursuzluk en üst noktadaydı. Alman halkının bu durumdan bir an önce kurtulması gerekiyordu. Bunun tek yolu ise kendisine dayatılan Versay Anlaşması ve onun ağır hükümlerini ortadan kaldırmaktı.

Yukarıdaki anlatımda Almanya’yı II. Dünya Savaşı’na götüren nedenlerin daha çok hangisinden bahsedilmiştir?

- A) Askeri Ekonomik
 C) Sosyal D) Siyasi

7. Atatürk, yeni bir dünya savaşı tehlikesine karşı Türkiye’nin güvenliğini sağlayacak tedbirler almaya çalışmıştır. Bu tedbirler sayesinde savaşın etkilerinin Türkiye üzerinde daha az hissedilmesini amaçlamıştır. Bu tedbirler şunlardır;

- I. ....?.....
- II. ....?.....
- III. ....?.....

Yukarıda “?” ile gösterilen yerlere;

- I. Sadabat Paketi’ne üye olunması
- II. Balkan Antantı’nın kurulması
- III. Musul Meselesi’nin çözülmesi

bilgilerinden hangileri yazılamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
 C) Yalnız III D) I ve II

8. İngiltere, Rusya, Fransa ve ABD’den oluşan Müttefik Devletler, Almanya’ya karşı, Balkanlar’dan açılacak cephe için Türk hava sahasını kullanmak istediler. Türkiye kendi çıkarlarına uygun bulmadığı için bu talebi geri çevirdi.

Yukarıdaki bilgi Türkiye’nin dış politikada hangi esasa uygun davrandığını göstermektedir?

- A) Barışçılık
 B) Müttekabiliyet
 C) Tam bağımsızlık
 D) Milli menfaatleri esas alma

9. II. Dünya Savaşı yıllarında alınan askeri önlemler Türkiye’nin ekonomik olarak sıkıntı yaşamamasına neden olmuştur.

Yukarıdaki duruma örnek olarak;

- I. Genç nüfusun askere alınması sonucu tarım üretiminde önemli düşüşler görülmüştür.
- II. Savaş yıllarında ülke gelirlerinin önemli bir kısmının savunmaya harcanması nedeniyle II. Beş Yıllık Sanayi Planı uygulanamamıştır.
- III. Hava saldırılarına karşı şehirlerde geceleri “karartma” yapılmıştır.

gelişmelerinin hangileri gösterilebilir?

- A) I, II ve III B) II ve III
 C) I ve III D) I ve II

1. Hayatının önemli bir bölümü cephelerde geçen Atatürk, 1937 yılından itibaren ciddi sağlık sorunları yaşamaya başladı. Yapılan muayeneler sonucunda karaciğer rahatsızlığı teşhisi konulan Atatürk'e kesinlikle dinlenmesi tavsiye edildi. Ancak o, hasta olduğu hâlde devletin iç işleri ve "şahsi meselem" dediği Hatay sorunu ile ilgilenmeye devam etti. Bu sorunu Türkiye lehine sonuçlandırabilmek için de doktorların uyarılarını dinlemeden 1938 yılı Mayıs ayında güney illerimizi kapsayan bir yurt gezisine çıktı.

Atatürk'ün hastalığına rağmen memleket sorunları ile uğraşması;

- I. İleri görüşlü
- II. Vatansever
- III. Yenilikçi

kişilik özelliklerinden hangileri ile açıklanamaz?

A) I, II ve III

I ve III

B) I ve II

D) II ve III

MARTEST

2. Atatürk'ün vefatından en fazla etkilenenler İngiltere ve Fransa'nın sömürgelerinde yaşayan insanlar oldu. Onun ölümü nedeniyle Hindistan'da dükkânlar kapatılırken meclis görüşmelerine ara verildi ve yas ilan edildi. Aynı şekilde İran'da bir ay boyunca matem tutuldu. Hindistan'dan Kuzey Afrika'ya kadar pek çok İslam ülkesinde de Atatürk adına mevlitler okutuldu.

Bu olay Atatürk'ün hangi yönünü ortaya koymaktadır?

A) İleri görüşlü

B) Idealist

C) Yenilikçi

Evrensel

3. Türkiye'nin başkenti Ankara'da bulunan Anıtkabir Atatürk'ün ölümsüzlüğünün bir simgesidir. Anıtkabir her 10 Kasım günü, başta Ankaralılar olmak üzere, ulu önderin manevi huzurunda saygı duruşunda bulunmak amacıyla yurdun dört bir yanından gelen Türk vatandaşlarının akınına uğramaktadır. Türk milleti ayrıca; şehirlerimizin merkezî yerlerine Atatürk anıtları yapmış, onun yaşadığı alanları müzeye çevirmiş ve birçok eğitim kurumuna Atatürk'ün adını vermiştir.

Buna göre, Türk Milleti Atatürk'e karşı;

- I. Beslediği sevgiyi göstermiştir.
- II. Vefa ve minnet borcunu ödemek istemiştir.
- III. İsminin yaşadığı dönemle sınırlı kaldığını vurgulamıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) I, II ve III

B) II ve III

I ve II

D) I ve III

4. Aşağıdaki görselde Nutuk adlı eserin farklı dillere çevrilmiş kapak görselleri verilmiştir.

Yalnızca görsel incelendiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- Nutuk'un farklı dillere çevrilmiş olması evrensel bir eser olduğu gösterir.
- B) Nutuk'ta inkılapların yapıldığı dönemin önemli olayları yer almıştır.
- C) Nutuk, Atatürk'ün hukuk alanında yazdığı bir eserdir.
- D) Atatürk'ün kaleme aldığı tek eseri Nutuk'tur.

5. Atatürk, Avrupa ve dünyada gerilimin giderek arttığı bu ortamda Türkiye'ye yönelik olası bir tehdidin Balkanlar yoluyla İtalya'dan geleceğini düşünüyordu. Bu nedenle ilk önce Yunanistan ile dostluk ilişkilerini güçlendirdi. Daha sonra Yugoslavya ve Romanya'yı yanına çekerek savunma amaçlı (I) .....'nı kurdu. Aynı şekilde doğusundaki devletlerle de (II) .....'nı oluşturdu. Böylece "Yurtta barış, cihanda barış için çalışıyoruz." sözünün gereğini yerine getirmiş oldu.

Yukarıda numaralandırılmış yerlere sırasıyla hangi kelimeler yazılmalıdır?

I.	II.
☒ A) Balkan Antantı	Sadabat Paktı
☐ B) Sadabat Paktı	Balkan Antantı
☐ C) Birleşmiş Milletler Teşkilatı	Balkan Antantı
☐ D) Sadabat Paktı	Akdeniz Paktı

6. Atatürk dünyanın yeniden büyük bir savaşa sürüklendiğini önceden görmüştü. 1935 yılında verdiği bir demeçte, yeni bir dünya savaşı karşısında Türkiye'nin kendi güvenliğini sağlamak için Boğazlar üzerinde tedbir almasının zorunlu olduğunu belirtmişti. Atatürk demecinde, dünya barışının korunması için Milletler Cemiyeti'ne önemli görevler düşüğünü ancak cemiyetin bugüne kadar kayda değer bir çözüm üretmediğini de söylemiştir. Onun vefatından birkaç sene sonra dünya yeni bir cihan harbi ile karşı karşıya kalmıştır.

Yukarıda verilenlerden yola çıkılarak;

- I. Atatürk, II. Dünya Savaşı hakkındaki öngörüsünde haklı çıkmıştır.
- II. Atatürk'e göre Milletler Cemiyeti kuruluş gayesini yerine getirememektedir.
- III. Atatürk'e göre, Türkiye yeni bir dünya savaşı karşısında yalnızca boğazlar üzerinden gelebilecek tehlikelere odaklanmalıdır.

gibi yargılardan hangisi ya da hangilerine ulaşılamaz?

- A) I ve II B) II ve III
 C) Yalnız III D) I ve III

7. "Demokratik karakter bütün Cumhuriyet Devri'nde prensip olarak muhafaza olunmuştur. Diktatörlük, prensip olarak hiçbir zaman kabul olunmadıktan başka, zararlı ve Türk milletine yakışmaz olarak daima suçlu görülmüştür. Bizim tek eksiğimiz, hükümet partisinin karşısında bir parti bulunmamasıdır."

(Cumhurbaşkanı İsmet İnönü)

Buna göre İsmet İnönü aşağıdakilerden hangisinin uygulamaya geçmesini istemektedir?

- A) Çok partili demokratik yaşamın
 B) Hukuk devleti anlayışının
 C) Varlık Vergisi Kanunu'nun
 D) Eğitim-öğretimde birliğin

NARTEST

8. İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa'da demokratik olmayan yönetimler yıkılmış; barış, özgürlük, hak ve demokrasi kavramları önem kazanmaya başlamıştı. Türkiye'nin Birleşmiş Milletler'e girişi ve Batılı devletlerle yakınlaşması daha demokratik bir sistemin yerleşmesine zemin hazırladı. Birleşmiş Milletler Antlaşması'nı kabul eden Türkiye, bu antlaşmanın demokratik ilkelerine uygun davranmak durumundaydı. Bütün bu iç ve dış gelişmelerle beraber Cumhurbaşkanı İsmet İnönü de savaşın zorunlu kıldığı şartlar ortadan kalktıkça ülkenin siyasal ve kültürel hayatında demokratik ilkelerin gittikçe daha fazla yer tutacağını söyleyerek çok partili sisteme geçişin destekleyicisi olacağını vurguluyordu.

Buna göre II. Dünya Savaşı sonrası gelişmelerin Türkiye'yi;

- I. Çok partili hayata geçişi hızlandırma
- II. Milli egemenlik ilkesini güçlendirme
- III. Mecliste tek tip düşüncenin olmasını sağlama

gibi durumlardan hangisini kolaylaştırdığı söylenebilir?

- A) I ve III B) II ve III
 C) I, II ve III D) I ve II

1. (I) 1933 yılında Almanya’da yapılan seçimleri kazanıp iktidara gelen Adolf Hitler; karşısında Alman halkının üzerine kâbus gibi çöken bir antlaşma, ödenmesi mümkün olmayan ağır tazminat borcu, kontrol edilemeyen bir hiper enflasyon, harap olmuş bir ülke ve intikam hırsıyla dolu bir millet buldu. (II) Almanya’nın içinde bulunduğu bu durumdan yararlanan Hitler Versay Antlaşması’nı tanımadığını ilan etti. Antlaşmanın getirdiği yükümlülükleri reddetti. (III) Versay Antlaşması ile ortadan kaldırılan silah sanayisini ayağa kaldırarak yeniden silahlanmaya başladı. (IV) Başka devletlerle ittifak kurmanın yollarını aradı. İtalya ve Japonya ile birleşerek Mihver Devletler grubunu kurdu.

Yukarıdaki metinde verilen hangi numaralı bölümler Hitler öncülüğündeki Almanya’nın siyasi olarak önüne konulan engelleri tanımadığının göstergesidir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III   D) III ve IV

2. “Beni görmek demek mutlaka yüzümü görmek demek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu yeterlidir.”

Mustafa Kemal bu sözünde;

- I. İlke ve inkılaplarının yaşatılması
II. Fizikseliğin değil düşüncelerin önemsenmesi
III. Fikirlerinin ve yapmak istediklerinin anlaşılması

kavramlarından hangilerini ifade etmiştir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II e III   D) I,II ve III

3. Atatürk’ün ölümünden sonra Atatürk hakkında yayımlanan bazı görüşler şunlardır;

Los Angeles Times Gazetesi (ABD) : “Avrupa’nın savaş sonrasındaki tarihi liderlerini başarılarına göre sıraya koyan eksiksiz bir liste oluştursaydık asker, yaratıcı, reformcu, modern Türkiye’nin kurucusu Cumhurbaşkanı Kemal Atatürk bu listenin en başlarında yer alırdı. Ölümü dünya barışı için gerçek bir kayıp oldu.”

Hindistan Başbakanı Jawaharlal Nehru; “Kemal Atatürk gençlik günlerimde benim kahramanımdı. Onun dinamizmi, yılmak ve yorulmak bilmezliği insanda büyük bir etki yaratıyordu. O, Doğu’da modern çağın yapıcılarlarından biridir. Onun en büyük hayranları arasında bulunmaya devam ediyorum.”

Yukarıda verilen demeçlere bakılarak aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi doğru olmaz?

- A) Mustafa Kemal’in vefatı dünyada yankı uyandırmıştır.
B) Mustafa Kemal farklı milletleri etkilemiş evrensel bir liderdir.
C) Mustafa Kemal Atatürk çok yönlü bir kişiliğe sahiptir.
D) Atatürk’ün vefatı en çok mazlum milletleri etkilemiştir.

4. Nutuk, Mustafa Kemal’in en önemli eserlerinden biridir. Türk halkının millet olma bilincini kuvvetlendiren çok önemli bir kaynaktır. Osmanlı Devleti’nin esaret altında geçen son yıllarını anlatır. Kurtuluş Savaşı’nın askerî ve siyasal yönleri ile detaylıca ele alır. Türkiye Cumhuriyeti’nin korunması noktasında gençlerin neler yapması gerektiğini belirten Gençliğe Hitabe ile sona erer.

Yukarıda verilen özelliklerde Nutuk’un;

- I. Yol göstericilik   II. Tarihsellik   III. Bilimsellik   IV. Evrensellik

yönlerinin hangilerinden bahsedilmemiştir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) III ve IV   D) I ve IV

5. II. Dünya Savaşı yıllarında Türkiye’de, ekonomiyi ve fiyatları denetim altına almak için Millî Korunma Kanunu çıkarıldı ve böylece savaş ekonomisi uygulaması başladı. II. Dünya Savaşı koşullarının getirdiği karaborsacılık ve fiyatların yükselmesi gibi durumları fırsata çevirip olağanüstü servetler edinmeleri üzerine çıkarılan kanunla Varlık Vergisi adı altında servet üzerinden ağır bir vergi alındı. Halkın zorunlu ihtiyaçlarının karşılanamaması durumu nedeniyle 1942’de ailelerin günlük ekmek ihtiyacı belirlenerek halka ekmek karneleri verildi.

Yukarıda verilen bilgiye bakılarak aşağıdaki seçeneklerin hangisindeki yargıya ulaşamaz?

- A) Türkiye, ekonomisini savaşın olumsuz etkilerinden korumak amacıyla birtakım vergi ve yükümlülükler getirmiştir.
B) Varlık vergisi çok uzun süreli bir uygulama olmamıştır.
C) II. Dünya Savaşı, Türkiye’yi ekonomik alanda olumsuz etkilemiştir.
D) Halkın zorunlu ihtiyaçlarının karşılanmasında zorluklar ortaya çıkmıştır.

6. II. Dünya Savaşı sırasında, gerek Müttefik Devletler gerekse Mihver Devletler Türkiye’yi savaşa kendi yanlarında savaşa sokmak için büyük çaba sarf etmişlerdir. Türkiye ise bu tür baskılara karşı başarılı bir şekilde direnmiş ve savaşa girmemiştir. Savaşın başından beri tarafsız olduğunu ilan eden Türkiye 1945’te Müttefikler’in savaşı kazanacağı kesinleşince Türkiye Mihver Grubu’na savaşı ilan etmiştir. Türkiye’nin bu tutumu savaş sonrasında Birleşmiş Milletler Cemiyeti’ne girişini kolaylaştırmıştır.

Bu bilgilere bakıldığında Türkiye’nin izlediği politika hakkında;

- I. Değişen şartlara göre değişim göstermiştir.
II. Uluslararası organizasyonlara üye olmasında kolaylık sağlamıştır.
III. Savaşın dışında kalma politikasının savaşın sonuna kadar sürdürmeyi başarmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

7. 14 Mayıs 1950’de yapılan seçimler DP’nin zaferiyle sonuçlandı. Demokrat Parti %53.59’luk oy oranı ile 408 milletvekili, Cumhuriyet Halk Partisi ise %39.98’luk oy oranı ile 69 milletvekilini meclise sokmaya hak kazanmıştır. Böylece ...

Yukarıdaki metnin devamına;

- I. 27 yıl süren tek parti iktidarının ardından, ilk defa halkın oylarıyla Türkiye’de siyasi iktidar değişmiş oldu.
II. 1950 seçimlerinin ardından Demokrat Parti büyük bir çoğunlukla iktidara geldi.
III. Cumhuriyet tarihinin ilk çok partili genel seçimini Cumhuriyet Halk Partisi kaybetmiş oldu.

bilgilerinin hangilerinin gelmesi beklenir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

8. Mustafa Kemal Atatürk, yazdığı eserler haricinde açtığı kurum ve kuruluşları da Türk milletine miras olarak bırakmıştır. O açtığı kurumlar ile milli kültürümüzün gelişim göstermesini amaçlamıştır.

Atatürk’ün açtığı ve milli kültürümüzün gelişim göstermesini sağlama amacına hizmet eden kurum ve kuruluşlar arasında;

- I. Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi
II. Türk Dil Kurumu
III. Türkiye İş Bankası
IV. Türk Tarih Kurumu

maddelerdekilerin hangileri yer alır?

- A) I, II ve III
B) II, III ve IV
C) I, II ve IV
D) III ve IV

1. II. Dünya Savaşı başladığında Türkiye savaşa girmemek için olağanüstü bir gayret gösterdi. Hükûmet, Mihver ve Müttefik gruplarını doğrudan karşısına almamaya gayret gösterdi. Ancak jeopolitik konumundan dolayı her iki taraf da Türkiye'yi kendi yanında savaşa çekebilmek için baskılar yaptı. 1945 yılında savaşın sonu, Müttefik Devletler lehine belli olmaya başlamıştı. Müttefik Devletler (İngiltere-ABD-SSCB) düzenledikleri Yalta Konferansı'nda (4-11 Şubat 1945) "Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etmeyen devletlerin kurulacak olan uluslararası teşkilata üye kabul edilmeyeceğini" duyurdular. Savaş sonrası dünya düzeninde söz sahibi olmak ve bu uluslararası teşkilatın kuruluşunda yer almak isteyen Türkiye, savaşın başından beri yürüttüğü tarafsızlık politikasını terk ederek Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etti (23 Şubat 1945). Ancak bu, kâğıt üzerinde kalan bir savaş ilanıydı. Çünkü Türkiye sıcak bir çatışmaya girmedi.

Parçada verilenlere göre II. Dünya Savaşı'nda Türkiye hakkında;

- I. Milli menfaatleri doğrultusunda hareket etmiş, denge politikası izlemiştir.
- II. Dünya üzerindeki konumundan dolayı her iki grubun da dikkatini çekmiştir.
- III. Saldırgan politikalardan uzak durmuş, gerçekçi bir siyaset takip etmiştir.
- IV. Uluslararası arenada yer alabilmek için savaşa kâğıt üzerinde dahil olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II, III ve IV   B) I ve IV   C) Yalnız III   D) I, II ve III

2.

HABER	HABER	HABER
PESTERLOYD GAZETESİ "O, ezilmiş ve yıkılmış bir millettten şuurulu bir kütle, istila görmüş memlekettten bağımsız bir hükûmet ve genç bir medeniyet oluşturmuştur."	TİMES GAZETESİ "Onun başarıları Türkiye'yi Batı devletlerinin dostluk çerçevesi içine koydu ve eski düşmanlardan yeni dostlar yaptı."	PAKİSTAN DEVLET BAŞKANI "O büyük insan yalnız Türkiye için değil, bütün Doğu milletleri için de en büyük önderdi."

Buna göre Atatürk'ün ölümü üzerine dünyanın farklı yerlerinden gelen açıklamalardan yola çıkılarak;

- I. Atatürk yalnızca Türk milletine değil dünyada ezilmiş mazlum uluslara da lider olmuştur.
- II. Atatürk'ün belirlediği dış politika, dünya siyasetinde barış ortamının oluşmasına katkı sağlamıştır.
- III. Gerçekleştirdiği mücadele ile halkını tutsak olmaktan kurtarmış, milletin istiklale kavuşmasını sağlamıştır.
- IV. Atatürk yaşadığı dönemde toplumsal beklentilere duyarsız kalmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve IV   B) II, III ve IV   C) I, II ve III   D) II, III ve IV

3.

1927 - 1955 Arası Türkiye'de Nüfus Artış İstatistikleri		
Sayım Yılı	Nüfus	Yıllık Nüfus Artış hızı
1927	13.648.270	-
1935	16.158.018	21.10
1940	17.820.950	17.03
1945	18.790.174	10.59
1950	20.947.188	21.73
1955	24.064.763	27.75

Yandaki tabloyu inceleyen bir kişi aşağıda verilen yorumları yapmıştır;

1. II. Dünya Savaşı'nın yaşandığı dönemde Türkiye'de nüfus artış hızı düşmüştür.
2. 1940 ve 1945 yılları arasında nüfus miktarı azalmıştır.
3. Verilen yıllarda nüfus miktarı sürekli artarken, nüfus artış hızında düşüşler meydana gelmiştir.
4. Verilen yıllarda nüfus artış hızının en az olduğu yıl 1945'tir.

Yukarıda yapılan yorumların hangi numaralar ile verilenlerinin doğru olduğu söylenebilir?

A) III ve IV

I, III ve IV

C) I, II ve IV

D) I, II ve III

4.

	Ölen İnsan Sayısı	Ölen Asker	Ölen Sivil		Ölen İnsan Sayısı	Ölen Asker	Ölen Sivil
I. Dünya Savaşı (1914 - 1918)	9,5 milyon	% 95	% 5	II. Dünya Savaşı (1939 - 1945)	65 milyon	% 33	% 67

Yukarıda verilen tablolardaki bilgilerden yola çıkılarak;

- İkinci Dünya Savaşı'nda ölen insan sayısı I. Dünya Savaşı'nda ölen insan sayısından oldukça fazladır.
- İkinci Dünya Savaşı, I. Dünya Savaşı'na göre daha uzun sürmüştür.
- I. Dünya Savaşı'nda ölen sivil oranı II. Dünya Savaşı'ndakine göre daha fazladır.

gibi yorumlardan hangileri yapılabilir?

A) II ve III

I ve II

C) I, II ve III

D) I ve II

5.

II. Dünya Savaşı'nda ABD'nin savaşa girmesiyle önce İtalya Müttefik Devletler tarafından teslim alındı. Ardından Fransa Almanya'nın işgalinden kurtarıldı. Sonunda doğudan ve batıdan sıkıştırılan Almanya da teslim oldu. Direnmeye devam eden Japonya'ya Amerikan uçakları iki kez atom bombası attı. Japonya'nın Hiroşima (6 Ağustos) ve Nagazaki (9 Ağustos) şehirleri atom bombalarıyla yerle bir edildi. Yüz binlerce sivil insan hayatını kaybetti. "Küçük Oğlan" adı verilen atom bombası, Hiroşima'ya atıldıktan birkaç dakika sonra şehrin yarısı yok oldu. 60 ile 70 bin kişi yaşamını yitirdi. 140 bin kişi yaralandı ve evsiz kaldı. "Şişko Adam" adı verilen ve Nagasaki'ye atılan ikinci atom bombası şehrin nüfusunun üçte birinin ölümüne neden oldu.

Verilen metinden yola çıkılarak II. Dünya Savaşı'nın sonuçları ile ilgili olarak;

- Savaş sonunda galip gelen Mihver Devletler grubu olmuştur.
- Binlerce sivilin hayatını kaybetmesine sebep olan oldukça güçlü silahlar kullanılmıştır.
- Savaşın sonuca ulaşmasında ABD'nin savaşa girmesi etkili olmuştur.
- Almanya, Müttefik Devletler tarafından farklı bölgelerden baskı altına alınmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) I, III ve IV

II, III ve IV

C) I, II ve IV

D) I, II ve III

6.

Mustafa Kemal'in çok erken yaşlarda okumaya ve araştırmaya karşı duyduğu ilgi, hayatı boyunca devam etti. Cephede bile kitap okumaya ara vermedi. Millî Kütüphane'nin hazırlayıp 1973'te yayımladığı "Atatürk'ün Özel Kütüphanesi Kataloğu"nda tarih, edebiyat, askerlik, siyaset, güzel sanatlar, hukuk ve felsefe gibi 102 başlık altında 4.289 eser yer alıyordu.

Yukarıda verilen bilgiler dikkate alındığında Atatürk ile ilgili hangi özelliğe ulaşamayız?

A) Kitapsever oluşu

B) Kendini farklı alanlarda geliştirmeye çalıştığı

C) Yazar oluşu

D) Araştırmacı kimliğinin oluşu

CEVAP ANAHTARI

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

AVRUPA VE OSMANLI DEVLETİNDEKİ GELİŞMELER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	B	C	B	C	D	D	C	A			
2	D	C	C	C	D	B	D	A				

MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUK DÖNEMİ VE ÖĞRENİM HAYATI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	B	C	D	A	D	C	D	C	D		
2	C	A	D	A	D	C	D	B	C	D		

MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN OLAYLAR VE KİŞİLER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	C	C	B	D	D	B	C				
2	C	B	B	A	A	B	B	C	A			

MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİK HAYATI VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	A	D	C	C	A	B	B	D			
2	C	B	C	A	D	D	D	D				

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	D	C	D	A	D	C	D	A		
2	A	D	A	C	C	A	C	C		

YENİ NESİL

Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	A	B	C	C	D	B	C	
2	A	B	C	C	C	B	C	B

MİLLİ UYANIŞ

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	B	D	A	C	B	A	B	A	D		

OSMANLI DEVLETİ I. DÜNYA SAVAŞI'NDA

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	A	C	B	B	C	B	A	D	B		
2	B	A	B	C	C	B	D	A	B	D		

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI VE İŞGAL YILLARINDA ANADOLU

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	B	D	A	B	A	D	A				
2	D	D	B	B	D	A	A	D				

İSTİKLAL YOLCULUĞU

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	A	B	C	D	C	A	B				
2	C	D	A	C	B	B	A	A	D			

BİR MİLLETİN YEMİNİ: MİSAKİMİLLİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	B	D	D	D	C	A	B	C	D		
2	B	C	D	D	C	A	B	B	C	C		

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NE KARŞI AYAKLANMALAR

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	B	D	B	C	B	A	C	D			

GEÇERSİZ BİR ANTLAŞMA: SEVR ANTLAŞMASI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	D	B	C	B	A	D	C	A	B		

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	A	D	B	A	A	D	A	C		
2	C	B	B	A	C	C	A	B	A	D

YENİ NESİL

Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	A	C	A	B	C	B		
2	D	A	D	D	A	B	C	
3	B	B	D	A	B	D		

MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

DOĞU VE GÜNEY CEPHELERİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	B	D	B	C	A	A	A	D	C		
2	A	A	B	D	A	A	D	A				

BATI CEPHESİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	B	A	B	D	B	A	D	B			
2	B	C	B	A	A	A	C	B	C			

MAARİF KONGRESİ VE TEKALİF-İ MİLLİYE EMİRLERİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	C	B	B	C	A	D	D				

SAKARYA'DAN BÜYÜK TAARRUZA

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	C	B	A	C	A	D	B				

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI - SANAT VE EDEBİYAT ESERLERİNDE MİLLÎ MÜCADELE

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	C	B	C	C	D	A	D	D	B		

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	B	B	B	B	A	B	C	B	C	D
2	B	A	B	A	D	B	A	B		

YENİ NESİL

Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	B	D	C	A	A	B	C	
2	B	C	B	D	B	B		

ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

ATATÜRK İLKELERİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	C	A	D	D	A	B	C	C	C		

SİYASİ ALANDA GELİŞMELER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	A	B	D	C	C	A	C				
2	B	D	B	C	A	A	A	A				

HUKUK ALANINDA GELİŞMELER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	C	B	A	C	A	B	C	D	A		

EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANINDA GELİŞMELER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	C	D	C	D	D	D	B	C	A		
2	B	B	A	D	B	A	A	C	B	C		

TOPLUMSAL ALANDA GELİŞMELER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	A	D	B	C	D	C	D				
2	B	A	C	D	B	A	C	D	B			

EKONOMİ VE SAĞLIK ALANINDA GELİŞMELER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	C	B	D	A	B	D	B	B	A		
2	B	D	C	B	A	D	B	C	D	A		

İLELEBET CUMHURİYET

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	C	C	D	C	A	C	A	C			

ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARININ TEMEL ESASLARI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	B	D	A	B	B	C	B	C	A		

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	C	B	C	A	D	C	C	A	B	
2	D	C	B	B	A	C	B	D		

YENİ NESİL

Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	A	A	D	D	D	B	B	B
2	D	C	C	B	D	A	C	C

DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

DEMOKRATİKLEŞME YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	A	A	A	C	B	C	C	B			

MUSTAFA KEMAL'E SUİKAST GİRİŞİMİ - TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE YÖNELİK TEHDİTLER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	C	C	D	A	B	D	C	D			

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ										
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	C	C	A	D	A	D	B	B		

YENİ NESİL								
Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	C	C	D	B	B	C		

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

TÜRKİYE'NİN DIŞ POLİTİKA ESASLARI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	C	B	D	A	D	B	C	D			

DIŞ POLİTİKADA YAŞANAN GELİŞMELER – MİSAKİMLİNİN SON ZAFERİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	C	A	A	D	D	B	C				
2	C	D	C	C	C	D	B	D				

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ										
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	B	D	A	A	B	A	A	A		
2	B	D	B	D	D	C	D	C	C	

YENİ NESİL								
Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	C	B	B	C	D	A		

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

ATATÜRK'ÜN VEFATI VE YANKILARI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	A	C	C	B	C	A	C	D			

İNSAN ESERLERİYLE YAŞAR

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	A	B	D	C	D	B	D	B			

YENİDEN SARSILAN DÜNYA – II. DÜNYA SAVAŞI'NIN TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	D	A	D	B	C	D	C	B			
2	D	A	A	A	B	C	B	C	B			

DEMOKRASİ YOLUNDA GÜÇLÜ ADIMLAR

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	B	C	A	B	B	B	C				

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ										
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	D	A	A	B	A	B	C	D	D	
2	C	D	C	A	A	C	A	D		

YENİ NESİL								
Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	C	D	D	C	B	B	A	C
2	A	C	B	B	B	C		